

Szubotica és kiadói hivatal

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 3Telefonok
Kiadói hivatal B-59
Irártóközpont 6-10, 6-59

NAPILÓ

Előfizetési árak
egy évre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMegjelenés
minden nap, kivétel a
szombat és ünnepnapokon is

XXIX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1928. DECEMBER 9.

334. SZÁM

VASÁRNAP

A francia liceum

Szubotica társadalmi és hatóságai örvendtes egyértelműséggel sietnek a Francia Klub eszméjének, a francia liceum felállításának megvalósítására. A polgármester elnöke alatt szombaton megtartott széleskörű értekezleten osztatlanul nyilvánult meg az a kívánság, hogy a nagy kulturális jelentőségű terv végrehajtását a város minden rendelkezésére álló eszközzel mozdítsa elő.

Az értekezleten az az észrevétel is elhangzott, hogy a lakosság földművelő részének igényeire való tekintettel juttatni kellene felállítani a francia liceum létesítését és a mezőgazdasági oktatás megszervezését. Ez az észrevétel abból a gondolatból származik, hogy különösen a tanyák népének több érdeke van a pedagógia gyakorlati értékű, mint az általános műveltség színvonalának emelésére irányuló feladatai iránt s ezért a francia liceumot erről az oldalról netalán uri luxusnak minősíthetnék. Egy másik felszólalás ezt a skrupulust annak a ténynek megállapításával szerelte le, hogy Szubotica a jogi fakultás helyett, amelyet Novisadra helyeznek, mezőgazdasági középiskolát kap és így a földművelő osztály régi vágya a belvárosi polgárság kulturális szükségletének kérésztelése nélkül teljesül.

Az állam, amely az iskolaügy szálait a maga kezében összpontosítja, azon van, hogy az iskolatípusokat a nevelés praktikus célkitűzései alapján, főleg az ország agrárjellege által meghatározott szellemben alakítsa át. A gimnáziumok számának csökkentése is erre a törekvésre vezethető vissza. Emellett azonban kétségtelenül szükség van a nyugati kultúrával való kapcsolat tanügyi ápolására is és ha az állam pénzügyi okokból nem felel meg ezen a téren teljes mértékben a missziójának, a társadalomnak meg kell ragadnia az alkalmat, amely az állami gondoskodás hézagainak kitöltésére kínálkozik.

A szuboticei társadalom, a városi magisztrátustól támogatva, lelkesen karolta fel a Francia Klub kezdeményezését és remény van rá, hogy a francia apácák vezetése alatt álló, óvodára, elemi iskolára és leánygimnáziumra tagolt liceum rövidesen felépül. A francia intézet révén Szubotica és az egész Vajdaság természetesen közelebbi nexusba kerül a francia kultúrával és a polgárság olyan rétegeinek is módjukban lesz gyermekeiket a francia nyelv és irodalom ismeretével felszerelni, amelyeknek eddig nem volt erre anyagi lehetőségük. Eddig a francia nyelvtudás és francia irodalmi tájékozottság ugyászólván privilégiuma volt az anyagilag jól szituált családoknak, amelyek francia nyelvmesternőt tarthattak és gyermekeiket franciaországi iskolákba küldhették. Az iskolák bizonyos fokozatától kezdve kötelező tantárgy ugyan a francia nyelv és irodalom, de mindenki tudja, hogy ilyen uton egy idegen nyelvből vajmi kevés sajátítható el. A gimnáziumok és kereskedelmi iskolák tanulói közül csak azok mutatnak fel figyelemreméltó haladást a francia nyelvben, akik otthon is kapnak francia leckéőrákat, már pedig a francia magánoktatás financiai probléma, amely a nagytömegek számára megoldhatatlan. A francia liceum ilyen módon nagy kulturális hiányt fog pótolni, mert lehetővé fogja tenni a francia nyelv megtanulását olyan köröknek is, amelyek mind-ezideig kénytelenek voltak lemondani művelődésüknek erről a szélesítéséről.

Szerbiában már régóta vannak francia liceumok, amelyek a francia-szerb barátság kimélyítésének igen hatékony eszközei. Szerbia nemcsak kulturális, hanem állampolitika. vonatkozásban is felbecsülhetetlen hasznát látta a francia orientációnak, amely az új államalakulás óta csak erősödött, sőt Briand és Marinkovics szerződésével az európai béke egyik tömör pillére lett. Az új országgrészek közül Szlovéniában van már francia liceum és a szuboticei Francia Klub elismerésreméltó iniciatívája most bekapcsolja ebbe az üdvös kulturális hálózatba a Vajdaságot is, amelynek népei a francia kultúrának ezt a propagálását nemzetiségi különbség nélkül nagy nyereségnek tartják.

A tervbevett szuboticei francia liceum életképességének legbiztosabb jele a rokonszenvennek az az egysége és a támogatásnak az a csorbítatlan készsége, amely a szombati értekezleten kifejezésre jutott. Szerbek, bunyevácok, magyarok és németek egy egészé forrnak össze a francia kultúra megbecsülésében és abban az igyekezet-

ben, hogy az ország fejlődését a francia génusz alkotta kulturális ideálokhoz magaszták. A szuboticei francia liceumnak az lesz a hivatása, hogy a népek békéjét, az emberi szellemnek a nemzeti ellentétek fölé szárnyaló felsőbbrendűségét és a kultúra áldásos egyeduralmát és nemzetköziségét hirdesse.

Davidovics másfélórás audiencián fejtette ki véleményét a helyzetről

A demokrata párt vezére maga kérte a kihallgatást Ófelségétől — Vilder Veceszláv független demokrata képviselő tanácskozása Szavcsics Milossal

A kisebbségek számára is kértek földet az agrártörvényt tárgyaló bizottságban

Beogradból jelentik: Az általános politikai helyzet továbbra is rendkívül feszült és

a demokraták magatartása az előjelek szerint könnyen vezethet kormányválságra.

Davidovics Ljubának pénteken Korosechez intézett levelét politikai körökben úgy tekintik, mint a kormányválság bevezetését és épen ezért nagy figyelemmel kísérik az események további fejlődését.

Davidovics Liuba szombaton délelőtt másfélórás kihallgatáson volt Ófelségénél.

Davidovics audienciájának eredményét nagy érdeklődéssel várták és úgy a miniszterelnökségen, mint az udvar előtt sok politikus gyűlt össze, hogy az audiencia lefolyásáról valamit megtudjanak. Davidovics feltűnően jó hangulatban volt, amikor az udvartól távozott, de magáról az audienciáról nem volt hajlandó nyilatkozni. Csak annyit mondott az újságíróknak, hogy

maga kérte az audienciát, mert ki akarta fejtetni véleményét Ófelsége előtt a helyzetről.

Délután négy órakor összeült a demokrata párt főbizottsága, hogy a helyzetet megvitassa.

A független demokraták konferenciája Pozsarevácon

A független demokraták vasárnap a szerbiai Pozsarevácon konferenciát tartanak.

Janus 20-ika óta ez a független demokraták első megmozdulása Szerbiában.

A konferenciára több független demokrata képviselő utazik, többek között Vilder Vetyeszláv is, aki a szombati napot Beogradban töltötte. Vilder szombaton meglátogatta Szavcsics Milost a Prometna Bankában, este pedig Popovics Szvetislávval együtt tovább utazott Pozsarevaca. Politikai körökben az a hír terjedt el, hogy Vilder hétfőn fel fogja keresni Davidovics Ljubát,

ami a megváltozott politikai helyzetre való tekintettel nem látszik valószínűtlennek.

A radikálisok hajlandók engedelményeket tenni a demokratáknak

Tekintet nélkül a küszöbönálló kormányválságra, a kormány tovább folytatja munkáját. Nagy feltűnést keltett, hogy a miniszterelnökségen ülést tartott az a bizottság, amely a paraszadosságok likvidálásáról szóló törvényt tárgyalja. Az ülésen résztvett Timotijevics Koszta, a javaslat szerzője is. Végleges megegyezés még mindig nem jött létre, mert a pénzügyminiszter nem tudta biztosítani a törvény életbeléptetéséhez szükséges anyagi eszközöket.

Ugyancsak tárgyalások folynak a kormány kezében a korrupcióellenes törvényjavaslatról is. Hír szerint

a radikálisok ebben a kérdésben a demokraták számos követelését hajlandók teljesíteni.

Politikai körökben ebből arra következtetnek, hogy a radikálisok igyekeznek más oldalról engedelményeket tenni a demokratáknak, hogy a főkérdésekben a demokratákat engedékenységre bírják.

A miniszterelnök két audienciája

Korosec Anton dr. miniszterelnök Davidovicsnak az udvartól való távozása után kihallgatáson volt Ófelségénél. Korosec délután újból megjelent az udvarnál és referált Ófelségének a helyzetről.

Popovics Dáka és Cvetkovics Dragisa miniszterek Nisben

A kormány tagjai közül Popovics Dáka agrárreform- és Cvetkovics Dragisa vallásügyi miniszter szombaton több képviselő, köztük néhány szlovén néppárti képviselő társaságában Nisbe utaztak. A miniszterek és a képviselők résztvesznek a radikális párt által Nisben rendezett mulatságon.

Vita a kisebbségek jogairól az agrártörvénybizottságban

A nagybirtokok likvidálását tárgyaló parlamenti bizottság szombat délelőtt Sztankovics Szvetozár elnöke alatt ülést tartott. Először Csubrovics Pavle dr. demokrata szólalt fel és főleg a javaslat jogi részével foglalkozott. Ezután Lalosevics Joca dr. mondott nagy beszédet.

— Az agrárreform — mondta Lalosevics — nálunk tulajdonképpen már meg van oldva, ke-

Dr. Lalosevics Joca

resztül is vitték és a javaslat csak szabályozni, illetve likvidálni akarja a már végrehajtott agrárreformot. Minden földet, amit a nagybirtokosoktól elvettek, pozitív törvényes rendelkezések alap-

ján vettek el, úgy hogy ma a likvidálás csak azt jelenti, hogy le kell végre venni a napirendről ezt a sokat bolygatott kérdést. Az agrárreform keresztülvitelénél sok esetben csak demagógiával és pártoskodással találkozunk, de semmisen garantálja, hogy az új törvény ki fogja zárni ezek lehetőségét. Arra kell törekednünk, hogy az elkövetett hibát jóvátegyük és revízió alá vegyük a javaslatnak meg nem felelő részeit. Vigyázzunk jól arra, hogy

gazdasági életünket krónikus, gyógyíthatatlan betegségbe fogjuk sodorni, ha kodifikáljuk az agrárreformot, úgy, ahogy a váltó- és az örökösödési jogot kodifikálják.

— Javasolta, hogy módosítsák a javaslatot olyan értelemben, hogy a felosztott földek eladás után az új birtokosok tulajdonába mennek át. Hosszasan beszélt a megváltási árról és követelte, hogy

igazságos megváltási árat állapítsanak meg.

mert ellenkező esetben a földet semmisítik meg, ezt pedig az alkotmány nem engedi.

Polemizált Setyerov Szlávkóval a megváltási árra vonatkozó javaslat tekintetében. Javasolta, hogy mielőtt rátérnek az általános szavazásra, **mégegyszer adják vissza a bizottságnak a javaslatot átdolgozás végett.**

Kerepessy Vince beszéde

Kerepessy Vince demokrata képviselő szótlanul fel ezután és alapos, szakszerű bírálatban részesítette a javaslatot, főleg a nemzetiségek szempontjait domborítva ki.

— A törvényjavaslat célja — mondotta Kerepessy — az agrárkérdés likvidálása, illetve az, hogy az általános gazdasági helyzet megelégedésére oldja meg ezt az egész kérdést. De a mostani formájában a javaslat ezt a célt nem éri el. Az első hibája, hogy átveszi és szankcionálja mindazokat a tévedéseket és hibákat, amiket az ugynevezett előzetes rendezés során elkövettek, minthogy a törvényjavaslat szerint semmiképpen sem lehet a tulajdonosoknak visszajuttatni az eddig kisajátított földeket, annak ellenére, hogy ezen a téren eddig nagy hibák és visszaélések történtek.

— Az agrárreformminiszteriumban százával hevernek a panaszok, amelyek az előzetes intézkedésekből származnak és most ezeket az előzetes intézkedéseket a javaslattal jogerőssé akarják tenni s a panaszok többé nem nyerhetnek orvoslást. Szükséges, hogy a javaslatba iktassanak egy szakaszt, amely szerint

az agrárreform eddigi intézkedéseit revízió alá lehet venni.

— A másik ok, amely miatt ez a javaslat nem jó, az, hogy nem épült fel az egyenjogúság elvén. Ez a törvény nem állapítja meg az egyenjogúságot a nagybirtokosok számára és nem ad egyenlő jogokat az agrárérdekelteknek sem.

— Nem akarok arról beszélni, hogy a javaslat különböző nagyságu maximumokat állapít meg az egyes tartományokban és járásokban, de nem tartom szabályszerűnek, hogy egyes birtokosoknak privilégiumot adjanak. A törvényjavaslat háromféle maximumot állapít meg: szűkebbet és supermaximumot állapít meg: szűkebb-supermaximum nagysága akkora legyen, amekkorára az érdekelt nagybirtokosok protekciója a maximumot megállapító bizottság előtt. Általában nem tartok szükségesnek semmiféle supermaximumot, különösen abban az esetben, ha nincs megállapítva a supermaximum nagysága, minthogy így a törvény csak a korrupció növelésére lenne alkalmas.

— A magnemesítésre és lótenyésztésre nincs szükség a szűkebb, illetve a szélesebb maximumnál nagyobb földre. Én ismerek olyan kisbirtokosokat, aki a maga hatvan hold földjén eredményesen foglalkozik magnemesítéssel, viszont tudok olyan nagybirtokost, aki a részére meghagyott supermaximumon termelt állítólag nemes magokért formálisan megzsarolja a gazdákat.

Ha egyenjogúságot akarunk, akkor nem szabad háromféle maximumot létesíteni és törölni kell a supermaksimumot.

— A törvényjavaslat nem állapít meg egyenjogúságot az agrárérdekeltek között sem. A statisztikai adatokból azt látjuk, hogy a nagybirtokosok közül, akikből földjeik egy részét elvették, 724 a mi állampolgárunk, 121 német és 36 magyar. De azt

sehol sem látjuk ebben a javaslatban, hogy a nemzeti kisebbséghez tartozó földművesek földet kapnának

az agrárreform révén abból a földből, amelyet eddig ők műveltek és amelyen a családjukkal éltek.

— Az agrárreform kihuzta a földet ezek alól a szegény kisebbségi földművesek alól és ők most munka és kereset nélkül maradtak és

Setyerov Szlávkó rövidesen válaszolt Lalo sevic beszédére, majd dr. Jaga Velimir bánáti radikális képviselő mondott nagyobb beszédet.

Hosszasan foglalkozott a nagybirtokok keletkezésének történetével, majd közvetítő javaslatot tett az agrárreformminiszter és Lalo sevic álláspontja között olyan értelemben, hogy **egy éven belül végre lehessen hajtani bizonyos korrekciókat az eddig eszközölt földosztáson.**

1930 július elsején veszítsék érvényüket az összes eddigi szabályrendeletek és szüntessék be munkájukat az agrárigazgatóságok.

Ezután a fakultatív megváltásról beszélt, majd a kisebbségi kérdésre tért rá és kijelentette, hogy bizonyos tekintetben igazat ad dr. Mosernak. A javaslat első formájában még liberálisabb volt a kisebbségek tekintetében, mint most. Bár a kisebbségi képviselők közül csak Kerepessy Vince van jelen, szükségesnek tartja hangsúlyozni,

az egyenjogúság elve megköveteli, ha Európa előtt jó színben akarunk maradni, hogy a 23. szakasz fogalmazását úgy módosítsuk, hogy a nemzeti kisebbségeket is juttassuk földhöz, illetve ne zárjuk ki őket az agrárreformból.

Az agrárreformot egyformán élveznie kell minden állampolgárnak.

kénytelenek lesznek kivándorolni vagy az elégedetlen proletáriátus számát növelni. Pedig ezek nemcsak minden tekintetben loyális polgárai ennek az államnak, hanem

az egész világon a legjobb földművesek és nagy kár volna ezektől elvenni a lehetőséget.

Kerepessy Vince

hogy tudásukat az állam és családjuk javára gyümölcösöztessék.

Ha egyenjogúságot akarunk és ha nem akarjuk, hogy a kisebbségek, illetve a magyarok kilépjének a kormánykoalícióból és ha nem akarjuk a kisebbségi népeket politikai ágensek karjaiba dobni, akkor módosítani kell a javaslatot úgy, hogy abban gondoskodás történjen a kisebbségi földnélküliekről is

és ne csak a kisebbségi nagybirtokosokról szóljon a törvény, hanem a kisebbségi földműves-szegényekről is, hogy ők is agrárérdekeltek legyenek és agrár földet kaphassanak a törvény alapján. Így van ez Romániában is, ahol nem szükséges, hogy az agrárérdekeltek román nemzetiségű legyenek, hanem elég, ha román állampolgár és tíz éve tartózkodik abban a községben, ahol földet akar.

— Ha nem volna elég föld arra, hogy a kisebbségi igénylők is kaphassanak, akkor el kell törölni a supermaksimumot és mondja ki a törvény, hogy

felosztott supermaksimumból és a városok és községek földjeiből csak a helyi érdekelteket szabad kielégíteni.

Ebben az esetben jut föld a nemzetiségek számára is, ha azonban még ez sem volna elég, akkor

redukálják a maximumot.

Azt hiszem, a vajdaságban a kisebbségi nagybirtokosok nem elleneznék ezt, ha ebből a földből a kisebbségi földnélküliek kapnának. Meg vagyok győződve, hogy

sem az agrárreformminiszter ur, sem egyetlen párt nem fog elzárkózni a kisebbségek követeléseitől.

Engem is azért küldött a demokrata párt ebbe a bizottságba, hogy tolmácsoljam itt a kisebbségek kívánságait.

Lalosevic javaslatára fogok szavazni, hogy adjuk vissza a törvényjavaslatot a bizottságnak átdolgozás végett, abban az esetben, ha ebben az átdolgozásban a kisebbségek kívánságai is érvényesülni fognak.

Kerepessy beszéde után, minthogy az agrárreformminiszter nem volt jelen, Sztankovics Szvetozár elnök az ülést berekesztette és folytatását kedre tűzte ki, amikor a miniszter válaszolni fog a felszólalásokra és esetleg általánosságban megtörténik a szavazás.

Megszüntették az eljárást Bérices Szvetisláv ellen

A közigazgatási tanfolyam vallásgyalázással vádolt tanára pört indít Budanovics püspök és Bosnyák Antal ellen

Szomborból jelentik: Budanovics Lajos szuboticei püspök megbízásából dr. Deák Leó szombori ügyvéd — mint ismeretes — vallásgyalázás miatt feljelentést tett Bérices Szvetisláv szombori tanítóképzési igazgató ellen, aki, mint a közigazgatási iskola egyik tanára, — a feljelentés szerint — a római katolikus vallást sértő kifejezéseket használt a közigazgatási iskola hallgatói előtt. A feljelentés alapján az ügyészség elrendelte a vizsgálatot, amelynek során százharminc tanút hallgattak ki.

Az ügyészség a vizsgálatot a napokban fejezte be és a kihallgatott tanúk vallomása után Bérices ellen bizonyíték hiányában megszüntette az eljárást. Ezt a végzést a noviszadi főügyészség is jóváhagyta. Az ügyészség a vizsgálat megszüntetéséről szóló határozatot szombaton kézbesítette ki a felelőkre és felszólította a jelenlegi jogi képviselőjét, hogy ha akarja, nyolc napon belül átveheti a magánvádat. Budanovics Lajos püspök jogi képviselője még nem nyilatkozott, hogy továbbra is vinni fogja-e a pert Bérices ellen.

Értesülésünk szerint Bérices Szvetisláv ügyvédje, dr. Maglics Cveta után rágalmozásért feljelentést tett Bosnyák Antal szombori tartománygyűlési képviselő ellen, azonkívül a hamis vád miatt feljelentette Budanovics Lajos szuboticei püspököt és sajtópert indított azok ellen a lapok ellen, amelyek az ügyvel foglalkoztak.

Szivenlőtte magát egy szuboticei cipész

Felboncolják a holttestet, mert gyanusnak tartják az öngyilkosságát

Szombaton délután jelentették a szuboticei rendőrségen, hogy a Halasi szőlőkben öngyilkosságot követett el Zsáki Dezső szuboticei tizenkilencéves cipész. A rendőrség részéről bizottság szállt ki az öngyilkosság színhelyére, ahol egy kunyhóban a padlón holtan találták Zsákot. A mellén hatalmas vérfolt jelezte azt a helyet, ahol a golyó behatolt, a holttest alatt pedig megtalálták a revolvért is, egy kilenc milliméteres forgópisztolyt, amelyből több golyó hiányzik.

Az öngyilkosságot Zsáki hozzátartozói fedezték fel. Zsáki még pénteken délután eltávozott hazulról és azóta nem adott életjelet magáról. Minthogy odahaza többször hangzott, hogy öngyilkos lesz, hozzátartozói szombaton délután a keresésére indultak. Kimentek a szőlőbe is, ahol azonban már holtan találták az életunt fiatalembert. A nyomozás során Zsáki nővére elmondta, hogy testvére már régóta készült az öngyilkosságra és ezért állandóan ügyeltek rá. Többször kijelentette, hogy megunta az életet, mert nincsenek szülei. Mindig revolvért hordott magánál és lövöldözött. Nemrég odahaza a szobában is elsütötte revolverét. Pénteken azzal ment el hazulról, hogy a városba megy. Az egyik bérkocsi-állomáson kocsit akart fogadni, hogy kimenjen a szőlőbe, de a kocsis nem vállalkozott az utra. Erre egyedül ment ki és a kunyhóban többször belelőtt az ajtófélfába, azután maga ellen fordította a fegyver csövét és szivenlőtte magát.

A mentők a holttestet beszállították a Bajai-úti temető hullaházába, ahol felboncolják, mert a hatósági orvos több körülményt gyanusnak talált. Amikor ugyanis megvizsgálta a lösebet, annak a bejáratát sokkal kisebbnek találta, mint a golyó mérete. A lösebből következett, a testbe csak öt milliméteres golyó hatolhatott be, a holttest mellett talált fegyver pedig kilenc milliméteres. Azonkívül gyanusnak találták azokat a golyónyomokat is, amelyek a kunyhó ajtófélfáján található. Bár a hozzátartozók szerint kétségtelenül öngyilkosság történt, a rendőrség tovább folytatja a nyomozást.

Olecsó árak!

Olecsó árak!

Fűzők,

orvosi rendelésre haskötők a legmodernebb kivitelben

GUTAI-nénál

VIII., Ostojiceva ulica 32.

Megnyilt a telefonforgalom Csehszlovákia és Amerika között

Az első beszélgetést Benes külügyminiszter — aki a képen látható — folytatta Kellog külügyi államtitkárral

Maniuék nagy választási győzelemre számíthatnak

A romániai választási agitáció nyugodtan folyik

Bukarestből jelentik: A választási kampány normális mederben folyik. Az agitáció teljesen szabadon történik, de a választási harc távolról sem oly heves, mint a legutóbbi választás alkalmával. Előreláthatólag igen nagy kormánytöbbségre lehet számítani. Eppen' ezért a parasztpárt nem fejt ki különösebb agitációt. A parasztpárt körében az a meggyőződés, hogy teljesen elegendő, ha néhány miniszter a jelöltek támogatására a különböző választókerületekben egy-egy beszédet mond.

Maniu miniszterelnök, aki erdélyi utjáról vissza-

tért Bukarestbe, pénteken Kisenevbe utazott, hogy ott folytassa az agitációt. Brătianu volt miniszterelnök jelenleg Kolozsvárott tartózkodik. Jellemző, hogy a félhivatalos Vitorul kivételével valamennyi lap a jelenlegi kormányt támogatja. A kormány több újságíró számára mandátumot biztosított a kamarában. Így többek között mandátumot fog kapni Graur, az Adeverul szerkesztője, Goguru, a Lupta igazgatója, Schelkann, a Curentul igazgatója és a Curentul egyik szerkesztője, Cuminu, azonkívül még több neves publicista is.

Agyonszurtak egy legényt Zsedniken

A rendőrség elfogta a fiatalkoru gyilkost

A zsedniki rendőrlaktanyán pénteken este jelentették, hogy a templom mögötti uccában meggyilkoltak egy legényt és a meggyilkolt holtteste az ucca közepén a sárban fekszik. A rendőrlaktanyáról nyomban kiszálltak a helyszínre, hogy a nyomozást lefolytassák. Az egyik uccában, amely már a szántóföldekre vezet, megtalálták a holttestet, körülötte csupán vér volt a föld. Csakhamar odaérkezett dr. Bjiladinovics Miladin községi orvos is, aki megvizsgálta a holttestet és megállapította, hogy az áldozatot késsel szurták agyon. A holttestet beszállították a rendőrlaktanyára és megindították a nyomozást a gyilkos kézrekerítésére.

A nyomozás során megállapították, hogy a meggyilkolt Pintér István tizenhatéves zsedniki napszámos, aki röviddel tragikus halála előtt, a gyilkosság színhelyéhez közel levő Molnár-féle fűszerüzletben járt bevásárolni. A csendőrség kihallgatta Molnár Imrét, a fűszerüzlet tulajdonosát, aki elmondta, hogy Pintér István este félhét óra tájban járt az üzletben. Mátot darált, azután eltávozott. Arra vonatkozóan azonban, hogy ki gyilkolta meg Pintért, közvetlen az üzlet bejárata előtt, nem tudott felvilágosítást adni. A rendőrség a további nyomozás során megállapította, hogy közvetlenül Pintér után az üzletben járt egy fiatal gyerek is, aki cigarettát vásárolt. Minthogy a gyerek nyomban Pintér után hagyta el a helyiséget, a rendőrség kihallgatta, abban a feltevésben, hogy a gyilkosságról közelebbi felvilágosítást tud adni. Elmentek a gyerek szüleihez a lakására, ahol meg is találták és megkérdezték, tud-e valamit a gyilkosságról. A gyermek a legnagyobb nyugalommal felelt:

— Hogyne tudnék. Én szurtam le a Pistát.

A rendőrök, akiket meglepett ez a váratlan fordulat, vallatni kezdték a gyereket, aki erre elmondotta, hogy az üzlet előtt összeverekedtek és ő védekezés közben szurta le a bicskájával.

A rendőrök erre a fiatalkoru gyilkost letartóztatták és beszállították a rendőrlaktanyára, hol a gyil-

kosságra vonatkozólag nyomban részletesen kihallgatták.

— Pénteken délután — mondotta a gyilkos — a disznókat hajtottam a legelőre és velem volt Pintér Pista is. Pintér, aki mindenkit ok nélkül megbántott, ütközben is belekötött egy gyerekbe és belökte a sárba. Én megkérdeztem, hogy miért bántotta, mire azt felelte:

— Csak hallgass, mert te is kapsz.

— Pista mindig vastag bottal szokott járni és azzal ütötte a gyerekeket. Én a fenyegetőzésére elhallgattam és hamarosan el is váltam tőle. Már sötétedett, amikor visszatértem a faluba és bementem a boltba, hogy egy dinárért cigarettát vegyek. Amint kiléptem a boltból az uccára, elémm toppant Pintér bátyja, Gábor és belémkötött. Dulakodni kezdtünk, ő engem poionvágott, majd beszaladt a szomszédos kovácsműhelybe és kihívta ott tartózkodó öccsét. A hívásra Pista azonnal kijött az uccára és egyenesen nekem jött. Felemelte botját, hogy megüssön, de a bot a vállamon megcsuszott és kiesett a kezéből. Én ekkor még mindig azt hittem, hogy tréfál, de látva, hogy lehalol a bot után és ismét felém jön, elővettem a bicskát és beleszurtam. Azt még láttam, hogy összeesett, mire fogtam magam és hazaszaladtam.

A rendőrség szombaton reggel telefonon jelentette a történeteket a szubotcai államügyészségnek, ahonnan szombaton délután bizottság szállt ki Zsednikre a boncolás és a vizsgálat megejtésére. A bizottság tagjai voltak Makszimovics Szyetiszláv államügyész, Sztojanovics Radován vizsgálóbíró, Perazics Bozsidar dr. törvénytudó orvos. A holttestet felboncolták és megállapították, hogy a kés a nyak ütőerét vágta keresztül. A halált elvérzés idézte elő.

A fiatalkoru gyilkost a csendőrség beszállította a szubotcai ügyészség fogházába, ahol a vizsgálóbíró hétfőn fogja kihallgatni. A meggyilkolt holttestét szombaton délután temették el Zsedniken nagy részvét mellett.

Doktor X. estélyt ad, néhány jó barátja Hivatalos hozzá intim vacsorára. Étellel, itallal megrakva az asztal Kezdődik az estély vidám hangulattal.

A szalónban készen vár a römikártya, A zenét pedig a rádió szolgálja. Azaz hogy szolgálná, de mi van ma vele? Egy hangot sem lehet kicsalni belőle.

X-né sopánkodik s búsan hajtogatja: Máskor milyen jól szólt, s máma nincsen hangja. Bizony nagy a blamázs, a szobalányt hívják, Szegény hozzá sem nyult, mégis összeszidják.

Probálják ezerszer, de minden hiába — Az is pukkadjon meg, aki kitalálta! — Megbukott az estély, óh mily szörnyű blamázs. De megszólal ekkor Mindentudó Balázs:

Tudom mi a baja, így már én is jártam, Akkumulátorból kifogyott az áram. Am én többé soha így meg nem járhatok, Ezért Konráthéknak mindig hálás vagyok.

Hogy van-e áram és van-e száraz elem, Jó-e még a lámpa, gondját nem viselem. Ellátja helyettem Konráth újítása: Állandó szolgálat a karbantartásra.

Az előfizetés havonta oly csekély. Ezzel szemben megszűnt mégis minden veszély. Van-e áram benne, minden rendben van-e, Pontosan vigyáz rá a Konráth embere.

Nekem az élvezet jut csak ki belőle, Ők pedig vigyáznak gondosan előre. Hogy mindig jól szóljon, sose akadozzon, Akkumulátorból áram ki ne fogyjon.

Azért hát ajánlom, minden perc csak kárt hoz. Előfizetésre siessen Konráth-hoz. Ha megtette, többé blamázs nem érheti. Rádióját bizton, nyugodtan élvezzi.

„NAGY CIRKUSZ VAN ODAFÖNT” — MESÉLI ERDÉLYI BÉLA FOGOLYTÁRSAINAK A MARKÓ- UCCAI FOGHAZBAN

KARACSONYRA OTTHON AKAR LENNI A FOGHÁZ SZTARJA

Budapest, december.

Az események fordulásaiban, az új hünügycsere-
sében még mindig három »sztárja« van a Markó uccai
fogháznak, a *San Marconak*, ahogy a fogházargot el-
nevezte. Az örökké mosolygó, sápadtarcu Szász Elek
kapitány, a magábanbiztos Nagy István bíró és Erdélyi
Béla. Legalább is *szárnak* tartja magát, — a fogház
télenségében megpuffadt arcu, *örökké vihogó*, egy
percre sem komoly Erdélyi Béla.

Elsőemeleti zárkájában teljesen magában él már
több, mint egy esztendeje és a többi fogoly csak akkor
látja, ha magányos sétáira, a péntekesti istentiszte-
letekre vagy a vasárnap délutáni előadásokra kísérik le
a szaronyos örök. Ilyenkor kissé öntelt »sztár« arc-
ával végigmosolyogja felügyelő fogolytársait és szinte
integet nekik: itt vagyok, én Erdélyi Béla!...

Nem mulasztana el egyetlen péntekesti istentiszte-
letet sem, rendületlenül ott áll elkülönítve szaronyos
őre mellett és saját feketekötéses imakönyvéből énekl
a soron levő imákat. Közbe-közbe azonban rápislog
szomszédjaira és beszélni kezd a szemével. Odamond-
ja fogolytársainak:

— Nagy cirkusz van odafönt... Alig lehet bejutni
a terembe!... Egész Pest ott van...

Amikor »hercegi« cellából — Windischgraetz La-
jos egykori zárkáját kaptam meg egy hónapra — le-
kísértek egy vasárnapi délutáni egészségügyi előadás-
ra, véletlenül, szigorúan elkülönítve, de Erdélyi Béla
elő kerültem. Az előadó jól csoportosított érveivel le-
kötötte a hallgatóság figyelmét és ebben a pillanatban
odasugta hozzám, miközben *mellényzsebéből elővette
az egyik sportlap néhány kivágott sortát:*

— Nézze, mit irnak rólam odakint! (És most fel-
olvassa a színes papírosról a következőket): »Mi a
különbség a Rapid-botrány és az Erdélyi-ügy között?
A Rapid-botrány egyre dagad. — Erdélyi Béla egyre
tagad...«

És széles vihogással tette vissza zsebébe a kis

cédulát, aztán később hozzám suttogta:

— Ot oldalt irnak rólam a lapok!...

Amikor aztán félóra múlva vége az előadásnak és
külön-külön fegyőr mellett megvünk fel a lépcsőn, az

Erdélyi Béla

első fordulónál meg kell állnunk, hogy elvonuljon elő-
tünk a foglyok fölé felőre törekvő csapata. A földszintről
most megszólal a harmónium, amelyet a vasárnapi
miséken orgona helyett használnak és amelyen most
karácsonyra készülődve, istenes énekeket tanulnak az
énekes foglyok. Erdélyi egy pillanatig hallgatja az
akkordokat és fölnevet:

— Nem szeretnék még karácsonyt itt tölteni...
De nem is fogok!...

Ránézek, de már nincs idő a kérdésre. Erdélyi
Béla azzal hengeg, hogy *karácsonykor otthon lesz.*

V. Gy.

Öljünk humánusan!

A humánus állatölő készülék bemutatóján

A Bácsmegyei Napló bécsi tudósítójától

Előre kell bocsátanom, hogy a humanus ölkészül-
lék bemutatása a Szent Marxon játszódott le. Szent
Marxon van a bécsi nagyvágóhid, tehát az új gyil-
kolókészülék, melynek premierjén jelen voltam, amaz
állatok életének kioltására szolgál, amelyek Bécs gyom-
rát vannak hivatva megtölteni. Kellemetlen érzéssel
gondolok arra, hogy a vasárnapi rostélyosomat ma
még vidám ficánkoló állapotban láttam és jelenlétemben
— anélkül, hogy megakadályozhattam volna — bán-
tak el vele oly szörnyen, hogy ezt aztán nem lehet
tulélni. Ha már meg kell halniuk ezeknek a szegény
barmoknak, akiknek az a végzetük, hogy az éhes em-
bereknek abrakul szolgáljanak, valami nemesebb em-
beri törekvés azt szeretné, hogy legalább minél keve-
sebb kínzóddással történjen az élettől való örök el-
válás. Ha már meg kell halni, ne fájjon a halál, ne
kinoztassanak a barmok sem, ez vezet humanistáin-
kat, akik bizony a vágóhidra hurcolt állatok iránt is
részvétet éreznek. Az angolok egy új gyilkoló szerke-
zetet konstruáltak, amelyet *humanus*-nak neveztek el,
mert általa emberségesen gyorsan és biztosan ölik meg
az állatot. A humanus szerszám oly gyorsan és bizto-
san működik, hogy mire az állat észre veszi, hogy őt
most levágják, már meg van halva.

Bécsben és bizonyára Szuboticán is csákmányal
fűtik le az állatot. Beszakítják a szerencsétlen agyvele-
jét. Ha a balta véletlenül nincs jó karban, megtörtén-
hetik, hogy négyszer-ötször sújt a bakó feléje, amíg
a halálos ítélet végrehajthatik. Az új szerszám egy husz
centiméteres hosszú vessző, amelyet egy patronnal
megtöltenek. A csövet ráillesztik az állat fejére, másik
végére pedig egy kis kalapáccsal ráütnek, mire a gö-
lyő szegény Riska fejébe furódik. Szóval lebunkózás
helyett: *golyó általi halál*...

Egy bizottság vett részt az új humanus ölkészül-
lék bemutatóján, amelyen szerénységem a sajtót kép-
viselte. Jelen voltak az állatvédő egyesület és a mé-
szárosok kiküldöttjei. A vágóhídi állatorvos jelentette,
hogy három tehén és több ló áll rendelkezésre, hogy
a humanus ölkészüléket kipróbálják. Dr. Wagner, szin-
tén állatorvos, egy szőke piroszposzsgás arcu fiatalember
irattáskájából elővette egy felhár orvosi köpönyeget
amit magára öltött, zsebre rakta az apparátust, egy
kis rézkalapácsot, patronokat és elindultunk tehén, il-
letve lóvadászatra.

A vágóhídon odaköve a véres padlóhoz erősített
karikákhoz három szomorú tehén várt. Kazalnyi bán-
nattal szemükben bámultak a szomszédokba, ahol már
kivégzett testvéreiket izmos meztelen karu munkások

nyuzták és éles késekkel vájkáltak a felturt állati hu-
sokban. Ijedtség rezzgett át egész testükön, az ösztö-
nük megsugta, hogy nem jó helyen vannak itt, a vér-
től sikamlós aszfalton. Szénaittal helyett vérszagot
kell szagolniuk. Egy-két ringatózó mozdulatot tesze-
nek, hogy elszabaduljanak. A kötel azonban nem en-
ged. Némán várják az új módszert, amit rajtuk fognak
kipróbálni. Itt a bögés már nem használ. Két munkás
jobbról és balról megragadja az első tehén szarvát,
dr. Wagner odalép, szemtől-szembe megáll előtte, a kis
vascsövet ráilleszti az állat homlokára, lesújt a kalap-
páccsal, detonáció és abban a pillanatban tehenünk
átött aggyal hullik le a földre, a lábával rug-kapál
még, de a munkások megadják neki a kegyelemdőfést,
átmetszik a torkát, szívébe kést mártanak és a kis tep-
sikbe vastag sugárban ömlik a habzó vér... Most egy
ellenpróba következik. A második tehenet a régi bécsi
módszer szerint ölik meg. Két munkás meg fogja a
tehen két szarvát, egy harmadik pedig a baltával ha-
rag nélkül homlokra sújtja a tehenet, amely szintén
összerogy. Az operáció azonban nem kész. Az agy lé-
ken át bedugnak egy egyméteres bambusznaót, amely-
vel széttroncsolják az agyvelőt. Aztán átvágják a
torkát és beleszarnak a szívébe... A bizottság meg-
állapítja, hogy ez a kivégzési mód is biztos és azt a
véleményét fejezte ki, hogy ha jó kezekben van a hárd,
ép olyan humanus, mint az angol szerszám. Félő,
hogy az angol szerszám, ahol naponként ezer számra
kerülnek az állatok a vágóhidra, pánikot idézhet elő.
A lövések zaja a többi állatot megijesztheti.

Ezután a lovakat kóstoltatják meg a humanust.
A lovakat már nehezebb becsalogatni a vesztőhelyre.
Ha nem esalódom, ezt a kedves állatot, tegnap még
konflisba fogva láttam. És most itt kell találkozunk!
Az utolsó órájában is azt kell tapasztalnia, hogy az
ember csalfa állat. Az az ember, aki most elővezeti,
lízelegve veregeti a nyakát, mintha biztatná: *na nem
kell félni, nem lesz semmi baj.*

Aztán bekötik a szemét. Őh bár csak az én sze-
memet is bekötötték volna! Wagner doktor kezében
megvillog a kalapács. Egy dörrénés és a lovaska je-
lentős lépést tett a virstli dimenzió felé. A következő
lovat a régi iskola szabályai szerint fosztották meg
életétől. Hogy melyik halálnem volt emberségesebb?
Azt hiszem, hogy egyik sem. Ha narkozist alkalmaz-
tak volna. Vagy veronállal, egy jó nagy lónak való
adag veronállal, amit a zab lőzvé keverhetnének, ami-
től szépen mosolyogva elaludnának és soha többé
nem ébrednének fel. *Lőcszakát világ! Azt hiszik ta-*

lán, hogy olyan nagy öröm konflis lónak lenni?...

Aztán elmentünk a disznókhoz. Egyébként is a
disznók napja volt. Nem lehetett bemenni a disznó vá-
góhidra. Vérben kellett volna gázolni. A disznó hul-
lák úgy függtek a fogason, mint a kabátok egy zsu-
folt ruhatarban. A disznók szorultak a leginkább az
ölési reformra. Őket nehéz leítani. Folyton mozgatják
a fejüket és négyszer-ötször is le kell sítani rájuk,
vagy szurni feléjük, amíg a heállott halált konstatálni
lehet. A disznók vannak legkevésbé megbarátkozva
a halál gondolatával, már a ketrechen oly sivitáso-
kat visznek véghez, mint akit gyilkolnak. Egy disznó,
igazi disznóról van szó, nem tudta felfogni a pillanat
halálos komolyságát, azt hitte, hogy egy diszkrét
mezőn van, ahol szabadon udvarolhat. De jött doktor
Wagner és egy golyót kalapált a fejébe, amelyben
oly bolondos gondolatok fészkeltek. A disznó elharap-
ja a nyelvét, nem sivit, egész teste reszket, mint a
kocsonya és már viszik feldolgozni — kocsonyának,
egy kis vértócsa maradt ott, amelyet a többi disznó
mohón felnyal...

Dr. Wagner ezzel elkészült a humanus ölkészül-
lék bemutatásával. A bizottság ezután eltávozott a
vágóhidról. A borjúk istállója mellett mentünk el, akik
holnap meg fognak halni. Szomorúan bögtek. Mit bög-
tök nekem kedves kis borjúk, hát tudok én raitatok
segíteni? Ha már az sem vigasztal benneteket, hogy
tudományos reformkísérlet közben ér a halál, én sem
vigasztalhatlak. Legfeljebb natursnieli, vagy gulyás
alakjában ezental nem olyan jóévtággal fogyasztom
tettemeiteket, mint eddig...

A disznók felé pedig még egy vigasz-szavam van.
Gondoljanak arra, hogy ha ez az új angol készülék
bevallik, milyen rossz napok virradnak az ő legna-
gyobb ellenségükre — a höllerre.

Amilyen disznók a disznók, még megvilágos-
tádnak...

Fos

A Maurizius-ügy

A Kiválasztottak sorozatának legközelebbi
kötete Jakob Wassermann híres regénye

A Pantheon nagyszerű új regénysorozatának, a
Kiválasztottaknak első két kötete Gerhart Hauptmann
»A démon« és Joseph Kessel »Rongyos hercegek« című
regénye egy tartalmilag, mint a kötetek kiállításánál
fogva általános feltűnést keltett és felülmutta a leg-
igényesebb könyvbarátok és olvasók várakozását is. A
két első kötetet a *Bácsmegyei Napló* kiadóhivatala már
a sorozat valamennyi előfizetője számára expedálta és
hamarosan megjelenik már a sorozat legközelebbi két
kötete is.

A *Kiválasztottak* sorozatának következő két kö-
tete Jakob Wassermannnak, a híres német regényíró-
nak *A Maurizius-ügy* című két kötetes új regénye lesz.
Ez a bűnügyi regény, amely óriási feltűnést keltett és
példátlan könyvsikert aratott, remek példa arra, mit
tud produkálni igazi író ezen a kolportage-területen.
Wassermann ma a legnagyobb regényírók egyike és
ebben az izgalmas bűnügyi regényben is a kiváló író
eszközeivel és a pszichiatér meglátásával szövi az ér-
dekfeszítő mese fonatát és jellemzi az embereket.

A két kötet kedvezményes ára fizve 19 dinár, két
aranyozott vászonkötésben 28 dinár. A sorozat új kö-
teteit december 15-ikén kezdjük szállítani az előfizetők-
nek. Akik igényt tartanak a *Kiválasztottak* sorozatára,
legkésőbb december 20-ig küldjék be a kiadóhivatalnak
az alábbi szelvényt kitöltve.

Porrá égett Sziszakon egy nagy autogarázs

Másfélmillió dinár a kár

Sziszakról jelentik: Szombatra virradó éjszaka
nagyarányu tüzvész pusztított a városban. A *Lichten-
berger* és *Trautmann*-féle autogarázs és benzinkút
egyik udvari raktárhelyiségében éjjel egy óra tájban
felrobbant egy benzinnel telt hatalmas hordó. A deto-
náció ereje kidöntötte a raktárhelyiség egyik falát,
szerencse azonban, hogy ebben az időtájtban senki
sem tartózkodott az udvaron és így emberéletben nem
esett kár.

A lángok pillanatok alatt átterjedtek a szomszédos
hordókra és szinte percenkint újabb és újabb robbanás
reszkettette meg a levegőt. A tűz belekapott az udva-
ri épület tetejébe is és csakhamar lángokban állt az
egész épületsor. A tűzoltóság nyomban kivonult és
egész éjszakán keresztül tartó megfeszített munkával
sikerült végre a tűz továbbterjedését meggátolni és a
garázst környező épületeket megmenteni, addig azon-
ban a garázs a benne felhalmozott autókkal és nagy-
mennyiségű gépalkatrészekkel együtt porrá égett.

A tűzvizsgálat során megállapították, hogy a ka-
tasztrófát minden valószínűség szerint egy gondatlan
elodított gyufa, vagy cigarettavég idézte elő. Az
elégett gépek és épületek értéke meghaladja a másfél
millió dinárt.

Bánátiak!**Veliki Bečkereken**

Aleksandrova 7

KONRATH RÁDIÓ**FIÓK ÜZLETE****Kérjen ajánlatot!****Kérjen bemutatást!****Megölte a feleségét, mert nagyon szerette****Tizenötévi fegyházra ítélték a feleséggyilkos temerini gazdálkodót**

Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszéken dr. *Belajdzsics* Vladimir törvényszéki elnök tanácsa szombaton tárgyalta *Szilák* István temerini gazdálkodó bűnügyét, aki ez év augusztus 4-én Temerin határában egy nagy konyhakéssel szivenszurta munkáról hazatérő feleségét. Szilák már huzamosabb ideje különváltan élt feleségétől, akivel házasságuk ideje alatt rosszul bánt. Az asszony emiatt elhagyta. A kritikus napon arra kérte az asszonyt, hogy bocsásson meg neki, de az asszony hajthatatlan maradt, mire Szilák előrántotta a konyhakést és azt felesége szívébe szurta. A szerencsétlen asszony meghalt.

A pénteki tárgyaláson a közbíró *Pavlovics* Braniszláv államügyész képviselte, a védelmet dr. *Arszenijevics* Milorád látta el.

Dr. *Belajdzsics* Vladimir elnök a főtárgyalást déli félég óraker nyitotta meg és a vádirat felolvasása után megkezdte *Szilák* István vádlott kihallgatását.

— Bűnösnek érzem magam — mondotta a vádlott. **Feleségemmel** husz évig élttem együtt. Az első tíz esztendőben apám házában éltünk és ez idő alatt semmi sem zavarta boldogságunkat. A háború kitörésekor bevonultam katonának. Mialatt én hadban voltam, feleségem, aki addig anyámmal igen jól megfért, veszekedni kezdett vele, mert anyám szemrehányásokat tett neki, hogy míg én háboruban vagyok, ő azalatt bálókra lát és éjszakákat átmulatott. Amikor visszatértem a háborúból, az asszony állandóan unszolt, hogy adjam el házrészemet és vegyünk külön házat, mert nem akar többé a szüleimmel együtt élni, apám azonban arra kért bennünket, hogy ne menjünk el tőle. Feleségem ragaszkodott elratározásához és én sógorom szomszédságában megvettem egy házat és azt a feleségem nevére irattam. Ez még 1923 őszén történt. Amikor a ház már a nevére volt írva, az asszony állandóan veszekedett, majd arra kért, hogy a nevemen levő házat irassam gyerekeim nevére, amit hosszabb rábeszélés után meg is tettem. 1925-ben újabb összetűzés volt közöttünk és az asszony kijelentette, hogy nem akar többé együttélni velem, hanem bejön Noviszadra és beáll szolgálathoz. Pár nappal utóbb arra kért, hogy mondjak le a haszonélvezeti jogomról és ő megindítja ellenem a válókeresetet. Dr. *Kerekes* István ügyvéd előtt megállapodtunk abban, hogy elválunk, E'özöleg lemondtam a haszonélvezeti jogomról. A házat bérbeadtam és nővéreimhez mentem lakni, míg feleségem bejött Noviszadra szolgál. Röviddel utóbb az asszony visszavonta a válóper, mire lépéseket tettem a haszonélvezeti jog visszaszerzésére, ami sikerült is.

— Ezután magam is bementem Noviszadra, ahol a Faith-malomban vállaltam munkát. Noviszadon találkoztam feleségemmel, akivel kibékültem és visszavettem magamhoz. Később visszamentünk Temerinbe, ahol újra megkezdődtek a veszekedések. Ivásnak adtam magam és az asszony újra elhagyott. Egy hónappal később ismét felkerestem, de feleségem szóba sem akart állni velem. Ezidén az aratás előtt újra felkerestem, mert nagyon vágyódtam utána. Találkoztam vele a vasútállomáson és kéreltem, hogy térjen vissza hozzám, de ő elutasított, mire elkeseredésemben megfenyegettem, hogy leszúrom. Másnap láttam, hogy feleségem egy fiatalemberrel kacérkodik, ez végkép elkeserített. Megvártam, amikor hazajött a munkából, de nem akart velem szóba állni, erre letépertem a földre és késemmel belészurtam. Azután otthagytam az országúton és bementem a községbe, ahol a csendőrök később letartóztattak.

Elnök: Miért tette ezt?

— Nagyon szerettem a feleségemet — válaszolta a vádlott — és nem tudtam nélküle élni.

Ezután a tanú kihallgatásokra került sor. *Kurtina* János lényegtelen vallomást tett. *Bereslányi* István temerini lakatos kijelentette, hogy a vádlott már a gyilkosságot megelőző napokban többek előtt hangoztatta, hogy végezni fog a feleségével. Elmondotta, hogy a vádlottat faluszerte iszákos, kártyás és garázda embernek ismerték, aki rossz viszonyban élt a feleségével. *Sánta* Ferenc temerini községi rendőr vallomásában elmondotta, hogy a meggyilkolt asszony férje támadásai ellen többször volt kénytelen a rendőrség vé-

delmét kérni. Egy ilyen alkalommal ő ment ki a házaspár lakására és a vádlottat késsel a kezében találta. A feleséggyilkos letartóztatásánál ott volt és hal-

lotta, amikor az így szólt:

— No végre. Csakhogy sikerült végrehajtani a tervemet.

Francia János községi rendőr társával megegyező vallomást tett. Özvegy *Elek* Pálné elmondotta, hogy a vádlott többször járt nála és kérte, hogy járjon közbe az asszonyánál, hogy az térjen vissza hozzá, Szilákné azonban nem volt hajlandó erre.

Özvegy *Halas* Péterné a meggyilkolt asszony édesanyja volt a következő tanu. *Sirva* mondotta el, hogy leánya boldogtalan házasságot kötött, mert Szilák állandóan ütötte-verte, kártyázott és minden keresetét korcsmában költötte el.

Szilák Pál a vádlott fia, súlyosan terhelt vallomást tett apja ellen. Elmondotta, hogy apja nagyon gyakran jött haza részegen, ilyenkor a legcsekélyebb okból is kést ragadott és leszurással fenyegette meg az egész családot.

A bizonyítási eljárás befejezése után *Pavlovics* Braniszláv államügyész tartotta meg vádbeszédét, amelyben Szilák István fejére halálos ítéletet kért. Dr. *Arszenijevics* Mita védőbeszéde után a bíróság ítélethozatalra vonult vissza és rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, amely szerint a vádlottat bűnösnek mondotta ki feleséggyilkosság büntetésében és tizenöt évi fegyházra ítélte.

Az ítélet ellen az ügyész súlyosbbitásért, a védő pedig enyhítésért jelentett be felebezést.

Terjednek az oroszországi ellenforradalmi mozgalmak**Az ellenforradalmi hangulat áttérjed a vörös hadsereg egyes ezredeire is**

Berlinből jelentik: Rigai jelentések állandó ellenforradalmi mozgólódásokról adnak számot Oroszországból.

Az ukrán és kaukázusi parasztfelkelések áttérjednek az északnyugati vidékre is. Minsk környékén a fehér felkelők magukhoz ragadták a községek vezetését és több helyen megrongálták a vasutvonalakat, hogy a szovjet csapatokat ellenük vonaton ne vonulathassák fel. A falusi lakosság

körében ellenforradalmi a hangulat, amely egyes csapatoknál átragadt a vörös katonaságra is.

Egyik vörös zászlóalj a szovjetvezetők kénytelenek voltak lefegyverezni, mert vonakodtak sortűzre adni a proletárdiktatura elleni lázadókra.

A nagyfokú elégedetlenségek szülőkei elsősorban a lehetetlen élelmiszerosztási rendszer és az emiatt egész nagy területeken előállott inség és nyomor.

Az ókatolikus vallás a Vajdaságban**Az ókatolikusok nem fizetnek a papoknak, de megengedik nekik a nőülést, az istentiszteleteket a hívők anyanyelvén tartják**

Ujabbán a Vajdaságban, főleg Noviszadon, *Pancevón* és *Belacrkván* egy itt eddig ismeretlen egyház: az ókatolikus egyház kezd híveket toborozni és fejt ki nagyobb propagandát.

A vajdasági mozgalmat *Csercesek Gusztáv*, az ókatolikusok noviszadi lelkésze irányítja. *Csercesek Gusztáv*, a privát életben a noviszadi villamostelep tisztviselője és szabad idejét használja fel, hogy az ókatolikusnak nevezett egyház számára híveket toborozzon.

Megkértük *Csercesek Gusztávot*, hogy ismertesse az ókatolikus egyházi mozgalom célját, azt az eltérést, amely a római katolikus anyaszentegyház és az ókatolikus egyház között fennáll.

Csercesek Gusztáv a következőket mondotta a *Bácsmegeyi Napló* munkatársának:

— Én kaptam megbízatást a vajdasági ókatolikus mozgalom szervezésére és irányítására és én vagyok az ókatolikus egyház első vajdasági lelkésze. Előre kell bocsájtanom, hogy az ókatolikus egyház államiilag elismert telekezet, amely annyiban különbözik a római katolikus egyháztól, hogy az ókatolikusok — bár megtartják katolikus voltukat — a latin és egyéb szertartások helyett anyanyelvüket használják. Amikor az 1870. évi vatikáni zsinat a csalhatatlanságról szóló dogmát kihirdette, ennek a dogmának ellenzőli ezt az újítást nem ismerték el és elszakadtak a római katolikus egyháztól. Az elszakadtak alkotják az ókatolikus egyházat. Az istentisztelet nyelvét minden hitközség saját önrendelkezésének megfelelőleg állapítja meg és a hit dogmáit kivéve, az összes egyházi törvényeket a hitközségek delegátusaiból alakult országos, illetve egyetemes zsinat hozza meg. A hitközség önkormányzata abban is kieszcsoódik, hogy a hitközség minden vagyona felett maga a hitközség rendelkezik, maga választja a maga lelkészét, sőt a hitközségek összesége a saját püspökét is. Minden ország ókatolikus egyháza, függetlenül a más országok ókatolikus egyházaival, hitbéli egységét az *utrechtii unióban*, az ugynevezett összsinaton állapítja meg. Az ókatolikus egyház megengedi a lelkészek nőülését, illetve elítéli a coelibatust. Az ókatolikus egyház célul tűzte maga elé az összes keresztény vallások egyesítését és vallási türelmességére jellemző, hogy a egyes házasságok elé semmilyen akadályt nem gördít. Mispénzek, keresztelés és esketés, nemkülönben temetkezési díjak és egyéb bármilyen című imadíjak szüldése az ókatolikus egyház alkotmánya szerint szigorúan tilos. Legsarkalatosabb pontja azonban a csalha-

atlansági dogma tagadása.

— Jugoszláviában már igen sok hívője van az ókatolikus egyháznak, főleg Horvát-Szlavonországban és az egyház központja Zagrebben van és annak *Kalogiera Márkó* volt szpliti római katolikus kánonok és volt püspöki igazgató a püspöke. Az ő hatáskörébe tartoznak a horvát-szlavonországi, boszniai, hercegovinai és dalmáciai hitközségek, ahol számszerint eddig harminc plébánia működik. Eddig az ókatolikus egyháznak a Vajdaságban csak missziói működtek és pedig *Noviszadon*, *Pancevón* és *Belacrkván*. Az első vajdasági ókatolikus egyházközséget *Noviszadon* akarjuk megszervezni.

— Az ókatolikus egyháznak Hollandiában három püspöksége van, azonkívül Németországban egy püspökünk van, aki Bonnban székel és alája mintegy százötven plébánia tartozik, Svájcban is van püspökünk, azonkívül teológiai fakultásunk, mely számtalan kitűnő lelkészt képzett ki, Lengyelországban *Krakkón* püspökség van, Csehszlovákiában *Varnov* a püspöki székhely, Ausztriában *Bécs*. Püspökségeink vannak még *Párisban*, *Madridban*, *Lisszabonban*, az Egyesült Államokban öt lengyel nyelvű ókatolikus püspökség is működik. A *Filipi-szigeteken* van a legvirágzóbb egyházunk.

— Most a Vajdaságban megkezdjük a nyílt szervezkedést, mely eddig csendben, magánházakban szép sikerrel folyt. *Pancevón* *Menciger József* gimnáziumi tanár, *Belacrkván* dr. *Silvics Mirosláv* volt római katolikus lelkész, gimnáziumi tanár, a misszió lelkésze.

— A vajdasági egyházközségek istentiszteleti nyelve magyar, német vagy horvát lesz. Maga a mozgalom teljesen ideális és ugyszólván minden anyagi eszköz nélkül indul és csak a rokonszenvezők önkéntes adományaira számít. A lelkészek sem fogadhatnak el semmilyen javadalmazást, hanem híven követik *Pál* apostol tanítását s saját keresetükből élnek és csak akkor fogadnának el javadalmazást a hitközségektől, ha azok lelkészt egész napra igénybe veszik.

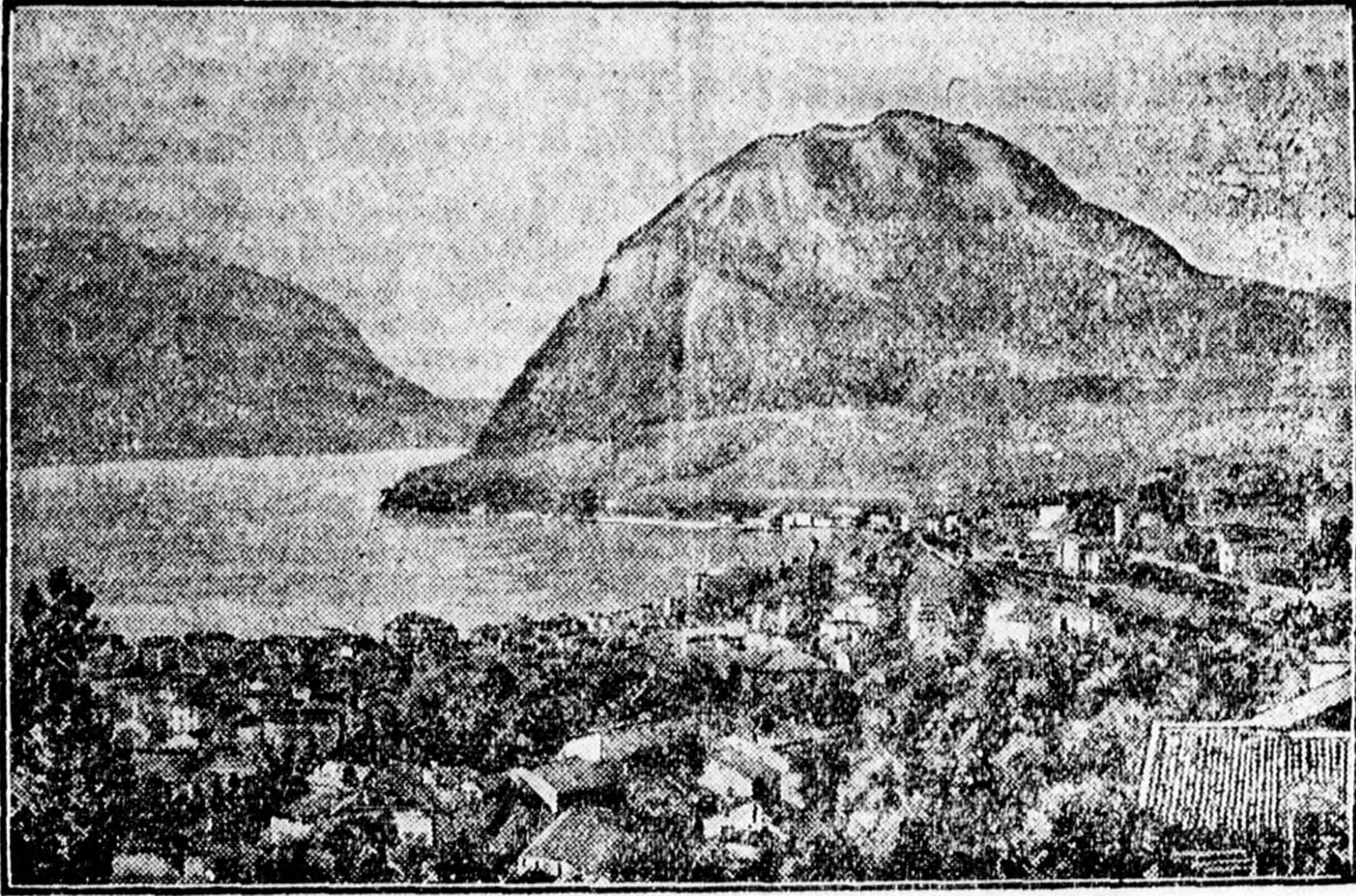
Nehéz időben, mikor a népet gazdasági bajok sújtják, mindig föllépnek új próféták, akik új vallást, vagy valami addig ismeretlen hitet hirdetnek. Az ókatolikus vallási mozgalomnak jelentőségét a *krakkói* püspöknek nemrég lefolyt botránypöre, a *zagrebi* püspökség körül felmerült veszekedések súlyosan megtépázták ugyan, a nép azonban szegénységében, elhagyatottságában szívesen menekül legalább egy időre új vallások felé.

Hétfőn nyílik meg a Népszövetség ülése

A fontos politikai tanácskozások Luganóban is a kulisszák mögött fognak lefolyni

Önfőből jelentik: Luganóban hétfőn nyílik meg Briand elnöke alatt a népszövetségi tanács ötvenharmadik ülése. A Luganóba való áttelepedés a Népszövetség genfi hívei között meglehetősen elkeseredést keltett, mert a tanács és a körülbelül száz főnyi hiva-

Politikai szempontból kevés érdekes pont van napirenden. Mindenekelőtt szóba kerül a magyar-román op-tánkskérés és a lengyel-litván viszály. Az első pont azonban alighanem lekerül a napirendről. A napirenden szerepel még a gazdasági bizottság, a pénzügyi

Lugano, ahol a Népszövetségi Tanács új ülészaka hétfőn megnyílik

talnoksereg áthurcolkodása súlyosan megterheli a Népszövetség költségvetését.

Ha betartják a hivatalos napirendet, akkor a tanácsülés meglehetősen nyugodt lefolyása lesz. A napirenden ugyan mintegy harminc pont szerepel, de a döntőbíráskodás, a biztonság és a leszerelés fontos kérdéseit egyáltalán nem érintik.

A legnagyobb várakozással az elé a tanácskozás elé néznek, amelyet a nagyhatalmak az angol-francia flotta-egyezmény meghiusulásával kapcsolatban fognak folytatni. Mindenekelőtt tisztázni kell azt a kérdést, hogy mi történjék a lefegyverzést előkészítő leszerelési bizottsággal.

bizottság és az egészségügyi bizottság egy sereg jelentése, alig hihető azonban, hogy Európa legfontosabb politikai személyiségei ezek miatt a kérdések miatt jönnének Luganóba. Sokkal valószínűbb, hogy a fontos tárgyalások megint a kulisszák mögött fognak folyni.

Ezek között a legfontosabb annak a közös nyilatkozatnak a kérdése, amelyet Briand, Lord Cushendun és Schubert államtitkár szeptemberben együttesen aláírtak és amelyben megállapítják a jóvátétel, a Rajnavidék kiürítése és a biztonság problémája közötti összefüggést. Végül alighanem újból szóba kerül az osztrák csatlakozás kérdése is.

Egymillió dinár kamatmentes kölcsönnel támogatja a város a szuboticei francia liceumot

Ertekezlet a városházán a liceum ügyében

Nagy érdeklődés mellett tartották meg szombaton délelőtt a Szubotícán felállítandó francia liceum ügyében összehívott értekezletet. Az értekezletet délelőtt tíz órakor nyitotta meg Sztipics Károly dr. polgármester a városháza kis tanácstermében. A tanácskozáson megjelent számos társadalmi egyesület képviselője, a középiskolák vezetői és több társadalmi előkelőség.

Sztipics Károly dr. polgármester megnyitó beszédében rámutatott a francia liceum felállításának jelentőségére, majd Gyorgyevics Jován törvényszéki bíró, a szuboticei Francia Klub elnöke ismertette a tervet. Elmondotta, hogy a Francia Klub öt évvel ezelőtt alakult meg Szubotícán, hogy a francia nyelv és irodalom barátjait összegyűjtse és ma már mintegy kétezer ember érdeklődik a Francia Klub iránt. A Francia Klub kezdeményezte, hogy Szubotícán francia liceum létesüljön, mert sok szülő kívánja, hogy gyermekei itthon is olyan nevelésben részesülhessenek, mint a külföldön. Grol Milán közoktatásügyi miniszter és Sztipics Károly dr. polgármester intervenciójára az ügy a francia kormányt is foglalkoztatta és ennek eredményeképpen jött el Szubotícára Dard beogradi francia követ. Az ő jelenlétében értekezletet tartottak az illetékesek és az értekezlet elvi jelentőségű döntés hoztak, amely szerint Szubotica örömmel veszi tudomásul a francia kormány ajánlatát, hogy Szubotícán francia liceumot állítsanak fel, szükségesnek mutatkozott azonban, hogy a város lakosságának hangulatát is megismerjék és főképp ezért hívta össze a szombati értekezletet.

A francia liceum az első évben ovodával nyílna meg és fokozatosan elemi iskola és leánygimnázium is nyílna a liceum keretében. A liceum részére teljesen modern iskolai és internátusi épületet kell építeni nagy parkkal és tornaterrel. Az épület felépítéséhez a francia kormányon és a jugoszláv kormányon kívül Szubotica városnak is hozzá kell járulnia. Elsősorban megfelelő telket kell a liceum rendelkezésére bocsájtani, továbbá egy bizonyos összeget, amelyet a liceum hajlandó idővel visszafizetni a városnak. Felelőleges külön kiemelni a liceum szükségességét. A szülők köréből indult ki az iniciatíva és a szülők tudják leginkább értékelni ennek fontosságát. Anyagi oldalról tekintve az ügyet, a város-

nak csak hasznot hozhat a liceum, mert abban többszáz nem szuboticei gyerek is lesz elhelyezve és ezáltal a város kereskedelmi élete sokkal élénkebb lesz. Egyformán nyereség ez a liceum a szülők, a tanulók, a város és a haladás szempontjából. A gyermekeket a legújabb tanítási módszerekkel fogják tanítani és a liceumban a gyermekeknek nemcsak szellemi, hanem fizikai kiképzésére is gondot fordítanak. A szülők különösen melegen fogadták ezt az akciót, mert a gyermekeket a jövőben nem kell külföldre vagy más városba küldeni épen akkor, amikor a gyermekek legnagyobb szüksége van a szülői támogatásra és az otthonra, nem kell fizetni a drága külföldi liceumokat és így szerényebb anyagi viszonyok között levő szülőknek is módjukban lesz a liceumban taníttatni gyermekeiket, ahol tökéletesen meg fognak tanulni franciául és szerbhorvátul is. A liceumban természetesen a modern tornákon kívül tanítani fogják a zenét és minden más tárgyat, amire a tanulónak tehetsége van. Gyorgyevics Jován végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a város polgársága szívesen fogadja a tervet és nem lesz semmi ok arra, hogy a városi tanács a megfelelő anyagi segítséget megtagadja.

Sztipics Károly dr. polgármester a kérdés anyagi oldalát ismertette. Közölte, hogy a liceumban apácák fognak tanítani és az intézet részint a tandíjából, részint más támogatásból fogja fenntartani magát. Hasonló liceumok létesültek már nemcsak Európa nagyobb városaiban, hanem Afrikában is és mindenütt, ahol katolikusok laknak. Az intézetek ezenkívül egymást is támogatják, úgy hogy a városnak a jövőben nem kell anyagilag támogatni a liceumot. Az intézet vissza fogja fizetni a kölcsönvett összeget. A liceumnak egy millió dinárt kellene kölcsön adni. A városi tanács azon a nézeten van, hogy az egy millió dinárt nem lehet a költségvetés terhére kifizetni, hanem azt kölcsön kell venni. A városi tanács a Városi Takarékpénztárnál kamatmentes kölcsönt fog felvenni és a kölcsönért garanciát vállal. A városi tanács véleménye szerint ilyen megoldás volna a legjobb és minden remény megvan arra, hogy a városi képviselőtestület is magáévá fogja tenni ezt a javaslatot annál is inkább, mert a kölcsön

körültranzakció nem jelent semmiféle újabb megterhelést a város lakosságára.

Dr. Bélics Radoje ügyvéd volt a következő felszólaló, aki beszédében hangsúlyozta, hogy ipari és gazdasági középiskolára is szüksége volna Szubotícának, tekintettel arra, hogy a város lakosságának túlnyomó része földműveléssel és iparral foglalkozik.

A felszólalásra Dimitrijevic Dragomir dr. ügyvéd válaszolt, aki kijelentette, hogy biztos tudomása van arról, hogy a szuboticei jogi fakultást áthelyezik és ehelyett földművelési középiskolát fog Szubotica kapni. Miladinovic Szlobodán ügyvéd, Krausz Lajos nagykereskedő, dr. Mladenovic állatorvos, dr. Dimitrijevic Dragomir ügyvéd, dr. Markovic Danilo orvos, Malagurszki Iván tanár felszólalása után, akik valamennyien a liceum felállítására érdeklődtek, az értekezleten egyhangulag elhatározták, hogy jegyzőkönyvileg fogják kérni a városi képviselőtestületől, hogy anyagi támogatásával biztosítsa a liceum felállítását.

A megsemmisített házasság

A Tolnai Világlapja tulajdonosának fia megnősült, de szülei elmebetegség címén megsemmisítették a házasságot — Az elhagyott asszony ötszáz millió kártérítést követel

Budapestről jelentik: Érdekes házassági per foglalkoztatja a budapesti bíróságot. A keresetet Tolnai Istvánné Kulin Erzsébet adta be és abban a következőket adja elő: Kulin Erzsébet aradi urileány 1913-ban, tizenhat éves korában, mint levelező nő állást kapott Tolnai Simon nyomdavadállalatnál, a Tolnai Világlapja-nál. A fiatal tisztviselőnőbe hamarosan beleszeretett a dúsgazdag Tolnai Simon fia, Tolnai István. A hivatalnoknő vegyes érzelmekkel fogadta főnöke fiának közeledését, mert Tolnai Istvánt nem a legjobb hír előzte meg. A fiatalember sokat éjjelezett, költséges passziói voltak, az éjjeli mulatóhelyek állandó mecénása volt és emiatt számtalanszor összetűzése volt apjával.

Tolnai István többször megkérte a leány kezét és mivel a Tolnai-család ellenezte a házasságot, Kulin Erzsébet 1922-ben kilépett a nyomdavadállalattól és a Pénzügyminisztérium Központi vállalt állást. Ugyanekkor Tolnai Simon a budapesti törvényszéknél gyengeelméjűség címén fia gondnokság alá helyezését kérte, ami meg is történt és Tolnai Istvánt az apja egy időre a lipótmezei tébolydába internálta. 1923. őszén azonban a fiatal Tolnai visszanyerte szabadságát és tovább udvarolt Kulin Erzsébetnek, akivel aztán 1925. március 24-én titokban házasságot is kötött. Időközben Tolnai István ismét összetűzött apjával, akivel közölte, hogy ha két napon belül hozzá nem járul Kulin Erzsébettel kötendő házasságához, akkor a leánnyal együtt megöli magát, mert a szenvedéseket már nem bírja. Tolnai Simon hajthatatlan maradt és mikor a fiatalok az ellenkezést látták, összeköltöztek. Tolnai Simonnak az összeköltözés gyanusnak tűnt fel, utána-járatott a dolognak és megállapította, hogy a fiatalok még 1925. márciusában házasságot kötöttek. Erre pert indított a budapesti törvényszéknél és ebben a házasság megsemmisítését kérte azon az alapon, hogy fia elmebetegség címén gondnokság alá van helyezve és így érvényes házasságot nem köthet. A bíróság hat hét múlva már meg is hozta ítéletét, amelyben Tolnai István és Kulin Erzsébet házasságát érvénytelennek mondotta ki.

Igy mondja el az előzményeket Kulin Erzsébet keresetében, amelyet a budapesti törvényszéknél Tolnai Simon ellen indított. A házasság megsemmisítésével erkölcsi kár érte és ezért, valamint azért is, mert egzisztenciája tönkrement, 500,000.000 korona kártérítést követel.

A keresettel szemben Tolnai Simon azzal védekezett, hogy Kulin Erzsébet nem volt jóhiszemű, mert tudott arról, hogy Tolnai István nem épelméjű.

Kulin Erzsébet ezzel szemben arra utalt, hogy ő csak arról tudott, hogy Tolnai István könnyelmű életet élt és abban a hiszemben volt, hogy a gyógyintézetekben való elhelyezése Tolnai István különböző kellemetlen ügyeinek elsímitását célozta. Hivatkozott arra, hogy Tolnai István egyébként a rendes, épelméjű ember benyomását tette, amellyel, hogy virtuóz módon zongorázott, angolul, franciául, németül és olaszul tökéletesen beszélt. A gondnokság alá helyezési tény ellenére továbbra is úgy élt, mint azelőtt, autót vezetett olyankor, amikor apja is bennült a kocsiában, önállóan a külföldre utazgatott, hosszú ideig Abbáziában élt és rámutatott arra is, hogy volt férje jelenleg is Párisban szórakozik a barátnőjével. Pöflögása szerint ilyen körülmények között ő nem gondolhatott arra, hogy Tolnai István gondnokság alá van helyezve.

A tábla elutasította a fiatalasszony keresetét, a Kuria azonban most új eljárás lefolytatására utasította a táblát azzal, hogy amennyiben Kulin Erzsébet a házasságkötéskor jóhiszeműen járt el és férjének gondnokság alá helyezéséről nem tudott, úgy a házasság semmissé nyilvánítása után is érvényesítheti vagyoni igényeit.

Legjobb hirdetési orgánium
a „BÁCSMEGYEI NAPLO”

Elfoglalta hivatalát a zagrebi ügyvezető főispán Pribicevics Khuen-Héderváry kormányzásával hasonlította össze a mai rezsimet

Zagrebból jelentik: **Makszimovics** Voljszláv ezredes, az utonnan kinevezett zagrebi ügyvezető-főispán szombaton délelőtt elfoglalta hivatalát. A főispán-helyet szombaton délelőtt felkeresték a vidéki és a heogradi lapok munkatársai, míg a zagrebi lapok tudósítói bojkottálják az ezredes. Makszimovics ezredes kijelentette, hogy megerkezésekor semmi különös nehezéget nem tapasztalt. Csodálkozik, hogy a zagrebi sajtó bojkottot hirdetett ellene még mielőtt megismerne volna.

— Első benyomásom — mondotta — hogy minden rend és nyugalom van.

Az ügyvezető-főispán szombaton délelőtt meglátogatta az összes városi és állami intézményeket. Nagy feltűnést és zavart keltett a főispán megjelenése a számtal helyiségekben, ahol tudvalevőleg a zagrebi tartományi választmány és a parasztdemokrata koalíció választmánya ülészik. A szünetben tartózkodó személyek konfliktust vártak, amikor kiderült, hogy Makszimovics ezredes a szünet épületében levő állampénztárt ment meglátogatni.

Makszimovics Voljszláv az újságírók kérdésére, hogy főispánnak vagy ezredesnek nevezze-e, kijelentette, hogy ő ezredes.

Az új ügyvezető-főispán szombaton délelőtt bemutatkozó látogatást tett Máties tábornoknál a zagrebi hadtestparancsnokságon.

A *Narodni Val* szerkesztőjét, **Devesics** Kresimirt, akit egy cikk miatt három nappal ezelőtt letartóztattak, még mindig nem helyezték szabadlábra. A zagrebi törvénytörvényes bírál szombaton ebben az ügyben plenáris ülést tartottak és egyhangulag olyan elvi jelentőségű döntést hoztak, hogy újságírókat semmiféle sajtóvétség miatt nem lehet vizsgálati fogságba helyezni, mert a vizsgálati fogságot a sajtótörvény nem is említi meg. A bírői kollégium döntése után most már bizonyosra

veszik, hogy a bíróság vádtanácsa elrendeli Devesics szabadlábrahelyezését.

Pribicevics Szvetozár pénteken este meglelt a zagrebi független demokrata párt multságán és ez alkalommal is nagy politikai beszédet mondott, amelyben éles támadást intézett a kormány ellen. A horvátországi közigazgatás militarizálásáról beszélt Pribicevics és kijelentette, hogy Davidovics állásfoglalása Makszimovics zagrebi főispán-ezredes ellen nem komoly. A heogradi hatalmak, amelyeket Makszimovicsot Zagrebba küldtek — mondotta Pribicevics — azonnal indokolják ezt az intézkedést, hogy Zagrebban kivételes állapotok uralkodnak.

— 1903-ban — mondta emelkedett hangon Pribicevics — egy hónapig tartó tüntetések voltak Zagrebban és környékén gróf **Khuen-Héderváry** ellen, aki **Ferenc József** császár legbizalmasabb emberei közé tartozott. A Zagreb—fümői vonalon a síneket felszedték és minden jel arra mutatott, hogy a legközelebbi időben forradalom fog kitörni Horvátországban, a rendőrség azonban egyetlen egy esetben sem lőtt a tüntető tömeg közepébe és egy sebesülés sem történt. Gróf **Khuen-Héderváry** akkori urama igazán liberálisnak mondható a mai rezsimmel szemben. Még a háború alatt sem militarizálták a közigazgatást. Pribicevics végül kijelentette, hogy rövidesen az egész prékói szerbség mellett lesz, mert a mai rezsim önmaga távolítja el sorából azt a kevés számú prékói szerbet, akik még a szerbiai pártokban vannak.

Az **egyetemeteket vasdrnap fogják megnyitni**, de mivel a rendőrség még mindig nem helyezte szabadlábra a letartóztatott diákokat, sőt még a bíróságnak sem adta át őket, bizonyosra veszik, hogy a diákok hétfőig nem fogják abbahagyni a sztrájkot. A diákság a legerélyesebben állást foglalt a rendőrség intézkedése ellen és feltétlenül kitart határozata mellett.

Meg akarják operálni az angol királyt Az újabb orvosi jelentések ismét nagy aggodalmat keltenek

Londonból jelentik: György király állapota még mindig válságos. A péntek este kiadott orvosi jelentést fokozódó aggodalommal fogadták Londonban.

A péntek esti orvosi vizsgálat megállapította a fertőzés terjedését, ami az orvosoknak nagy gondot okoz és arról tanácskoznak, hogy megváltoztatják a kezelés eddigi módját és esetleg operációnak vetik alá a királyt.

Szombatra virradó éjjel fél tizenegy órakor kiadott orvosi jelentés szerint a király állapota aránylag kielégítő. A kezelőorvosok altatószert adtak be a királynak, hogy több órás alvással megerősítsék a szív működését.

Szombat délelőtt az orvosok újabb konziliumra ültek össze a király betegsége körül és a kezelés további módjáról tanácskoztak. A király állapota a szombati nap folyamán nem rosszabbodott.

A nagybeteg uralkodó napközben keveset aludt. A hőmérséklet emelkedett, a király közérzése azonban kielégítő.

A walesi herceg — kairói jelentés szerint — utban London felé szombaton Kairóba érkezett és azonnal folytatta utját. Késő este kiadott jelentés szerint a király állapota szombat délután nem volt kielégítő.

A tüdőprocesszus aggodalomra ad okot.

A grabovcii rémnapiak

Mentővallomások Rossmann Mátyás és társai bűnperében

Novisadról jelentik: A szremszki-mitrovicai törvényszék szombaton délelőtt kilenc órakor folytatta a csütörtökön megkezdett főtárgyalást Rossmann Mátyás és társai bűnügyében.

A tanúk közül elsőnek Novakovics Ignác hetvennégy éves grabovcii lakost hallgatta ki, aki azt vallotta, hogy amikor az osztrák-magyar katonaság visszatért a faluba és amikor az ismeretes események történtek, nem látta Rossmann-t a községben és a katonákon kívül senkinek bántalmazta a szerbeket. Drum vádlottat sem látta aznap és egyáltalán nem is ismerte előzőleg sem. Csak később látta Rossmann-t, aki a katonákkal magyarul beszélt.

Elnök (Rossmannhoz): Tud magyarul?

Vádlott: Egy szót sem.

Dr. Driljevics Szekula védő: Vannak-e mások is, akik igazolni tudnák, hogy Rossmann aznap nem is volt a községben.

Tanu: Igen.

Drasics Mária hatvannyolc éves tanu előadta, hogy azért hagyta el a községet, mert azt a katonák felgyújtották. Hallotta, amint a katonák lövöldöztek és látta, amint Drum agyonlőtte Miljevics Ljubát.

Elnök: Felismerné Drumot?

Tanu: Nem, már nem emlékszem az arcára.

Pannovics Jela hatvanöt éves grabovcii asszony előadja, hogy amikor az osztrákok visszatértek Grabovcira, az ura négy gyermekével elmenekült. A tanu a többi gyerekekkel visszamaradt a községben, őket a katonák nem bántották. Miljevics Ljuba szidalmazta a katonákat és emiatt Miljevicsot a katonákkal magukkal vitték és később hallotta, hogy agyonlőtték. Nem tudja megmondani, vajon Drum ott volt-e?

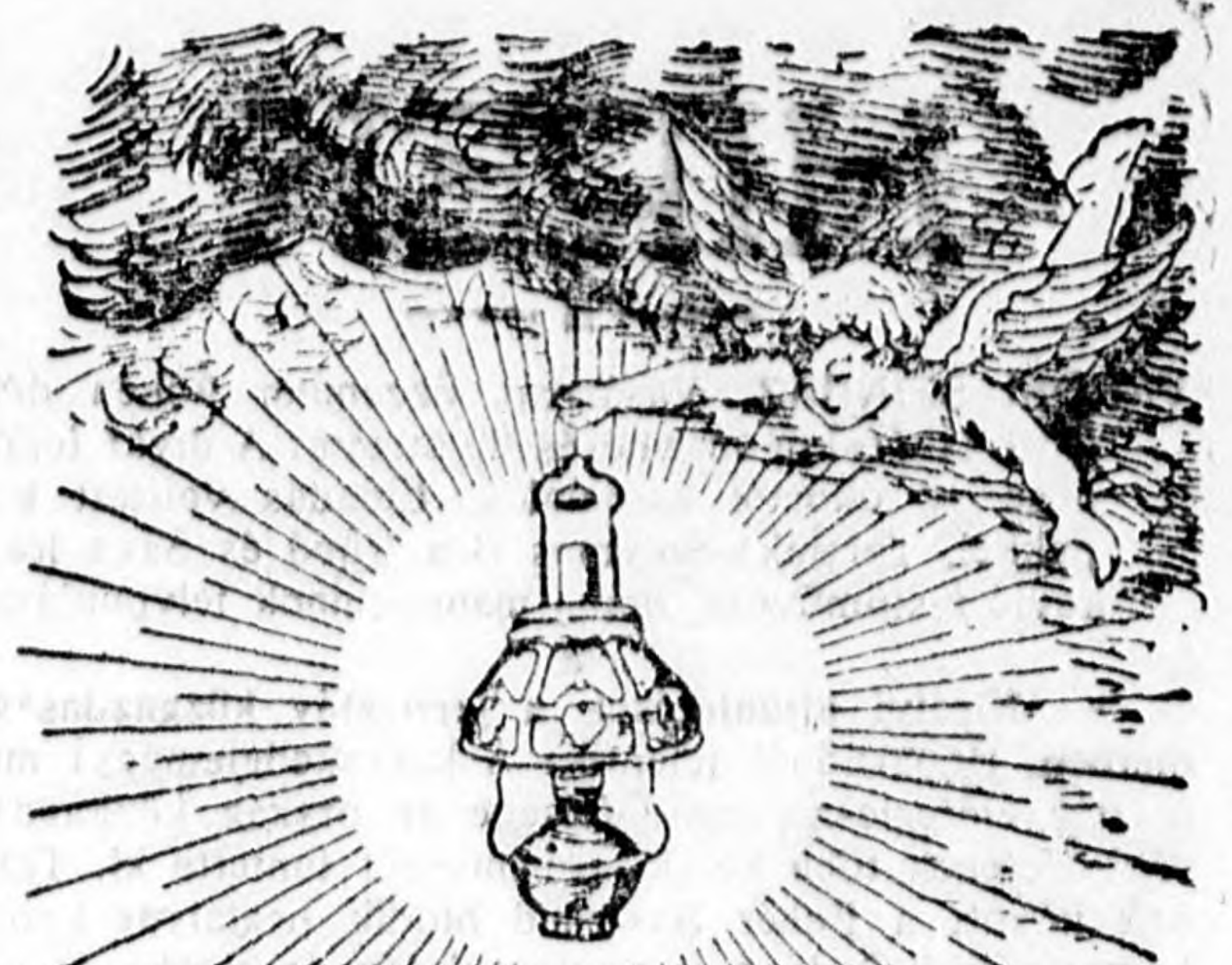
Bogdanovics Cveja ötvenöt éves tanu jelentéktelen vallomása után az elnök megkérdezte, hogy miért vallott a vizsgálat során Drum ellen, akiről azt állította, hogy házakat gyújtott fel. A tanu kijelentette, hogy Drumot nem is ismeri és ilyen vallomást nem tett.

Zsivkovics Zorka hatvanhárom éves tanu Zsivkovics Ilija községi jegyző özvegye, előadta, hogy amikor az osztrák katonák visszatértek Grabovcira, több katona a lakására jött és tizenhat tiszt számára ebédet rendeltek. Több katona felajánlotta, hogy segítségére lesz az ebéd elkészítésénél. Ebéd után a tisztek elmentek, csak egy őrnagy akart lefeküdni. Eközben egy rendőr jött a tanuért, hogy elhívja a község házára, mert az ura el akart tőle bucsuzkodni. A tanu látta, amikor egy csendőr kivont kardjával végigvágott az urán, pedig ép a nála volt őrnagy közölte vele, hogy a tábornok megígérte, hogy urának nem lesz bántódása. Látta, hogy egy szomszédos házban tűz ütött ki és az égő házból egy pénzügyőr menekült ki, aki futás közben átbukott egy padon. A pénzügyőrben Blazsanint vélte látni, de később módosította vallomását és azt állította, hogy nem emlékszik már, melyik pénzügyőr volt az. Száz ezer dinár kártérítést követel meggyilkolt uráért.

Dr. Rogulja államügyész (a tanuhoz): A vizsgálat során határozottan állította, hogy Blazsanin volt az a pénzügyőr, aki az égő házból kimenekült és véglegesen a ház előtt levő padon. Sőt azt is állította, hogy látta, hogy Blazsanin gyújtotta fel a házat.

Tanu: Az az igazság, amit ma eskü alatt vallottam.

Ügyész: Blazsanint a maga vallomása alapján letartóztatták és vizsgálati fogságot rendeltek el ellene.

Kacacsnyica menyei
fénytaraszt az
Aladdin

Lámpa.

80 gyertyafényű gyönyörű világítás,
minimális petroleum fogyasztás
pumpálás és előmelegítés nélkül.

Ingyen ismertetést küld.

Aladdin vezérképviselőt:
Barzel d. d. Subotica

Tanu: Amit ma mondtam, az az igazság.
Ügyész: Az igazat mindenkor meg kell mondani. Fenntartom magamnak a jogot, hogy maga ellen hamis tanúzás miatt vádat emeljek.

Ezután **Pejesics** Obrádnét, a főerdész feleségét hallgatták ki, akinek férjét az 1914-iki vérengzések során ugyancsak kivégezték. Az asszony az elnök ismételt felszólítása ellenére is megtagadta a vallomástételt, ehelyett egy gépirásos papírlapot nyújtott át és kérte az irat felolvasását. Az elnök felolvastatta az irást, amely bőbeszédűen ismerteti a grabovcii rémnapiak történetét.

Az elnök megállapította, hogy az irás nem tartalmaz érdemleges részleteket, majd a következő tanut szólították be. **Bauer** Sebastian tanuvallomásában elmondotta, hogy tudomása szerint Rossmann nem tartozott az osztrák-magyar büntetőexpedíció besúgói közé, sőt ő volt az, aki az egyik osztrák törzstisztnél interveniált, hogy a katonáknak tiltsák meg a további gyújtogatásokat és vérengzéseket.

Svédics Vászta tanu látta, amikor két pénzügyőr felgyújtotta Paulovics Jela házat. Sötét volt, ő egy kerítés mögött rejtőzött és a homályban nem tudta kivenni a gyújtogatók vonásait.

Elnök: Látta maga Rossmann-t a kritikus napon?

— Őt nem láttam, de szemtanúja voltam annak, hogy Drum és Blazsanin felgyújtották a házat.

— Drum vádlott — folytatta az elnök — azt állítja, hogy maga kétszáz dinárt kért tőle azért, hogy ne legyen ellene terhelő vallomást.

A tanu az elnöknek erre a kijelentésére nem válaszolt és többszöri felszólításra sem volt hajlandó felelni.

Az elnök ezután elrendelte, hogy olvassák fel a meg nem jelent tanuk vallomásait. Ezek közül legérdekesebb **Veljkov** grabovcii görögkeleti lelkésznek a vallomása, amelyben **Veljkov** kijelenti, hogy legjobb tudomása szerint Rossmann egyáltalán nem vett részt a vérengzésekben és gyújtogatásokban. A lelkész tisztességes, békés természetű embernek ismerte Rossmann-t, aki szerb polgártársaival mindig a legjobb egyetértésben élt. **Radojesics** Koszta felolvasott vallomásában ellentmondásokat állapított meg az elnök. A tanu 1919-ben, amikor első ízben hallgatták ki az ügyre vonatkozólag, úgy vallott, hogy látta Rossmann-t, amikor ujmutatással jelölte ki azokat, akiket később kivégeztek. 1926-ban egy második kihallgatás során már úgy mondtotta, hogy azon a napon nem is látta Rossmann-t, utolsó vallomásában pedig tisztességes, békés és jószándéku embernek állította be a vádlottat.

Rogulja államügyész vádbeszédében hangoztatta, hogy a kihallgatott tanuk igazolták a vádat és Blazsanin és Drum vádlottakra vonatkozólag kiterjeszti a vádat gyújtogatásról gyilkosságra való felbujtásra is. A szerb hadsereg a németekkel jól hánt Grabovcint, míg az osztrák-magyar katonák a vádlottak denunciaciója alapján lemészárolták a szerbeket. **Szigoru** büntetést kér.

Dr. Crnics, Rossmann védője tartotta meg ezután nagyhatású védőbeszédét. A kihallgatott tanuk nem igazolhatták be szerinte a vádat, mert vallomásuk megbízhatatlan és ellenmondásokba keveredtek. A szerb plébános és még néhány tanu mondtotta el pártatlanul és igazságosan a történeteket. A kegyetlenségében a vádlottaknak semmi szerepük sem volt, de ha lett volna is valami részük, akkor sem lehetne ezt büntetni, mert az akkori viszonyok között kénytelenek voltak így eljárni. **Védenec** felmentését kéri.

Este hét órakor a tárgyalást keddre halasztották, amikor a többi védők mondják el beszédeiket. Itéles kedd délutánra várható.

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ. Vasárnap, december 9-ikén délelőtt 11 órakor matiné és dívatrevü: A dívat fejlődése az ókortól napjainkig. Előadás vetített képekkel. Tartják: Solymos Bea író és Sava Rajković festőművész, utána mannequinok felvonulása.

Királyi kintételek a jugoszláv közgazdasági életben. Beogradból jelentik: A kereskedelemügyi miniszter előterjesztésére Ófelsége az ország közgazdasági életének több kiváló egyéniségét tüntette ki. Többek között a Fehér Sas-rend ötödik osztályát kapta Dungserszki Gedeon, a noviszadi tőzsde elnöke és dr. Lázarevics Milán miniszteri inspektor. A Szent Száva-rend második osztályát kapta Jankovics Koszta, a becskeréki kereskedelmi kamara elnöke és Dungserszki Gyóka noviszadi gyáros. A Szent Száva-rend negyedik osztályát kapta Sztanojlović Alekszandar, a becskeréki kereskedelmi kamara titkára, Risztics Gyóka, a becskeréki kereskedők és gyárosok egyesületének elnöke, Stefanovics Brankó pancsevói nagykereskedő, Deutsch Zsigmond becskeréki nagykereskedő, Cvetkov Radivoj belackvai nagykereskedő, Bohn István kikindai gyáros, Lederer Artur csókai földbirtokos és Micsin Ljubisa becskeréki gyáros. A Szent Száva-rend harmadik osztályát kapta Jankovics Koszta, a keréki kereskedő, Schmidt Fülöp vrbászi építési vállalkozó, Vukov Jefta, a becskeréki ipartestület elnöke, Lozancsics Szilvákó, a kikindai ipartestület elnöke, Erdelján Vása, a pancsevói ipartestület elnöke, Klein János belackvai lakatos és Schlesinger Sándor becskeréki kereskedő.

Uj vezetőügyész Szomborban. Szomborból jelentik: A igazságügyminiszter Csóvics Mladen szombori ügyész a szombori ügyészséghez vezető ügyésznek nevezte ki. Csóvics kinevezése általános örömet keltett a városban.

Amerika fegyverkezik. Washingtonból jelentik: Coolidge elnök a kongresszustól 2.700.000 dollár újabb hitelt kért két tengeralattjáró felszerelésére.

A szerbiai és a prétkői mezőgazdasági szövetségek harca a noviszadi járásbíró előtt. Noviszadról jelentik: A noviszadi járásbíró szombaton tárgyalta a szerb mezőgazdasági szövetkezetek beogradai főszövetségének azt a tizenkilenc millió dináros kérését, amelyet a Noviszadon székelő mezőgazdasági szövetkezetek főszövetsége ellen adott be. A beogradai főszövetség részéről Teodorovics Milán ügyvéd és Gyorgyevics Vojislav szövetségi igazgató jelent meg, míg a noviszadi főszövetség nevében Skorics Szeván igazgató volt jelen a tárgyaláson. A noviszadi főszövetség jogi képviselői: Tapavica György és Mocs Sándor a tárgyaláson pergátló kifogást adtak be. A bíróság nem adott helyt a pergátló kifogásnak és helyszíni tárgyalást rendelt el, ami meg is történt. A helyszínen az irodákban és a raktárakban és a bíróság leltárt vett fel a szövetkezet vagyoni állapotáról, majd több szakértőt rendelt ki. Szakértők lettek Milosevics Ljuba kereskedelmi iskolai tanár, Anker György és Karlovarisz Vjekoslav, a Noviszadi Takarékpénztár igazgatója.

Koresmai mulatozás lábtöréssel. Noviszadról jelentik: Bali Sándor szrbobrání gazdálkodó pénteken együtt mulatott egy koresmában Gyorgyevicszki Nikola orosz menekülttel. Amikor a mulatság után hazamentek, az uton összeszó'alkoztak és veszekedés közben Bali bottal úgy megütötte Gyorgyevicszkit, hogy annak eltört a lába. A csendőrség Bali Sándort letartóztatta.

Elsőrendű cipőárut rendkívül leszállított árban vásárolhat karácsonyra és újévre Lang cipőüzletben.

Még sok a kizárt munkás a Rajna-vesztfáliai vasipari kerületben

A gyárak egy része még nem kezdte meg újra az üzemet

Bohumból jelentik: A Rajna—vesztfáliai vasipari kerületben még mindig nem indult meg a gyárak munkája teljes üzemmé. Az arnsbergi kerület vezetőjének jelentése szerint

a kerületben a kizárási határozat felfüggesztése ellenére is még mindig tízezerszámra vannak kenyér nélkül a munkások.

A kerületben annakidején hetvenezer munkást zártak

ki a gyárak és ezek közül eddig csak ötvenháromezret vettek vissza, míg huszonhétézer munkás kenyér nélkül van. Aggasztó az is, hogy

a gyárak egyrésze még mindig nem mutat hajlandóságot az üzem ujrafelvételére

és azok a gyárak, amelyek annakidején engedélyt kértek üzemük beszüntetésére, még csak részben jelentették be, hogy újból kéri az üzemengedélyt.

Dinics Dragutin szabadlábrahelyezésének ügye a felelősségi bíróság előtt. Noviszadról jelentik: A noviszadi felelősségi bíróság vádpancse szombaton nem foglalkozott Dinics Dragutin szabadlábrahelyezésének ügyével. A Dinics szabadlábrahelyezése ellen beadott ügyészi felelősségi vádpancse hétfőn fogja tárgyalni a felelősségi bíróság vádpancse.

Csodás teint akarsz? Matt hőrt, mely bőféher?

Csak DESZANKÁT használj, ez minden pénzt megér.

Nagy tűz Párisban. Párisból jelentik: Szombatra virradó éjjel a Gare de l'Est közelében kigyulladt az egyik legnagyobb francia üvegyár és csaknem teljesen leégett. A tűz átterjedt több szomszédos emeletes épületre és egy árvalházra is. A nagyarányú tüzet csak szombaton hajnalban sikerült lokalizálni. Az oltási munkálatok közben négy tüzőt súlyosan megsebesített. Az anyagi kár meghaladja a kétmillió frankot.

Kitiltották az országból Ludendorff tábornok könyvét. Beogradból jelentik: A belügyminiszterium rendeletet adott ki, amelyben megtiltotta a »Kriegshetze und Völkermorden in den letzten 150 Jahren im Dienste des allmächtigen Baumeisters aller Welten« című könyv jugoszláviai terjesztését és behozatalát. A könyv szerzője Ludendorff, aki könyvében sértően emlékezik meg Szerbiáról és a háborúért a párisi Nagy Kelet szabadkőműves páholyt, valamint a szerbiai szabadkőműves páholyokat teszik felelőssé.

Madame! Ne feledkezzék meg a

„Poudre Mon Parfum“⁶⁶-ról

BOURJOIS, PARIS

103/3

Noviszadon sem a Nemzeti Színváz, sem a sportegyletek nem kapnak városi segítyt. Noviszadról jelentik: A városi költségvetést a gazdasági és pénzügyi bizottságok csütörtökön és pénteken délután megtartott ülésükben tárgyalták le. Csütörtökön általánosságban fogadták el a költségvetést, pénteken a részleteket tárgyalták le. Érdekes, hogy a bizottságok törölték a Nemzeti Színház segélyezésére felvett 50.000 dinár segítyt azzal az indoklással, hogy a Noviszad—osizjeki szintársulat nem noviszadi szintársulat. A bizottságok felmenték a Zeneegylet eddigi 12.000 dináros segítyét 39.000 dinárra, amely összegben benne van a Baicséfi zeneiskola 24.000 dináros segélyezése. Segélyeket kapott a Neven, Frohsinn, a Jugendchor és a Daloskör, ellenben nem kapott segítyt a Zenebarátok Egyesülete. Hasonlóképpen nem kaptak segítyt a noviszadi sportegyletek sem. A noviszadi újságírószekció részére a bizottságok a tavalyi 5000 dináros segély helyett Weisz Vilmos és Gerich István bizottsági tagok ellenzése dacára 10.000 dinárt szavaztak meg.

Házasság. Armin Goldstein Vukovár és Grete V. Feldmann Beograd a mai napon házasságot kötöttek.

Léghajó még nem tud biztosan tájékozódni a tengeren. Berlnből jelentik: A »Zeppelin« léghajó amerikai utjáról érdekes előadást tartott Theiko Mateiko festőművész, a Berliner Illustrierte Zeitung rajzolója, aki a léghajón tette meg az utat Friedrichshafentől Newyorkig. Izgalmas volt előadásának az a része, amelyben elmondta, hogy milyen nagy veszedelemben volt a Zeppelin és a rajta levő társaság, mikor a vihar az egyensúlyozó sík vászonburkát leszakította. Utközben nem lehetett a végzetes hibát kijavítani, mindössze arról volt szó, hogy az érzékeny gázrekeszket megvédjék a sérülésektől s ezért ágytakarókkal úgy, ahogy betömtek a réseket. A Zeppelin óceáni utjának volt egy tudományos szempontból rendkívüli jelentőségű megállapítása is. Bebizonyosodott, hogy a tengeren az eligazodás és a hely megjelölése léghajóról egyáltalán nem biztos, mert a csillagászati észleletek és a rádióval való érintkezés után kiszámított távolság között igen nagy az eltérés s ezen csak hosszas kísérletezésekkel lehet majd segíteni. Akárhányszor megtörtént, hogy a Zeppelinről szikratáviróval felszólították az óceáni hajókat, amelyek feltűntek a szemhatáron és kérték, hogy jelöljék meg a pozíciót, ezt aztán a csillagászati számítások eredményével összehasonlítva kitudt, hogy nem egyszer száz mérföldnél nagyobb eltérés is mutatkozott.

Felakasztotta magát egy szubotocai inasgyerek. Focsko Adám tizenhétéves szubotocai asztalosinas gazdája Harmat János harmadik kör Bunjevacska ulica 39. számú lakásán szombaton délben, míg a házbéliek ebédeltek, felakasztotta magát. Az öngyilkosságot idejében észrevették és Focsot levágták a kötélről, majd értesítették a mentőket, akik az életunt inast kórházba szállították. A rendőrség megindította a nyomozást annak megállapítására, hogy miért akart megválni az élettől az inasgyerek.

A száj- és garatüreg

az a veszélyes út, amelyen át a kórokozók a szervezetbe hatolnak. Színházban, hangversenyeken, felolvasásokon ezeknek a kórokozóknek romboló hatása ellen, amelyek a náthát, az influenzát és a többi ragályos betegségeket szokták okozni, legjobban a kellemes ízű

Dr. WANDER-féle

ANACOT-PASTILLÁK

rendszeres használatával védekezhetik

Felülvizsgálják a szubotocai kerékpárokat. A szubotocai rendőrség a jövő hónapban megkezdte a kerékpárok felülvizsgálását és felhívja az érdekelteket, hogy az alábbi napokon minden külön idézés nélkül a kerékpárok sorszáma szerint kerékpárjukkal jelenjenek meg a kisbajmoki rendőrlaktanyánál. Január harmadikán 1—200 sorszámg, január negyedikén 201—400 sorszámg, január ötödikén 400—601 sorszámg, január tizenegyedikén 601—800 sorszámg, január tizenkettedikén 801—1000 sorszámg, január tizenharmadikán 1001—1200 sorszámg, január tizenhetedikén 1201—1400 sorszámg, január tizennyolcadikán 1401—1600 sorszámg és január huszonegyedikén 1601—től a további sorszámmal ellátott kerékpárok tulajdonosai. A kerékpárok felülvizsgálása mindennap félhárom órakor kezdődik. A kerékpár-tulajdonosok a kerékpárjukon kívül vigyék magukkal igazolványukat, régi számukat és adó, valamint új szám illetteke fejében ötven dinárt. Akik a múlt évi adót sem fizették ki, nyolcvan dinárt vegyenek magukkal. A rendőrség figyelmezteti a kerékpártulajdonosokat, hogy azokat, akik a kitűzött időben nem jelennek meg, a törvény szerint büntetik meg. Azok, akiknek a kerékpárjukat időközben ellopták, legkésőbb január elsejéig jelentsék be a rendőrségnek. (II. em. 107 alatt).

Ha fáj a lába,

ugy csekély mennyiséget a Szent Rókus láb-sóból felold egy labor meleg vízben s áztatja lábait vagy 10 percig. Ezen idő alatt a kinzó, égető érzések, feltörések, fáradtság okozta dagadtság, kipállások, fagyások megszűnnek. Hosszabb áztatás megpuhítja a tyukszemeket és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok kés vagy borotva nélkül eltávolíthatók.

Fáradtságtól felduzzadt boka

Feltörések

Horcsolások

Bűtykök

Tyukszemek

Lábujjak közötti kipállás-k

Fagyások

Zusodások

Elseibbadás

Talpbőr égető érzései

A cipő kímés asorítása

Bőrkeményedések

Szent Rókus láb-sósfürdő

a legelhanyagoltabb lábat is tökéletesen rendbe hozza!

Egy nagy csomag Szent Rókus láb-só ára 16 dinár

Ha valahol nem kapná, úgy beszerezhető

Kollár és Gabrić
Subotica, Strossmajerova ulica

Cukorkák, bonbonok, drázsék, csokoládé, csokoládé-bonbon, szaloncukor

elismert kitűnő minőségben — olcsó áron — rendkívül nagy választékban kaphatók

„BONBONNIERE“

Subotica, Rudićeva ulica 3. Gyümölcs piac

Jöjjön el és győződjék meg ön is, nem fogja megbánni

Vizárlás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: **Duna:** Bezdán 207 (—3), Apatin 278 (—6), Vukovár 210 (—8), Palánka 200 (—4), Noviszad 203 (—4), Zemun 222 (—14), Pancsevó 205 (—11), Szmederevo 288 (—10), Orsava 260 (—0). **Dráva:** Osizjék 100 (—9). **Száva:** Zagreb —86 (—8), Brod 382 (—4), Mitrovica 336 (—14), Beograd 172 (—10). **Tisza:** Szentá 108 (—7), Tittel 233 (—2).

— **Sulyos szerencsétlenség a vadászon.** Beogradból jelentik: Sulyos szerencsétlenség történt pénteken Beograd közelében. Egy egyetemi hallgatókból álló társaság vadászatra indult az Avala hegységbe. A társaság valamennyi tagja vadászpuskákkal szerelte fel magát, csupán Sztepanovics Bozsidar beogradi műegyetemi hallgató vitt magával revolvert a kirándulásra. Sztepanovics az egyik keskeny hegyi úton megbottolt, a kezében tartott revolver elsült és a golyó a szerencsétlen ember hasába fúródott. A mérnökhallgatót azonnal autóra tették és beszállították a beogradi kórházba.

— **Vörös ruhában ment lady Astor az alsóház ülésére.** Londonból jelentik: Az angol alsóháznak nem mindennapi szenzációja akadt. Lady Astor, aki eddig fehér, vagy fekete ruhában jelent meg az alsóház ülésén, vörös ruhában és vörös kalapban lépett be az alsóház tanácskozási termébe. A lady megjelenése olyan szenzációt és izgalmat keletkezett, hogy a tárgyalást félbe kellett szakítani. A munkáspárt balszárnyának tagjai felugráltak helyeikről és hangosan tüntettek a lady mellett. A konzervatív párt képviselői között nagy izgalmat keltett kolleganőjüknek ez a tüntetése, s ez az izgalom csak akkorült el, amikor William Davidson képviselő figyelmeztette a ladyt, hogy kösszönse mosolyokkal a konzervatív párt padsorait és ezzel adjon kifejezést annak, hogy toalettlének színéről nem szabad arra következtetni, politikai álláspontja megváltozott volna.

A Városi Színház vasárnapi matiné és divatrevüjére 10 és 6 dináros jegyek még kaphatók

— **Mennyit keresnek az amerikai újságírók?** Egy angol újságban olvassuk a következőket: Tul a tengeren, az Új Világban az újságírás nemesak megélhetési alap, hanem jövedelmező mesterség, elsőrangú üzlet. A folyóiratok egy cikkért sohase fizetnek kevesebbet 2 dollárnál, egy elbeszélésért pedig legalább 200 dollár jár. A főszerkesztő havi fizetése átlag 2000 dollar, a munkatárs hetente körülbelül 50 dollárt keres. Arthur Brisbane cikkeivel vagyont szerzett s ma Newyorkban egyik leggazdagabb háztulajdonos, akinek valóságos háztömbjei vannak. Amerikában az utánkölzlesi jog dívik, melynek folytán a tiszteletdíjak Európában ismeretlen magasságot érhetnek el. Az újságok szerződést kötnek egymással, hogy egy-egy cikket ugyanazon a napon együttesen is leközölhetnek, de ez vonatkozik a tudósításokra és táviratokra is. Más szóval egy Newyorki lap az anyagot eladja, ötven, száz vidéki újságnak is, úgyhogy sokszor nemesak kifizeti a díjakkal a költséget, hanem nyer is rajta. A háboru alatt egy angol tábornok a Worldnak minden másodnap katonai cikket küldött, mely alig állt száz sorból és ezért cikkenként 200 dollárt kapott. A World ezeket a cikkeket 5 dollárjával adta el nyolevan vidéki újságnak, mely tagja volt a szindikátusnak, cikkenként 400 dollárt vett be, ennél fogva nemesak megtérült a költsége, hanem az üzleten szép összeget nyert is.

— **Kitüntetések,** Beogradból jelentik: Az egészségügyi miniszter előterjesztésére Ófelsége újból több kitüntetést irt alá. A Fehér Sas-rend ötödik osztályát kapta Velicskovics Miladin dr. noviszadi és Sztajics Jovan dr. velikibecskerekéi orvos. A Szent Száva-rend harmadik osztályát Bogics Grga dr. jásatomicsi kórházi igazgató, Nedeljkovics Száva dr. zemuni főorvos és Hadija Jovan dr. nemzetgyűlési képviselő kapta.

— **Bonyodalmak a noviszadi villamosszerződés körül.** Hirt adtunk arról, hogy Noviszad város és az ottani villamostársaság között a megkötött szerződés érvényessége tekintetében különböző bonyodalmak támadtak. A város gazdasági és pénzügyi bizottsága azon az alapon, hogy a szerződést nem arra jogosult írta alá, annak megsemmisítését követeli, a villamostársulat azonban ragaszkodik a szerződés fenntartásához, amely a város lakosságának sulyos megterhelését jelenti. Az ügynek egyik mellékhatása, amelyről a legtöbbet beszélnek, az, hogy a belügyminiszter által kinevezett két szakértő: Boksán Szilvákó és Popovicki Lázár mérnökök kétféle szakértői véleményt adtak be. Erre nézve megállapítható, hogy a szakértők 1926 április 4-ikén beadott szakvéleménye szerint a közvilágítási áramot kilowattónként másfél dinárban javasolják megállapítani. A villamostársaság erre április 16-án ellenvéleményt adott be, amelyben kimutatja, hogy az áram előállítására neki többbe kerül. A villamosáram árának két dinárban való megállapítása egy vegyes bizottsági ülésen történt s ugyanott állapították meg, hogy a társaság legalább kétmillió dinárt köteles befektetni. Ehhez a megállapodáshoz a két miniszteri szakértő is hozzájárult s előbbi szakvéleményét visszavonva, új szakértői jelentést adott, amely a minisztériumhoz is felkerült. Jellemző azonban, hogy a vegyes bizottság üléséről szóló fontos jegyzőkönyvet most nem találják.

— **Elitelték az amerikai levelek noviszadi fosztogatóit.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék szombaton öthavi fogházra ítélte Csirovics Vuicsics Szteván és Petrovics Dragisa noviszadi postai alkalmazottakat, akiket azzal vádoltak, hogy felbontották az Amerikából érkező leveleket és a pénzt kiszedték belőlük. Miután a bíróság a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette a büntetést, mindkettőjüket szabadlábra helyezték.

Siessen biztosítani jegyét a vasárnap délelőtti matiné és divatrevüre

— **Spanyolország konzulátust állított fel Ljubljánában.** Ljubljánából jelentik: A spanyol külügyminiszterium Ljubljánában konzuli hivatalt szervezett, amelynek élére tiszteletbeli konzuli címmel Hing Ernesztet nevezték ki. A ljubljánai spanyol konzulátus már meg is kezdte működését.

— **Eljegyzés.** Szilágyi Pannika Sztarakanizsa és Uborka János Sztaribecseej jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Nászajándéknak perzsaszőnyeg, olajfestmény, iparművészeti ajándékok legcélszerűbbek.** Balog Lina cég, Szubotica.

— **A karácsonyi kirakat.** A kirakatok karácsonyi versenyében természetesen azok az üzletek vannak a legkönnyebb helyzetben, amelyek kifejezetten karácsonyi árut tartanak, mert nem kell kirakatuk ünnepi jellegét külön kiemelniük. A legtöbb üzlet azonban olyan árut tart raktáron, amelyeket az egész év alatt vásárolnak és a szezoncikkre iránt is nemesak karácsonykor, hanem az egész téli időny alatt mutatkozik kereslet. Mivel azonban a karácsony az ajándékozás ünnepe, sokkal inkább készlet vásárlásra és pszichológiailag is hatásosabb, ha a kirakatnak karácsonyi jellegét adunk. Ez a karácsonyi jel a fényben uszó fényőfa, amely oly feltűnő és beszédes szimbólum, hogy az ilyen fa a kirakatban magában is elegendő utalás a közelgő ünnepre. A villamos fény tűzbiztonsága és tetszésszerű ígés ideje lehetővé teszi ilyen karácsonyi felállítását minden kirakatban, tekintet nélkül az ottlevő árukra. Mig azonban az eddigi villamos karácsonyfalámpák egyáltalán nem keltették égő viaszgyertya benyomását, az új Osram-karácsonyfaéglők a megtevesztésig hasonlítanak a viaszgyertyához. Ilyen karácsonyfaéglőkkel felszerelt karácsonyi sokkan nagyobb hatást kelt, mert a szemlélő előtt hiven visszaidézi az ünnepi estén karácsonyával feldiszitett otthon megszokott képét.

— **A lovas elindult és csak a ló tért vissza.** Mosztárból jelentik: Titokzatos büntény tartja izgalomban a Mosztár melletti Gacka község lakosságát. Beatovics Gojkó, a község legmódosabb gazdálkodója pénteken lovon indult el a szomszéd községbe. Estére kelve a ló lovása nélkül tért haza és a nyereg tele volt vérrrel. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást és néhány száz méternyire a községtől az országúton rá is találtak a gazdálkodó borzalmasan megcsontított és levetkőztetett holttestére. A hullát a támadók kirabolták. A rablógyilkosokat keresi a csendőrség.

— **A szubotcai Francia Klub teadélutánja.** A szubotcai francia klub vasárnap délután öt órakor a klub tagjai és azok vendégei számára zártkörű teadélután rendez.

— **Nem létező földet adott el.** Noviszadról jelentik: A gornjikovili csendőrség szombaton délelőtt letartóztatta Plavics Szteván földmivest, aki Vitics György ottani gazdálkodónak két hold földet adott el és erre nagyobb összegű előleget vett fel. Kitünt, hogy Plavicsnak nincs földje, mire Vitics bűnvádi feljelentést tett ellene.

— **Bűntügyi botrány a berlini Scherl-vagyon millió körül.** Berlinből jelentik: Egy szövevényes háttérű bűntügyi botrányval kapcsolatban a berlini bűntügyi rendőrség az államügyészség utasítására letartóztatta Scherl Brunót, aki a Scherl könyv- és papirkidőcég elhunyt megalapítójának fia. 1921-ben hunyt el a cég alapítója és halála után vagyona a legnagyobb rendtelenségben maradt. A céget a Huggenberg-konzern olvasztotta magába és akkoriban úgy tudták, hogy a tönkrement cég vagyona nem számottevő. Scherl Brunó évek óta hadakozik örökrészéért az egyik fronton a családdal, a másik fronton a Huggenberg-konzernnel. A közelmúlt hetekben Scherl Brunó négy millió márka értékű fedezetlen váltót helyezett el pozsonyi és bécsi faipari érdekeltiségeknél és egy Müller nevű stuttgarti kereskedőnél. Mikor a stuttgarti kereskedő megtudta, hogy a váltónak reális fedezete nincsen, váltóhamisítás miatt tett bűnvádi feljelentést Scherl Brunó ellen, akit az államügyészség őrizetbe vett. Még huszonnégy órát sem töltött vizsgálati fogságban, amikor a vizsgálóbíró a bűntény iratainak alapos áttanulmányozása és a legszükségesebb kihallgatások lebonyolítása után szabadlábra helyezte. Mint beavatottak beszélnek, Scherl Brunó az egész bűnvádi eljárást azért provokálta, ki hogy az örökösödési perben államköltségen hozasson döntést. Az örökségből kismémmizett fiu álláspontja szerint édesapja vagyona ötven millió márkát tett ki, amelynek egynyolcad része köteles rész címén őt illeti. Több mint hat millió márkára van tehát az apai örökségből igénye s így a váltókat sem lehet fedeztetniük mondani. A bűnvádi utra terelt örökösödési bűnperben a bíróság hivatalból lesz kénytelen kimondani, hogy milyen részesedés illeti Scherl Brunót az apai vagyonból.

— **Véres verekedés a rossz fűrész miatt.** Oszijekről jelentik: Gregarics Józsefnek oszijekai erdőmunkás az oszijekai állami erdőben favágás közben egy rossz fűrész miatt összeveszett Beracsics Tamás munkással. Beracsics a veszekedés hevében egy darab fával úgy fejbeverte Gregaricsot, hogy a szerencsétlen embert eszméletlen állapotban kellett az oszijekai kórházba szállítani. A rendőrség Beracsicsot letartóztatta és kihallgatása után átadta az ügyészségnek.

A legújabb divatkreációt láthatja a vasárnap délelőtti divatrevün 6 és 10 dináros jegyek még kaphatók

— **Öngyilkos lett a Narodna Banka beogradi főintézője.** Beogradból jelentik: Veljkovics Lázár, a Narodna Banka egyik szolgálója a hivatalos órák után bement az egyik igazgató szobájába és szolgálati revolverével föbelötte magát. A revolverdörrenésre többen rohantak a szobába, ahol vérbevagya, eszméletlen állapotban találtak rá a bankszolgára. Beszállították kórházba, ahol néhány perccel később meghalt. Az öngyilkos nem hagyott hátra levelet és így a nyomozó hatóságoknak csak feltevéseik vannak. A vizsgálat során megállapították, hogy Veljkovicsnak váltóadósságai voltak, néhány váltója a napokban járt volna le és valószínűnek tartják, hogy azért vetett véget életének, mert a lejáratú napon nem tudott volna eleget tenni fizetési kötelezettségének. A nyomozást az ügyben a legnagyobb eréllyel folytatják.

— **Eddig harminc millió lej kártérítést fizettek ki a receai vasúti katasztrófa áldozatai számára.** Bukarestből jelentik: Mint ismeretes, a közlekedésügyi miniszter utasítására a vasúti vezérigazgatóság közvetlen tárgyalások útján igyekszik megegyezni a receai vasúti katasztrófa áldozatainak a hozzátartozóival. Ennek alapján eddig összesen harminc millió lejt folyósítottak kártérítés címén, amiből egy csendőr, aki balkarját vesztette. 750.000 lejt, egy kereskedő lábtorésért 1.200.000 lejt, egy diák két szemévilágáért másfél millió lejt kapott. Huszan átlag félmillió lejt kaptak és rengeteg szerencsétlenül járt utas számára, részben sebesülés, részben pedig podgyászuk tönkremenetele miatt egy-két százezer lejt folyósítottak.

Az összes

modern rádiókészülékek

föl vannak szerelve árnyékoló rácsu csövekkel! Közismert, hogy a PHILIPS csövek az egész világon (Amerikát is belefoglalva)

legjobb és legtartósabbak.

Vigyázat a készülék vásárlásánál, hogy ezek föl legyenek szerelve

PHILIPS A-442, A-415, B-443

a vil g legjobb csöveivel!

PHILIPS VEZÉRKEPVI JELET

VIKING

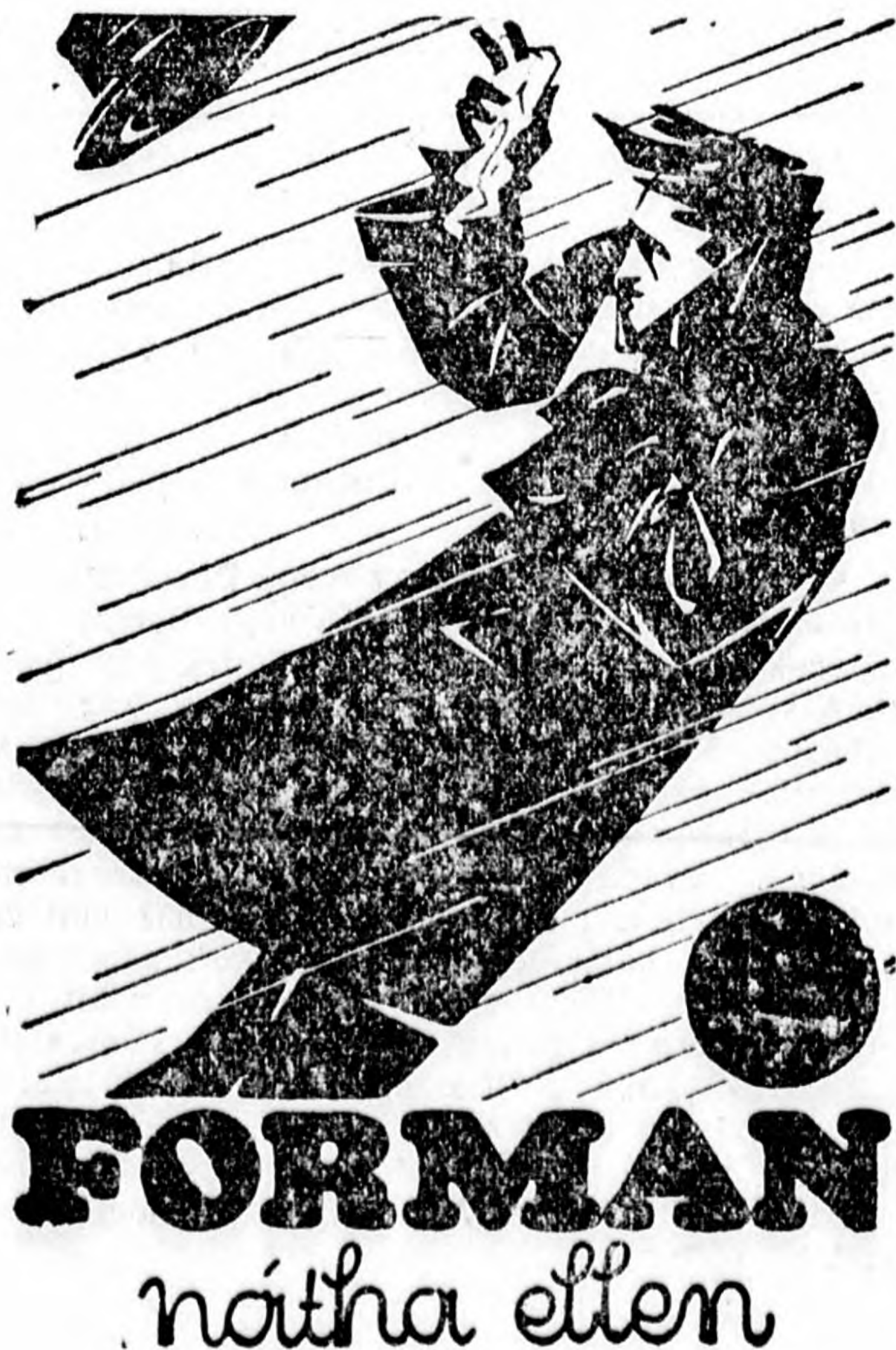
ZAGREB

BEUGRAD

Ulica b. Jelačića 2.

125/4

Knjeg. Ljubice 5.

— **Három román repülőgép szerencsétlensége Varsó közelében.** Varsóból jelentik: Megdöbbentő hármass repülőszerecséltenség történt ma délelőtt Varsó környékén. A Páris—Bucurest között közlekedő 9. G. O. jelzésű utasszállító gép a nagy hófúvásba kormánytörést kapott és Kattowitz határában, a Czechonvici mezőn lezuhant. A pilóta kezét-lábát törte, míg az egyetlen utas, egy ploesti-i kereskedő teljesen épen menekült a szerencsétlenségből. A gép eleje darabokra tört. Alig egy félóra múlva két másik román repülőgép szerencsétlenségét közölték Varsóval. Az R. 7. és az R. 6. jelzésű gépek, amelyek egyidőben indultak el Párisból és egymás közelében haladtak, Zebrzydowice közelében hófúvásba futva, zuhanni kezdtek. Szerencsére azonban a földtől alig husz méterre mindkét pilótának sikerült kiegyensúlyozni a gépet s így mindkettő simán ért földet. Mindössze az R. 7. alváza rongálódott meg. Érdekes, hogy mind a három gép most végezte volna az utolsó járót.

— **Eltűnt kislány.** Osziyekről jelentik: Kovácsé Anna osziyei magánzó, jelentést tett a rendőrségnek, hogy Mária nevű tizenhárom éves kislánya néhány nappal ezelőtt eltávozott hazulról és azóta nem adott életjelet magáról. A kislány igen fejlett és az anyja attól fél, hogy esetleg leánykereskedők karmaiba került. A rendőrség nyomozást indított a titokzatos eltűnési ügyben.

Gamma

hajszesz az egyedüli gyógyszer, amely minden hajbetegséget elmulaszt

— **Sztapár villanyvilágítást kap.** Sztapárról jelentik: Sztapár község a legutóbb megtartott képviselőtestületi ülésén elhatározta, hogy a faluba bevezeti a villanyáramot. Mivel egy új villanytelep építése igen költséges volna, elhatározták, hogy egy Apatinból vagy Szomborból vezették be a villanyáramot. A tárgyalások lefolytatásával négytagú bizottságot bízta meg. A tárgyalások a villanytelep áramszolgáltatására vonatkozólag igen kedvező mederben haladnak és minden remény meg van rá, hogy Sztapár a közeljövőben villanyvilágítást kap.

— **A hólavina eltemette a Barnum-cirkusz autóparkját.** Innsbruckból jelentik: A Bregenzből Innsbruckba vezető uton a Barnum-féle cirkusz autóparkját, amikor az Arlberg hegyen ment keresztül, a lavina eltemette.

Nem hiúság, ha valaki óvja a bőrét az ártalmas behatásoktól és igyekszik a bőrtisztálanságokat elűntetni, minthogy ezek az egészségre is károsak és gátolják a bőrt a levegő felvételében. De csak higiénikusan megfelelő szereket szabad erre a célra alkalmazni. Feltétlenül megbízható a Feller-féle kaukázusi »Elsa« arc- és bőrkendőcs a nyak és kéz ápolására, azonkívül a Feller-féle Elsa hajnövesztő és hajápoló kenőcs, amely a korpásodást, a hajhullást és a korai őszülést is megszünteti. Próbára is kapható két tégely az egyik kenőcsből, vagy egy tégely mindkét Elsa-kenőcsből negyven dinárért Feller gyógyszerésznél Stubica Donja, központ 185, Horvátország, de ajánlatos a pénzt előre beküldeni, mert utánvételt tíz dinárral drágább.

Gyermek

gyakran szenvednek torokgyulladásban. Tekintve, hogy többnyire nem tudják torkukat öblíteni, adjunk nekik

Panflavin-paszillákat.

Ezek nem rongják el agyomrot, jó ízük folytán a gyermekek szívesen szopogatják. A Panflavin-paszillákat, mint meghűlést és ragályt megelőző szert, a legelső szakorvosok melegen ajánlják. Minden gyógyszerárban kaphatók.

— **Tizenöt emberéletért kilenc havi börtön Berlinből jelentik:** A berlini törvényszék most tárgyalta a Landsberger-Allén történt halálos gázrobbanással kapcsolatos bűnügyet, amelynek három munkás volt a vádlottja. Ezeket az ügyészség azzal vádolta, hogy az ő gondatlanságuk okozta a robbanást, amelynek tizenöt emberélet esett áldozatul. A bíróság a három vádlott közül csak Oetke munkást találta bűnösnek és kilenc havi börtönre ítélte. Az indokolás kimondja, hogy a gázcsövek lefektetése körül szabálytalanságok történtek és ez idézte elő a robbanást. A károsultak hátramaradottai, valamint az összeomlott ház tulajdonosai most Berlin városa ellen indítanak pört, mivel azon az állásponton vannak, hogy a város tartozik anyagi felelősséget vállalni minden gázgyári munkás cselekedetéért.

— **Dr. Balla Aladár a magyar közigazgatási bíróság bírójává lett.** Noviszadról jelentik: Dr. Balla Aladár volt újvidéki főispánt és a szegedi kormány volt belügyminiszterét a magyar közigazgatási bírósághoz ítélőtáblai bírói rangban közigazgatási bíróvá nevezték ki. Dr. Balla Aladár kedden tette le az esküt báró Wlassics Gyula kezébe.

— **Chanuka-mulatság Szuboticián.** A szuboticiai cionista szervezet vasárnap este félkilenc órakor a Bárány-szálló termeiben Chanuka-táncmulatságot rendez a következő programmal: Ünnepi gyertyák meggyújtása és ének, végzi Bassor József főkantor és a templomi énekkar férfi négyese. Ünnepi beszéd, tartja dr. Vidor Imre. Morris Rosenfeld: Chanuka lángok, szavalja Komor Jánosné, Hatikva, éneklő az ifjúsági énekkar. Műsor után tánc Bodriés Miska zenekarának közreműködésével. Belépődíj tíz dinár. Külön meghívókat a rendezőség nem bocsát ki.

Gamma

kapható minden gyógyszerárban és drogeriában vagy a főlerakatnál Drogeria „Nada“ Kollár és Gabrics Subotica

— **Halálos baleset fadöntés közben.** Osziyekről jelentik: Halálos szerencsétlenség történt a nasiciai uradalmi erdőben Hrei Ferenc munkás egy nagy fenyőfa ledöntésével volt elfoglalva és munkájában segített neki a tizenkilenc éves huga is. A fa ledőlt és a fiatal leányra zuhant és a szerencsétlen leány még a helyszínen meghalt. A vizsgálat megindult annak megállapítására, hogy a szerencsétlenségért terhel-e valakit felelősség.

A verbázi Gayer-butornak azért van
[oly jó híre,
Mert minden esetben első díjjal lett kitüntetve

Mai lapunkhoz mellékeljük Rein A. A. és Társa zagreb. állami osztályosjáték főaristójának ismeretét az osztályosjátékokról, amelyre külön is felhívjuk az olvasók figyelmét. Az érdeklődőknek most nyílik a legjobb alkalm arra, hogy emmel a Jónévű és megbízható árusítónál résztvegyenek az osztályosjátékokban, amely különösen most nyújt nagy nyereséylehetőségeket.

— **Harmincöt millió ügyvédi honorárium.** Londonból jelentik: Az elmúlt napokban ért véget a londoni bíróságok előtt egy szenzációs pör, amely azért érdekes, mert a pörben szereplő ügyvéd harmincöt millió dinárnak megfelelő honoráriumot kapott munkájáért. Ez a szerencsés ügyvéd Sir Leslie Scott, aki az angol bíróságok előtt, azokat az indiai fejedelmeket képviselte, akik az angol államkincstárral szemben privilégiumaikat akarták érvényesíteni. Scott ügyvéd ebben az ügyben többször utazott Indiába és heteken keresztül ült a bírósági tárgyalóteremben, több éjszakáját kellett feláldoznia azért, hogy a jogilag bonyolult pört minden részleteiben áttanulmányozza.

Nem lesz szüksége többé szóadikarbónára, ha a bort Tempel rohicsi savanyuvízzel keveri, minthogy ez a kitűnő ásványvíz semlegesíti a gyomorsavat, lekötö a borsavat és ezzel elejét veszi azoknak a káros hatásoknak, amelyeket a bor a gyomorra és a belekre gyakorol. A bor nem lesz zavaros és nem veszt el színét, ha megfelelő mennyiségű rohicsi Tempel-ásványvizet kever hozzá.

— **Utonállók garázdálkodnak Sztaribecsej határában.** Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji csendőrséghez az utóbbi időben több panasz érkezett, amelyek szerint a határban egy több tagból álló rablóbanda garázdálkodik. Néhány nap előtt két utonálló a szuboticián uton megtámadta Terék Béla sztaribecseji földbirtokost, aki a tanyára igyekezett. A két rabló felszólította a földbirtokost, hogy adja át pénzét. A földbirtokosnál csak kétszáz dinár volt, amit odaadott az utonállónak, amire azok eltávoztak. Érdekes, hogy Terék aznap reggel hatvan ezer dinárt vett fel a verbázi cukorgyártól, de a pénzt azonnal a bankba helyezte. Valószínű, hogy a tettesek valami uton értesíttek arról, hogy a földbirtokos nagyobb összeget vett fel és ezért támadták meg. A csendőrség megindította a nyomozást.

— **Kisebbségi kívánságok a beogradi tartománygyűlésen.** Beogradból jelentik: A beogradi tartomány legutóbbi gyűlésén tárgyalta a tartományi gazdák kinevezésének kérdését. Ez alkalommal dr. Bata magyarpárti és Ziffermayer Ottmár németpárti képviselők hosszabb beszédben indokolták meg azt a kívánságukat, hogy a kinevezendő tartományi gazdáknak tegyék kötelezővé, hogy a kisebbségi nyelvet is tudják. A mezőgazdasági iskolák szabályzatának tárgyalásánál dr. Bata magyarpárti és Ziffermayer Ottmár németpárti tartományi képviselők azt kívánták, hogy a mezőgazdasági iskoláknál szükség szerint kisebbségi párhuzamos osztályokat is állítsanak fel.

Akadálytalan lélegzést az egész bőr pórusaiban keresztül csak a triko-alsóruha és a kötött ruhák teszik lehetővé. Kapható legnagyobb választékban Klein Jenőnél Noviszadon, Velikibeeskerekén és Szentán.

— **Adományok a sztariibecseji szegénysorsu gimnázisták felegyelzésére.** Sztaribecsejről jelentik: A sztariibecseji szegénysorsu magyar diákok felegyelzésére Gerber Nándor sörgyáros havi kétszáz dinárt, Botka József jegyző pedig havi száz dinárt adományoznak.

Nézzé meg Lang cipőüzlet kirakatait!

— **Véres verekedés Sztaribecsejen.** Sztaribecsejről jelentik: Véres verekedés történt Sztaribecsejen az alsóvárosi Balzam-féle vendéglőben. A vendéglőben az ifjúság zenekíséret mellett szindarabot próbált, amikor belépett Faor Gyula huszonhat éves napszámos. Faor, aki ittas volt, összeszólkozott a zenészekkel, végül is a fiatalság eltávolította a vendéglőből. Faor bicskát rántott és úgy akart visszamenni a vendéglőbe. Az ajtóban állott Guttmann Aladár szabósegéd, aki ép akkor ért oda. Faor Gyula abban a hiszében, hogy ő is az eltávolított közé tartozott, bicskájával kétszer hátszurta. Guttmann szerencsére csak könnyebb sérüléseket szenvedett. Faor Gyula ellen a rendőrség megindította az eljárást.

Naponta frissen csapolt Pilseni Sör kapható a Bárányban.

Hajmosáshoz feltétlenül szerezzé be a

Gamma hajmosó szappant
Felülmúl minden eddigi szert

— **Összodott egy épülő gyár.** Berlinből jelentik: A Vossische Zeitungnak jelentik Stockholmból, hogy Helsingfors közelében rombadólt egy félig kész gyár-épület és a romok hét munkást eltemettek. Két munkásnak csak a holtestét tudták előhuzni, kettő a kórházba szállítás közben halt meg, a többi három súlyosan megsebesült.

A VASÁRNAPI DIVATREVÜ szenzációl lesznek a Dáma-fehérműszalon pompás pongyolái és pizsamái.

Étvágytalanságát, rossz gyomornál, bélekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagcsere zavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes »Ferenc József« keserűviz rendbehozza a gyomor és a belek működését és megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttörője megállapította, hogy a Ferenc József viz abszolút megbízható hashajtó. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

BALTIC „K-24“
ÁRNYÉKOLT RÁCSU 4-LÁMPÁS KÉSZÜLÉK
Tekerescserélés nélkül 2200 méterig!
KAPHATÓ:
a) akumulator és elem táplálással
b) egyenáramu hálózathól
c) váltóáramu hálózathól

Az Orient-keksz tápláló és izletes. Mayer Alfréd sütőde, Kakas iskolaival szemben.

— **Az angol alsóház kimondta a halálbüntetés eltörlését.** Londonból jelentik: Az alsóház pénteki ülésének váratlanul nagy szenzációja volt. Kennworthy munkáspárti vezér nemrégiben törvényjavaslatot nyújtott be a halálbüntetés eltörlése érdekében. A szavazáson 119 szóval 118 ellen elfogadták a munkáspárti javaslatot.

— **Merényletet akartak követni Pilsudszky ellen.** Varsóból jelentik: Pilsudszky tábornagy Belyedere palotájának kertjében pénteken agyonlöttek egy palotáról. A közvéleményben az a hír terjedt el, hogy tulajdonképpen Pilsudszky ellenes merényletéről van szó. Másrészt azt beszélik, hogy a palotaőr öngyilkos lett. A parkban letartóztattak egy embert, akit a gyilkossággal gyanúsítanak. A gyanúsított régebben a hadügyminisztérium információs osztályának volt ügynöke, majd a határvédő testületnek volt alkalmazottja és legutóbbi állását éppen a palotaőr miatt vesztette el. Eszerint a gyilkosságnak semmi köze a politikához, az személyes bosszúnak a műve. A letartóztatott tagad, azt mondja, hogy azért ment a palotába, mert egy palotaőr barátjával akart beszélni, azonban a parkot hamar bezárták és nem tudott idejében távozni.

KISÉRELJE MEG SZERENCSEJÉT!
VEGYE VAGY RENDELJE MEG POSTÁN AZ ON SZERENCSE
 SORSJEGYÉT CSAKIS **BRISTOL**
 SHS ALLAMI OSZTÁLYSORSJEGYÁRUSNÁL
 NOVI-SAD, ŽELJEZNIČKA 27. TELEFON 25-96.
 AZ UJ OSZTÁLYSORSJEGYEK ÁRAI OSZTÁLYONKENT ¼=25: ½=50: ¾=100
 KÉRJEN JÁTEK TERVEZETÉT, ÉS FELY-MELYET DIJTALA NUL KÜLDÜNK

SPORT

Vasárnap délután két óraker Szand—Bácska A riválisok legjobb csapataikat állítják ki

Hetek óta az képezi a holtsezónba merült szuboticiai futballélet közvéleményének beszéd tárgyát, hogy lesz-e SzAND Bácska mérkőzés. A Schellenz-serleg egy-egy mérkőzése alig száz főnyi közönséget vonzott és ez még inkább kihangsúlyozta azt, hogy a két vezető csapat részvétele nélkül Szuboticán csaknem teljesen megszűnik a sportélet vérkeringése.

A két rivális közötti ellenséges viszony miatt gondolni sem lehet arra, hogy a SzAND és a Bácska saját jószántukból keressék a találkozást a sportolás felújítására és erre csak felsőbb nyomásra hajlandók, kényszerítésből. Ilyen felsőbb vis major volt a JNS rendelkezése, hogy Szubotica is járuljon hozzá a szövetségi kassza szanálásához, a legjövendőbb mérkőzés megrendezésével. Miután az alszövetség éppen a múlt napokban győződhetett meg arról, hogy minden más mérkőzés csak ráfizetést eredményez, vasárnapra a SzAND-Bácska mérkőzést tűzte ki programmul.

A közönség ezuttal bizalmatlanul fogadta a mérkőzés bejelentését, mert attól tartottak, hogy a Bácska nem fog kiállni. A közönség megnyugtatására közölniük azonban, hogy

a derbyt vasárnap minden bizonnyal megtartják.

A Bácska vezetősége erre vonatkozóan nem tett ugyan semmiféle kijelentést, de tekintve, hogy

nem felebbezte meg a mérkőzést elrendelő határozatot, nyilvánvaló, hogy a Bácska nem is akarja kivonni magát a mérkőzés alól.

Vasárnap tehát ismét szembe kerül a Bácska és a SzAND és az érdeklődés a sportkörökben éppen olyan nagy, mintha a bajnokságért mérnék össze erejüket a riválisok. Az érdeklődés a legteljesebb mértékben in dokolt is.

Ugy a SzAND, mint a Bácska leglobb együttesével veszi fel a küzdelmet.

A SzAND Siilis helyén már Ambrust szerepelteti és az első garnitúrából csak Beleszlint kénytelen nélkülözni, aki sérülése miatt nem játszhat. A Bácska standard felállításából — hírek szerint — a beteg Slezók és Vukov fognak hiányozni, de a két csapat felállítását ennek ellenére is kitűnőnek kell tartani.

A SzAND vezetősége a következő csapatot állítja ki riválisa ellen:

Ambrus — Weisz, Held — Gabrics, Kopilovics, Ördög — Kikics, Lučics, Kovács, Horváth, Inotay.

A Bácska összeállítása hír szerint a következő lesz:

Virág — Poľjakovics, Gubics — Kopunovics, Copkó, Sztipics — Sárcevic, Vukov II., Rudics, Evcovic, Ivandólcics.

A mérkőzés délután két óraker kezdődik a SzAND pályán, ahol ezuttal már

tribün fogadja a közönséget.

A tribün még nem készült el teljesen, de tetőzetével már is védelmet nyújt az eső ellen.

KÖZGAZDASÁG

Bizalmiférfiakat kell választani a kereskedelmi és ipari üzemekben

Minden tizenhét éven felüli alkalmazottnak van az üzemben szavazati joga

Noviszadról jelentik: A vajdasági munkáskamara a napokban kezdte meg a munkás bizalmiférfiak választásának előkészítő munkálatait. A választások 1929. január hónapban lesznek az egész Vajdaság területén.

A munkásvédelmi törvény alapján az összes üzemekben, ipari, kereskedelmi és forgalmi vállalatoknál (tekintet nélkül arra, hogy azok magánszemély, az állam, község stb. tulajdonát képezik-e) az ott alkalmazásban levő munkásoknak és alkalmazottaknak joguk van bizalmi embereket választani. A választások a szociálpolitikai miniszter 1927. december 23-án Z. R. 11980. szám alatt kiadott utasítása alapján történnek, kivéve, ha a munkások és a munkaadók más megállapodást kötöttek. A megállapodás azonban csak abban az esetben tekinthető érvényesnek, ha ahhoz a vállalatban dolgozó munkások és alkalmazottaknak legalább háromötöde hozzájárul.

A munkások és alkalmazottak bizalmi férfiainak és azok helyetteseinek mandátuma egy naptári évig tart. A naptári év betöltése előtt a bizalmiak mandátuma a következő esetekben szűnhet meg: elhalálozás, önkéntes lemondás, bírói határozat folytán bekövetkezett polgárjog elvesztés alapján; a vállalatból való kilépés folytán, vagy ha az illető súlyosan vét kötelességei ellen, illetve átlépte hatáskörét, úgyhogy azáltal veszélybe került a munkában levő alkalmazottak élete, egészsége vagy más fontos érdeke, vagy pedig magának a vállalatnak valamely fontos érdeke. Arról, hogy megtörtént-e a súlyos kötelességmulasztás, vagy hatáskör-átlépés, a vállalat tulajdonosának, vagy az alkalmazott munkások kétharmadának kiválasztására, az illetékes munkafelügyelőség dönt, amelynek határozata ellen az elégedetlen félnek joga van

panasszal élni a szociálpolitikai miniszteriumnál.

A megüresedett hely legkésőbb 14 napon belül töltendő be.

A bizalmi emberek száma az illető vállalatban alkalmazott munkások számától függ és pedig oly módon, hogy: 1—20 munkásig valamennyien egy bizalmi választanak; 21—50 munkásig legfeljebb háromat, 51—100 munkásig legfeljebb négyet, 100—150 munkásig ötöt, 151—450 munkásig hatot, ezen felül minden további ötven munkás után egy-egy bizalmiférfit választanak, de összesen 16-nál több nem választható.

Olyan vállalatoknál, amelyeknél a munkásokon kívül több mint 10 más alkalmazott is dolgozik, a munkások és a többi alkalmazottak is külön-külön választhatják meg bizalmi embereiket. Olyan vállalatoknál, ahol összesen három, vagy ennél több bizalmi lesz, az egyiket feltétlenül a tisztviselők választják.

Ha a vállalat több önálló osztályból áll, minden egyes osztály külön bizalmi embereket választhat, de a bizalmi emberek száma nem lehet nagyobb annál a számnál, amely az illető vállalatnál a bizalmi emberek és helyettesek tekintetében meg van állapítva. A munkások és alkalmazottak bizalmi embereit, valamint azok helyetteseit közvetlen, titkos szavazással, jelölőlisták alapján választják meg. (Proporcionális választási rendszer). Aktív választójoggal bírnak a vállalatnál munkában levő összes 18 éven felüli munkások és munkások. Passzív választójoguk a vállalatnál alkalmazott nagykorú, írni olvasni tudó, férfi és női választóknak van.

A bizalmi emberek és helyettesek választását a választási bizottságok vezetik. Azoknál a vállalatoknál, amelyeknél a munkások már azelőtt is választottak bizalmi embereket, a bizalmi emberek képezik a

választási bizottságot és vezetik a választásokat. el lenkező esetben a választást egy külön választási bizottság vezeti. A választási bizottságot a vállalat legidősebb munkásai alkotják és a bizottság tagjainak száma egyezik a bizalmi emberek számával. Később a választásokat a régi bizalmi emberek vezetik.

Uj nagy részvénytársaság alakult Beogradban. Beogradból jelentik: A napokban Jugoslovensko istočno trgovačko i industrijsko d. d. (Jugoszláv keleti kereskedelmi és ipari részvénytársaság) címmel új részvénytársaság alakult. Az alapítók névsorában a beogradi társadalom és kereskedővilág legelőkelőbb nevei szerepelnek. Az új részvénytársaság, amelynek alapitókéje két és félmillió dinár, főleg gépek és mezőgazdasági eszközök behozatalával fog foglalkozni.

FILM

Két határ között

A Lifka-Mozi új filmje

Az Ufa új háboruellenes filmje művészi szép alkotás. Egy csöndes malom áll két ország hatásán és lakói békés munkával keresik meg a kenyerüket. De kitör a háboru és felforgatja a malom nyugalmát és a molnár családjának harmóniáját. Egy kém titkos telefon szerel fel a malom pincéjében és ezzel megkezdődik a háboru ártó szellemének munkája. Ellenséges csapatok érkeznek, a molnár szép lánya is veszedelemben forog és izgalmas háborus események követik egymást. A horzalmak közben is kivirul azonban a szerelem és a film egy nagyon szép jelenettel végződik. A molnárnak unokája születik és amikor a fiatal anya kétségbeesve mondja, hogy ezt a fiút is el fogják egyszer vinni véres harcokra, az öreg ember megnyugtatója: a következő, új generáció újra fel fogja építeni a felgyújtott malmokat és békés munkával fogja előmozdítani az emberiség jobb jövőjét.

A *Két határ között* című filmet Karl Grune rendezte a művész fantáziájával és a szakember hozzáértésével. Nagyon szép felvételek és művészi fotográfia képesre hatást váltanak ki és a női főszerepben Brigitta Helm nagyszerű művészete érvényesül ismét pompásan. Mellette Hollay Kamilla, Albert Steinrück, Ráday Imre, Wilhelm Dieterle és a többi szereplők egytől-egyik jó alakításokkal járulnak hozzá a film sikeréhez, amely a Lifka-mozi hétfői bemutatóján nem maradhat el

(—)

SZINHÁZ

A Gyurkovics fiuk első délutáni előadása, A Nép kör műkedvelő gárdája december 9-ikén, vasárnap délután fél négy órai kezdettel leszállított helyárok mellett újítja fel a Gyurkovics fiuk című operettet, a bemutató szereposztásában. Jegyek kaphatók Krécsinél és az előadás napján a Nép kör pénztáránál kaphatók.

A nisl színtársulat vendégszereplése Sztaribecsejen. Sztaribecsejéről jelentik: A vajdasági köruton levő nisl városi színház kitűnő együttese nyolc napi szereplésre Sztaribecsejre érkezett. Az együttes előadásai iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg. A megnyitó előadás esütörtök este volt a Centrál-szálló színháztermében, amelyet zsufolásig töltött meg a közönség. A kitűnő együttes a Csárdás királynő című operettet adta elő nagy sikerrel. A főszerepekben Krizsné, Levákné, Pisek, Levák, Kujundzicsné, Bajics, Krizs és a többiek úgy játszottak, mint hangban és táncban a legjobbkat nyújtották. A közönség egész este lelkesen tapsolta a vendégművészeket.

Vajdasági magyar írók estje a Nép körben. Nagy érdeklődés előzi a Nép kör rendezésében december 12-ikén, szerdán este fél kilenc órai kezdettel megtartandó vajdasági magyar írók estjét. A gazdag műsoron, amelyet dr. Strelitzky Dénes nyit meg, Szántó Róbert, Debreceni József, László Ferenc és Arányi Jenő egyfelvonásosai, Csuka Zoltán és Fekete Lajos versei és Fehér Ödön magyar dalai szerepelnek. Az érdekes kulturstre a Nép kör külön meghívókat bocsátott ki.

Kramer Imre és Popova hangversenye. A vöröskereszt nőegylet december 15-ikén hangversenyt rendez, amelyen Kramer Imre, a szuboticiai származású hegedűművész és Popova asszony, a beogradi opera művésznője együtt lépnek fel. Kramer Imre, akinek már tavaly is nagy sikere volt Szuboticán, a következő kitűnő műsorról szerepel: 1. Corelli: Folia, Paganini-Kreisler, Preludium Allegro. 2. Bach: Largo Allegro, Tschajkovsky: Serenad melancholique. Schubert: Rondo, Smetana: Aus der Heimat. 3. Sarasate: Romanza, Falla: Jota, Wieniavsky: Scherzo tarantello. A hangversenyt Popova asszony is kitűnő műsorról működik közre és azt nagy érdeklődés előzi meg.

ÖN HITETLEN TAMÁS

ha még be nem látta, hogy a Pyram növénypasztánál
jobb nem létezik

Egy próba meg fogja győzni

11153

TÁRCA

Vasárnap délután

Vasárnap délután volt... Csendes ünnepies némaság fordult az egész falura... A nyári nap hevesen tüzött le a földre... tikkadt forróság ülte meg az emberek torkát, s vad torok récségésekkel köszörülték oda egymásnak a ritka nehézsúlyú szavakat... Nagy elnézéssel, feszült figyellel lesték a távoli szürke horizontot... Messze előttük fantasztikus légvárat emelt a délibáb; más oldalon egy templom képét hazudta szemüknek a nap égetőn tüző sugara... Az északnyugati ég-föld határon terhes villámos felhő emelkedett ki a nagy pusztaságból és lassan felkúszott az uzarkék égre... Az emberek összecsoportolták pillantásukat és remegőn elfordultak a vészes jelenségtől... Felzúgott ajkukon a pokoli szó: Ma még történik valami!...

Veress András még egy nyomatékos kiszólással odadobta a kis társaságnak a saját véleményét:

— Lész valami!...

— Lész!... — bólogattak a többiek is, akik oda-faradoztak a sarokra, hogy egy kis ünnepi beszélgetésbe fűrösszék meggörnyedt, beteges lelküket...

Az égbolt lassan-lassan piszkos szürkév vált és fiatal pordaliák száguldoztak végig a nagy rónaságon... Vészt, halált, poklot vive magukkal...

A templomban felzúgott a nagyharang érces hangja és messze hirdette az ég kék, poros palástja alatt a vasárnap vacsernyét. Méltóságteljesen kongott alá a toronyból a hideg, hívogató szózat... Itt-ott vallásos nénikék totyogtak hetvenéves lépésekkel a templom felé... Veress András valami nagy, szent melegséget érzett lelkének egy elzárt, félreesett csücskében. Még élt egy kis porcikája lelkében a megcsufolt vallásnak... Csak úgy fél nyelvvel köpte oda a szót a hallgató, ábrándozó csoportnak, nem lévén semmi jobb témája a beszélgetésre:

— Gyérünk a vacsernyére!...

Szavát nagy csenddel, méla bólogatásokkal fogadták az élet zilált robotosai. Egyik sem válaszolt; de mindegyikük érzett lelkében valami nagyot, valami hasonlót Veress András érzéséhez... A félelem és a félredobott vallás egy kis maradéka összőlelkezett lelkükben és egyesült heves cibálásokkal vonszolták az embereket a másodsor is felzúgó harangszó irányába... Betértek a templomba... Jól esett fülüknek a száraz imádságot hallani... Nagy odaadással morzsolgatták a régenhasznált, ellökött rózsafüzért... Lelkük remegett a félelemtől. Látszott meghunyászkodó tekintetükön, hogy csak valami nagy félelem hajszolta őket a templomba... Látszott, hogy csak valami nagy, fekete rettegés bujtatta őket az Isten védő palástja alá... A remegés visszalökte beléjük az istenfélést. Jól esett szürke lelküknek összedörömbölni, összemelegedni a hívők imamormoló, bárányos lelké-

vel... Oly szívesen dudorászták volna ők is a szent litániákat, de sehogysem tudták nyelvükre csalni a régelejtett egyszerű melódiaú dallamot... Hallgattak... S csak olykor-olykor nyitották fel görcsösen összeszorított ajkukat, hogy egy-egy kikivánczó ámennak utat engedjenek... Ennyiből állott az egész imádságuk, az egész vacsernyéjük... Ennyiből állott volna miséjük is, ha egyáltalán jártak volna a szent templomi összejövetelekre... De az csak régen volt »szokás«... Ahelyett kiálltak a sarokra, hogy »egytemást megtudjanak a szomszédtól« — mint ahogy mondogatni is szokták a hívős feleségeknek. S ott kinn a sarkon hosszú ácsorgásokban töltöttek sok misés, vacsernyés vasárnapot, falva egymás szennyes bezédjét...

A vacsernyének vége lett... Veress Andrásék odadobva az utolsó áment lassan kiszállingóztak a templomból: kilopták magukat a nagy istenes tisztaságból...

Most már sokkal merészebben, sokkal lenézőbb tekintettel a fekete, sötétedő égre... Sokkal szilajabban dobálóztak a piszkos, nehéz szavakkal...

Deres János szólalt meg elsőnek, amint nem érzették fejük felett a templom kicifrázott palástját. Nagy hozzáértéssel tekingetett az égre vadabb, egyre félelmegeteszőbb égre Deres János:

— Lész valami!... Valami cudar!... Valami nem mindönnapi!...

— Az!... — hagyták rá a többiek látszólag nyugodt beszéddel, de félős lelkük még mindig fenn börtökált a dühös felhők között valami istenségség félet keresett ott felül, valahol... Hallgattak... Hiába keresték lelkükben valami mondanivalót nem jött ajkukra szó... Csak hallgattak az égre tekingetve és várták az elkövetkezendőket...

Ugy öt óra tájba, amint a borulás egyaránt beszűrkezett az egész égboltot Veress András tágult pupillákkal lesett el a Tisza irányába és bütykös nagy mutatóujjával elbökött az arról jövők felé:

— Nil!...

A többiek is a Tisza irányába fordultak és kíváncsi szemeket meresztve várták a közeledőket...

Lassan, fáradt lépésekkel jöttek azok, mintha valami felhős nagy dolgot cipelnének... Az egyre közeledő csoport közepén két markos halászt csókolt körül Veress Andrásék kíváncsi tekintete... Nagy nekigörnyedéssel hoztak a halászok egy vizes ruhájú nőt. Fiatal eladó lány volt a javából. De az elsuhanó halál nagy változásokat idézett elő rajta... Arcán a félelem, a szegény és a megbánás vad keveréke felerlett... Fájdalmas, keserves nyögések sántikáltak elő kieseresedett, kék ajkai között...

Gyorsan terjedt a hír a faluban: a Kerekes Etel beleugrott a Tiszába... Veress Andrásék füllébe is betolakodott a nagy, fekete esemény vérző kiáltása... Sőt füllükön keresztül belopózkodott lelkükbe is...

Veress András nagy sóhajtasok között eszmélt a valóságra... Lelkében még mindig kételkedett a vídám, életre való lány tetteiben... Nagy szemmeresztgetések, nagy tamáskodások után csak annyit dobott prédául a szavára csüngő emberhalmaznak ott az ucca sarkon:

— No lám!... — evvel azután mindenkit kielégített, mindent elintéztett...

De nem úgy Veress Andrásné. Az bizony már nem olyan szükszavuan »no lám«-ozta el az ügyet:

— Utána köll annak nézni!... — sápogetta oda rókácsoló hangján a sarkon hallgató tömegnek...

— Hogy történhetett ez komaasszony?... — kérdezte azután egy nagy oldalba bökéssel észretérítve az ott ácsorgó, nagy sopánkodásokba temetkezett Turu Ödönnét...

— Talán a Jani mián?... — vélte Turuné eltalálni a vízbeugrás okát...

— Hát azért akart megválni az életitül?... — Beszéltek!...

— No ahogy én a Vörös Andrásér belemártottam volna még a kis ujjamat is a vízbe, akkor kevéször történe ilyen látni való... Pedig hát mink is csak összeszeretközünk!... rikácsolta szét Veressné elhüdegtült hütlenségét a falunak...

— Mán pedig ez a Jani után vót!... — toldta meg a beszédet az öreg Pörge Jutka is, hogy egy kis pletykázkodással belefürdesse ráncos, öreg lelkét a fiatal menyecskek pattogó beszédjébe...

— Más oka is lehet amak... — kapaszkodott kiszólásával a beszéd fonálába Deres János is... Mindem szem Deresre kapta tekintetét, és vad kíváncsisággal leste szájából a beszéd folytatását...

— A főd... — lötyönt ki a szó Veress András száján...

— Az!... — igazolta a hasonló gondolkodást Deres...

A föld bizony, a nagy birtok... A régi szép élet, a régi szép napok... Mi maradt a virágzó életű gazdaságból?... Az ott ni: egy megcsufolt erkölcsű, halápróbat, szennyes lelkű leány...

A falu vad kíváncsisággal hömpölygött Kerekes Péterék telke felé... Szembe velük szilaj futással, nagy szuszogással közeledett Kajla Ferkó, Veress András kanásza... Ujabb piszkos hírt lódtott a tömeg felzaklatott lelkébe:

— A Süttö Fercsi fölakasztotta magát!...

A falu megtorpant... Az emberek egyszerre visszahökentek, mint mikor egy érző nagy test sejtlet megtorpannak a halál megjelenésére...

Veress András szíve súlyos ütésekkal dobogott mellében... Agyában széles, nagy gondolatok lobogtak, amelyek egy kis mondatocskába zsugorodva fröccsennek ki görcsösen lezárult ajkai között:

— Lám ni ez történt!...

— Ez! — zugta utána a falu, mint egy bus, nagyfájdalmu torok...

A lelkek még ez utolsó »ez«-ben összecsoportolták és azután a tömeg lassan szétrétkült...

Néma hallgatással lelkükbe temetkezve szállingóztak hazafelé az emberek...

Veress Andrásék is...

A felhős fekete ég lassan-lassan világosodni kezdett... A vihar tomboló dühét valamely más tájra csalta a természet pajzán játéka és a ködös, párásfátyol mögül nagy megnyugtatóként szökött a piroshalú Nap utolsó bucsucsök dobása...

Puhy Márton.

Karácsonyi vásár pulloverek, nyakkenedők, sálak, keztük, kalapok és sapkákban Braća Stipančević-nél SUBOTICA A'leksandrova ul. 9. (Korzó)

SZONYEGEK

perzsa, p üsen, stb.

BŐR

KLUBGARNITURAK
SZALO GARNITURAK

FÜGGÖNYÖK

oítománt karók

BUTOR

Komplett
HÁLÓK
EBÉDLŐK
URISZOKA
KONYVÁK
VAS és RÉZ
BUTOR
—
Versenyen
kivüli árak

BABAKOCSIK HOLLÁNDEIEK

gummikerékkal, BICIA LI
összecsukható, gummikerékkal
D. 199.—

KRAUSZ EDE, NOVISAD

Kralja Aleksandra ulica 24
Telefon 20-24

LINOLEUM

OLASZ
NÉMET és
ANCO
gyártermény
alegnagyob
választék
—
Az ország
egy dűli és
legnagyobb
speciális
áruháza

HÖLGYEIM!

Konkurrenci a nélküli speciális onduáció, hajnyírás, festés, parókakészítés, maszkirázás, minden hajmunka, manikűrözés véget jőjjön PAP ISTVÁN okleveles női és színházi fodrász üzletébe, I. Paje Kujundžića ul. 3 sz.

Legjelösbán vásárolhat

gyermek patenharisnyát
női és férfiharisnyákat
gyermekjátékokat
nagy választékban

Körösinél

Trambloževa ul. 7
(Papevo-piac, Cosen-ház)
Saját érdekében győződjön meg jöminőségű áruimról és olcsó áruimról

Teljes fűszerüzletberendezés eladó

J. Petrovič, Subotica

A legdivatosabb női ridikülök

férfi pénz-, szivar- és cigarettatárcák, berendezett kazetták, manikűrkészletek és az összes apró bőráruból olcsó árak mellett

nagy karácsonyi vásártrendezék

Tessék meggyőződni vételkényszer nélkül

SCHLAGER HENRIK

bőrárú specialista Subotica, Kr. Aleksandra ul. 1.

Meleghy A. Pál butorgyára

Veliki Bečkerek
Cara Dušanova ulica 12.

Gyárt csakis elsőrendű anyagból polgári, stil- és kárpított butorokat a legizlésebb kivitelben.

Versenynélküli árak

Allandó nagy mintaraktár 50-60 komplett szobaberendezéssel, amely vételkényszer nélkül megtekinthető és amelyre különösen a vidéki butorvásárló közönség figyelmét hívom fel

Részletfizetési kedvezmény

NYILT-TÉR

Paraffin Therapia, Subotica.

Alólirott köszönetemet nyilvánítom Dr. Vécesi Jenő orvos úrnak, a Paraffin-Therapia vezetőjének, aki évek óta tartó súlyos rheumatikus bajomból a Paraffin Therapia segítségével kigyógyított. A kezelést ez év tavaszán vettem, és hogy köszönő soraimmal mindezt ideig vártam az volt az oka, hogy az őszi és téli időt akartam bevárni, ily úton akarva meggyőződni, hogy a bajom nem-e újul ki.

Subotica, 1928 december 8.

12954

Licht Samu.

Oglas o prodaji stečajne mase

Potpisani staratelj stečajne mase prezaduženog Bene Hajduška trgovca iz Subotice ovim objavljuje, da će se u stečajnu masu pripadajuća i u stečajnom inventaru pod stavkama II. 2—1725. i 1739—2037. navedena špecerajna i kolonijalna roba, dalje oprema radnje i kancelarijski nameštaj u jednoj grupi, a pod stavkama II. 1726—1738. navedeni stroji za prženje kave, stroj za mrvljenje šećera i kolonijalne robe i t. d. u drugoj grupi na osnovu rešenja stečajnog odbora putem javnog dražbenog nadmetanja 18. decembra 1928. god. po podne u 4 sata u advokatskoj kancelariji dr. Šimona Singera predsednika stečajnog odbora u Subotici, I. krug, Senoia ul. 22. prodati.

Nabavna cena robe i ostalih stvari navedenih u stečajnom inventaru pod stavkama II. 2—1725. i 1739—2037. je 538277 din. 53. p. a procenjena vrednost je po inventaru 292767 din. 15 p., nabavna cena pak stvari navedenih u stečajnom inventaru pod stavkama II. 1726—1738. je 64972 din. a procenjena vrednost je po inventaru 37549 din.

Ih stvari je 293.000 din., a u drugoj grupi navedenih stvari 38.000 din.

Oni koji žele učestvovati na dražbenom nadmetanju dužni su svojoj kupovnu ponudu pismeno u zatvorenoj kovčigi najkasnije do 18. Decembra u podne u 12 sati staratelju stečajne mase predati i istodobno u ime pišmanluka (vadituma) 10% od isključne cene to jest za stvari u prvoj grupi navedene 29.300 din., a za stvari u drugoj navedene 3800 din. u gotovom novcu položiti.

Stečajni odbor odlučivaće u pogledu prihvaćanja pismene ponude istog dana u 4 sata po podne pridržavajući sebi pravo da ukoliko ni najvišu ponudu ne smatra dovoljnom, istu odbiti i da odredi usmeno dražbeno nadmetanje, te da isto odmah i održi. Dalje pridržava sebi i to pravo, da ukoliko ni na usmenom dražbenom nadmetanju stavljenju najvišu ponudu ne smatra

povoljnijom istu odbije i eventualno pokuša stečajnu masu odmah u delovima prodati, ili pak u tu svrhu sasvim novu dražbu odrediti.

Oni, koji su podneli pismenu ponudu, dužni su dražbenom nadmetanju odredjenom za 18. decembar 1928. god. posle podne u 4 sata lično pristupiti i onaj, čija se ponuda primi, dužan je kupovnu cenu u celini odmah isplatiti na ruke staratelja stečajne mase i kupljeni robu odnosno kupljene stvari u roku od 3 dana odneti. Ujedno je kupac dužan 1% kupovne cene u ime kupovne pristojbe u taksnim markama na dražbeni zapisnik priljepiti.

Ukoliko onaj, čiju ponudu stečajni odbor primi, dražbenom nadmetanju ne pristupi ili u svemu ne udovolji napred označenim dražbenim uslovima, gubi položeni pišmanluk (vaditum) te će se na njegovu štetu i opasnost održati odmah novo dražbeno nadmetanje.

Ni stečajni odbor, ni staratelj stečajne mase ni u kome slučaju ne odgovaraju ni za količinu ni za kvalitet robe i ostalih stvari.

Reflektanti mogu pogledati stečajni inventar, robu i ostale stvari u prisustvu staratelja stečajne mase svakog dana posle podne od 3—4 sata.

U Subotici, 5. decembra 1928. god.

Dr. Milivoj Kendlelac

advokat, kao staratelj stečajne mase prezaduženog Bene Hajduška trgovca iz Subotice.

12931

Hirdetm ny

A Matica Srpska nyilvános szóbeli árlejtést hirdet a Matica eddigi helyiségeire (Trg Oslobođenja 2. emelet) és az összes helyiségekre, amelyekben jelenleg a tartományi Kataszteri Igazgatóság irodahelyiségei vannak elhelyezve. (Žitni trg 21. emelet).

Az összes helyiségek 3 évre bérbeadó. Az árlejtés 1. évi december hó 23-án d. e. 9 órakor a Matica Srpska hivatalos helyiségében (Trg Oslobođenja 2.) lesz megtartva.

Az árlejtésen résztvevni szándékozók kötelesek az árlejtési feltételeket aláírni és a szerződési illeték fejében 1000 dinárt készpénzben letenni, valamint hánatpénz fejében a felajánlott 3 havi bérösszeget lefizetni.

Az árlejtés befejeztével a legtöbbet ígérőknek kell egészíteni az elért 3 havi bérösszeget.

A helyiségek, amelyekben a tartományi Kataszteri Igazgatóság van, naponta d. e. 8—12-ig tekinthetők meg. A Trg Oslobođenja 2. szám alatti helyiségek ügyében a házmesterhez kell fordulni.

12931

A BÜVÖS TALLÉR

▲ „BÁCSMEGYEI NAPLÓ” EREDETI REGÉNYE

Irtá: Somlay Károly

17

Éppen ekkor, napszentület táján értek a templom elé a gányó-lányok. Lehetek vagy huszan. A dohányföldkekről jöttek. A falun kellett átvágniok, hogy hazamehessenek a tanyákra. Két sorban, kart karba öltve, nótaszóval haladtak végig a községen úgy, hogy az uccát szélességében egészen elfoglalták. Csendesesen, zümmögve dalozgattak:

*Nyílik a virág a kertbe',
Nem mehetek ki belőle.
Akármerről fúj is a szél,
Minden legény rólam beszél...*

Ami a legényeket illeti, a gazdalegények is szívesen beszélgetnek bizony a gányó-lányokkal. De csak beszélgetnek, dévajkodnak, incselkednek. Egyik-másik leány szeretőnek is beválik; de mikor a gémtollas gazdalegény házasodni készül, örökre hátat fordít a zsellérszülőktől, napszámosoktól származott dohányos lányoknak.

Vasárnap azért valamennyi kurta selyemszoknyában, rojtos selyemből szőtt, százszerű vállkendőben, hajukban selyempántlikákkal, drága sárgacipellőkben megy a tánchelyre, ahol a gányókból verbuvált rezes banda fujja a divatos táncok alá a nótát. Harminc-harmincöt éves korukban micsoda elnyűtt vénségek lesznek ezekből a kackiás hajadonokból...

Mikor a leánysereg, a libaregiment elfoynult, a gubás vénember bement az istállóba, leült a szénatartóba.

— Adj jót Jézus. Látom, helyre vergőd-tél a kovácséknál,— kezdte.

— Hál Istennek, helyre. Beszegődtem. Köszönöm, hogy utbaigazitott, Matyi bácsi.

— Most nekem is megmondhatod már, hogy ki vagy, mi vagy, honnét vergőd-tél ide hol ringatták a nyárfiateknős bölcsődet.

A leány nem felelt. Huzkodta, nyomkodta a tehén tögyét. Látszott rajta, hogy nem szívesen akarja inkognitóját levetni. Némi tépelődés után mégis megszólalt.

— Biz én messze idegenből, Szlavóniából jöttem. Ha tudja, hogy hol van: a Drávamellékről, egy magyar faluból származtam ide. Néha hazaálmodom, aztán rihatókom van, mint a zálogos tehénnek.

— Szlavóniából? Hát ott nem találtál alkalmas szolgálatot?

— Nem voltam én ott arra szorulva, hogy cselédkenyérre szegődjek. Az apámnak negyven lánca földje, téglaháza, két derék lova, négy cimeres ökre van. A pénznek sincsen szükében. Aztán csak ketten vagyunk gyerekek, én meg a Gyuri öcsém.

— Talán lóditasz, te... Te béka...

— De tüzesadta, engem ne illessen gyanuval. Én nem szoktam hazudni, csak akkor, ha éppen muszáj költetik.

— Ördögörből szabták az irhátat, lányom. Ördögörből ám... Rafanérozott kis bestia vagy te. Ugy tudsz fülleneni, hogy majdnem elhiszi az ember.

— Isten engem úgy segéljen, magának a tiszta igazságot mondtam.

— Akkor valami hiba csuszhatott a dolgodba. Talán valami legény...

— Olyasféle.. Legény... Látom, jó ember kend, Matyi bácsi.

— Az öreg Pipacs Matyit mindenki jóra való embernek ismeri. Egyebem sincsen ugyan, mint a becsületesem, de ez tüzipróbás becsület... Csakhogy a görény köpje le, annak máma nincsen ázsiója. És hát máma mindenki becsületes, aki okosan csinálja a dolgát. Gond nélkül él az okos ember, aki a szemét és az eszét nem a hátaközepén hordja. A pénz felől nem kérdik, hogy igaz szerrel szerezte-e az ember, vagy nem igaz szerrel.

— Van bizony a becsületnek értéke máma is, Matyi bácsi.. Mig nekem is megvolt a leánybecsületesem, kutyabajom sem volt.

— Ehun-e! Itt a baj.. Ládd-e...

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy a modern technika összes vívmányával felszerelt

fotoszalómat

a Labor-palotában, a Rudics utca és a Főtér sarkán, saját terveim szerint épült műterembe helyeztem át és tisztelettel közlöm, hogy felvételeket ultra-viola fényvel este 7 óráig eszközök és elfogadok a feltételeken kívül mindennemű más fényképészeti munkát is. Műtermem egész télen át kellemesen fűtve van.

Erős Aladár

fotoszalónja
„Labor” palotában — udvarban

12924

Felhívás

A Subotička Gradianska Kasina (Suboticei Polgári Casino) beváltja a Casino új házának felépítéséhez 1894-ben kiadott kötvényeit. A visszaváltás az Általános Hitelbank r. t. pénztáránál történik olyképen, hogy minden kötvényért din. 25-t és minden szelvényért din. 1.25-t fizetünk.

Ujólag felkéretnek a kötvénytulajdonosok, hogy kötvényeiket mielőbb, legkésőbb azonban ez év végéig fizetésre bemutatni szíveskedjenek.

A Suboticei Polgári Casino

12947

választmánya.

Van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy folyó hó 8-án megnyílik az

iszap-bazen és pakolás reuma, csusz esfen,
dr. Perazić Božidar orvos felügyelete alatt.

Férfiak részére kedd, csütörtök, szombat és vasárnap. Nők részére hétfő, szerda, szombat.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri.

Tisztelettel

FEKETE DÉNES

— Mivel jó lélek Matyi bá', hát elmondom... Tudja, volt nekem a falunkban egy legényem... Volt nekem egy legényem, aki három hónapig bolondított, aztán meglépett, otthagytott. De egy árva szó nélkül felejtett a kapufélfánál... Pedig azt hittem, igaz lélek. Azt hittem, asszonykéz alá való férfi lesz belőle.

— Ejnye, a pokoldugója.

— Nem is a mi falunkból való legény volt. Olyan gyüttment... Kellott, nem kellett, untalan ott csellengett nálunk.. Az apámtól meg is kérte a kezemet... Akkor én egy falunkbéli legénynek voltam a gyűrűs mátkája... Bolond fejűvel visszaküldtem a kendőjét is, a gyűrűjét is... Aztán máma lógok ég és föld között. Seholy nem vagyok. Otthon énhozzám valamire való legény nem közeledik többé. Ha megszólal a tánchelyen a tambura, engem kilöknek a kólóból... Mintha a falu kapcája volnék... Pedig mocskotalan a becsületesem.

— Ládd-e, ládd-e... ha ugyan így volt.

— Uगतó kutya legyenek, ha nem így volt... A száka akadjon a torkán, olyan szépen tudott beszélni az a cudar... Addig bizseréltette a szívemet, addig komázott az ördöggel, míg el nem zárta a csapot az eszemen.

— Ládd-e, ládd-e.

De én sem estem a fejem lágyára. Addig tudakoltam, kutattam, míg megtudtam, hogy az én Tamásom most itt van, ebben a faluban.

— A Tamás? A vadászlegény? A Tamás? A vértályog fussa el... Nohát ilyent...

— Az a... Az hát... Egy életem, egy halálom, de rákényszeritem, hogy vegyen feleségül... Majd farkashurokba kötöm én kezét, lábát. Simítsa meg a fiókménkü! — panaszkodott a leány és riva fakadt.

— Ne itasd most az egereket, te lány, — csendesítette nagy részvétellel az öreg. — A zivatar kergesse meg, könnyekkel inkább megveszed a férfit, mint tüzes nyelvvel.

(Folyt. köv.)

Opštinsko Poglavarstvo u Čantaviru.

Broj: 5848/1928.

Stečaj

Na osnovi rešenja predstavništva ove opštine br. 232/928. zap. ovim se raspisuje stečaj na upražnjeno mesto poreznog podbeležnika.

Prinadležnosti poreznog podbeležnika čine:

1. Uživanje 11 kat. jutara i 217 kv. hv. oranice.

2. Din. 1.400.— godišnje plate.

3. Din. 600.— godišnje stanarine ili Din. 1.900.— mesečne plate.

U oba slučaja Din. 150.— mesečni porodični dodatak za svakog člana porodice.

Na ovo mesto mogu kompetovati samo lica sa spremom propisanom u zak. čl. XX. iz 1900. godine.

Propisno taksirane molbe imaju se podneti poglavarstvu ove opštine najkasnije do 10. januara 1929. godine, u kojima se mora označiti: ime i prezime kompetenta, mesto, dan, mesec i godina rođenja, državljanstvo, dosadanje zanimanje, školska sprema, jezici, koje govori i piše, bračno stanje, broj dece i godine njihova rođenja, radi čega se molbi ima priložiti:

1. Izvod iz matice rođenih.

2. Izvod iz matice venčanih, ako je oženjen.

3. Izvod iz matice rođenih za decu, ako ih ima.

4. Školske svedodžbe.

5. Uverenje o državljanstvu.

6. Uverenje o dosadanjem zanimanju.

7. Uverenje o vladanju.

8. Lekarsko uverenje o zdravstvenom stanju.

9. Uverenje o regulisanoj vojnoj obavezi.

10. Odobrenje roditelja ili tutora, ako je maloljetan.

11. Ispravu za dokaz o znanju službenog srpsko-hrvatskog jezika u reči i pismu.

Kompetenti, koji ne podnesu sve ove isprave, ili čije molbe prispevuju posle 10. januara 1929. godine, neće se pripustiti izboru.

Čantavir, 5. decembra 1928. god.

Aron Jakovljević
beležnik.

12938

S. Horvat
knez.**Szépségápolás**

A legmodernebbül felszerelt intézetemben, hajszálak, redők, szemölcsök végleges eltávolítása villannyal. Hámlasztókurák, TESTMASSZÁZS, esti kikészítések. CEDIB párisi kosm. szerek, ugyszintén saját készítményeim kaphatók. Olesó bérletrendszer. Vidéki küldemények utánvétellel. JOVICIN OLGA kozmetikai intézete NOVISAD, Laze Telečkog ul. 14. Bejártat a Miletičeva (Kenyér) ul. 19. sz. háznál is. 12707

Pályázat

A kotlinaí (Sepse) r. k. hitközség egy kántor — férfi vagy nő — tanítói állásra pályázatot hirdet azzal, hogy a pályázó megválasztása esetén tanítónak is ki fog nevezetni az állami tanfelügyelőség ígérete szerint. Kántori címen évi 1200 dinár díja lesz litániák és körmenetek tartásáért. Tannyelv: állami és magyar. Az állás azonnal elfoglalható. Jelentkezni lehet a kotlinaí r. k. hitközségi gondnokságnál személyesen vagy írásban, előbbi kívánatosabb.

Kotlina (Sepse), Baranya SHS, u. p. és vasuti állomás: Kneževi-Vinograd.

1928 december 2.

12792

R. K. Hitközs. Gondnokság.

Vezérképviselő:

Schossberger Adolf
Novisad**Két képviselőt**

kik részlettiszelti üzlettel foglalkoznak és közülük között nagy bizalmat élveznek, keres nagyon szolid beogradi kézműváru cég a

subotici és sombori

körzet részére

Csakis oly urak ajánlatai, kik már e szakmában dolgoztak és elsőrendű referenci kkal vagy kaucióval rendelkeznek „br. 1000“ jeligé e a kiadóba kéretn k 128/2

KINTORNA

— Na szomszédasszony, most, hogy a kislánya már nem jár iskolába, mit kezd vele?

— Beadom egy úri házba gyerekek mellé. Az se baj, ha nem felel meg és elejti a gyereket, hiszen kicsi még a lány és a gyerek nem eshet nagyot.

*

A szerelő megkérdi a szobalánytól:

— Az asszony van-e itthon, vagy az ur?

— Az ur.

— De hiszen önagysága hangját hallom.

— Hja, kérem, nálunk ő az ur.

*

Két nő beszélget:

— Ez a csipke már ötven esztendő.

— Biztosan ez volt az első kézimunkád, amit az iskolában csináltál.

*

Néhány napja sokat beszélnek Röserről. Röser neve bevonult a kártyaszobába is. Az elterjedt rómi-játék közben, az egyik játékos, mint aki végzett, diadalmasan ki akarta mondani:

— Rö...

Ekkor észrevette, hogy tévedett. Nem rómi. És most már csendesebben tette utána:

— Rö... ser... Most vettem észre, hogy nem vagyok rómi. *Hátsón végeztem.*

*

A Dohnányi-hangversenyen feltűnő dekoltázzsal jelent meg egy ismert subotici szép asszony. Hátnál semmi és elől is csak éppen annyi, amennyit a rendőség a színházi görbők számára előír. Valaki megbotráncozott a kevés ruhán, mire önagysága önértetesen jegyezte meg:

— Aki ismer, tudja, hogy nálam ez nem kacérkodás, hanem a divat díszlete. Mondják meg azoknak az asszonyoknak, akik keveslik a ruhámat, hogy én az érembe takarózom...

Egy másik szép asszony odasugta az egyik barátjának:

— Hallod? Az érembebe takarózik. Csodálom, hogy nem tagy meg...

*

Móriczka megkérdi a papáját:

— Papa, mi az a kimondhatatlan gazdagság?

— Az, ami nincs rajta az adóbevallási iven.

Róza, fehér és Woltmann-róza
Burgonyát
babot, steieralmát, diót, dughagymát, hagymát
I-a Szénát

Róza, fehér és Woltmann-róza

présltet, sásmentest, vagonszámra és kisebb tételekben **legjobb és legolcsóbban** szállít bármely állomásra franko

LEDERER JENŐ

bank és biz. üzlete, főzélék és gyümölcs export-import
NOVISAD, WILSONOV TRG 7
Telefonszám: 22-14 Raktár Temerinska ul. 38 Sürgőnyeim: Lederer

2 ÉVI HITEL

Mindenemű egyes és univerzális

**asztalos- és
bognárgépek**

beépített motorral vagy anélkül

keretfűrészek**Welker-Werke J. Wachstein**

Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel: használt, jó karban levő komb. egyengető, csapoló, maró és v. tagsági gyalu, marógép fűrőgéppel és körfű ésszel kombinálva.
11°45

Hygienikus! Figyelem! Hygienikus!

**Kiflisodrógéppel sodort
kiflik
sütemények
finom fehérkenyér
burgonyáskenyér
valódi rozskenyér
és az elismerten legízletesebb**

„ORIENT“-KEKSZ

valamint

TEASÜTEMÉNYEK

kaphatók s bármely mennyiségűt házhoz szállít

Mayer Alfréd

sütődéje

Subotica, Kakasiskolával szemben

0530

Érettségire

középiskolai, polgári és magánvizsgákra
előkészít *Galgóczy magántanfolyam*
Budapest, VIII., Mária Terézia tér 3. sz.
1-778

D. PANTOVIĆ SZANATÓRIUM

BEOGRAD, Prote Mateje u'. 29, Telefon 8-28

Felvesz minden időben női és férfi betegeket
gyógykezelésre és műtétek eszközzésére, vala-
mint gyermekágyas jelentkezőket

Gyógykezelési operációs árak igen mérsékelték

12346

Ügynökök

kik magánházakat látogatnak, kitűnő
keresetforrássá tehetnek szert köz-
szükségletű cikk eladáival
Ajánlatokat a novisadi kiadóhivatalba
kérünk „Ügynök 390“ alatt

12 26

Karácsonyi ajándékul!

**Ékszerek, órák és
chinaezüst disz-
tárgyak**

a legolcsóbban kaphatók

ÁDÁM ékszerésznél
SUBOTICA, Rudič ulica 6
(Szűz Mária tér s. h. l.) 12935

Orvosi napló, vénnyek. Gyógyszerészeti
nyomtatványok és papírcaecók. Tej-
útvételi könyvek. Biztosító intézeti és
egyéb tömegnyomtatványok, malom liszt-
jegyek stb. legelőnyösebben kaphatók:

BERKOVITS MÁRK

v.lamo: üzemi, modern felszerelést nyomtató intézetében

KULA, BAČKA, (ALAPITVA 187.) 1294

**FALI REKLÁM-
NAPTÁRAK 1929-re**

blokkban, nyomással, passzpartúk,
zsebnaptárak vászon és bőrűtésben,
asztali és irodai naptárak gazdag
választékban a legolcsóbban kaphatók

RUDOLFPOLAČEK

ZAGREB, Jurisčeva ulica 24

Papírnagykereskedés, képeslap és naptárkiadó

1248

Kérjen
árjegyzéket és
mintákat!

LEVELEZÉS

Piros rózs. Jelíges leveleket posta nem ad ki. Hirdetését nem közölhetjük.

12899

Ne neheztesd, ismeri feltételeinket okát — nagyon szerető kezűvel. Ö.

12890

Dohnányi, Why have you not presented yourself? My new address: Jan Tiskowy. All author (the cipher) rests. Do write please.

12868

Tartós, elegáns és jutányos áru butort vegyen a legrégibb cégnél Brauchlernál, Subotica, Halpaci.

7211

Két intelligens, magasnövésű fiatalember házasságot kötne 18-25 év körüli nővel. Leveleket »Boldogság« jelígre a kiadóba kérnek.

12864

HÁZASSÁG

Huszonhatéves iparos, némi vagyonnal, jelenleg egy beogradi cég ügyvezetője, ismeretségi körében ez-után keresi házasságot céljából 18-26 éves hajadon, elvált vagy özvegy ismeretséget, aki hozományval rendelkezik önállóan élőjaira. Teljes című leveleket »Elsőrendű iparos« jelígre a kiadóba kérek.

12963

Nyugdíjépcs állami tisztviselő, szép jövedelemmel, nősülni óhajt. — Részletes ajánlatokat »Keresztény« jelígre a kiadóba kérek.

12946

Művelt izri uriember, félmillió dinár értékű üzlettel, nősülne. Megfelelő vagyonnal rendelkező, intelligens urilányok vagy hozzátartozók teljes című ajánlatát kérem »Titoktartás« jelígre a kiadóba.

12945

Intelligens, 26 éves, ref. vallású fiatalember vagyok, vagyonom körülbelül egymillió dinár értékű, házasságot kötnék köznél hozzáillő urilánnyal. Teljes című és fényképpel ellátott levelet »Baranva« jelígre a kiadóba kérek.

12958

Középkorú diplomás uriember házasságot kötne intelligens hölgygel. Vagyon nem számít. Csak teljes című levelet kérek »Vidéki« jelígre.

12750

FOGLALKOZÁS

Perfekte deutsche Korrespondentin, erstklassig in Stenografie und Maschinschreiben, mit besten Referenzen, langjähriger Praxis, sucht Dauerposten. Gefl. Zuschriften an Redak., Sarajevo, Franjka 5 II.

12937

Német-szerb kisasszonyt keresek délelőtt 1-2 órára gyermek mellé. Cím a kiadóban.

12907

Tanoncok felvételnek Sipos műbutorgyárban, Subotica, Senčanski put 3.

12951

Tanoncot és tüzéshez tanulócsajt felvesz Róka cipész, Subotica, Zrinjski trg 2.

12949

Betársulnék életképes vállalatba 50.000 dinárral és személyes közreműködéssel. Csakis komoly ajánlatok »Képzett kereskedő« jelígre a kiadóhivatalához intézendők.

12980

Deutsche Erzieherin, sprachen-, musikkundig sucht sofort Posten. Zemun, Tošan Bunar ulica 75 — Kilz.

12880

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 diár, vastagbetűs és címszó kötszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felblyegzett jelígre leveleket továbbítanak. Kérdezőkérdezőknek válaszok megküldéséig.

Vidéki hölgyek és urak ékszerjavítást és drágakövelést megvárhatják Blahánál, Subotica Edényiac.

12560

Gyógyszertártulajdonosok. Alkalmazottak állandóan előjegyzésben vannak Kemikáljánál, Novisad.

12589

Dísznövágást, husfűstölést szakszerűen vállal Horváth Imre bentes és mészáros, VI., Madjarska ul 19.

Képviseletet, (nőket) állami ártékpapírok terjesztéséhez, melyek életbiztosítással vannak egybekötve, provízió vagy fix fizetéssel felvesszünk. Paja Kujundžića 4. Jelentkezni Todorovicsnál, Lang agentura.

12913

Magisterek, aszisztensek és praktikánsok, kik elhelyezést óhajtanak, írjanak Kemikáljára, Novisad, címre.

12346

Róni Margit zongoratanárnő elfogad privát órákra növendékeket az államnyelven is. Rudičeva ul. 2. I. em. balra.

12906

Házmesteri, udvarosi, kapusi, közbeviteli vagy ezekhez hasonló bármely állást elvállal 42 éves nyugalmazott pénzügyári fővigvázó. Beszél szerbül és magyarul. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

12900

Alexa nyakkendőipar tiz dinárért fordítja ki nyakkendőjét.

12069

Nevlönöket, zene- és nyelvismertekkel, elemi- és középiskolai tanárokat, gyermekkertésznöket, hortorinöket, egyszerű kisasszonyokat, játszótársakat ajánl: Pädagogenbund, Wien IV., Karlsplatz 7

VÉTEL-ELADÁS

Cséplőgép, 3 éves MÁV Ford-traktorral együtt eladó. Érdeklődni lehet özvegy Zorád Károlynénál, Szilári Becegy, Gyep utca 4. Levelekre nem válaszolok, csak a helyszínen tárgyalok

12897

Lábszárvédő turistáknak, eserkésznek és sportruhákhoz 18 dinártól Róna Miksánál, Subotica, Huspiac

12973

Monyasszonyi koszoru és fátyleg legizlesebb kivitelben Róna Miksánál, Subotica, Huspiac.

12971

8 HP Rustonkazán, 8-as cséplő, 8-as Hofherr elevátor, jökarban, más vállalkozás miatt eladó. Mikó Jurgica cvar pruge, Tavan kut 132.

12953

11 láncc föld a várostól 8 km-re eladó. Cím a kiadóban.

12910

Házak, földek, szőlők, lakások vételét és eladását, utlevél, iparengedélyek s.b. beszerzését I. gólesóbban, gyorsan és pontosan »Eros« általános ügyvédség közvetít, Subotica, Gyümölcs-piac.

12948

Eladó használt garnitúra, mely áll 8 HP Nickolsón gőzmagánjáróból és 54"-os első Magyar cséplőszekényből. Érdeklődni lehet Knázy P. gépkereskedőnél Somborban.

12965

Elsőrangú két éves sárga magyar vizsla, apportiroz és egy háromlécépásos rádió eladó. Bovebbet Nováknál, Aleksandrova ulica 15.

12977

Vilsonova ulica 34. sz. ház eladó.

12976

Rózsaburgonyát, legolesóbban szállít Danilo Ivkov, Stapar.

9957

Használt butor, fiókos állvány 40 fiókkal eladó. Adam Robert fűszeresnél.

12916

Adler irégy, 7. model, használt, teljesen jókarban, jutányos áron eladó Kanitz Jenőnél, Ridjica.

12973

Íróasztal, könyv- és iratszékényt keresek megvételre. Cimeket a kiadóba kérek

12971

Jóforgalmu paprikamalom eladó. Cím a kiadóban.

12774

Hármas lokomobil eladó. — Megtekinthető Fürstner Mártonnál, Feketičen.

12870

Magánjáró nyersolajmotor magános vagy 54 collos cséplővel és 25 centiméter furuagenerátoros motor jutányosan eladó. Uzemben megtekinthető Gábor Gergely, Senta

12933

20-24 HP Hofherr-nyersolajmotor, fiatal, 48 collos MÁV-golyós cséplővel és elevátorral más vállalat miatt minden elfogadható áron eladó. Beresényi János, Temerin.

12891

Karácsonyfa dísz, kicsinyben is, olcsón eladó. Megtekinthető »Slavia« medj olpremištvno cégnél, Subotica, Cara Dušana ul. 1.

12960

Cléme Agnes az egyedüli, melytől araböre gyönyörű leszi! Kapható mindenütt. Nagyban kemikáljára, Novi szád.

Éjjeli üzlet, biztos egzisztenciát nyújt, eladó. Gim Schlanger, Brod n/S., Pivarska I.

12893

Eladó 8 HP MÁV-gyártmányu lánccs fogaskerékes kazán Heip cséplővel olcsón Szabadi Pál, Mol (Bácska).

12883

Cséplőgép, Hofherr-Schranz gyártmány, 90-es gyűrűs csapágyakkal, teljes felszereléssel olcsón eladó. Holló Margit, Temerin (Bačka).

12820

Autógummi-vulkanizálóműhely, Dalmácia legforgalmasabb városában egyedülálló, komplett berendezéssel, 20.000 dinár készpénzért azonnal eladó. Nem szakemberekkel a tulajdonos betanít. Tulajdonos a napokban Zagreb-ban található. Gyorsan eltökélt reflektánsok irának »Exisztencia« jelígre a kiadóba.

12974

Buckai ébor, 18 hektóliter 100 literenként is eladó. — Cara Lazara ul. 70.

12914

Istállótrágya eladó. Márkus Mózesné vendéglős, Palesi ut, Hartmann-telep.

12952

4 láncc föld az ugaraknál, egy láncc a Sándori kapunál sürgősen eladó. Grünwald ügyvédség.

12956

Földbirtok 26 láncc tanyával, az ugaraknál, igen kedvező feltételek mellett eladó. — Grünwald ügyvédség.

2 láncc szőlő teli, egy láncc szőlőnek való homok egy darabban, boroshordók 25 hl-ig, 1 peremező eladó. Csak komoly vevőkkel tárgyalok. — Érdeklődni Suplyakon, 115-ös őrháznál (Ludas). Vételár 160.000 dinár.

12716

Eladó jóforgalmu kávéház és cukrászda italmérővel és trafikengedéllyel nagyobb bácskai mezővárosban. Cím a kiadóban.

12803

Kanári madarak, nemes Roller, eladó Gritsch fodrász, Trumbičeva 4.

12605

Bácska Topolán Beer József főucca legforgalmasabb helyén lévő háza, üzlettel berendezve, két kemence és pékséggel minden elfogadható áron eladó. Érdeklődni lehet a tulajdonosnál.

12776

Magyarországból hozott nemes gyümölcsfák különböző fajokban, kecskeméti rózsabarak hárslák gömbpiramisaké kapható, Ruttkaynál, Lelenház mögött.

12766

Cséplőgarnitúra, 25 éves kazán, MÁV cséplő, Shutt-leworth, felszerelt elevátorral, jó karban, eladó. — Warmuzsa Lajos, Mali Idjós.

12807

MEGJELENT A KIVÁLASZTOTTAK

ELSŐ KÉT KÖTETE!

1 GERHART HAUPTMANN: A DÉMON 2 KESSEL: RONGYOS HERCEGEK
Egy zseniális szobrász és egy megbabonázó szépségű artistalány regénye, mely a szerelem végzetes hatalmát hirdeti. A cári Oroszország száműzött arisztokráciájának élete Páris forgatagában, a luxushotelek és büntanyák között.

SENZÁCIO A KIVÁLASZTOTTAK

MINDEN KÖTETE!

Sorra jönnek a legnagyobb élő írók legújabb regényei: Wassermann, Gide, Werfel, Conrad, Schnitzler, Mauriac, Walpole, Wells, Meyrink, Knut Hamsun. Havonta két kötet.

NEMSOHÁRA LEJÁR A KIVÁLASZTOTTAK

ELŐJEGYZÉSI HATÁRIDEJE

Ha az alábbi szelvényt azonnal beküldi, a következő kedvezményekben részesül:

- 1 Az egyes kötetek 19 dinár helyett 16 dinár helyett
2 Teljesen ingyen, ajándékkul kapja a sorozat tizenötödik kötetét, az 1929. évi Mikszáth Kálmán-pályázat díjnyertes regényét.

SIEMEN MEGRENDELNI A KIVÁLASZTOTTAK

SOROZATOT A KEDVEZMÉNYES ÁRON

MEGRENDELŐ LAP

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Subotica

Ezzel megrendelem A KIVÁLASZTOTTAK című regénysorozatot 15 kötetben. Havonta 2 kötetet veszek át és az első 14 kötet átvétele után az utolsó kötetet ingyen kapom.

A nemkívánt módosítástól mentesül. FÜZVE 19 dinár kedvezményes áron — KÖTVE 28 dinár kedvezményes áron. A két könyv árát minden hó elején előre beküldöm. Minden elsőjén teszek két kötetet utánvéttel küldeni. A köteteket minden hó elején személyesen veszem át és fizetem ki Önöknek.

Név:.....

Foglalkozás:.....

Pontos cím:.....

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől—vasárnapig

A NAGY SIKERT ARATOTT

RAMONA
DOLORES DEL RIO

minden eddigi filmjét felülmúló attrakciója

Minden előadáson énekel

VERACIN beogradi operaénekes

Hétfőtől BRIGITTE HELM UFA filmje

Két határ között

Ha KÖNYVSZAKÉRTŐRE lesz szüksége
írjon Borbély L. Novisad, postafiók 75 címre

Női divatujdonságokat

bécsi modellek után, kőpenyék, ruhákat, lezártított áron eladók és készítek mérték után. Vidékre személyesen kiutazom

HITRI

speciális női szabó
SZTARI BECSEJ
báró Jovics-palota

**Modern és stílus
butorokat**

továbbá a szakmába vágó összes munkákat készítenek az ulonnan átépített műbutorgyárakban

SIPOS FIAI
Zenta ut 3. Telefon 205.
Allandó raktár!

Eladó jóforgalmu büffé ital-
méréssel és trafikengedély-
vel nagyobb mezővárosban.
Cím a kiadóban. 12802

Széna, szlávóniai, vagon-
tetelekben kapható, Müller
Márkónál, Nova Gradiška.

Ötven év óta fennálló
korcsma, házzal együtt el-
adó. Cím: Poštanska uli-
ca 7. 12801

Diófátörzs 16 darab 50—60
éves eladó. Cím: Vojnits
Béla, Zobnatica-pusztja.
12651

Bélyeggyűjtőknek ajánlom
hogyan szerezzenek be ná-
lam 500 teljesen különböző
bélyegyet tartalmazó bélyeg-
gyűjteményt 30 dinárért.
Európa, Ázsia, Afrika és
Ausztrália különböző álla-
mainak bélyegeit tartalma-
zó 1000 darabos gyűjte-
mény ára 65 dinár. A
pénz előzetesen bekülden-
dő és a gyűjteményt aján-
lott levélben küldöm a
rendelőnek. Minden ren-
deléshez ingyen csatolom
bélyegárjegyzékem, amely
az egész világ, majdnem
600 államának bélyeggyű-
jtekét tartalmazza. Az SHS
legrégebbi bélyegkereskedé-
se Izidor Steiner, Brod
na Savi 718

Degasztógép, használt, ki-
tűnő állapotban olcsón el-
adó. Adler, Novisad, Uslav-
ska 36. 12755

22 éves 6-os magánjáró,
Shuttleworth cséplőgarni-
tura olcsón eladó. Kapitány
István, Senta, Vilsonova
ulica 8. 12696

Farkaskutya és kőlyökfar-
kaskutyák olcsón eladók.
Paje Kujundžića 37.

Jéggyári és hűtőházi beren-
dezések a legújabb világ-
szabadalom szerint, keze-
lés, anyag és utántöltés
nélkül. Könnyen és bárhol
felszerelhető. Termel napi
6, 10, 15, 30 mm. jéget. —
Hosszu élettartalmu. Minta-
telep látható és megvehető
Bécsopolán Nagy Sándor-
nál. 12598

Jókarban levő kovácszer-
szám eladó. Sipos István,
Mali Idjoš. 12396

8 HP Marschal cséplőgarni-
tura, jó karban, továbbá 38
HP Puch-tractor, üzembé-
pes állapotban, olcsón eladó
Blejer, Bajmok. 12654

Magánjáró szívógázmotor
magános vagy 48 collos
cséplővel eladó. Vadócz
Károly, Bačka Topola.

Gimbalom, elsőrangú gyárt-
mány, dupla zongorabuzás-
sal, kitűnő hanggal, majd-
nem új, teljes felszereléssel
olcsón eladó. M. Herz, Ba-
natski Karlovac. 12549

Patkány, egeret véglegesen
kiirt egy éjjelen át híres
„Express” irtószerünk. 40
és 60 dináros dobozok. Ki
nem bizik állításunkban,
kérje utólagos fizetés elle-
nében. „Wertheim” irtó-
szervállalat Zagreb, Marov-
ska 16. 11430

Keményfa-székek, ülés és
támla politurozott, dara-
bonként 38 dinárért kap-
ható. Berkes Péter, aszta-
losmester, Crvenka. 12147

Fűzők, orvosi rendelésre
haskötők, a legmodernebb
kivitelben Gutainénál VIII.,
Ostojiceva ulica 32.

Patkanin egeret, patkányt
véglegesen irt. Kapható
minden gyógyszerárban. 9746

Régi vegyeskereskedés Szla-
vónia egyik élénk, 6000 lako-
su városkájában, a paraszti-
negyedben, italméréssel, át-
adó. Szerencsés alkalom
Amerikából visszatértek.
Cím a kiadóhivatalban. 12881

Eladó olajprés tiszta acél
ból és kőhengeres malom
kőléskása és griz őrlésére.
Király András földbírtokos,
Bačko Petrovoseo. 12858

Asztalosok figyelmébe.
Kirchner-féle asztalos kézi
vésőgép jutányos áron el-
adó. Horváth Pál, Bene Su-
darevićeva ul. 84. 12859

B A B

tarka 6 dinár kilogram-
monként Fuchs i Drug
naprikaüzletben, Subotica,
Vilsonova 11. 12847

Malom és föld eladó. Négy-
járatu motormalom, 45 ló-
erős fatűzeléses szívógáz-
motorral, 1200 négyzetgöl-
telekkel, gazdasági épüle-
tekkel, 2 szobás lakással,
jó garancia mellett jutá-
nyosan eladó. A vételár
fele több évi részletben,
buzavallóban is törleszt-
hető. Eladó azonkívül 60
hold föld tanyával együtt.
Fodor József malomtulaj-
donos, Crnabara (Bánát). 12892

Meghívó

Tisztelettel meghívom n. b. üzletfeleimet
f. és december 9-én délelőtt 11 óra-
kor Suboticán a Városi Színházban,
valamint Sentán ugyanaznap délután
4 órakor tartandó

**matinéval egybekötött
divatrevue**

Eredeti modelljeim maneqinek
lesznek bemutatva

Nagy Karácsonyi Vásár
ehő 7-én kezdődik mérsékelt áron

Tisztelettel

SPITZER LAJOS

szőrmeáruháza, Subotica

12 12

Karácsonyi Vásár!

Télikabátokhoz kalapokat a szezon előrehaladottsága
miatt olcsó áron árusítom

Pogány kalapszalónban

(Ljubibratić-ház, I. emelet, Hitelbankkal szemben)

megis csak jobb!
Bebizonyíthatóan a legtöké-
letesebb!

LOOL KREM

állandó használata biztosan
megóvjá

romlástól 11363

CIPŐJÉT

Használatával saját érdek t s o á l a !

Vezérképvislet Horvátország, Szerémség és a
Vojvodina **BRAČA CELINOVIC, NOVISAD**
terü etére:

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára a két nagy sláger

Moulin Rouge

Főszereplő **OLGA ČEHOVA**

és

Zoro—Huru mint tengerészek

Hétfő—Szerda

Ujból egy nagy sláger

Cigányvér

Főszereplők: **Rod la Rosque és Lupe Velez**

Hol vásárol a vidéki
legolcsóbban Szuboticán?
Földes Samu ruhaáruházában
(Gyümölcs-piac). —
Férfi öltöny már 475 dinár-
tól. Őszi férfi raglánok már
675 dinártól. Iskolai fiu ru-
hák már 350 dinártól. Gyer-
mek téli kabátok már
375 dinártól. Női felöltők
már 425 dinártól. Leány
felöltők már 375 dinártól.
Börkabátok már 850 dinár-
tól. Férfi télikabátok már
475 dinártól. Tessék meg-
győződni olcsóbb mint bár-
hol! 9075

Bácska, Baranya és Bánát
népeit Siessenek a nagy
őszi kiárusításra, mesés ol-
csón vásárolhat finom női
felöltöket, szőrmés leány-
kabátokat, prémbundákat,
börkabátokat, férfioltnyö-
ket, raglánokat, gyermek-
kabátokat és sapkákat. Eis-
ler Izzónál, Barátok tem-
puma során. 12320

KÜLÖNFÉLE

Ujdonság! Hogyan lehet leg-
könnyebben megnyerni a
férfiakat és nőket. Hölgyek
és urak, ha tetszeni akar-
nak, szeretni és sikert elér-
ni a szerelemben, forduljan-
ak tanácsért és utasításért
levélileg a világhírű angol
pszichológushoz Dzsimsza
Dzsimszhoz, Sombor, poste
restante. A levélben feltün-
tetendő a pontos cím és bé-
lyegekben 4 dinár mellék-
lendő. 12818

Bérbeadó St. Kanjizán, a
város legforgalmasabb he-
lyén 39 éve fennálló, jófor-
galmu fűszer- és vegyeske-
reskedés lakással. Özv. Szi-
lági Antalné, St. Kanjiza.
12853

Kiadó száraz szuterén mű-
helynek vagy raktárnak. —
Karadžićeva 20. Bárány-köz
12854

Kiadó azonnalra 5 szoba és
hallból álló modern lakás.
Crnojevićeva ul. 6. Bőveb-
bet: Vilsonova ulica 6/a.
I. em. 12967

Butorozott szoba ellátással,
vagy anélkül is fiatalember
résztve azonnalra kiadó. —
Özv. Grünne, Stipe Grgića
15.

Apróhirdetések Szuboticán
az Aleksandrova ulicán a
Pressburger-féle üzletben,
a Manojlovićeva ulicán a
Rádió-Reklám irodájában.
Universitas könyvkereske-
dés Aleksandrova ulica.
Földes Samu ruhaüzleté-
ben, Gyümölcs-piac, Novi-
szadon, Somborban, Szent-
tán, Veliki Bečkerekben
ottani fiókiadóhivatalunk-
ban is eredeti áron felad-
hatók.

Dieselmotor, 20—25 HP,
modern, jutányos áron el-
adó vagy autó ellenében
becserélhető. Villanytelep,
Torzsa. 12747

Damburozás

kézi- és géphímzés, min-
denféle kézimunkát, endli-
zés, montirozás, fehérnemű-
készítés 1.547

„AIDA”

kézimunkaüzletben, Albina
ulica (Zenedével szemben)

100 kocsi

munkát kaphat töltéscsökkentési
munkánál az APATIN

SONTAI töltésen

Fizetés köbméterenként
12 dinár

A kocsik jelentkeznek
ugyanott a Fernbach-féle
postájánál, Hauer Józsefnél

Kiadó csinosan butorozott
szoba, Paje Kujundžića 4.
12813

Ha állatait, szárnyasait
vésztől és betegségektől
meg akarja óvni, adjon nek-
ik 2-szer hetenként
Nutrint. Kapható szaküzle-
tekben. Postai szétküldés
Blum gyógyszerár, Suboti-
ca, főpostával szemben.

Kiadó Somborban Apatini
ut 14. sz. alatt üzlethelyi-
ség és lakás. Ugyanott fér-
fiszabó üzlet- és műhely-
berendezés, azonkívül pri-
ma angol szövetek kedvező
áron eladók. 12817

Csinosan butorozott, külön-
bejáratu uccai szoba két
személy részére kiadó. Cím
Skotus Viatora 43. 12761

Kölcsonkönyvtár egy hóra
20 dinár legújabb könyvuj-
donságokkal Heumann
könyvkereskedőnél. 12601

Keresünk nagyobb raktár-
ral rendelkező gyárhelyisé-
get bérbe hosszabb időre.
Ajánlatok a kiadóhivatalba.
12690

Jóforgalmu kézimunka-elő-
nyomda és fehérnemű-var-
roda üzlethelyiség, több év
óta fennálló, azonnal kiadó,
a berendezéssel együtt. —
Preradovićeva 8. 12718

Divatlapokra, folyóiratokra
előfizetéseket elfogad Heu-
mann könyvkereskedése.
12601

Crème Agnes. Kemikalija
Novisad. 12741

Ingyen kap 1 próbadohoz
eredeti Daruvary krémét,
ha portóra beküld bélyeg-
ben 2 dinárt. A Daruvary
krém ezideig a legjobban
bevált szer arctisztítálan-
ságok, szepők, májfoltok
ellen. Kapható szaküzle-
tekben. — Készíti Blum
gyógyszerár, Subotica, 15-
postával szemben. 11357

Baltéren csinosan berende-
zett szuterén kétgyas bu-
torozott szoba kiadó. Rok-
kant egyesület palota.

Hazátlanok

Irta: Asz'ányi Dezső

Hazaáruló vagy! dühögött Duhai Balázs, Remek István arcába, aki Amerikából jött tanulmányutára és véletlenül találkozott Duhai-val, Szeldi Gáspár lakásán. Szeldi Gáspár megsápadt a váratlan kitörésre. Remek azonban feltalálta magát s megindultság nélkül szólt Duhainak: Gyerekség! Az ilyen kikurjantás nem beszéd. Beszélj komám értelmesen, ha van valami mondanivalód.

Persze, te azt hiszed, hogy mert Amerikában laksz, egy fejjel nagyobb vagy az otthoniaknál. Kint-ről is mindig az okosságoddal bökdösöd a hazát. Hát nem anyád a haza?! Vágta ki rengő indulattal Duhai Édesanyját is megszólíthatja az ember, ha nem olyan, amilyennek lennie kéne, toldta közibük Polgár Vince, akinek idáig a szavát se vették. Lásd, mióta hátam mögé kuszott a határ, azóta én is messzi érzem magamat tőletek, akárcsak Amerikában lennék...
»Egyik kutya, másik eb«, — lödítja arcukba Duhai Balázs, és indulat rángódik végig a testén.

Mindig érzelmeitekkel ölelgetitek a hazát, — lekéztette meg Duhait Szeldi Gáspár. De olyan is az! Mit akartok otthon? Nektek van, nekünk nincs; — mégis titeket önt el az epe, ha kintiekről van szó. Hagyd békében a Pistát! Messziről gyött ember többet lát. Mért ne mondaná el őszintén, hogy mit lát?... Minden utolsó különbség tartja magát az otthoniaknál, dörmögte tovább Duhai.

Szeldit pír futotta el. Az ő vendégét sértették. Nem állta szó nélkül: Hát van is valami a dologban. Nem attól lettünk mi sem másmielények, mert különbönek tartjuk magunkat, vagy mert közénk folyt a határ, hanem attól, hogy itt kint kinyílt a szemünk. Mergünk, nézelődünk; — sok olyat látunk, ami belülről nem látszik. Az otthoniak, az anyagubóban, — mintha mi sem történt volna, tovább eregetik a hazaszeretet selyemzsalait. Nem látnak ki a gubóból. Mink elvesztettük a hazát, de szabadekintetű emberek lettünk. Persze, kint se kapott mindenki szárnyat. Hanem aki kapott, az olyanok lát benneteket, amilyenek igazában vagytok.

Hát ez az, szólt mohón belekapaszkodva Remek István. Én nem idealizálom Amerikát, de ma minden nemzet flábol a megértés emberségének kellene sugározni. És mi sugárzik például a magyar arisztokráciából? Merevség, elzárkózás. Saját népükkel se tartanak közösséget. A változott világrenddel még kevésbé. Herczeg Ferenc regényfigurái merednek ránk ma is belőlük. Pszichikai konzervek. A háboru nyom nélkül robotogt át rajtuk. A rádió sem reformálta meg őket. A haladástól épp olyan távol állnak, mint az irodalomtól. Hagyományokon kezdődnek. Korszellem számukra nincsen. Megrendítő látvány!... Az amerikaiaknak is vannak hibái. De mégis, — a repülők korában nem élhet senki középkori formák között! Mindhiába, — a demokráciáé a jövő...

Szeldi Gáspár fejet csóvál. Hát ehhez Pistám, szó fér. A külsőség csal. Amit te láttál az külsőség. Nem látok okot arra, hogy Amerika demokráciája előtt tétet hajtsunk. Amerika még nem hajtotta ki az arisztokráciáját; még a jövőjében hordja. Az igénytelenebb zab nem fogja demokratizálni a nemesebb kalászosokat. Mindig lesz árpa, rozs, buza is... És mindig lesz Európa is, akármilyen csudákat művel is Amerika. Nézz kicsit beljebb! Nem pártkérdése az arisztokratizmus a magyarnak. Létkérdés az, hidd el nekem.

Ahogy én látom, siklott tovább Remek, meg se zavartatva gondolatmenetét, — a magyar polgárságot sem változtatta meg a háboru. Szomorú, hitetlen, nyakas letört nép ez. Szolgai függvénye az arisztokráciának. Hozzádörgölődik ott is, ahol szüleg gyűlöli. Elv nélkül, idegesen kapkodó gerinctelen elem.

Ugy nézem, a távolság nem tesz igazsággá, — jegyezte meg szerénykedve a csendes Polgár Vince, — inkább talán azért, hogy ő is együtt forogjon a gondolatmalommal.

Remek lendületét ez sem akasztotta meg. Hirtelen a politikára csapott át. A magyar politikus pedig rafinált, telhetetlen önző. Hazafiaskodásában összeér a nemesi finomkodás a paraszti nyersséggel, — mondta. És az a tragikus, hogy a politika molochja mindent felfal, amit ér...

Duhai belső toporzékolásának szelepet nyitva, maró gunnyal jegyezte meg, hogy hát persze, az amerikai, az pénz osztozót, csak hogy politizálhasson, ugy-e? És biztosan ölelgeti az ellenpárt korteseit, nem? Csuda ország az az Amerikai!...

Remek Istvánt nem hozta ki sodrából a gunyolódás. Az amerikai, — mondta, — bevallja, hogy üzlet-ember és hogy a politika egy kereseti ág. Az európai, és kiváltképp a magyar politikus azonban folyton a hazafiságot sarkantyuzza. A hivatásos politikus a legönzöbber üzletember. Fél év óta járom Európát, — önzetlen politikussal még nem találkoztam. Valahány, mind a jól megszervezett önzés apostola.

Duhai, vérmérsékletét megtagadva, csendesen jegyezte meg, hogy Amerikának nincs háborus öröksége, nincs kisebbségi kérdése. De hová lenne a magyar kisebbség, ha a politikusok meg nem védenék?

»Kisebbség«, mondta utána alig hallhatóan Szeldi Gáspár, és elmerengett. Remek is elmélázott, mintha keresné. »Kisebbség«, igen, ez aggasztó

kérdés, folytatta. Nem mert a kisebbség el van nyomva. Hiszen magyarok vagyunk. Nekünk szükségünk van a nyomásra, mint a szőlőnek, dohányynak, a présre. Nem kellene a magyart túlságosan védeni. Olyan ez a fajta, mint a labda. Ha nem ütök, nem ugrik. Sőt elhagyja magát. Az ellenkezésben és ellenzékiességben van az ereje. Ezért a legpolitikusabb nemzet Európában, és ezért keres és talál mindenkor egy zsarnokot, aki féken tartja. Mondom, nem azért aggasztó a magyar kisebbség sorsa, mert nyomás alatt van, hanem mert politikusokra van bízva.

Ne bántsd kérlek a magyar politikust. Naiv fellegzős őstípus ez. Árpáddal úgy jött be, ahogy most látod. Csupa rajongó szent. Ki bánja, hogy maguk felé hajlik a kezük? Ha Isten így rendezte, legyen így. — Csak az a baj, hogy mindent a kezükbe adnak. Hogy kerülhetett az irodalom a kezükbe? Ezt nem lehet megérteni!

Hát erre akartam én kilyukadni, csapott bele hirtelen Remek. Igen, a politikától mindent el kell venni! ami nem közjog és gazdaság! Legelsőbb az irodalmat. Pesten minden teremtett író be van már politikailag tördelve. Nem is írók azok, hanem szakszerűen szortírozott figurák. Aki tartja az eszményt, az otthon hazátlan, sőt a legvédtelenebb kisebbsége az istenadott tehetségnek. A kiadó, szóba sem áll vele. Az csak ismert, keresett márkát vet piacra. De nem magyart! Külföldit! Wells, Wallace vagy John Dos Passos, az mindegy. Az is mindegy, hogy milyen viszonylatban áll a kulturhaladáshoz. Csak külföldi legyen. És minden huszadik külföldi író után kisorsolnak egy magyart. Ha van elég összekötetése. Erről a kisebbségről, ezekről a hazátlan magyarokról még egyetlen politikust sem hallottam beszélni!...

Tény, — szólt felélénkülve Szeldi Gáspár, — az emberek úgy tesznek, mintha nem tudnák, hogy mióta világ a világ, költők fedezték fel, hogy szépség, gyönyör és boldogság is van a világon. Persze, nem a költő számára. Ezek a társadalom kitagadott gazdátlanjai. Az emberiség szent eszményeit reszketteve cipelelik, mint vert kutya a vérző sebeit...

Duhai Balázs hosszat ásít, tenyerét elfelejti szája elé tenni; órája után nyul. Ejha, hiszen minjárt indul

a vonatom! Sietve elköszön.

Polgár Vince, mint aki nyomás alul szabadult föl, szóhoz merészkedett. Tulzásba viszik ezek a kisebbségi agitációt. Mire való olyan idegesen vigyázni a faji tisztaságra? Nem olyan gyenge a magyar fajta, hogy folytonosan kertészkedni kellene a nép körül. Szent István más politikát tanított. Attul maradt fiatal a magyar, hogy összeereszkedett más fajtákkal. Azt panaszzolják folyton, hogy nem kap földet a kisebbségi magyar. Házasodjon össze a többségiekkel, majd akkor kap. És mind a két fél nyer vele.

Amerikában a négekkel is barátkozni kezd a fehér ember, szólt bele Remek István, itt meg a közös multu szomszédnépet is alsóbbrendűnek nézik. Mire jó ez? A nép: nép. A kultúrák is összefognak; ölelkezzenek a népek is! Ne varjanak kényszerítésre! Kisebbségi propagandák helyett, »népek egyesüljetelek!« eszméket hirdessenek a politikusok. Ne temessenek mindent egetostromló frázisokkal! Segítsék az életet, akkor senki se puhatolódzik utána, hogy mennyit keresnek a munkájukon. De ne visszafelé vigyék a népet, avult eszmék zászlóival...

Szinte világitott Szeldi Gáspár szeme; látszott, hogy készül beleszállni a vitába. Végre megszólal: Testvér, te sokat látsz, — kár, hogy csak a takarót nézed. Dobb el egyszer a riporter-tollat. Ne találd fel nyersen a tapasztalatokat. Tégy hozzájuk valamit, ami a tiéd; aminek az észrevezéshez nem elég a fotográfus-lencse. Két regényeddel nevet szerzettél. Ird meg a harmadikat, hogy becsületet szerezz. — Nem olyan az élet, amilyennek felülről látszik. Hidd el, testvér, nem olyan! A mi sokat korholt Európánk: egy, Ázsia méhén csüngő szent Gyümölcs. Ne a héját nézd, hanem a magvát. Hisz te is magvából való vagy! És láss és láttas, hogy egyszer Isten igazából ránk nyíljon Amerika szeme. Ne itélkezz. Mert te se vagy jobb mindnyájunknál. Hanem tanuld és taníts, testvér. Isten áldjon meg!

Remek István, amerikai légkörben meghűdögült temperamentumával, nem találta meg hirtelen a viszonzás szavait. Megölelte öreg barátját és elbucszott.

A morál vidékéről

Irta: BAEDEKER

Néhány író cserélte ki az eszméit. Mert néha íróknak is vannak eszméik. Mindannyian jóbarátai voltak egymásnak is, s az irodalomnak is.

S már ebből a körülményből gondolhatják, hogy az összejöveteleik nem tegnap volt.

Nem, nem tegnap. Jóval régebben, amikor, ha írók találkoztak, közös szerelmükről, a költészetéről s a litteraturáról beszéltek, s nem a »komisz kiadók«-ról, akik akkor se voltak jobbak, mint ma, nem a rabszolgatartó laptulajdonosokról, akik régente se voltak bőkezűbbek, mint a mostaniak, s nem az indolens közönségről, pedig attól abban az időben is éhen pusztulhatott a szegény poéta.

Arról társalogtak, hogy hogyan alkotják a műveiket, miként kapják-veszik hozzájuk a matériát, mimód rajzolják meg az alakjaikat s mennyit vesződnek a regényük fölépítésével vagy a drámájuk sztruktúrájával. Nem emlékszem, csak kevésre, amit ez alkalommal az alkotásuk módszeréről elárultak, bár őszinte valománynak fogadtam el minden szót, amit ebben a baráti, bizalmas és megbízható körben elmondottak, mert annyira hatása alatt álltam az érdekes nyilatkozataiknak, hogy a legtöbbet belőlük tisztára elfelejtettem. Mindenki tapasztalhatta, hogy épp azok a beszédek maradtak meg legkevésbé az emlékezetében, amelyek a legjobban elbűvölték, ellentétben a jelenetekkel és cselekedetekkel, amelyeknek tanui lettek és elfelejteni soha se tudnak. A szem sokkal hűvebb támogatója a memóriának, mint a fül, amelynek egyáltalában — sokszor még kiváló szellemeknél is — nem igen megbízható az emlékezőtehetsége. A bíróságok tapasztalása is igazolja, hogy a különböző tanuvalomások, amelyek láttolt dolgokra vonatkoznak, csak különböző szoktak egyik a másiktól, ellenben amelyek hallott körülményekről szólnak, a legtöbbször homlokegyenest ellenkeznek egymással. Azt is észrevehette sok máskülönbben egészen értelmes »észlely«, hogy ha valami fényes szónoki remeket hall, el van ragadtatva tőle s azt kiáltja lelkesedve, hogy ily pompás beszédet még sose hallott. — de ha azt kérdezik tőle, mit mondott a szónok, erre a kérdésre nem tud felelni. Nem egy szónoklatnak, kortesbeszédnek, sőt parlamenti szpiccsnek a fenomenális sikere csakis ezen a sajátságos elmesüketségen nyugszik. A hallgató semmi részletre se emlékszik abból, aminek az egésze mint egy meglepő természeti tűnemény elbájolta.

Igy voltam én is e kitünő írók egynémelyikének, a megnyilatkozásával. A nemes plasztiká-

juk és a bölcs tartalmuk annyira lenyűgözött, hogy — úgy látszik — csak az idegeimmel tudtam figyelni, amelyeket az előadottak formai szépsége rabokul ejtett, de nem az elmémel is, amely megtarthatta s a szellemi arzenálomba sorozhatta volna be őket.

A sok közül mindössze két felszólalásra emlékszem: egyik legnagyobb irónkéra, aki azt állította (bizonyára őszintén, de nem tizenhárompróbas igazsággal), hogy maga se tudja, miként jönnek elibe a tárgyak, tartalmak, motívumok és jellemek. Csak egyszerre ott ülnek az agyában és ott teremnek az íróasztalán, mint csupa *deus ex machina*... Erre a feltűnő mondásra talán azért emlékezek élénkebben, mert magamban mingyárt perbe szálltam vele, s ellene vettem, hogy ezt bizonyára csak a szerző maga hiszi, más a világon senki, s hogy vannak egészen jó-hiszemű valótlanosságok, amelyek annak a lelkiismeretében és a mentalitásában, aki hangoztatja őket, szintiszta igazságok.

A másik meglepő vallomástétel pedig, mely egy naturalistahallamú regényirónktól jött, valószínűleg azért maradt meg az emlékezetemben, mert a vita során az utolsó felszólalás volt, s nemcsak szubjektíve látszott őszintébbnek minden más nyilatkozatnál, de a többinél eredetibb fölfogást is tartalmazott, amely bizonyára nemcsak engem kapott meg és érdekelt különösen, de a többi irótársakat is. Megpróbálom, legalább megközelítőleg, úgy adni elő a különös elméletet, ahogy azt a regényíró kifejtette. Ha elolvasa véletlenül az alábbiakat, legfeljebb egy-egy szó hibás idézését fogja a szememre vethetni, vagy jelentéktelen apróságokat igazíthat helyre. Átadom a szót neki.

*

Szememre vetik, hogy regényeim szereplő alakjai között több a rossz, mint a jó ember. Ezekről csak azt kérdelem: hát az életben nincs így? Azt hiszem, közelebb járok az igazsághoz — még a költőilek is —, mint azok, akik csupa »szép karakter«-t állítanak be a regényfejezeteikbe, s legfeljebb az ellentét kidomborítása s a morál (!) erélyesebb hangoztatása érdekében egy-két ellenszenves figurát. Az irodalom, s főleg az elbeszélő, legyen tükre az életnek, s ne csinósított, retusírozott kópiája, amelyről el van sikkasztva a »kellemetlen« pörsenések, patánások és egyéb szépséghibák. Módszeremről, amellyel a rossz embereket (röviden: az embereket) festem, nem minden kritikuson nyilatkozott előnyösen s volt olyan is közöttük, aki azzal vádolt, hogy ott is sötét színeket használok, ahol derültebb kolorit volna a helyén. Anélkül, hogy

vitába bocsájtkozom vele, elmondom nektek a jellembrázolásom módját.

Amikor az alakjaim rossz tulajdonságait re-velálom, nem valamely gonosztevőnek az arc-képét festem, hanem egy ugynevezett »komisz fráter«-ét. Ez az utóbbi ugyanis, bár magában kevésbé borzalmas, veszedelmesebb típus a lom-broso-i kriminaloidnál, a klasszikus gonosztevő-nél, mert százsorta gyakoribb. Igazánda gonosz-tevő, az emberiség dicséretére legyen mondva (háromszor kopogtatni!), nincs is valami igen sok, de annál több a rossz ember és az a válfaj, amelyet az imént komisz fráternek neveztem el. Nos, ha az emberi gyarlóságok foglalkoztatnak, egy e fajta személyes ismerősömrre gondolok mindig; egy urra, aki valóságos leltára, mond-hatnám tartalomjegyzéke egy sereg kicsinyes hibának, kellemetlen gyarlóságnak s nekem kü-lönösen ellenszenves rossz tulajdonságnak. (Mert vannak, amint tudjátok, erkölcsi hibák, amelyek nem mindenkinek ellenszenvesek, és vannak írók, akik bizonyos morális gyöngeségeket még rokonszenveseknek is találhatnak). Ez az ember nem gonosztevő, ehhez a »kiválóság«-hoz hiányzik minden szellemi és »erkölcsi« tehetsége, tudniillik az ész és a bátorság. Váltót se volna képes hamisítani, pusztán azért, mert nem tudná a módját, s mert félne, hogy nem sikerül neki. Betörést se szokott elkövetni, nemcsak azért, mert az veszedelmes kaland, de azért se, mert nem szorult rá, van mit aprítania a kávéjába, — van, hála Istennek, amiből »tisztességesen« meg-íphet.

A jó ur ugyanis azt hiszi, hogy mivel nem hamisítja a mások aláírását és nem tör be rab-lás céljából idegen házakba, hogy tisztességesen él és hogy becsületes ember. S meg kell jegyez-nem, nagyjában ilyenek tartja a társadalom is, amelyet minden ostobasága ellenére is félrevezet azzal, hogy vallásos és hazafias érületű férfi-únak a színében tud feltűnni, — olyan két erény, amelynek a kedvéért a rövidlátó közvélemény sok apró és nagy hibát bocsájt meg szívesen. Nem gondoljátok, hogy a közvélemény mindig rövidlátó, s hogy az orrára bizony ráferne egy világosító szemüveg, amely közelébb hozná hoz-zá a dolgokat és az embereket? A naiv közön-ség nem könnyen lát be az ilyen »egyszerű« és »egyenes« ember szívébe, akinek az ajkain az Isten és a Haza jóllhangzó fenséges jelszava le-veg, s szentírásnak tekinti mindazt, amit az az ő együgyűségével (már mint a publikumével) jónak lát elhívetni. De én jól tudom, hogy e derék férfiú a vallását (s hozzá az Istenét) aránylag csekély összegért engedné át a legtöbbet ígér-nek, a hazáját pedig ennek az árnak a feléért.

Ez az én jellemforrásom és matériaszállítóm csak irigy, kicsinyes, bosszúálló, pletykás, fős-vény, hálátlan, kapzsi, rosszindulatu, és — leg-főbb jellemvonása — undorodik mindenkitől, aki különb nálánál. Szerénytelenség nélkül szölvá: tőlem is. Máskülönbente tele van csupa erények-kel: szereti saját magát és a családját, amelyért minden áldozatra (értsétek: minden aljasságra) kész; pontos, főleg, ha másokat ellenőriz; lelkes, ha valamely önző célját szeretné elérni; alázatos és szerény, ha a hatalmasabbaktól kér valamit; udvarias, mielőbbest az érdeke így kívánja; sze-retetreméltó, ha olyasvalakivel beszél, aki még hasznára lehet; liberális, ha jogainak a kiterjesz-téséről van szó, s konzervatív, ha engedékeny-ségre vagy áldozatokra próbálják rávenni; oppor-unista, hogyha politizál; bátor mindenkivel szem-ben, aki nem védekezhet; igazságos az oly ügyekben, amelyekhez semmi köze s amelyekhez párthíveinek az érdeke se fűződik; elűző a sa-ját hibái iránt és »erkölcsösen« szigorú a mások rossz és különösen a jó tulajdonságaival szem-ben és szelid mindig, amikor nincs merészsége brutálisnak lenni.

Ez az ember áll előttem, amikor az alakjai-mat formálom, s amikor a társadalom és egye-sek apróbb-nagyobb hibáiról és kisebb-mégekisebb erényeiről a megfigyeléseimet írom, és igazn sze-rencsének tartom magam (írói szempontból), hogy ilyen tökéletes és kényelmes modell áll rendelkezésemre, — oly kiváló egyéniség, aki egy sereg gyarló ember komizságát egyesítvén magában, előzékenyen könnyíti meg a moralista munkáját, amikor az képet akar rajzolni a kora erkölceséről. Nem tudom, vajon nagynevű elő-düinknek, a »Caractères« halhatatlan írójának, Labruyère urnak volt-e ilyen szerencséje? (Neki, aki a százada összes jellemeinek a portréit ki-vánta megörökíteni, nem igen lehetett.) S Bal-zac-nak meg Zola-nak, akik szintén elég szomorú képet festettek az emberről és a társadalom-ról, volt-e ilyen pompás mintájuk? Egyik se lé-vén a szó igaz értelmében »társasági« ember, ha-nem inkább studio-munkás, — aligha. Ha a re-gényeik hasonlíthatatlanul jobbak az enyéimnél, azt csak a ragyogó tehetségüknek köszönhetik, s nem a modelleknek, amelyeken dolgoztak. Vel-lik szemben is bírhatja vagyok arra, hogy ezzel az urral összehozott a sors, amely így megki-mélt sok utánjárásától, nem egy kellemetlen láto-

gatástól, fáradsággal járó utazástól, s mindat-tól a vesződségtől, amellyel az emberbrázolás rendes viszonyok közt jár. Az én pasasom olyan mint az a derék vigéc, iparos vagy más üzletre-vágyó, aki kényelmessé tesz a félre nézve min-dent az által, hogy »levelezőlapon kifejezett ki-vánásra házhöz jön.« Neki még csak ilyen lako-nikus írást se kell küldeni, — ő mindig a háznál, s az íróasztal közelében van, szinte a tintásüveg öbléből kandikál ki. Igen, az én komizság-leltá-ram és disznóság-indekszem éveken keresztül mindenkor rendelkezésemre állt, s most is »ül« nekem (anélkül hogy sejtene), s én oly könnyen írok »róla«, mintha ebben merülne ki minden mesterségünk. Nekem is, neki is.

Ez az ember — gondolhatjátok arról, ahogy jellemeztem — igen sok aljasságot követett el én ellenem is, de ezeket tudtán és szándékán ki-vül jóvátette azzal, hogy mintául szolgált nekem s modeltül ma is, amikor elbeszéléseimben a ki-csinyes rossz ember (félek, hogy a legtöbb ha-landó ilyen) portréját csináltam s most is festem. Adja Isten, hogy könyveimnek az a része, amely-ben az ő róla levázolt alakok szerepelnek, olyan jó legyen, amilyen hitvány ő, s hogy a regényeim a maguk nemében olyan tökéletesek legyenek mint ő a maga — tökéletlenségében.

Nem tudom — hiszen az ember magamagá-ról tud a legkevesebbet —, jó regényíró va-gyok-e? Ti igenlőleg bólogattok, amit nem sza-bad készpénznek vennem, az udvariassági gesz-tus is lehet, — de hiszen majd ítélné annak idejé-ban, amikor már nagyon öreg leszek vagy már nem is élek, az irodalomtörténet. Ha értékes író-nak fog elfogadni, valószínűleg nem fogja fölem-líteni, hogy kinek köszönhetem a valörömet. Pe-dig bizony ennek a kellemetlen pasasnak, ennek a rosszjellemű figurának. Nélküle a tehetségem ki tudja, mily gyámoltalanul tapogatózott s mily eredménytelenül kísérletezett volna? Az ő közre-működése hiányában ki tudja minő limonádésze-rű s a legjobb esetben parádi-spricer-nívójú re-gényeket és novellákat írnék, mint sokan a kar-és kortársaim közül, akik a háziérenyek csarno-kából s a honfieriények templomából liviák elő az alakjaikat s annak a kedvéért, hogy fehér li-teheráruval szolgáljanak a közönségnek, színtel-ent-szürkét adnak annak a kezébe!... Bár csak ne volnának rossz emberek a világon! De ha már vannak, mutassuk be őket az olvasóink-nak is, — hadd lássák ezek, mennyivel közelebb állanak ők maguk is ezekhez a hibákkaltele ha-landókhöz, mint azokhoz a makulálatlan tisztaságu regényalakokhoz, amelyekkel a hamis morál kö-

vetelményeivel megalkuvó írók és kiadók áraszt-ják el a könyvpiacot!

Azt mondjátok, hogy nem fogják látni? Ebben igazatok van. Ezt én se mondtam komolyan. Az ember mindig magát olvassa s a könyv legrokonszenvesebb jellemét tartja hasonlatosnak magá-hoz, és soha azt, akiben valamelyes erkölcsi hiba található. De ez nem ok arra, hogy az ember az irodalomban is hazudjon, — hiszen eleget kény-telen hazudni, ha nem akarja közutálatnak kiten-ni magát, az életben! Az írónak mindig érezni kell a kötelességet, amely ránehezedik: *hogy igaz legyen.* Az újságíró, akihez Deák Ferenc a híres szövegát intézte, hogy *ne hazudjon*, azt nem képes teljesíteni, — a legigazmondóbb közülük is kénytelen hazudni, ellenben az író, akivel szem-ben a nagy férfiú nem lépett föl ezzel a követel-léssel, kell, hogy megfogadja ezt a parancsot, mert hiszen az irodalom az igazság legbefolyá-sosabb és legbiztosabb fóruma. Ha ott se talál helyet, hová bujjon, merre meneküljön?... Az író munkája még se vész kárba. Ha az olvasó az ily portréban nem ismer magára, *ráismer a szomszédjára.* S már ez is eredmény.

Édes barátaim, írótestvéreim, azt hiszem, nem az irodalomnak kell tökéletesedni — hiszen az már elérte bizonyos válfajokban a legszéd-őbb magaslatokat —, hanem az embereknek, az olvasóknak. Lehet, hogy akkor hanyatlani fog az irodalom, mert amint Shakespeare Jago és Clau-dius nélkül nem alkothatta volna meg a legtöké-letesebb tragédiát, Dante pedig korának a rom-lottsága nélkül nem emelkedhetett volna le a Po-kol csodálatos mélységeibe, lehet hogy akkor a legeslegújabb kor modern szépirodalma az enyéimhez hasonló minták hiányában veszene valamit az erejéből, a meggyőző magasztosságá-ból és a fenségéből. Lehet... De hát az emberi-ség mégis csak fontosabb mint az irodalom...

Ami pedig az én fentebb vázolt »barátom«-at, a címeres modellemet illeti, az valószínűleg a nyájias olvasóim közé tartozik. A jámbor férfiú nem is sejtí, hogy ki van szerkesztve az írásaiban. Sőt az a meggyőződése, hogy ha csakugyan olvas engem, akkor azok a részletek nyerek meg leginkább a tetszését, amelyek vele is foglalkoznak. Ezeket gyönyörűséggel falja, s ha élvezi őket, valószínűleg így elmélkedik ma-gában:

— Milyen találóan vannak rajzolva e köny-vekben a gazemberek? De hol is találkozhatott velük a szerző, és hol ismerhette ki őket ilyen alaposan?

András bátya meg a nimet orvos

Írta: Ember Mihály

Purfangos ember volt sásdi Kovács András bá-tyám. Magas szikár, keményfejű magyar, szaladtak is az asszonyok hetedfélszáz utána. Volt ugyan asszonya, nem mondom helyrevaló kis fityulás a ma-ga idejében, de hogy az idő úgy elszállt, bizony nem igen használta sásdi Kovács András bátyám másra, csak hát mint a többi házkörüli jószágot.

Nem is mert a Julis szólni ellene semmit. Türt, hallgatott, no meg dolgozott.

Csak ha nagyon-nagyon felingerelték vágta oda: no megálljon ké' lesz még ké'd is nyavalyás, oszt' akor' meg én mulatok.

Hát bizony nem is kellett Julis nénémnek erre so-kat várni. Repül az idő, öl a méreg. Bor, pálinka, szivar, pipa, dorbézolás, sok szép asszony, takaros lány bizony kiforgatták sásdi Kovács András bátyá-mat nemcsak a vagyonából, hanem az egészségéből is.

Csunya, súlyos kór hatalmasodott el András bá-tyámon. Járt már a környék összes orvosainál, tudó-sainál, javasasszonyainál, még a peccellói lábcsinálót is felkereste, de biz' az egy se tudott rajta igazán se-gíteni. Nem is hitt ő ugyan egyiknek a tudományában se. »Mán honnan is tudnák azok megmondani, hogy mi az ő baja!« Csak ő tudja, itt az idő megöregedett, oszt' rendben van. De ezt csak úgy mondta. Mert be-lülről, meg szidta őket, de különösen az orvosokat, hogy hát miért nem tudnak épen ő rajta segíteni.

Egyszer csak hire ment, hogy új orvos jött. Fia-tal ugyan, de híres tudós, Nagy-Németországból. En-nek már biztos érteni kell a dögát, mer hát huncut az a nimet.

Ki is hitták András bátyámékhoz.

Ejnye de ravasz egy tudománya van.

Megtapogattja, megvizsgálja valami csőfélevel, még hóna alá is dugott valamit. Nem szól az először semmit, csak nézi-nézegeti már vagy félóráig is. Az-tán a fejét csóválja: Hm, hm. András bátyám, repül az idő, öregszünk. (Mert hát nem akarta az ő súlyos kórját a szemébe vágni.)

Hát azt én ugvis tudom, orvos uram, hogy öreg-szünk. Orvosságot adjon, még pedig olyat, aki ki is gyógyvit, meg visszafiatallit.

No de hagyjuk.

Épülgetett lassan már András bátyám, még a viccelgetésbe is újból kedve fellett. Összeült a szom-szédokkal, el-elszitta a makrapapáját, csak az orvos-sal nem volt kibékülve soha.

Az el-eljárt még hozzá, persze csak azért, hogy a vizit díját felvehesse, mert egész embert ő belüle ugy-se tud csinálni. Amíg Vince Pannihon nem tud megint bemászni, addig nem ember ő. Oszt' könnyű a baját is úgy kitalálni. Elmeséltetett az asszonnyal mindent. Hogy hát ez az orvos mit mondott, az mit talált, a sánta Rozi mit ajánlott, oszt' aztán meg annyi idő alatt tán amugy is jobban lett vóna, ha nem is itta vóna literszáma az a kesere orvosságot.

Szóval hadilábon állott András bátyám még a hí-res új orvossal is.

Pedig újból, még pedig nagyon sürgősen rászorult. Hát az úgy volt, hogy a Duci tehén megellett. Hívós szeles éccaka vót, oszt' a bocit meg látni kellett. Fel-vette ő ugyan a lajbit, ahogy kiugrott vóna az ágy-ból, de a pantallót már sokáig kellett volna ráncigálni.

Harmadnapra bizony nem tudott felkelni. Szurta az oldalát, kaparta a torkát, még a köhögés is fújtotta.

Rá is parancsolt az asszonyra, hogy hát a szája ne járjon az orvos előtt, ha mán megint kihitták, hát vizsgálja alaposan meg, oszt' úgy állapítsa meg a bajt.

Hümmög a nimet megint, csóválja a fejét, hogy hát nem-e nyitották ki András bátyám ágya fölött az ablakot, mert hát szeles idők járnak.

Mán hogy nyitották volna ki, amikor még min-denszentek előtt betapasztották.

Már pedig ez meghülés, még pedig tüdőgyulladás, adta ki a szentenciát a nimet.

Negyednap aztán, hogy egy kicsit jobban lett, alábbhagyott a szurás, mesélte is hamar az öreg, hogy kijátszott ő a nimet orvossal.

Megtanáta ugyan a bajt, jobban is érzi mán ma-gát, de az ablakot hibáztatja, pedig hát a Duci ellett a mult éccaka oszt' ott fázott meg.

Mondta is az asszonynak, hogy ne fecsegen a kapuba' annak a huncut nimetnek, el ne árujja, mer' ha orvos hát tanája ki.

Igy babrált ki András bátyám a híres német or-vossal.

Beszélgetés a bíróval

Irta: Sz. Szigethy Vilmos

A bíró igen nevezetes férfiú és hívják őt úgy is, hogy a nép apja. Szeret az emberekkel elbeszélgetni, kikérdezi őket a dolgaik felül akkor is, ha nem éppen lekasztulizásról van a szó. Tanácsot ad — ha kell — ha vajjon megházásítsák-e már a gyereket, aki fene-mód veszekedős és szoldás üvegekkel gavarkodik a vasárnapi táncnál. Az ilyent hamarosan megszelídíti a házasság, vagy ha nem szelidíti meg, ott rájja ki a hólyagos himlő a rossz betyárját.

— Nagyon alkalmas ember a bíró ur, hajtogatják a népek, összpontosítva benne minden bizodalmat.

Azonban ő is ösmer mindenkit, kellemetlenül ismer, előtte nem lehet kertelni, rejtőzködni. A vádlott könyögi a hosszú vállomást, a bíró hallgatja türelemmel, a tenyerébe fekteti az állát, úgy figyel, még imget is hozzá, meg bölint, aztán egyszerre csak akkorrát csap az asztalra, amekkora a karja.

— Nem igaz ebből, tatám, e' szó se.

— Nonó! — hökkent meg Fekete Katufrék Márton.

— Le is csökkentem kendet ezért két hétre, aztán szent az Isten magas egekben, kész az egyezés. Beleunyuszik-e kend, vagy fölébe, mert úgy lehet, hogy ha okosabb bírák kezébe kerül a dolog, megkaplatja a dupláját.

Márton nagy szemeket mereszt, csóválja a fejét s egész meg van zavarodva azoktól az éles tekintetektől, amikkel beléje láttak.

— Hogy tudja így kifalálni?

Bele is állapodik az ítéletbe, csak azt kőti ki, hogy halasszák el a végrehajtását Pünkösöd utánra, mert hogy ünnepen násznagy lesz.

Igy mindenki boldog, főleg a bíró, mert nem kell hosszú ítéletet szerkesztenie a felebbvitel számára, ahol elragódnának órákon át a legapróbb lényegtelen-ségen is.

Már elharangozták a delet is, megtisztult a folyosó, amely pedig zsúfoltság volt néppel, szigorú haragosokkal, irigyekkel, akiket egymás után békített ki a bíró, ő maga is ki van merülve, seregszemlélt tart az írásai fölött, mikor észrevesz a sarokban valakit.

— Hát kend? Tán megidéztem?

— Engem? — kérdezi Kun Szabó Mihály. Eppen hogy nem.

— Akkor mit akar?

— Csak begyűttem.

Megesik ez máskor is, mással is, tehát nincs benne feltűnőség. Mihály azonban közelebb lép, némi konfidenciával dől az asztalnak.

— Mert, tudja, ez az idő a legrosszabb. A földmunkát elvégeztem, a szőlőtakarást is, hát mit csináljak?

— Hm! — mondja a bíró és máris nem hallgat oda. Gondolja magában: beszélj akar az atyái, hát tessék.

Kun Szabó töröl egyet a homlokán, úgy folytatja. — Akinek nincs jószága, akár a tyukokkal aludni mehet. A világ drága, maguknál csak úgy, mint minálunk, mert a botos se adja oleóbban a pántlikát. A csizmámat se fejtethetem meg, annyit kérnek érte. Mindenét feleszi az ember.

— Fel az! — mondja a bíró és tovább olvassa maga előtt az írást.

Mihály nyel egyet.

— Mindig aszonta az édesapám, hogy legjobb idehaza s ha nincs az ember rákényszerítve, ne menjen idegenbe. Lát-e, hogy a félszemem hibádzik? Régóta-tul nincs meg, oszt a hátam közepén is cipő van, azért nem köllöttem katonának. Mit csináltak volna ott a magamfajttával?

— Az már igaz, hagyja rá a bíró, körülbelül nem is törődve a fecsegővel.

— De mit lehessen tenni! — kesereg Mihály. Mongva, maga okosabb, mert oskolákat járt. Mit lehessen tenni?

— Semmit, feleli sarokba szorítva a bíró. — már amennyiben felelni illik az ilyen szigorú interpellációra.

— Semmit? — álmélkodik Kun Szabó. Abból nem élnek meg a gyerekek. Á semmiből szeleteljek nekik kenyeret?

— Persze, persze, mosolyog a bíró és kezd türelmetlenkedni.

Azért el akarja intézni a férfit.

— Hát majd kiegyenesedik, csak legyen békeségben. Most pedig Istennek ajánlom, elmehet haza.

— Haza? Oda nem mek.

— Hát?

— Kubikba akarok menni, nagyon hinak, meg is fizetik a fáradságot. Ez leginkább alkalmas kereset, mert haza is lehet belüle küldeni.

— Csakugyan, nagyon alkalmas.

Kun Szabó fölveti a fejét.

— Maga is aszongya, hogy menjek?

(Itt az alkalom, véli a bíró.)

— De még mennyire! Ha kendnek volnék, egy minutát se várnék, indulnék máris.

— Jó napszámot adnak...

— Akkor meg éppenséggel sietni kell, mert elkapkodják az orra elől.

— Igazán menjek? — faggatózik még mindig Mihály.

Hallja tatám, kiált most már a bíró, van ám nekem más dolgom is, nem azért fizetnek, hogy haszontalan diskurálással lopjam a napot. Hát Isten áldja, hasznos munkát, aztán álló esztendeig akár ne is lásuk egymást.

Kun Szabó némi tétozás után kezét nyujt, a bíró megszorítja.

— Aztán semmi harag.

— Nem vagyok én olyan ember! — mondja a bíró.

Pajtások

Irta: Somlyó Zoltán

A grófné a kertben ült, az ősi levelek közt. Még nem volt hüvös, de az ólomszínű ég rozsdaszínű foltjai már a fűtyűlő szélről beszéltek. Egyhe októbertégi délután volt. A kastély lépcsőfeljárójánál kétoldalt a magas, karesu kőamforákban lankadtan bólogatott a megfakult dísznövény. A kert kavicsos útján hatalmas fehérszőrű eb futkározott, valami különös nyugtalansággal esaholt a felhők felé.

A grófné lábainál háromszendős kisfiú játszott a kavicsokkal. A lapos kavicsokat válogatta komoly, enniváló igyekezettel, pénzest játszott velük. Ha sokat összeszedett, örömmel mutogatta édesanyjának, hogy mennyi pénze van. A grófné ilyenkor megismogatta és belemosolygott a pöttön gyermekarcba. Azon mosolygott fájdalmasan, hogy csak a náboboknak van annyi pénzük, aranyuk, mint az ő kislának — ma még. És holnap. És talán holnapután. De mi lesz azután?... Ha a gróf, aki évente alig tölt itthon néhány napot, elvadássza a vagyont? A pénzt, a kétezerholdas birtokot, mindent? Mi lesz akkor?... Akkor aztán csakugyan nem marad más a fiu kezében, mint ezek a lapos kavicsok...

Már az idegeire ment, ha vendégek, vagy más ismerősök jöttek és megkérdezték, hol van a gróf? Mindig csak ezzel a stereotyp válasszal felelhetett: — Vadászik...

A gróf vadászik... Ezt tudta mindenki a faluban. Hogy a gróf mindig vadászik. Még olyankor is, amikor se nem lehet, se nem szabad vadászni semmire sem. A gróf még akkor is vadászott. Persze, a feleség jól tudta, hogy ilyenkor mire vadászik az ura... Elég sok regét hallott az ura nővadászatairól. De mért nem csinálja legalább finomabban, zártabban? Hogy titokban maradjon? Hogy a fájdalom mellé ne járuljon még a világ szája nyomán fakadó szégyen is?...

Elgondolkozott. Azokra az erdőkre gondolt, azokra a terebélyes, idegen nagy fákra, amelyek közt az ura ittasult szenvedéllyel kergeti a vadat. Meg azokra a szalónokra, itthon is, meg külföldön, ahol az ura a szőpet teszi a hölgyeknek... Ahol róla bizonyosan kevés szó esik. S ha mégis megkérdezik néha a gróftól: hogy van a grófné?... — vajjon milyen ez a biztosan színtön stereotyp válasz, amellyel a gróf ur fele?... Vajjon azt ídéli-e: otthon vigyáz a gyermekre, aki mindég apa nélkül van?... Igaz, hogy kissé pórliasan hangzik ez egy grófnéről, aki sok minden egyebet is tehetne...

Most megzörrent a nehéz vaskapu. A szomszéd jött át, a birtokos-szomszéd, nem gróf, csak afféle egyszerű zseni, kopott szárvasbőrhetéti lovaglónadrágban, kurta zekében, kis pörge kalappal a fején. Sárdy, Sárdy János. A gróf jóbarátja még legénykorából. Szinte mindennapos volt a háznál, különösen az utóbbi időben. Délután jött, a grófnéval teázott, bridzsezett, aztán egy estefelé kezét csókolt és elköszönt. És másnap mindég újra beállított. Az emberek utóbb már beszéltek erről a dolgról. Hogyne beszéltek volna! Az emberek szeretnek beszélni minden olyan dolgról, amihe bele lehet magyarázni valamit. És ebbe a dologba még különösen is bele lehetett valamit magyarázni. Mert a Sárdy szeméről még a vak is leolvashatta a nagy, hűséges rajongást...

Sárdy leült egy nádfontu kertszékbe. Öt perc múlva már hozták is a teát régi porcellán-eszészében, amelynek vajsápadt, áttetsző színén opáfosan villant az ősi fény.

És aztán a rendes napi beszélgetés.

— Nézze Katinka megint mondanék valamit, ha megengedi...

A tő felül tompa, rekedt hápogással huztak el a vadludak. Valami csontig ható fenyegetésnek tünt ez a rekedt hang, az ősz fenyegette meg az embert, hogy jó lesz összehhuzni a gallért, a kályha mellett helyet készíteni, jó lesz kicsit összehujni...

— Csak nem rólam álmodott megint?... mondta a grófné, az álmos ég távoli hajlásába olvadva tekintetével.

— De bizony Isten, eltalálta...

— Ejnye, ejnye, — szólt halkan, enyhe zsörtölődéssel a grófné, — hát mindennap?

— Mindennap, Katinka, mindennap...

— Hát hogy' higyjem én ezt el? Ha mindennap...

— Épp azért higyjé el, mert mindennap...

A grófné a selyemkendője rojtjaival játszott. Finom, hosszú, karesu ujjait belemertítette a rojt puhaságába, a csuklóján meg-megvillant egy ódon briliáns-karkötő...

— Különösek maguk, férfiak! Maga régi jóbarátja az uramnak. Már tisztességből sem volna szabad, hogy megkérnyákezen... És így beszél velem... Ugy-e,

bíró.

Végre elmegy, a következő héten pedig csend-örök keresik a tanyán Kun Szabót, mert nem jelentkezett bizonyos hat hónapok kitéltésére, amit a törvénysek szabott ki rá.

— Jaj lelkem, mondja a felesége, egy tapodtat se fárasszák magukat. A tekintetes járásbíró ur engedte el személyesen jelenleg és megesküdött a hét szent-ségre, hogy nem haragszik meg, akármí történik is.

ha most itt ilne az uram, a maga jóbarátja, de egészen más hangon diskurálna mingyárt...

Sárdy most fölkelt. Keményen letette a eszészét az asztalra. És ünnepelesen jöttek a szavai.

— Katinka, gondolkod erre már egy ideje. Csak azt várom, hogy megjöjjön az ura. Elébe állok nyiltan, férfiasan és megmondok neki mindent. Ennyivel valóban tartozom neki is, magának is...

A grófné érdeklődve tágra nyitotta a szemét:

— Mi az a minden, amit elmond neki?

Sárdy kissé meghökkent:

— Hát, hogy szeretem magát és elveszem feleségül abban a pillanatban, amely...

— Melyik pillanatban?...

— Amikor maga akarja...

Szelid, kedves, pajtáskodó mosoly villant meg a grófné arcán:

— De én nem akarom, drága Sárdy! Eszembe sincs ilyesmi. Hiszen én férjné vagyok. És én magát nem szeretem úgy, hogy otthagjak valakit, akit... A hangja itt begbicsaklott. Egy pillanatig tétozásott. Aztán kimondta: ... valakit, akit olyan nagyon szerettem...

*

Várták a kastélyban a gróft. Levél jött tőle, ma délután érkezik, kissé pihenni akar. Sárdy azért ma is itt volt a grófnénál, a kis szalónban ültek, a kályhában vígan pattogott a tűz, a tea az asztalon.

Odakünn zaj, kocsidüböngés, még azt is be lehetett hallani, ahogy a gróf leugrik a kavicsra a bricskáról és jön befelé. Az ajtót pedig úgy lökte be. A grófnének kezét csókolt ugyan, de a homlokán nem érintette ajkával, mint szokta, a kisfiut épp csak, hogy megnézte, az idegenül bámolt rá... Aztán Sárdyra került a sor. Kezet fogott vele. De nagyon kurtán. Ahogy ledobta magáról a kabátját, a vastag hőrkamásliját, amely szoritotta, ledobta magát a gyenge szalonszékre, hogy csak úgy nyekkent, aztán így szólt:

— Vigyék ki innen azt a gyereket!

Összenéztek. Az anyja csöngetett, kivitette a kisfiut.

— Baj van pajtás — szólalt meg visszafojtott gyűlölködéssel a gróf, Sárdyhoz fordulva. — Tulságosan sokat vagy itt. Már az állomáson hallottam. Aztán a kocsi mondja. Mindenki beszél. Nem járja!... — Sötéten bólogatta a fejét — Pajtás!... Hm!...

Sárdy arcán valami kis ijedségféle látszott. Nem gyávaság, de váratlanul találta ez a támadás.

— Régi vendég vagyok a háznál, pajtás — felelte és az utolsó szót ő is megnyomta, mint az imént a gróf.

— Régi, az igaz. — vágott rá a gróf, — de mondtam már egyszer: kissé gyakori!

— Mi ez?! — pattant fel Sárdy, kérdően meredve a házigazdára. — Sértés ez? Itt, a háznál, ahol a vendéged vagyok?

— Ha sértésnek veszed, vedd annak!

Sárdy felkelt a helyéről. Csöndesen, tempósan odaállt a gróf elé:

— Hát nem veszem sértésnek! Nem veszem! Ha azt mondanád, hogy kutyába se veszem az emberi érzést, hogy világesatangoló vagyok, hogy feléje se nézek asszonyoknak, gyereknek, akik egy nap százszor is rászorulnának, hogy rámtámaszkodjanak, azt igen, azt sértésnek venném! Ha azt mondanád, hogy a kártyaasztalnál lebzselek és elusztatom a vagyonomat, a feleségem, meg a kisfiam kenyerét, jövőjét; ha azt vágnád a szemembe, hogy puskával járom a pagonyt és nem mindig vadra lesek, hanem szoknyára is, a mások nővéreire, a mások asszonyaira, ... ha azt mondanád, akkor tudnám a kötelességemet, pajtás!... Egy pillanatig mély lélekzetet vett, aztán még megduplázta:

— Pajtás!...

Azzal egy fél percig még ott állt előtte. Kitért mellel, nyilt homlokkal, meg se rebbenő tekintettel, mint kínálkozó, élő céltábla. Aztán meghajolt a grófné felé és elment.

A grófnének megkönnyebbülés volt a túlfűtött levegőben, hogy beszaladt a kisfiu. Odarohant az anyjához, hozzásimult, átölelte a térdét. A grófné sápadtan állt, szoborszerű méltóságban. Amikor a meg-alázott, vad ember fujtatva düböngött keresztül-kasul a szőnyegen, az asszony megszólalt:

— Kár, hogy megbántottad ezt a jó embert...

— Eh, hagyjatok engem!... — mondta vérborult szemekkel.

A kislfiu most az asztalhoz ment, játszadozva és belebotlott az apjába.

— Ez is itt álálkodik az ember lába körül, — dohogott bosszusan és visszafelé s a kezefejevel ráshintott egyet a kislfiura. Aztán dörögve kifordult a szobából és felment a szobájába...

A kislfiu keservesen sirt. A grófné a karjaiba kapta, babisgatta és neki is megeredtek a könnyei. Amikor a gyerek elcsöndesedett, csillogó, szomorú szemekkel fordult az anyjához:

— Mond anyuskám, ki ez a rossz bácsi, aki kocsin jön és pörölni kezd és megvor engem?

— Az édesapukád, — felelte elcsukló hangon a grófné és megsimogatta a gyermeket. Aztán hangosan fölzokogott...

Az új üzleti évre szükséges

ÜZLETI KÖNYVEKET

már most rendelje meg a

Minerva nyomda r. t.-nál
Subotica

Bobory szeme

Irta: ifj. Papik Miksa

Az 1912. esztendőben Krassóvermes táján nagyon garázdálkodtak a disznók.

Néhaj, jó nótárius kollegám meginvitált egy kis szórakozásra.

Ott ismerkedtem meg Bobory ural.

Bobory ur specialitás volt.

Tanító, aki bebarangolta a fél világot, amely barangolásainak a balszeme is áldozatul esett.

Mint mondani szokta: Arizonában hagyta egy »kedélyes est« alkalmával. A folytonossági hiányt különben üvegszemmel ütötte helyre.

Hazájába visszatérve elvégzett valami mentő tanfolyamot, oklevelet is kapott hozzá és egy hatalmas mentőszekrény kisérletében jogot formált az első segélynyújtáshoz.

Vigan élt a kuruzslás nemes mesterségének és segítségére sietett embernek, állatnak egyaránt.

Csodadoktor hírében állott és türes-tagadás, bizony tultett sok diplomás »kollegáján.«

A környékbeli Aesculapok fenték is rá fogukat, de János nem esett soha kelepchébe.

Különbén nagyon hasznavehető, vig cimborá volt ökegyelme.

Ottidőzésem alatt kedvünk szottyant egy kis süldővaesora.

Kirándultunk a határba.

Szép, apró kukoricatáblák nyultak el egymásmellett, tíz purdeből állt a hajtós.

A tulsó sarkon János ur állott fel, az innensőn én. A fekete sereg indián csatadalok üvöltése mellett megindult.

Egyszerre a szomszéd kukoricásból éktelen csaholást hallok...

Kipattan belőle egy nyul, nyomában egy zsemlyeszínű kopókorcs rugja a tarlót.

Tölem meglehetősen távol voltak, de az irányból számítottam, hogy János urnak kézre fog menni a dolog.

Hirtelenében átkiáltottam:

— Nyomj oda János a bestianak!

— Nyomok én pajtás, hidegvérrel! — jött a megértő válasz és hogy János ur a »bestia« alatt — helyes érzéssel — nem a nyulat értette, azt jelezte a lövését követő némaság. A csaholás megszűnt, a bestia kiszüvedett, de felharsant egy pokolbeli, rettentő üvöltés, egy ember üvöltése!

Mint kölykét vesztett vadállat rohant ki a szomszéd cserjésből, vérben forgó szemekkel egy puskás oláh...

Először megtorpant a kimult állat előtt, valami leírhatatlan hörgés szakadt fel a melléből, egy pillanatot és már ott állt a sem élő, sem holt Bobory előtt...

Rekedten üvöltötte:

— Miért ölöd meg a kutyámat?!

Határozott hazugság lenne az az állításom, hogy én valami jól éreztem magamat.

A véletlen sietett segítségünkre.

János ur ijedségtől-e, vagy mitől rettentőt tüszszentelt, balszeme kihullott s mikor utánna kapott, az felrepült a levegőbe s ez a felrepülés még vagy kétszer megismétlődött.

A babonákkal telített pakulár talán egy pillanatot századrésznyi ideig megdermedve nézte az üres szemüregét, az ugráló szemet, aztán úgy el-kifutott az ördögös társaságból, hogy pár perc múlva már csak az országoton gomolygó porfelhőt láttuk...

Később hallottam, hogy odahaza kilette a hideg.

János Urat ottól az időtől messziről kikerulte...

ILONA ELSODRÓDÁSA

P. Gergely Boriska

Ilona tizenkét éve könyvelt a Singer & Plánál. Harminc tavasz virágozott le róla gyümölcsstelenül, mint egy rossztalaju fáról. Sok munkaidő és kevés pihenő között váltakozó életében a boldogság színei hiányoztak, amit az utóbbi esztendőben egyre türelmetlenül nélkülözött.

A munkát Ilona se tartotta kéjnek és a bármily jól végzett munka se adott neki anyai örömeiket. Se kéjt, se anyai örömeiket, tehát épen azt nem, amire Ilona született. Ilona úgy érezte, hogy minden nő erre születik valójában.

Az egy személyre vetett ágyak női lakói mind így érzik, különösen husz és harminc év között. És legtöbbször ezeknek az esztendőknél a peremén érik végre tetté bennük, hogy valamit visszamentsenek a kegyetlenül elillanó lehetőségekből.

Ilona, aki számos szlopok között tengette napjait, ezt a kérdést is józamal, ceruzával, számokkal, összeadással és kivonással vélte megoldhatni:

— Ha cipő kell, elmegyek a suszterhez, ha ruha, akkor szabóhoz megyek. Ha könyv izgat, megveszem a könyves boltban és gyümölcsért a piacra megyek... Aztán nem azt veszem meg, amit kínálnak nekem, hanem amit kiválasztok magamnak a magam vágyai szerint.

Vágyai nyilván nem álltak egyenes arányban a jövedelmével, mert tovább így morfondírozott:

— Mértéket veszek a lehetőségetről és annak arányában felfokozom az igényeimet.

Lefokozásról is beszélhetett volna hátra, de Ilona következetesen csak felfokozott és inkább a mennyiséggel, mint a minőséggel alkudozott meg.

Mindezek megállapítása után seregszemlét tartott a nemi kínálat helybeli piacán: A Singer és fia, mint akut kérő, rezervállományban. Baráth doktorpergamentből és csontból, mint esetleges kitartó a jobb körökből. Végül Dudás, a piac adoniszé, egyben donjuanja, mint önzetlen szerelem.

A szemle végig halul esett a nevezettek rovására, aminek az lett az eredménye, hogy Ilona kivette kétheti szabadságát és kéthónapi fixjét és felutazott a fővárosba. Tavasz mintavására.

A dolog roppant egyszerűnek látszott. Elvégre is Ilona szép volt. A térdei is szépek voltak. Mint egy friss virág, úgy illeszkedett bele az emberbokrokba egy-egy színház előcsarnokában. Öröme tellett a férfiszemek kigyulladásán, úgy érezte ilyenkor, mintha égő napsugarak forrószitának keresztül a testét. Sajátságos és ismeretlen érzés volt ez Ilonában és egészen elkábította. Néha úgy érezte magát az embertömegben, mintha egyedül feküdné egy puhafővénnyű tengerparton. Hátán, gerincén, minden ízében érezte e jó meleget, ami úgy futott össze lágycéka táján, mint az olvadt méz. Szinte nem is tudott megérezni egy férfit, mert mind érezte, sütkérezve a sok szemsugár melegében.

Az öntudatlan felkészültség, a vágyódás végül is úgy megért Ilonában, mint a mag. A belső meleg csirába hajtotta az eleven akaratot, úgy hogy kívülről már csak növelni kellett.

*

A csöndes Vas-uccában lépett melléje a férfi. Nem is lehetett tudni, honnan került elő. Bátorralanul köszönt, mosolygott, tétován tekintgetett, meglátszott rajta a »drukk«, hátha rendőrnök adják.

Ilona megrádvá a váratlan közeledéstől, egyszerre elefejtette minden nagyszerű tervét a szabad ismerkedésről. Ijedt urilány lett és elkezdett sietni. De aztán, a férfi utána küldött hangjára megrezzenve állt meg és bevárta:

— Mit akar?

A férfi elvörösödött. Nem tudta mit mondjon. A szeme beszédesen melegen sütött a lányra.

— Ráér maga most? — kérdezte Ilona.

— Hogyne — derült ki az ismeretlen és lépéseit máris a lány lépéseire igazította.

— És tudja maga, hol van a Sziget-ucca?

— Tudom.

— Akkor megmutathatja nekem. Mert én nem tudom.

— Jaj, de jó, hogy épen a Sziget-ucca kell magának!

— Mi jó van ebben? — csodálkozott Ilona.

— Mert az messzi van... és ugy-e gyalog megyünk?

Most már zavar nélkül akart, irányított, lelkesedett, döntött, szóval férfi volt, egy nő lovagja.

Természetesen végül ez következett:

— És igazán halaszthatatlanul fontos ma a Sziget-ucca?

Sok-sok uccán mentek keresztül és Ilona már akarta ezt az idegen férfit. Alig hallotta, mit beszél, mert szüntelen arra gondolt: Meg fogom csókolni. Ragaszkodott ahhoz a gondolathoz, hogy most ő »választott«. Meggondolva, okosan minden szentimentalizmus nélkül.

Mégis, ami ezután következett, tisztára szentimentalizmus, tiszta líra volt. Maradéktalanul líra, mint Hunfi szerelmes dalai. Hiába építettek az esztendőknél számos szlopokat Ilonában, hiába tartotta, hogy az életük csak egy ücsögés számítani meglehetősen fordul és hogy számokkal kötni és oldani lehet minden kérdést.

Ezen a május délutánon mégis fűszagu volt a füstös város, parkokon nárcisok, meg orgonák nyitak és a cipők orrát kifényesítette a napsugár.

A cukrászda intim volt, a zene meleg, a hangulat édes, a kiszolgálás díszkrét, a csokoládé jó, a tekintet tüzes és a szó gyönyörű cica volt a forró kása körül és Ilona keze végül is vállalta a forró férfitenyer fészket. És olyan magától értetődőnek látszott, amit a férfi mond, hogy nem szabad többé elválniok, sem ma, sem soha többé, de legfőképen ma este már semmiesetre nem.

A férfi festőnek mondta magát és Ilona kezdte megnézni. Azonban hirtelen támadt hideg érzéssel gyorsan abbahagyta a szemlélődést. A megnézés már első pillanatra károsnak bizonyult Ilona bódulata szempontjából. A kabát uja alig észrevehetően mintha már foszladozna és a könyék fényes. Egy gomb is hiányzik a kabátujján és a gallér... Nem, nem akarta, nem birta tovább lefolytatni ezt az összeadást. Hideg ijedelem húzott át rajta, mint amikor nem stimmel a végösszeg. Illuziói és vágya azonban keményen álltak őrt a férfi kedves ajkszögleteiben és csillogó szemén. Nem volt ereje már kimenekülni a meleg, dus szóöbölből, amely vitte édes élvezettségében a csókreminység vasmacska felé.

Aztán egyre szédítőbb örvénnyé sodródott Ilonában minden. A józanság fel-fel csillanó karfáját sehogy sem tudta elfogni, hogy magát mellé szilárdítsa. Szép volt ez a szédülés és még sohasem volt így. Szeme mákonyos lett, ahogy kiperzselte ez az idegen férfi, akit pár órája látott először.

És egyszerre, mintha sokezer éves rabszolgaság tört volna bilincset rekedten csendülve felszabadultán tört elő a lányból:

— Én megakarok csókolni téged!

*

Mint két árva hur egy hegedűn összesztimmelve mentek az esti uccán. Az utak kerekeket raktak maguk elé úgy gurították őket sulytalanul. A valóság valószínűtlenül csillogott körülöttük. Az ucca olyan volt, mint egy tükörfolyosó. Usztak a fényben előre és hátra és csak az árnyékuk volt velük ami minden újabb fényforrás nyomán eléjük vetitette jól sikerült sziluettjüket.

A férfi magasán lakott. Szörnyű magasán. Mégis, minden emeletnél jobban mélyült az örvény. Az emeletek stációi csókokkal voltak kibélelve és Ilona féltg eszméletlenül került végre egy szobába.

Sokáig édes izektől jóllakottan hevett a diványon, de a szeme mereven, keményen bontogatta már a rom lámpa árnyékából elősettenkedő nyomoruságot. Nem mert megmozdulni. Örült félelem markolta össze a szívet: Te jó ég hol van voltaképpen, ki ez a szoba? Szigorú idegen érzéssel nézte a rendezkedő embert, az ő otthonában. Ez itt lakik? Szegény... Ez az inge egész végig van hasadva a mellén... Uratyám, tán egy betörő is lehet... Meredten nézte az asztalra tett neszeszerjét. Csaknem megbénult a félelemtől. Hogy fog innen elmenni tudni?

Egyszerre megkönnyebbülve pillantott meg két rámatlan szörnyű mázalmányt a padlóra állítva a fal mellett.

— Maga festette? — kérdezte.

— Nem, egy tanítványom — védekezett a férfi.

Lehetséges — gondolta kissé megkönnyebbülten Ilona. Csak tanítvány követhette el... Tehát mégis csak festő.

A lépcsőzuhatag most lefelé következett. Ilona lépegette őket csókstáció nélkül gondosan és szörnyű józanul. Nem engedte hazakisérni magát. Taksziba ült.

— Mikor látom megint? — esdekelte gyáván szerényen a férfi.

Ilona megegyszer szemébe ölelte a férfi arcát. Kisé törődött volt ez, félig kopasz összes hajjal, amit csak ebben a pillanathban vett észre először. A negyven év körül lehetett, kedves, bohémes görkkamasz, aki mintha most megállni szeretett volna Ilona mellett.

— Megérezte, hogy felvannám a gombját, meghócsájtánám ha megcsalna, eltűnném ha bántana — és megkeresném mind a kettőnk kenyerét...

Ilona mint a büntetést úgy dobta magára ezeket a szavakat mialatt az autó röpiült vele. Egyszerre minden ízében megrázkódva felsőhajtott:

— A szerelem így nagyon proletár...

Már másnap haza utazott, és nemsokára feleségül ment a Singer és fiához, aki harvan éves volt és szakált viselt, amelyet eljegyzése örömeire levétetett.

Ilona egyetlen pikáns novellája így bővült ki később egy erotikus regénnyé.

Narancs Citrom Füge
Jánoskenyér

mind-nféle

DÉLIGYÜMÖLCS

viszont ladóknak

„FORTUNA“, Cara Lazara ul. 4

A földön is köttetnek házasságok

Látogatás egy szubotícai házasságközvetítőnél

A szakácsnénk tegnap délután ragyogó arccal állított be, hogy na, már most meg meri venni a sorsjegyet, amit a sarki trafikban kínálnak neki, mert egész biztosan fog nyerni. Persze azt hittük, hogy a szegény Rozi egy kicsit megalondult, mert hiszen mi tagadás, közülünk is nem egy folyton arról ábrándozott, mi lenne ha így meg úgy, mégis kihuznák a sorsjegyet, de hát kinek van annyi bátorsága, hogy ezt egy percig is komolyan gondolja. Rozi pedig olyan meggyőződéssel mondta ezt, mintha legalább is a jó Istennel tárgyalt volna és az ő ígérését bírná. Mert hát, ki más tudhatja ezt előre.

De Rozi nem tárgyalt az Urístenel, csak annak a megbizottjával. Ne tessék férem megijedni, igenis az Urísten megbizottjával. No, nem olyan szent Péter félo alakkal, hosszú szakállal, a mennyország kulcsával a kezében, hanem hát igenis kimondom már az öreg Rézi nénivel. Hogy ki ez a Rézi néni? Hát ki lehetne más mint egy öreg cigány asszony, aki ott lakik valahol az Isten háta mögött egy kis rossz vityil-

tetett, hogy Rézi néni most végzi a napi megbeszéléseit az Urístenel és hogy ilyenkor őt nem szabad háborgatni, mert akkor semmi célja se lesz a látogatásnak, Rézi néni dühös és nem mond semmit.

Mit tehettem egyebet, elővettem otthon jól beparfümözött zsebkendőmet, az orrom elé tettem és vártam. Hogy ez a művelet miért volt fontos, azt hiszem azt nem szükséges elmondanom, de szerencsére, mire a parfüm illata elpárolgott, Rézi néni is kész lett istenes megbeszéléseivel és rikácsoló hangon kikiáltott, hogy »begyűlhet a naccsága».

Aztán elővett egy pohár vizet s azt mondta, hogy leheljek rá. Ráleheltem. Rézi néni csóválta a fejét, én pedig megjedtem és egyszerre szívdobogást kaptam.

— Hát Maga lelkem — kezdte Rézi néni — nem nagyon boldog.

Kimeresztettem rá a szemem.

— Mert hát — folytatta Rézi néni, folyton a pohár vizre nézve, — Magát elhagyta az ura.

Erre már a számam is eltátoztam, mert hisz nekem sose volt uram. Akaratlanul is arra gondoltam, hogy talán valamelyik korábbi életemben tényleg volt uram és elhagyott, de Rézi néni csakhamar meggyőzött, hogy ő bizony a jelen életéről beszél, mert tovább fűzte a mondókáját.

— Már elég régen elváltak és most magának van egy másik kérője.

Megakartam kérdezni Rézi nénitől, hogy ki az, de még melótt szólhattam volna, Rézi néni a világ legtermészetesebb hanján azt kérdezte tőlem:

— Vannak gyermekei?

Nahát erre már tényleg elképedve néztem rá. Hát azért jöttem én ide, hogy ő kérdezzen engem, vagy pedig én őt? De Rézi néni úgy látszik nem értette meg az én csodálkozásom okát, mert ugyancsak biztatni kezdett, hogy ne szégyeljem magam, beszéljek csak nyíltan. Én nem tudom, hogy az én meglepeté-

sem, vagy az ő impertinenciája volt-e nagyobb. Végül már kezdtem dühös lenni és haragosan ráförmedtem:

— De Rézi néni, nekem se uram se gyermekeim sose voltak.

Rézi néni erre széles mosolyra huzta ajkait, és vigyorgó ábrázatát közelebb hozva az én arcomhoz, isteni nyugalommal így szólt:

— Hiszen látja lelkem, én ezt mind jól tudom, csak épen próbára akartam magát tenni.

Én nem tudom, hogy ő mit értett ez alatt, de én viszont annyit megértettem, hogy őkegyelme bizony én belőlem akarja kihuzni azt, amit aztán nekem mint isteni kinyilatkoztatást bead. Miután azonban nem sokat sikerült neki énbelőlem kihuzni, a végén kisütötte, hogy én szerelmes vagyok egy gesztenyés férfiba, de az a férfi most más nő után jár. De ha én akarom...

És Rézi néni kérdő tekintetű vetett rám. Én pedig miután már meggyőződtem a Rézi néni tudásáról, hagytam beszélni, mert kíváncsi voltam, hogy ugyan mi sül ki belőle.

Miután nem válaszoltam a kérdésére, Rézi néni megnyugodott, hogy tényleg egy gesztenyés férfiba vagyok szerelmes és hogy ez a férfi más nővel jár, de ha én akarom — most jön a hőkkenő — ő Rézi néni megcsinálja nekem, hogy az a férfi elpártol attól a másik nőtől és az enyém lesz.

Ujjá! — gondoltam, bár nem igen voltam tisztában azzal, hogy ki legyen a szóban forgó férfi, de hát ilyen könnyen hozzájutni manapság egyhez, amikor amúgy is olyan kicsi a választék bennük, nem csekélység és hagytam magamnak elmondani a Rézi néni módszerét, amellyel a lányok a fiatalembereket tetszés szerinti magukhoz láncolhatják. Rézi néni ezért a tudásért nem is kér sokat, pláne egy ilyen aranyos szép kislány-

nak — mondta, én meg örültem, hogy engem is még valaki »kislánynak« tart, és megkérdeztem, hogy mi lenne ennek az ára.

— Csak 200 dinár lelkem! Igazán nem sok egy tetszés szerinti férjért.

Nem, valóban nem sok. És a 200 dinárt valahonnan elő is keríteném, de egek, mit kért még a Rézi néni?

Se többet, se kevesebbet, minthogy hozzak az Mótó férfi hajából egy hajfűrtöt. Hát hol szerezzek én most egy férfit, aki nekem megengedi, hogy én a hajából levágjak egy fűrtöt.

Meg is mondtam ezt Rézi néninek, aki csöppet se jött zavarba. Ő dehogya is, Rézi néninek nagy a prakszisa, mindjárt meg is mondta, azaz sugta, hogy lehet ahhoz legkönnyebben hozzájutni.

— Beszélje meg lelkem az illető férfi borbélyával, ígérjen neki valamit, aztán az majd megszerzi.

Kérdeztem Rézi nénit, hogy haj nélkül nem-e lehetne megcsinálni, hát nem mondta ugyan, hogy nem, de így biztosabb.

Megigérttem Rézi néninek, hogy holnap újra eljövök, remélhetőleg már a hajfűrt is meg lesz és ezzel elváltunk.

Én pedig most járok körül a városban és szemlértartok a házassulandó férfiak fölött. Ha majd aztán a megfelelőt kiszemeltem magamnak, igyekezni fogok megismerkedni a fodrászával, hogy juttasson engem a szükséges hajfűrt birtokába, mely, ha Rézi néni nem téved, engem is foktő alá fog juttatni.

Lányok, ne felejtsetek el, csak 200 dinár, meg egy hajfűrt. Igazán csekélység ahhoz, hogy megszabaduljunk a vénkisasszonyok reánk várakozó sorsától.

Vujkovicz Marica

CZAKÓ TIBOR:

Karácsonyi üzenet

Szeretném, ha lelketek ablakán
Zsalut nyitna az emberszeretet.
Ugy áradna be, fényesen-melegen,
Mint a napsugár.
Szeretném, ha szívetek ajtaját
Simogató tettek tárva tartanák.
Testvér a testvérhez lenne közel.
Ezt üzenem — nem felejtitek el?

Nézzétek azt, amitől irtóztok,
Gyógyítsatok fekélyt — ami fáj.
Melegszoódtok párs üvegén át
Könnyl mosolyogni a csikorgó telet;
Dideregnétek csak a zord hideget,
Füttellen kunyhókon becsorgó hólevet,
Fájdalomra torzulna vidám arcotok.
Gondoltok erre — kérdem tőletek.
Terített asztalok bősége után,
Nincs enni — jajszavát — nem ismerők
Nem keserű a szájjizetek?

Akké a meleg — busds, testi jólét,
Kik duhajon dözsölnek — pezsgót ide — bölét
Azoknak üzenem:
Szeretném ha lelketek ablakán
Zsalut nyitna az emberszeretet,
Ugy áradna be, fényesen — éltetőn
Mint a napsugár.
Mint a napsugár.
Szeretném, ha szívetek ajtaját
Simogató tettek tárva tartanák.
Testvér a testvérhez lenne közel.
Ezt üzenem — nem felejtitek el?

lóban, és akihez mint bucsujáraskor a templomba, úgy járnak az emberek. Rozi azt mondja, hogy még »naccságakat« is látott nála. Meg is mutatja nekem, ha akarom, ismeri is az egyiket, olyan szép, szürke szőrmé bundája van. Aztán az is azt mondta, hogy Rézi néni ugyancsak eltalálta az igazat.

Rozi olyan lelkesen beszélt az öreg Rézi néniről, hogy engem is kíváncsivá tett rá. Faggattam Rozit, hogy az Istenért hát mit tudhat az a vén cigányasszony, de Rozi nagyon tiltakozott, mert a Rézi néni azt mondta, senkinek se szabad elárulni azt amit ő mond, mert akkor az Urísten, akinek ő a leküldöttje vagy kiküldöttje — nem tudom pontosan melyik szót használta, — megharagszik és az utolsó percben megváltoztatja szándékát. És Rozi nagyon ütött a szájára, amiért elárulta, hogy a sorsjegye nyerni fog, mert jaj, most biztosan nem lesz abból semmi.

Vigasztaltam Rozit, hogy ne sirjon, én senkinek se mondom el, néma leszek mint a sir, és ez csak elég garancia arra, hogy az Urísten Rozit egy főnyeregniénnnyel megáldja, anélkül, hogy ezáltal az ő földi megbizottjának az üzletét elrontaná.

Mondanom se kell, hogy a kíváncsiság engem is rá vitt, hogy én is elmentem Rézi nénihez. Hogy hol lakik az a Rézi néni? Hát ha én azt meg tudnám mondani? Mert bár én itt születtem, de azért szerettem szülő városomat mégse ismerem olyan jól, hogy minden cigány putiról tudnám hol és merre áll: északon vagy keleten, de azt hiszem, hogy inkább északon, mert olyan istentelen sáron és pocsolványon át lehet csak hozzá jutni, hogy az ember talán meg az északi sarkra is hamarabb eljutna, mint a Rézi néni putrijába.

De végre mégis csak megérkeztem, és az a bizonyos Rézi néni után érdeklődtem. Egy fiatalabb nő fogadott és mikor Rézi néni nevét kiejtettem, olyan féle mozdulatot tett, mintha csak azt akarná mondani: »fogja be a száját és ne beszéljen róla olyan tiszteletlenül!«. Én így magyaráztam azt a gesztust, amellyel az újat a szájára tette, és azt a villogó tekintet, amellyel reám vetett, és amelytől én — tartozván születésemnél fogva a gyengébb nemhez — nem kicsit hódtem meg. És már arra gondoltam, hogy nem lenne-e jó meglógni melótt azt a tiszteletre méltó asszonyságot meglátom, mert ha már az előhírnőke vagy kapusa — nem kérdeztem meg önagyságát, hogy mi féle tiszteességet tölt be, — ilyen harcias, a Rézi néni nek bizonyára két szája és két orra van, amelyekkel félváltva vagy elnyeli vagy elujja a rossz embereket, akik ő szentségét nem a kellő tisztelettel közelítik meg.

Az asszonyság azonban nem hagyta, hogy tovább fűzzem gondolataimat, hanem betuszkolt egy sőtét konyha féle, — de lehetett fáskamra is, — helyiségbe, ahonnan egy kis ajtón keresztül a földön ülve egy ember alakot véltem felismerni. Önagysága figyelme-

Leleplezem őket, ha addig élek is

(Budapesti tudósítónktól)

Hát ezt már nem lehet kibírni. A szücsök, a borotvaszapann-gyárosok, a könyvkiadók. De mozgolódik már a cipőkefe-, férfigallér- és automobil-szakma is. Harc, az utolsó csepp vérig, a vevőért. Részletfizetés. Korlátlan hitel. Árleszállítás. Rádadás. Amikor mindez nem hat, jön az ingyen. Ingyen! Ijhingyen! Ha nem röstelled a fáradságot és szépen kitöltöd a megfelelő cédulákat, néhány nap alatt beköltözhetsz abba a csinos villába a Kelenhegyi uton, amit egy nadrágtartó vásárlása után kaptál rádadásul; részletre vett autót robogatsz haza és csinos könyvtárat állíthatsz össze különböző »összes művekből«, amik szintén nem kerültek egy filléredbe sem. Hát mondja még valaki, hogy nem boldog a magyar.

Valami furfangot szimatolok a sok »ingyen« hirdetés mögött. Lehetetlen, hogy valahol ki ne bukkanjon a lóláb.

Mégis csak rá kell szánni magát valakinek, hogy leleplezze ezt a játékot. Egy napra, nem bánom, beállók Sherlock Holmesnek. Vaktában kiválasztok egy ilyen scábitó ígéretet és utánajárok.

Itt van ni: Mereskovszkij összes művei, huszonnyolc kötetben, természetesen — ingyen. No, ha senkit meg nem fogtak, ezeket a derék emberbarátokat megfogom ma. Mert régi írókról, akiknek nem kell már jogdíjat fizetni, még csak beveszem a különböző tündérmeséket. De azt kétem, hogy Mereskovszkij, akiknek nagyon is kell a pénz Párisban, egy nagylelkű gesztussal ingyen nyújtotta át nekik összes műveit.

Szerencsésen megérkezem a bőkezű kiadóvállalat kapuja elé. A látvány mindenestre imponáns. Olyan impozáns, hogy a fejemhez kapok: — nem vagyunk-e még mindig 1918-ban s nem petróleumért vagy babcuszpajzért áll-e itt türelmesen ez a hosszú sor ember? Amint elmegyek mellettük, — van mindenféle férfi, asszony, jóruhás és kopottas, postás, rendőr, szemléző, diák, amit akarsz — gyaankodva néznek rám s az egyik rámszól:

— Tessék a sor végére állni!

Jó, ezt már ráfizetem az »ingyen«-re.

Egy teljes óráig tart, amíg az irodába bekerülök. Az irodában udvariasan leültenek. (Gyanus!) Megmutatják azt a bizonyos ingyenkönyvet. Hát bekötve nincs, a papírja éppenséggel *em finom*, de, Istenem, ajándékesikónak nem szokták a fogát nézni. Egyelőre nem értem, hol itt a ravaszság. Az a fiatal hölgy, aki a könyvet mutatta, egyszerre csak nyájasan kezd mosolyogni s hirtelen mozdulattal elém rak egy díszes külsejű, aranyozott kötésű könyvet, kinyitja, nagyszerű fehér papírost látok... Az ára, azt mondta, 1 pengő 95 fillér. Megkaphatom természetesen az ingyempéldányt is, de hát olyan intelligens embernek, olyan könyvbarátnak, amilyennek engem néz, mégis csak ezt a példányt ajánlja inkább.

Kezdem magamat kellemetlenül érezni. Én akarom leleplezni ezeket a derék embereket s a végén magam kerülök gyanuba, hogy aljas nyerészkedési vágyból megfosztom őket egy olyan könyvtől, amelyre csakugyan rá kell fizetniük.

Zavaromban gondolkodási időt kérek s távozom, hogy a friss levegőn kiszellőztessem a fejemet.

A szomszéd utcában egy könyvkötő műhelyt pillantok meg. Ej, ha már ennyire vagyunk, bemegyek oda is, kinézek egy szép vászonkötést, amelyre a munkásnő éppen most rakosgatja gondosan az aranylemezeket és megkérdelem: mennyit kér egy ilyen kötésért.

21 dinár az ára egy ilyen kötésnek, — mondja a könyvkötő.

Hm. Hát akkor szerzői jogdíjra, fordításra, szerzésre, nyomásra, papírosra, adminisztrációra, polgári haszonra marad összesen 4 dinár. Ez még sem lehet istenes dolog.

Merész elhatározással visszamegyek, egyenesen a kiadóvállalat vezetőjét keresem meg. Bemutatkozom és nekiszegem a veszedelmes kérdést: valjha meg, hogyan okoskodott, amikor ezt az ingyenkönyvet hirdette, még inkább akkor, mikor a 25 dináros bekötött Mereskovszkij kínálta a jelentkezőknek.

— De kérem, — tettem hozzá — azt az egyet ne mondja nekem, hogy vagyonát ebben a formában akarja a szegények között szétosztani.

— Eszemágában sincs, hogy ezt mondjam, — felelte a kiadóvállalat vezetője. — Nyugodtan elmondhatom önnek a számításomat. Azt gondoltam, hogy körülbelül háromezer ember jelentkezik majd az olesó papírra nyomott ingyenkönyvéért. A többi Mereskovszkij könyveinek hódító erejére bízom: ez a háromezer ember fejenként legalább tíz ismerősének fogja a könyvet agyondicsérni és én minden további reklámköltség nélkül jutok 25—30.000 vevőhöz, aki szívesen megfizet egy aránytalanul csekély árat a díszkiadásért

—No és bevált ez a számítás?

— Nem kérem. Ahelyett, amire számítottam, a következő történt: háromezer ember helyett közel tizenkétezer írt, vagy jött be személyesen az ingyenkönyvéért. Hiszen láthatta is Ez a csödület napok óta tart.

— Hiába, az emberek szeretik a potyát, — mondtam olyan gögös hangon, mintha magam nem is álltam volna sorban az imént.

— Ugy van. Amikor azonban ez a sok ember meglátta a kétféle kiadást, dicséretére legyen mondva, alig akadt, aki az ingyempéldányra reflektált volna.

Olyan érdekes és kulturális szempontból is öröndetes jelensége ez a magyar olvasó pszichéjének, melylyel feltétlenül számolnunk kellett és ezért Mereskovszkij »ingyen«-kiadásunk hirdetését már be is szüntettük. A magyar művelt olvasó inkább fizet valami csekélységet a könyvért, de szép, méltó és maradandó köntösben akarja azt a polcára beállítani.

— Idáig értem a dolgot. De most már azt mondja

HISZTERIA

Írta: GOVORKOVICH JÁNOS

A rózsák nehéz illata beleolvadt az esti szellő lehetébe, a női keblek felszabadult sóhajába. A csillagok elszunnyadtak fenn az égen, csak néhányan pislogtak még, alig láthatóan, tulszillogva a nagy ivlámpák által a kertü mulatságra szórt fénytől. A tarka sokaságban egy fiatal ember unatkozott. Unalmasnak látta a társaságot, közönségesnek a társalgást — a rendezést butának és a nehéz levegőt elviselhetetlennek.

Bosszankodva keresett még erősebb jelzőket a helyzet jellemzésére, amikor megjelent — Ő. Nem volt ez az ő saját külön »Óje« akinek a hiánya talán a rosszkedvőt okozta és a mulatság elhagyására készítette volna, sőt teljesen idegen volt neki... de szép, elegáns, sikkos. Azok közül egy, akinek a kedvéért a férfiak szívesen követnek el valamilyen ostobaságot. És rögtön elkövette az első ostobaságot: ott maradt.

Férje karján érkezett. A házaspár nem messze tőle foglalt helyet... Megismerkedett az asszonnal, táncolt vele, csevegett és flörtölt. Az órák rövidékké váltak, az éj hűvös és a nehezen felhalmozott jelzők pillanat alatt értelmet változtattak. A fiatal ember alig talált szavakat a kertü mulatság szépségének dicséretére, amellet olyan különösen fénylettek a szemei. A szép asszony ismerte ezt a különös fényt és semmitsem követett el a letompítására. Ellenkezőleg. Kacérsága határtalan volt, társalgásának csábító ereje mind erősebb — szépségének ingere ellenállhatatlan. Kezeik véletlen összerése kipattantotta a villamos szikrákat... ott, a rózsalugasban, ahol a szédítő illat láthatatlan fálők képeiben függ a levegőben... ott szorította forró ajkát futólagosan az asszony fehér nyakára, hogy aztán hosszan, szenvedelmesen csókolja szájon. De az illatfálők nem átútszatlanok és a sűrűn felkuszó rózsalugas nem kőfal.

A gyengéden ringatózó levelek között haragterhes, féltékeny szempár lesett át.

Mikor hazáig kísérte a házaspárt az asszony vig volt és pajkos, a férj gondolatokba merült és hallgatott... Tiszteletteljesen csókolt kezét a hölgynek, erőteljesen megszorította a férfi kezét. Mindhármán kifejezték a közeli viszontlátás reményét... közülök ketten sóvárogva, a harmadik — a férj gyűlölettel eltelve.

*

Mikor egy reggelen a szép asszony kibontakozott a fiu legénylakásában annak karjaiból, eltávolította vállairól a finom csipkét, az átlátszó batyistot és rámutatott a nagy kék foltokra, amelyek bőrének fehér hávára mint ibolya csokrok voltak hintve.

— Látod, ezt mitátd kaptam.

Szemmereszve bámult rá.

— Hogyan? nem értem.

— Az uram meglesett bennünket a rózsalugasban és hazatérve nehéz szemrehányásokkal illetett. Veszedtünk, azután brutális lett és megvert.

A fiatalember dühösen ugrott fel.

— Ezt megkésérüli!

Az asszony két kezét a vállára, csodálva nézett haragtól piruló arcába és elragadtatva kiáltott fel.

— Milyen szép vagy így felbőszülve!

Azután a keze közé fogta a fejét vad indulattal szorította kebléhez, elborította csókjaival és az imént vázolt brutális jelenet el volt felejtve. A fiu karjaiban érezte fiatal testét, a kéjtől reszketve és hallotta lágy suttogását.

— Erich, szeretlek!

Mikor később nyugodtan ült ölében az asszony, szeliden szóló hozzá:

— Hiszen engem nem hívnak Erichnek.

— Azt nagyon jól tudom.

— Akkor minck nevezted így?

— Nem téged szólítottalak. Az uramra gondoltam, őt hívják így.

— Az uradra gondoltál? Nem értem.

— Pedig ez nagyon érthető — halálosan szerelmes vagyok belé.

— A férfibe aki téged ütlegel?

— Igen, ebbe a férfibe.

— És mégis nálam töltötted az éjszakát?

— Igen, hogy féltékeny tegyem az uramat.

meg, hol van a haszna ezen a 25 dináros, lehet mon-ő dani, luxuskiadásom?

— Ezt is megmondom. Ez tiszta matematika. Az átlagos magyar könyvet két tényező drágítja erősen: a kockázat és a csekély példányszám. Ebben az esetben kockázat elmarad, mert hiszen csak annyi példányt nyomtatok, amennyire megrendelő van. Azután pedig aszokott 2—3000 példányos kiadások helyett itt máris tizenkétezer példányról van szó és ez a szám még nyilván növekedni fog. Ekkora számoknál filléres haszonnal is nyugodtan meg lehet elégedni.

A leleplezés ezuttal nem sikerült. Most várom a legközelebbi nadrágtartó-hirdetést. Ha a kelenhegyiuti villával is ilyen jól párok, (apropos: megrendeltem a 25 dináros Mereskovszkij) akkor »megcsinált gavalér« vagyok.

T. L.

— És a te szerelmed abban nyilvánul, hogy kinod az uradat?

— Evvel a kinzással csak fokozom a szenvedelmét.

— És erre a célra épen engem választottál ki?

— Téged vagy mást. A személy ebben az esetben teljesen mellékes.

Mielőtt elhagyta volna, felé fordította gödrös arcocskáját:

— Miért nézel reám olyan bosszusan, inkább csókolj meg.

A fiu csak inkább udvariasan és méyen meghajolt, mire a hölgy hangosan felnevetett. Azután magához szorította a fejét és össze-vissza csókolta az arcát. Emellet folyton Erich nevét emlegette.

Félóra múlva megjelent a férj. Arca halvány volt és átvirasztott, kinos éjszakára vállott.

— Uram, szólj lassan, tudja miért jövök. Ismerem önt mint *gentleman* és tudom mivel tartozom a becsületemnek.

A fiatal ember beleegyezőleg hajolt meg.

— Ezzel ez a dolog, amely különben számomra csak mellékkörülményt jelent, el is volna intézve. A többi a segédeink dolga... De bocsásson meg, ha a lovagias szabályok ellenére önnel további tárgyalásokba bocsátkozom... megbocsát, ha kétségbeesett helyzetemet tekintetbe veszi... Én a feleségemet mindenek felett imádom... Nélküle nem ér az életem semmit... Ön tehát megérti azt a fájdalommat, amit nekem ez a nő az éjjel szerzett. Ön nem volt az első... és nem hibás.

A megkinzott férfi arcát mély fájdalom árnyékolta be.

— Csak egyre kérem... könyörgök érte: felelje el a feleségemet. Igérje meg nekem, hogy az elmúlt éjszakát kitörli emlékezetéből, hogy soha nem igyekszik visszahódítani az asszony kezét.

Az utalat amit a fiu ennél a jelenetnél a férj iránt érzett nem volt képes legyőzni a szánalmat, kezét nyújtotta neki.

— Igérem.

Örömsugár derengett Erich arcán.

— Köszönöm.

Azután gondteljesen vonszolta tovább fáradt testét. A fiu látta őt az ablak alatt lecsüggő fejjel távozni.

Mikor másnap délután az elintézett ügy után két barátja felkereste, nagy fáradságukba került rábeszélni, hogy meglátogassa megsebesült ellenfelét. Lovagias felfogást emlegettek, amely minden nemesen gondolkodó emberre kötelező és amellyel a megmenett becsületnek tartozunk. A fiu gunyosan mosolygott, de végre mégis rászánta magát a látogatásra.

Nyitott ajtókon át tért be a házba, átment az ebédlőn, a szalónon. Erős jodiform szag töltötte a termeket és emlékeztette az ellenfele karjába lőtt sebről és sietett a kellemetlen látogatást minél előbb lerázní a nyakáról. A hálószoba nyitott ajtaja előtt elképedve állott meg.

Erich az ágyon feküdt halálsápadtan, felkötött karral, egészséges kezével pedig a melléte térdelő asszony fejét simogatta. Lától égő szemeiben boldogság ült — a visszahódított szerelem boldogsága.

— Tehát mégis szeretsz?

— Szeretlek Erich! Szeretlek lelmem teljes melegével, testem minden idegszállával... az olthatatlan szenvedéllyel, amit asszony valaha is érezhetett. És csakis téged szeretlek... csakis téged foglak szeretni utolsó lehettemig. Ússél kedved szerint, ha megérdemlem, kinezd ezt a testet, amely tied marad a halálig — örökre, de ne vonnd meg tőlem szerelmedet. És ha még egyszer egy érdemtelen karja közt találás, semmisíts meg, öl meg Erich... utolsó lehettem mégis a te nevedet fogja sóhajítani.

Könnyei záporoként hullottak a férfi kezére, hangosabban, míg végre szavai teljesen belefultak a zokogásba.

Megrökönyödve nézte az akaratlan tanu ezt a jelenetet, látta amint a nő gyengéden hajolt a férjhez, látta mindkettőjük szemeiben a vad sóvárgást lángolni, azután lassan megfordult és észrevétlenül kisorsrant a házból.

Jugoszláv adomák

Roda-Roda német humorista. Valaha katona-tiszt volt. Mindig piros mellényben jár és egyik szemén monoklit visel. Ez a kétszer Roda bácsi »Jugoszláv adomák« címen közzétett néhány adomát, amelyeket Sevits Milán neves jugoszláv író »A miénk — nagyok és kicsinyek« című könyvéből szedett ki. Egy csokorra valót. Egyik varju nem vájja ki a másik varju szemét, ellenben egyik humorista elveszi a másik vicceit. Roda Roda a cikke alá nem azt írta, hogy »írta Roda-Roda«, hanem csak szerényen azt, hogy utánmondja. Tudniillik Sevits után szabadon. Amit szabad Roda-Rodának, szabad Eos-Eosnak, aki ezennel a Sevits-féle jugoszláv adomákat Roda Roda után szabadon előadom. Ezt nevezem körforgalomnak:

Egy belgrádi fiatal hölgyért ketten versenyeztek. Két ifju ur, akik egyenlő ügybuzgalommal udvaroltak a bűvös ideálnak. Mindketten egyenlő sikertelenséggel. A kisasszony Budapestre utazott és eljegyezte magát — egy harmadikkal.

Erre Smaj, a költő táviratot küldött az egyik hopen maradt szerelmesnek:

»Ljubica eljegyezte magát. Kedves Mihály vigasztalj szegény Lázókat.«

Majd egy másik táviratot adott fel ezzel a szöveggel:

»Ljubica eljegyezte magát. Kedves Lázó vigasztalj meg szegény Mihályunkat.«

*

Marinkovics Koszta pópának volt egy kevésbé sikerült fia, aki éjszakákat lumpolt keresztül. Ez a jó pipa egyszer reggel tért haza, amikor a pápa papa éppen reggeli misére indult. — Te szerencsétlen — kiáltott rá az apja felháborodottan — hát ilyenkor kell haza jönnöd?

— Hogy lehetek szerencsés — mondja a fiu foga között, ha már kora reggel egy pópával találkozom.

*

Gersits professzor, a hres beográdi tudós egyszer vendége volt a püspöknek. A vacsorán borjupescenye szerepelt salátával. Gersits szépen megköszönte.

— Mi van tanár ur, ön nem szereti a borjusültet?

— Oh igen, Kegyelmes uram. Borjusültet szívesen eszem.

— Talán salátát nem eszik?

— Salátát is szeretem, de borjusültet nem salátával, hanem csak szilva kompóttal eszem.

Azonnal szilvakompótért küldték a szolgát, de rövid vártatva visszajött. Nincs szilva kompót.

— Különös, hát lehetséges volna, hogy valamelyik cukrászdából ne lehessen egy üveg szilva kompótot keríteni, mondta a tudós.

A szolgaszemélyzet utnak eredt. A püspök egész háztartása mozgásba jött. Hiába küldözgettek mindenüvé, egyetlen egy cukrászdában sem akadt egyetlen egy üveg szilvakompót sem. A régi elfogyott, az új kompót ideje még nem érkezett el.

— Hát ezt nem hittem volna, hogy ilyesmi lehetséges: egy főváros szilva kompót nélkül — dühösködött a tudós. Talán egy ismerős családnál akadni fog egy kis szilva kompót? Dancicsnéknél sincs? Kivan zárva, hogy ne legyen, ahogy én a Dancicsnéét ismerem, neki biztosan lesz! — szólt Gersits professzor.

Dancicsnének tényleg volt még egy üveg szilvakompótja. Egy teljes üveg szilvakompót. Mire a püspöknél most már zavartalanul folytathatták az ebédet.

*

Ófelsége Sándor király ugyanezt a Gersits tanárt magához rendelte, hogy egy fontos alkotmányjogi kérdést megbeszéljen vele. A tanár előadása sokáig kinyúlt. A szolgálattevő szárnysegéd hiába jelentette Ófelségének, hogy tálalva van, a professzor beszélt, egyre beszélt. Ekkor félbeszakította a király:

— Tudja mit professzor ön itt marad ebédre és ebéd után folytatjuk.

— Szépen köszönöm Felség, de ebédre nem maradhatok.

— Miért nem?

— Máskor nagyon szívesen, ma nem. A feleségem ugyanis töltött tökök készített ma ebédre.

— Nos — nevetett a király. — Ha mindenáron töltött tökök akar, töltött tökök nálam is kaphat.

— De nem olyant, — Felség. Nem olyant, mint otthon...

*

Egy szerb író megírta, hogy Kiewben hogyan találkozott egyszer egy montenegróival. A montenegrói gyalog bejárta a nagy Orosz birodalmat és Jasznaja Poljanában is megfordult Tolsztojnál. A szerb író izgatottan kérte a vándort, hogy mesélje el, hogy lo-gadta őt Tolsztoj.

— Sok mesélni valóm ugyan nincs. Az öreg köszöntött és meghívott az asztalához. De amikor egy kis pénzt kértem tőle, azt nem. Nem adott. Cipőt akart varrni, hogy folytassam vándorlásaimat, de pénzt, egy vasat sem. De nekem nem kellett a cipője és elmentem.

— Te elmentél? Ember tudod-e, hogy egy angol ezer rubelt is adott volna a Tolsztoj cipőjéért?

— Eh — mondta a Montegró fia — ha annyi

pénzt keres a cipőivel, miért nem adott nekem egyetlen egy rubelt sem.

*

A róka mama felnevelte gyermekét és a következő beszédet intézet hozzájuk:

— Gyerekek, most már nagyok vagytok és erősek, hogy magatok gondoskodjatok magatokról. Isten áldjon meg benneteket. Mindenki járjon a maga útján! Szerbusztok.

— De mamácska édes, hát soha többé nem fogjuk egymást látni. — sirtak a rókaécskák, akik mint jól nevelt gyerekek ragaszkodtak a mamájukhoz.

SZASZ MÁRTON:

Ha hinni tudnék

Érzem, hogy van Valaki valahol,
aki azért ver utat,
mert azt akarja, lássam, tudjam,
érezzem azt, hogy velem van.

Érzem, hogy van Valaki valahol,
ki szívesen tartja kezét,
hogy minden dobbanásom, szívverésem
kopogja ki az ő nevét.

Érzem, hogy van Valaki valahol,
aki flaként szeret,
azért ad jelt magdról minden percben,

— Na ne sirtatok. Majd találkozunk, a szücsnél.

*

Egy istenhátamögötti faluban, valahol a román határon volt egy pap, aki az urvacsoránál bor helyett pálinkát töltögetett.

A patriárka magához idézte.

— Igaz fiam, amit hallok? Te pálinkával szolgá-lod fel az urvacsorát.

— Igaz, szent atyám, a mi vidékünk nagyon sze-gény. Ott nem terem egy fia bor sem. Azért pálinkát kell töltenem a kehelybe.

— De ez nem megy! — szólt szigoruan a patri-árka.

— Megpróbáltam szent atyám, igenis nagyon jól megy.

hogy egyedül soht'se legyek

Ver, szeret, üt, simogat, velem sir.
elejt és megvéd...

Ó, csak tudnám, bírnám, akarnám
kimondani bűvös nevét.

Bizonyára nem verne többet,
s lennék száz jóval halmozott...
Talán még szólana is hozzám,
s én hallgatnám sápadt-lehérem
mint az, ki túl van az életen:
a boldog révbe ért halott.

MERESKOVSZKIJ

munkáinak 14 kötetes diszkiadására

Kiállítása békenívó — Kiváló esztétikusok csonkítatlan fordítása

A nagy író java munkái:

Leonardo da Vinci

Nagy Péter

Julianus Apostata

Örök utitársak

Vele vagy ellene

Napoleon stb. stb.

350 oldalas könyv, aranyo-zott vászonkötésben:

DANTE KÖNYVKIADÓ BUDAPEST, Ó UCCA 27.

Megrendelem a 14 kötetes Mereskovszkij diszkiadást 350 dinárért. Havonként 2 kötetet veszek át subotical megbizottjuktól 50 dinár lefizetése ellenében.

Utánvétellel kérem 15 dinár portó és utánvét költséggel.
(A nem kívánt szöveg törölhető)

Név és foglalkozás

Cím:

25 dinár

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Ki kapja meg a Bácsme gyei Napló karácsonyi almanachját? A Bácsme gyei Napló karácsonyi almanachja a Bácsme gyei Napló karácsonyi számának szerves része lesz s azt mindenki megkapja, akár előfizetője a lapnak, akár az árusítónál veszi meg a karácsonyi számot. A lapban alább szelvény van, arra kérjük azokat, akik nem előfizetők, vagyis nem közvetlenül a szubotica i főküldőhivatalból kapták a lapot, hogy a szelvényt vágják ki s adják át annak az újságárúsítónak, akitől a lapot rendszerint vásárolni szokták. Ezzel azt akarjuk elérni, hogy mindenki, aki erre igényt tart, hozzájusson a több mint 200 oldalas karácsonyi számhoz.

A karácsonyi almanach elkészítéséhez természetesen korábban fogunk hozzá s ez az almanach annyi példányban készül, ahány előfizető van s ahányan a szelvényt átadják a lapkihordónak. Hogy mindenki biztosan hozzájusson a karácsonyi számhoz, a legmegfelelőbb mód, ha a szelvény átadásával együtt a karácsonyi szám árát, tíz dinárt, az újságárúsítónak kifizeti.

A szelvények legkésőbb december 12-ikéig adandók át az újságkihordóknak.

A karácsonyi szám irodalmi melléklete a 200 oldalas

Vagyunk

című irodalmi almanach lesz. Ennek az almanachnak tartalma a következő:

Ambrus Balázs: Versek.
Baedeker: Önéletrajz helyett. Balázs Árpád: Életrajz — karikatúrákban. Baranyai Lulu: A csász. Elkészült goblin (két vers). Boschán Sándor: Berill király. Blazsek Ferenc: Parázs a hóban. Berényi János: A vérsópp Az ABC. elegiája. Benedek Károly: Halál a hotelben. Borsodi Lajos: A bosszu. Bródy László: Margitszigeti derengés. Bródy Mihály: Önéletrajz. Czákó Tibor: Köszönni akarok (vers). Csányi Tibor: Két versfordítás.

Debreczeni József: A házmasterék Ilucija.
Eos: Boa konstriktor a cipők közt.
Farkas Géza: Minden — minden. Fenyves Ferenc: A vajdasági irodalom önéletraia (előszófele). Földessy József: A festő szerelme.

Gál Ottó: Futó kaland. Galambos Margit: Mi vagy: Nem tudok kérti. Govorkovich János: A hadifogoly. Gráber János: Három vers. Gergely Boriska: Én vagyok a szomorúság. Gonda László: A dunai határozás. Tíz év kisebbségi sorban.

Hesslein József: Szivrádió.
Kristály István: Vak ház kalásza. Komor Mihály: A kisebbségi újságírás hőskora. Kosztolányi Dezső: versek. Kemény István: Új generáció. új irodalom, új erkölcs. Karlóczyai: Az erdő remetéje. Kovács Antal: Sebzett sas. Hiszek (két vers).

Lampel Béla: A cárnő ebédje. László Ferenc: A pénz. Látok István: A düh. Nagy kiáltás a pusztába. Lucia: Csevegés.

Magister: Hotel de la Ville. Mavör József: Tallózás Noviszad művészi multjából. Magvary Domokos: A fenevad. Móra Ferenc: Tudom már ki vagyok. Markovics Mihály: Gubbasztó ember. Radó Imre: A város legszebb asszonya.

Somlyó Zoltán: Ravatal (vers). Somogyi Pál: József és Putifárné. Vér és vas(vers). Sz. Szigethy Vilmos: Az írógép. Szász Márton: Csicsibu herceg esodattelti. Szenteleky Kornél: Szinbad utolsó estéje. Sinkó Ervin: Emlékezés 1928-ból. Szabó János: Téli este (vers). Szegedy Emil: Az én karácsonyi novellám. Somjai János: A pince. Soksics József: Aproporos.

Tamás István: Szegény ember (vers). Tarkói Zoltán: Karácsonyi panaszok. Török Árpád: A vajdasági politikai helyzete.

Quasimodó: Smith Jeremiás gyilkossága.
Vidor Imre: A küszöb előtt. Vig Lajos: Mi vagy (vers). Makaroni (novella). Vértes V. Károly: Miért? Utón (két vers).

Weidinger Dezső: Hajók, ha éjféli találkozunk.
A karácsonyi irodalmi mellékleten tehát körülbelül hatvan író, egy-kettő híján valamennyi vajdasági író írása és életrajza szerepel.

Ha nem is teljes ez a terepszemle, de a

Vagyunk

című almanach mégis megmutatja, hogy vagyunk — és leszünk.

A karácsonyi almanach címlapját F. Geréb Klára művésznő tervezte

Akik biztosítani akarják, hogy a karácsonyi számot s a karácsonyi almanachot rendben megkapják, az alábbi szelvényt adják át az újságkihordónak.

Kérem részemre elhozni a Bácsme gyei Napló karácsonyi számát s a *Vagyunk* című almanachot.

A karácsonyi szám árát 10 dinárt egyidejűleg befizettem.

Név:

Lakás:

Egy bakter. Nagy gyönyörűséggel olvastuk önéletrajzát, azonban a karácsonyi almanach már le van zárva s így ott nem közölhetjük

Töprengés — Mi emberek. Nagy figyelemmel olvastuk s látnunk benne, ha kezdetlegesen némi tehetséget felcsislogni. Előbb azonban sokat olvasson s csak aztán kezdjen írni.

Sanyi haza megy. A történet megható, de naiv.

Sz. G., Debeljača. Az illető már nincs Párisban. Mostani tartózkodási helyét nem ismerjük.

Viharban. A közel jövőben sorra kerül.

A 18-ik évben. A kértett három vers nem ér-

kezett hozzánk. Ez a most beküldött valamint a Muzsika című próza sorra kerül, azonban az életre hívott vajdasági irodalom termékeny és — türelmetlen. Napnap után olyan kéziratözönyt zúdít felénk, — nívós és jó írások is vannak közöttük, hogy bizony várni kell, amíg egy-egy új ember szóhoz juthat.

I. B., Vel. Kikinda. Miután a háboru előtti követelések nincsenek valorizálva, a szerződésben kikötött összeg egy forintért féldinár jár. Azonban gazdasági lehetetlenülés címén a szerződés megtámadható.

»Rádiós«, Szubotica. A külföldről, illetve Németországból és azokból az államokból behozott rádiókészülékek után, amellyel kereskedelmi szerződés fennáll, a minimális tarifa szerint kilogrammonként 25.30 dinár fizetendő. A külföldről beszállított mindennemű rádiókészülék, illetve alkatrész behozatalára behozatali engedély szükséges. Azonkívül kell használati engedélyt is kérni, akár belföldi, akár külföldi gyártmányról van szó. Mindkét kérvényt a noviszadi postai igazgatóságnál kell benyújtani a helybeli posta után.

F. J., Szombor. Kérdésére közöljük, hogy öv. Kulcsár Jánosné jelenleg is Szubotican tartózkodik. Címe: Szubotica. Paje Kujundžićeva ulica 46.

M. K., Bačko Petrovoszelo. Alant közöljük néhány csehországi jutaszövetgyár címét: Eger Brüder, Lytomyšl, CSR. (Mähren). Oberländer Upice, Samuel Taussig & Söhne, Hlínko, Josef Etrich, Jaromež, Würthenthaler Jute-Spinnerei und Weberei A. G. Prag, II., Stepanska 32.

K. I., Debeljača. 1. A holland konzulátus címe: Hollandski konzulat, Beograd, Jakšićeva ulica. 2. A hadügyminisztérium: Ministarstvo vojno i Mornarice, Beograd, Miloša Velika ulica. 3. Teigazdasági szaklapok: Molkerer- u. Käserei-Zeitung, Berlin, Milchwirtschaftliche Zeitung Stendal (Deutschland), Milchwirtschaftliche Zeitung, Wien, Schweizerisches Zentralblatt für Milchwirtschaft, Bern (Schweiz). Teigazdasági Szemle, Budapest.

Igy üzenek, Tetemrehívás, Élni. Erős ritmusérzékkel fegyelmezett sorok, de — és ez különösen az elsőre áll — idegen székér után szaladnak. Talán az után, amelyiken Ady ül. A novella bevált, mindamellett kérjük, hogy a jövőben a papírunk csak az egyik oldalára írjon.

A cservenkai medvevadászat. Nem minden készség híján levő írás, de terjedős és helyenkint zavaros. A soványka sulet elvész az öt sűrűn teleirt oldal rengetegében. Próbálkozzék talán kevésbé »hiteles« történetekkel és főleg kössön sürgős különbékét a helyesírással.

Spici, Szombor. Ezerszer elcsépeelt buza — szalmája. Az agglógeny, akinek kedve szottyan a házasságra és megmondatlan lépését megbocsájthatatlanul szégyenli a »vön fiuke« viharezett asztaltársasága előtt, régi, sőt tolakodó irodalmi ismerősünk. Sokszor, jobban és gazdagabb lelki háttérrel is megírták már. Az ön novellája még nem üti meg az irodalmi katonamértéket, az után meg — különösen a végén — az izléstelenség zsákutcájába is eltéved a kis írás. Szívesen ismerjük el azonban, hogy stílárius készsége, jelenítő ereje kezdőknek szoklatul nagy, és így a további kísérletezést sem tartanók haszontalannak.

Őszi filmpertetés, Történet. Az őszi filmet egy ön képzőköri felolvasó ülésen bizonyára szép sikerrel pergethetné le, a nagy nyilvánosság távlatát még nem bírta el. Az eféle írások, amelyek a hangulat labilis alapaira épülnek — higgye el — a legnehezebb irodalmi műfajok között is nehezen hozzáférhető helyet foglalnak el. A hangulatirportok szubjektivitásán szuggesztív erőnek, ömlő, spontán könnyedségnek kell érződnie, különben nem sikerül a legfontosabb: a hangulat átadása. Szokjon le az elhasznált jelzők aggodalmas felhakásáról és igyekezzen mást, kevésbé sablonos és észrevenni egy vasutas történéseiből. A történet igénytelen történet.

Bérlő, Wilsonova ulica. Minthogy Ön nem védett személy, a lakást fel lehet mondani, tehát a háztulajdonos jogosan járt el.

Hű olvasó, Crvenka. »Waschblauessenzet« gyártanak: Armin Goldstein Vukovar, »Sokol« tvornica, Sombor, »Sidol« tvornica kem. proizvodna Zagreb, Hatziva 25, Klein Géza és Fiai, Kalmár Jenő Subotica. Az ugynevezett szintetikus indigót, amely egy mesterséges festőanyag, kisebb mennyiségben beszerezheti Klein Géza és Fiai cégnél, Subotica, nagyobb mennyiségben J. G. Farbenindustrie cégnél, Frankfurt a/M.

J. E., Bosznia. A kértett szer bármelyik szubotica i gyógyszerárban kapható.

K. A., Mol. Az elhunyt községi tisztviselő nyugdíja ügyében az első lépést a községi előjáróságnál kell megtenni. Amennyiben a közs. előjáróság nem intézi el, a tartományhoz kell nyugdíj megállapítása és folyósítása iránt fordulni.

M. C., Novi Vrbas. A bridge rómit vagy népiesen paralitikus bridget a következő szabályokkal játsszák:

A partner kirakott lapjait megbontani egyáltalán nem szabad. Ezekhez csak hozzátenni lehet és ha egy kvint ki van már rakva, úgy azt két terere vagy kvartra felbontani nem szabad. A Jocker kicserélhető volna egy lappal, de miután a Jockert egyedül semmiféle figurához hozzátenni nem szabad, csak más lappal kombinálva, úgy a kicserélés előnytelen, mert hiszen, ha a Jockert egyedül marad közben, úgy az 25 pontot számít. A Jocker mindig kicserélhető, tehát annak a játékosnak is megengedhető a cserélés, aki az 50-et még nem tette ki. Az írásnál az összes közben levő figurák felírtnak, tekintet nélkül arra, hogy azok a figurák összefüggők-e vagy nem. Az ász mindig 10-et számít. Kézikönyv ehhez a játékhöz tudunkkal nincs.

Sch. J., Kula. A vám sohasem áll arányban a beszerzési árral és így előfordulhat, hogy a vám többet tesz ki, mint maga az áru értéke. A beküldött vámdeklarációból látjuk, hogy az elvámolást a szubotica i főtámhivatal helytelenül ejtette meg, amennyiben a hegedűtokokat a 379/1/a. vámtétel szerint mint bőröndárut vámolta el, holott a hegedűtokokat és vonókat a 686/6. vámtétel alapján kellett volna vámolni, ami éppen a felét teszi ki a vámhivatal által alkalmazott vámtételnek. Sajnos, ebben az ügyben nem lehet semmit sem csinálni, mert Önnek nemcsak kérvényezni kellene a helytelenül felszámított vám visszatérítését, hanem igazolnia ellene azt is, hogy a kérdéses csomagban tényleg hangszerek és azok tartozékai voltak, vagyis a vámvezérgazgatóság, amely a helytelenül felszámított vámtétel visszatérítésére illetékes, az áru azonosságának igazolását követeli. Ön pedig már semmivel sem tudja igazolni, hogy a csomagban nem bőröndösáru volt. A számlát nem fogadják el igazolásképp, annál kevésbbé, minthogy a számlán nincs feltüntetve a csomag nagysága, súlya és signója sem. Az eljárás az lett volna, hogy amikor önnek a csomagot kézbesítik és Ön látja, hogy a vám túl magas, a csomagot nem váltja ki, hanem ráírja az avizóra »Kérek új vámolást«.

Palánkai olvasó. Amint mi a bácskai zárórendeletet ismerjük, vasárnapon a pékeknek Bácskában nem szabad sütni. Ami a zárórendeletnek olyan üzletekben való alkalmazását illeti, ahol különböző árucikkeket árúsítanak, itt Szubotican és másutt is úgy hajtják végre a zárórendeletet, hogy külön árusítják azokat a cikkeket, amelyekre a zárórendeletnek más intézkedése van. Például Ön az üzletét nem nyitja ki fél nyolc előtt, azonban az ajtóba vágott ablakon keresztül héttől fél nyolcig és 12-től 1-ig kenyeret és péksüteményt adhat ki. Ezt legjobb az ottani községi előjárósággal elintézni.

Zenász. Zerkovitz Béláról köztudomású, hogy hosszú ideig semmiféle hangszereken nem játszott. Csak elénekelte, vagy elfüttyelte a melodákat, amit más foglalt kotákba.

KOZMETIKA

Rovatvezető: Dr. Vécsei Jenő

Puder és pirosító

Ha nőket manapság uccán, színházban, vagy bármely más nyilvános helyen látunk — a háboru előtti időkkel ellentétben — feltűnik, hogy nagyon keveset találunk olyat, akinek ne volna szép arcbőre. Talán egy évtized alatt általánosságban annyira javult volna a nők arcbőre, hogy alig találunk közöttük olyant, akinek ne volna szép a tekintet? Erre a kérdésre a legnagyobb optimizmus mellett is csak tagadólag felelhetünk.

A dolog titka abban áll, hogy a mai fiatal generáció nagyobb súlyt helyez a külsejének ápolására és szépítésére, mint tette azt a megelőző. Mindinkább érvényre jut és öntudatra ébred bennük az a hit és annak a körülménynek tudata, hogy a szépség hatalom, amelynek fokozására a gyöngébb nem azokhoz a szerekek fordul, amelyekkel a szépséget leginkább emelheti és érvényre juttathatja és ez a puder, meg a pirosító.

Talán szemrehányással kellene illetni a nőket ezért a kis jószándéku megtévesztésért? Korántsem. Hiszen ők ezzel csak ujólag annak az örök idők óta fennálló régi szokásnak hódoltak be, ami már az ősidőkben a legrégibb egyiptomi kultúrnépeknél is meg volt, hogy mesterséges uton emeljék szépségük hatalmát és így öntudatlanul bár, de fokozottabb mértékben ébredt fel bennük az örök asszonyi! De ezzel kap-

csolatlan felvetődött az az aggodalmaskodó kérdés, hogy a puder és a pirosító túlzott használata nem válik-e nagyon ártalmára az arcbőrnek? Miután a nagy közönség körében még nagyon is hamis nézetek uralkodnak a szépítőszerek használatának hasznos vagy káros volta felől — nem lesz talán felesleges röviden rávilágítani a puder és a pirosító, mint a leggyakrabban használt szépítőszerek célja, hatása, előnye és hátránya felől.

Úgy a puder, mint a pirosító egyrészt védő és nedvességfelszívó, másrészt ledő és festőszerek gyanánt szolgálnak. A puder, amelyet közönségesen rizspornak neveznek, csak igen kevés rizst, jórészt finom krétaport, de legnagyobb részben részben finoman ieszapolt talkumot tartalmaz. Ennek a keveréknek a tiszta rizspor felett az az előnye van, hogy nem bomlik fel alkotórészeire. Az ilyen összetételű puder, ha nem használjuk túlygyakran, ártalmatlan. Megvédi a finom, érzékeny arcbőrt az időjárás viszontagságai ellen, csökkenti az érzékenységet, kellemes hűsítően hat és használata nemcsak kozmetikai, de higienikus szempontból is ajánlható.

A pudernak épügy, mint a festéknek még az a feladata, hogy az arc bőrének a természetes szintől elütő más színeződést adjon, fennálló szépséghibákat, a minők pl. szeplő, májfolt, vagy az arc sötétebb elszí-

neződése elfedjen, vagy kevésbé feltűnővé tegyen. De az arc festésének még pszichikai szempontból is van létjogosultsága. Nőknek, akiknek bizonyos pathológikus okokból kifolyólag nem egyszer szenvedő, szinte szánakozást keltő arckifejezésük van, szükségük van egy kis puderre, egy kis ruzsra, amellyel teljesen megjavíthatják arcszínüket és arckifejezésüket.

Az azelőtt használt kenőcsformájú pirosító helyébe ma a puderalaku lépett természetesen elválaszthatatlan kapcsolatban, a nőknél ma már nélkülözhetetlen ajakpirosítóval. Ma már *folyékony* rózsaszínű festéket csupán a kivágott ruháknál és a karok és a lábszárakra alkalmaznak. Miután a puder és pirosító használata mégiscsak némileg a külvilág ámitására szolgál, szabály az, hogy ez az eljárás a lehetőleg *tökéletes* legyen, vagyis hogy a színezés *lehetőleg hasonlítson a természetes színhez*, amihez első sorban a megfelelő szernek kellő megválasztása, másodsorban pedig gyakorlat és nagyfokú ügyesség szükséges.

Puder és pirosító magukban véve csak akkor okozhatnak károkat, ha mérgező anyagokat tartalmaznak. Figyelembe jön itt elsősorban az *ólom*, amely rendkívül szép fehér színt ad ugyan, de másrészt az ólomtartalmu puderek és festékek idővel nagyon feltűnő kellemetlenségeket okozhatnak: Kénes fürdők használatakor pl. nem ritkán láthatjuk, hogy az arc szürkés-fekete színt ölt, aminek magyarázata az, hogy a kénzőzők az ólomtartalmu puderral, vagy pirosítóval vegyi összetételbe lépnek. Vagy megfordítva, ha valami kéntartalmu kenőcs használata után ólomtartalmu pirosító, vagy pudert alkalmaznak. De a puder, vagy pirosító károsan hathat még akkor is, ha a használatukat túlzásba viszik. Hogyha pl. a pudert oly gyakran használják, hogy az magába szívja az arc minden nedvességét, zsírosságát, minek folytán az arc kiszárad, elveszti természetes fényét, az arcbőr fiatalos üdése eltűnik, ami igen gyorsan következik be főleg akkor, ha az arcbőr különben is száraz karakterű. Különösen ártalmas az olyan puder használata, amely olyan alkotórészeket tartalmaz, hogy az arc természetes nedveit feloldja. Az arcbőr felrepedezhet, az arc *merev* kifejezést ölt és a bőr fokozatosan elveszti ruganyosságát.

Az említett káros hatások csak a puder és pirosító *túlzásba* vitt használatakor állanak elő, másrészt a vegyileg ártalmatlan puder és pirosító alkalmazása *teljes mértékben jogosult*, hiszen minden embernél, de főleg nőknél fennáll az a nagyon is megérthető igény, hogy a külsejüket minél szebbé, minél kellemesebbé varázsolják. Japánban ezt a követelményt a papok szent parancsolatba foglalják, mert szerintük a nőnek *elsősorban* az a rendeltetése, hogy tetszést keltsen — a férfiakban. Azt hiszem, hogy a mi nőink is átérzik és elismerik e parancsolat teljes jogosultságát és helyes voltát, ha máskülönben küzdenek is minden téren a férfiakkal való teljes egyenjogosultság mellett.

*

Viola 18., Jazovo. Tiszán ichthyol 3 heti adagolása már lényegesen javulást eredményezhet. Ha a viszonyai megengedik, egy éjjel-nappal kenőccsel fedje be a megfelelő részeket.

V — a, Debéljása. Az arsennek a háma, illetve annak szarurétegére való hatása az, hogy kis adagnak hosszas használat után a *szemölcsök* eltűnnek. Ez az eset állhatott be önnél is.

Napoleon, Pancsevó. A kérdéses szer használatának nem volna semmi értelme. Tessék megadni a teljes címét, készséggel szolgálok felvilágosítással.

Dea, Vrsac. Legajánlatosabb a gyógyítást eleinte olyan pasztával kezdeni, amelyben 5 százalék resorcint és ként, vagy resorcint és ichthyol alkalmaznak és amint a bőrre megszokta ezeket a töménységeket, emelheti a ként, később esetleg az ichthyolt és resorcint is 10 százalékra. Utóbbi esetben gyorsabb hatásra számíthat és nagyfokú gyulladás és ezzel kapcsolatban tekintélyes hámlás léphet fel.

H. K., Szombor. A masszázis igénybevétele csak tévedés és minden eredmény nélkül való próbálkozás. A pillulae orientales név alatt drága pénzen árusított »Keleti pillúák« felkínálása pedig semmi eredménnyel nem járó közönséges csalás.

Szöke 19., Beeskerek. A kérdéses kenőcsöt este, mosakodás után keil az arcra kenni. faolajos vattával, paraffinolajjal, vagy benzinnel letörölni, majd meleg vízzel és szappannal lemosni. Nappali használatra legalább 5—10 százalékos kénes hintőpor.

S. K., Odzsci. A dolog nem olyan egyszerű. Tessék megadni teljes címét és levélben akkor szolgálhatok tanácsal és utmutatással.

Egy »Bácsmegyei« olvasó, **Beograd.** Az egész nem más, mint beidegzési zavar. Amennyiben teljes címét megadja, készséggel szolgálok tanácsal: helyszűke miatt itt bővebben ki nem terjesztkedhetem rá.

Hivatalnoknő 24. Kérem megadni teljes címét. Lehetetlen e helyütt a feltett sok kérdésre kimerítően válaszolni. Levélben készséggel szolgálom minden irányban felvilágosítással.

Régi olvasó. Hogy a kérdéses anyagjegyvet nyomtalanul el lehet-e tüntetni, arra látatlanban nem lehet megnyugtató feleletet adni. Amennyiben megmutatja és eljön úgy a többire nézve is szolgálom kielégítő tanácsal.

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos — Bácsmegyei Napló)

1		2	3		4	5	6	7	8	9		10	11		12
		13		14		15						16			
17	18														19
20						21						22			
	23				24						25		26		
27				28		29		30		31					32
33	34		35		36		37		38				39		40
41								42				43			
44							45				46		47		
48						49				50					
51						52				53				54	
						55					56				
	57		58						59				60		61
62				63		64		65		66		67			68
69															
													72		
73						74									75

Vízszintes sorok:

1. »Ernyő« csak aviatikusok számára
4. Igazság — klasszikus nyelven
10. A mult században élt híres német zeneköltő
13. Kutyák viselik
15. Az teszi, akinek a dolga igen sürgős
16. Be nem épített hely
17. Latin mondás — természetesen magyarul
20. Asztalt jelent magyarul
21. A learatott föld
22. Római isten
23. Az ábécé három egymásután következő betűje
26. Helyhatározó
28. A 36. vízszintes — igen heces része
30. Város Svájcban
33. Ige
36. Háziszárnyas
38. Harap
39. Négy azonos mássalhangzó
41. Athéni államférfi, a legnagyobb szónok
43. Behálóz — más szóval
44. A »vinni« ige egyik multidejű alakja
45. Francia birtokos névmás
47. Kételtű
48. Helyhatározó
49. A mult században élt magyar etnografus
51. Az a hegy, ahol Mózes meghalt
52. Lónak szól
53. A Dunába torkolló folyó
54. Ilyen szám is van
55. Ilyen madár a gólya is
56. Igekötő
57. Vörös — idegen szóval
60. Körömápoló szer
62. Hohenzollern feherceg J
64. Híres bécsi komika
67. Ragozott névutó
69. Petőfi-vers címe és első sora
70. Adják-veszik
71. Hun király
72. 502 — római számmal
73. Latin prepozíció
74. A bolygó neve — közkeletű idegen szóval
75. Magyar miniszter keresztnéve

Függőleges sorok:

1. Magyarul valódi
2. Közmondás
3. Ilyen az, ami a malomból kikerül
5. Először — németül
6. A lapokban több ilyen van
7. Fa
8. A nagy háborúból emlékezetes olasz folyó
9. Öreg néni
10. Magyar könyvkiadó cég

11. Annak idején sokáig műsoron volt Courteline-bóhozát címe
12. Jóalaku, jómegjelenésű
14. A politikában szokás váltogatni, forgatni (A stílus kedvéért, itt is fordítva szerepe)
16. Táplálék
18. Svájci folyócska
19. A bolygó zsidó — írója
24. Egy veszedelmes papiros
25. Német névelő
27. A családban ezt a szerepet rendszerint a kis zsanok tölti be
29. Házállat
31. Madár
32. Ernő — olaszul
34. Mérföld — idegen nyelven
35. Sorsjáték — közkeletű idegen szóval
37. A kereskedők nagyobb része ez
39. Románia háborúelőtti területének neve
40. Hajótechnikai találmány
42. Idegen tagadósó
46. A Duna neve az ókorban
49. Az ábécé utolsó három betűje
50. Város a Duna mellett
52. Világítóanyag
57. A folyó spanyol neve
58. Keve vezér vitéz ellenfele
59. Történelmi nevezetességi patak neve
60. Némelyik — más szóval
61. Török név
62. A pesti Népszínház egykori igazgatója
63. Idegen pénz
64. Evés közben teszi az ember
65. Mutató névmás
66. »Kitör és... kér«
67. Idegen kötőszó
68. Közlekedési eszköz

Paraffin Therapia

Ciril i Meiod trg 5. Dr. Vécsei Jenő orvos lakásán. Telefon: 539

A legújabb és eredményeiben felülmúlhatatlan gyógymód **reuma, kösvény, ischias, lumbago, és neu-ralgi us fájdalma» esetekben.** Legbiztosabb si erü paraffin- és pakolások fogyasztás az egész testre, vagy annak egyes részeire berlini módszer szerint.

Számos köszönőirat. Vidéki betegek részére lakás és ellátás. Kívánatra prospektust, vagy szóbeli felvilágosítást ad: 685,

Dr. Vécsei Jenő, orvos

MWM PATENT BENZ

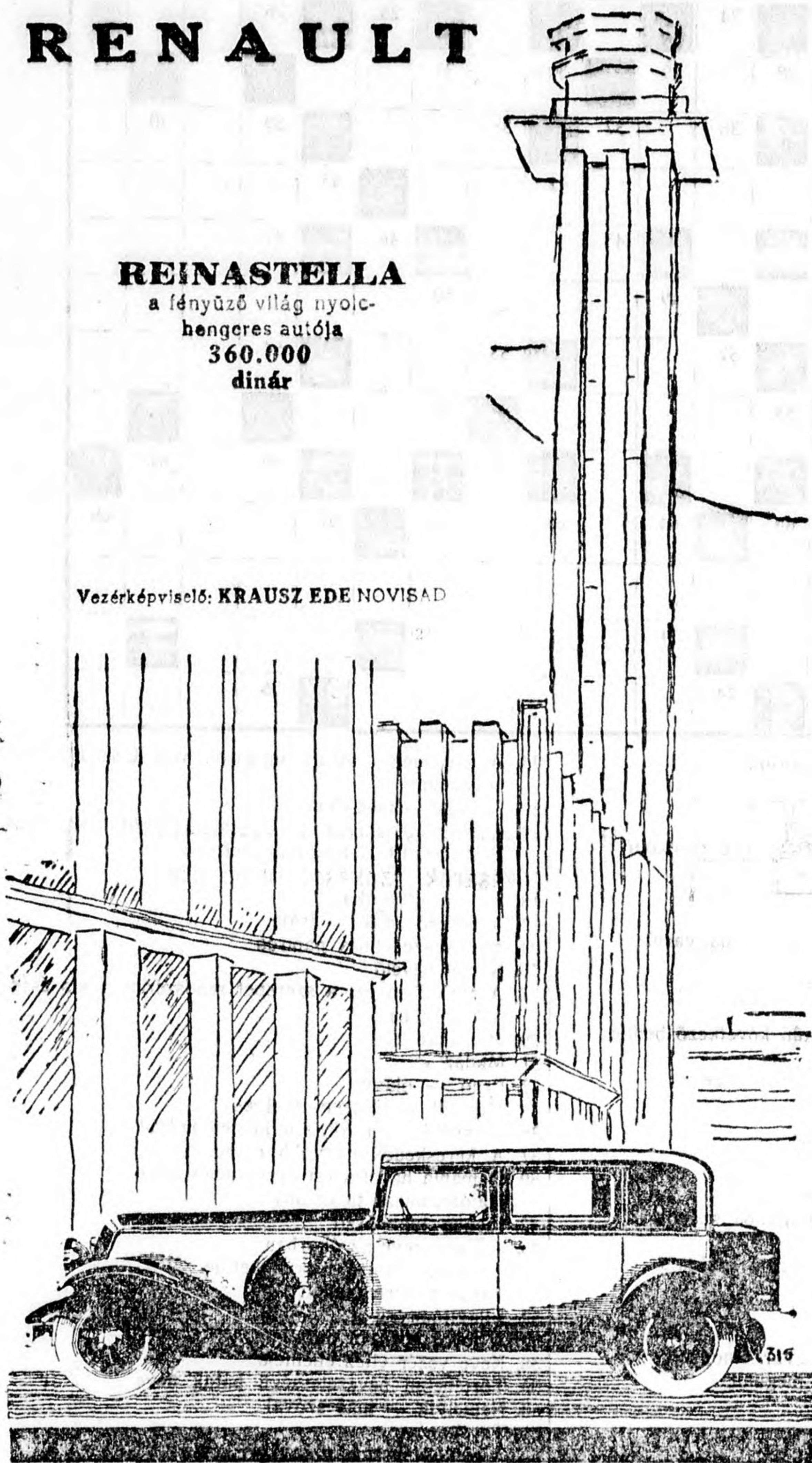
KOMPRESSORNÉLKÜLI DIESEL-MOTOROKI JÉGGYÁRI BERENDEZÉSEK!

Vezér-
képviselő: **BÁRDOS és BRACHFELD, NOVISAD, Zeljeznička ul. 105-107** Telefon **22-86**

RENAULT

REINASTELLA
a lényűző világ nyolc-
hengeres autója
360.000
dinár

Vezérképviselő: **KRAUSZ EDE NOVISAD**

Egészségünknek maradni! - A betegségeket elhárítani!

Ha megfázott vagy a nátha kínozza, ha hidegek a lábai, ha fejfájásban, migrenben szenved, ha csúszos, köszvényes fájdalmak kínozzák, ha izmai, idegi elgyengültek, ha szellemi vagy testi kimerültséget érez, ha rosszul alszik, ha fáradtság, szédülés, fájdalmak gyöttrik az arcán vagy a test más részén, ha túlságosan érzékeny a hideg levegőre, ha nyengeség vagy elégtelen vérkeringés tünetei mutatkoznak, kétségtelen, hogy egészséges korában nem tett semmit ezeknek a bajoknak elhárítására. Tegye azt, amit apáink és dédapáink mindig és egyforma sikerrel alkalmaztak. Használja ködöt és hűsítőt a régi bevált valódi Peller-féle „Elsa Fluid”-ot. Gyógyszerárban és a szakmabeli üzletekben kapható, próbá-
díj 6 din., kettős díj 9 din., speciális díj 26 dinár. Postán a legkisebb küldemény egy csomagban 9 próba vagy 6 kettős vagy 2 speciális díj 62 dinár, két ilyen csomag csak 102 dinár csomagolással és postaköltséggel együtt. A megrendeléseket pontosan így címezze:

PELLER V. JENŐ gyógyszerésznek, **STUBICA DONJA, Centrala 185 (Hrvatska)**

Ha pedig kitűnő gyomororvost-használóra van szüksége, rendeljen egyúttal 12 dinárért 6 doboz Peller-féle Elsa-piltát!

Eladó földbirtok

Boszniában több földbirtok eladó és pedig:

35 holdas, kizárólag szántóföldből álló birtok, nagyobb kereskedelmi gócpont és járási székhelyen, ahol gimnázium is van. A birtok az országút mentén és közel a vasuti állomáshoz fekszik. A föld kitűnő. **Ara holdanként 5000 dinár**

Eladó **50 holdas birtok** is, közel a vasuti állomáshoz, mely a további járási székhelytől az első vasuti állomás. A kitűnő föld katasztrális holdja **4000 dinárba kerül**

Eladó **90 holdas** jó állapotban levő birtok, gazdasági épületekkel, jó és forgalmas országút mentén. **Ara kat. holdanként 4.200 dinár**

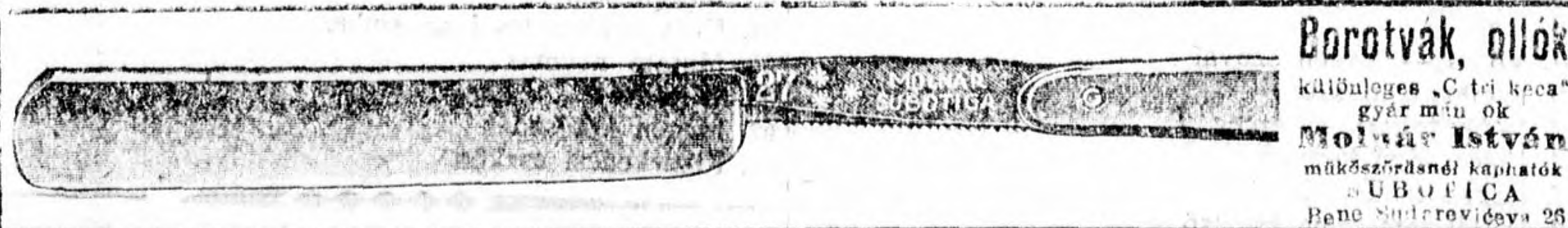
Végül **60 holdas birtok**, a kerületi székhelyi városban, ahol a gazdasági és kereskedelmi élet rendkívül élénk, ugyanott van a tartomány székhelye és gimnázium is. A birtokon szép és szolid épületek vannak. **Katasztrális holdja 8.500 dinár.** — Azonkívül több 10, 20, 30 és 50 holdas birtok, holdanként **3100** dináros áron eladó. A vásárolni szándékozók forduljanak „Reklam” hirdetőirodához **Novisad, Visona ér 7.**

BÉL- és GYOMORTISZTÍTÓPOB

megbízható, hatása gyors, minden mellékiz nélkül

Gyógyszertárakban kapható pontos használati utasítással
4 dinárért

Üzleti könyv, vagy bármilyen nyomtatvány rendelése előtt kérjen ajánlatot a Minerva-nyomdától

Borotvák, ollók

különböző „C. téli kecs”
gyár márkák
Molvár István
műközségi kaphatók
STUBICA
Bene Srdrovičeva 26

Karácsonyi tűzijátékok

Rakétákat, bűvös gyertyákat, pukkanó égőket, békákat, kis és nagy petárdákat, bengáliai gyufát, papirágyukat,

bengáliai port és minden más pirotechnikai újdonságot gyárt az országban egyedül csak

Prva jugoslavenska
pirotehnička tvornica »**PYROTA**« **Celje**

PAPLAN
arantál bizi kézimunka, a gy pott t t e,
rus-á... vaszon 144.—, koi-
se gávason 185.—, o -lot' al
200 dinár. Erős tipusmintás
fianc-pokróc 49.—, hockas-fia-
nol 90.—, sa ar: 117 dinár.
Agyarantura 230.—, and ne
the 50ygaru u a 50.—, szob-
srényeg 140x100 cm 303.—, fal-
szönyeg 60x150 cm 53 dinár.
Erős futó zón egy métere 22.—
Inléum m. tele 50 dinár. Ló-
p. lóc 79.—, tiszta gyapjú
168 dinár. Kizárólag 60 mino-
ségben szállítja:
Stermecki nagyruhára, Celje 27 sz. Slov.
Kéje azon a nagy kénes a gyézeket több 1000 ábrával.
Rendelés: 50 dinár. Felelőse: A me nem felelőse
kiszolgálja vagy a pénzt visszautalítja. 1673

A legjobb Mährisch-Ostrauai kuksz és porosz kályhaszén

bármely tételben „Ignis” Wirth tüzelanyag kereskedésében, Palič ut 6. — Telefon 503

Euphosal Paraffin Therapia

Dr. Uzelac szanatórium épületében
Novisad, Dunapart

Külföldön és belföldön elismert német módszer szerint EUPHOSIL PARAFFIN THERAPIA felülmúlhatatlan eredményt mutat fel: reuma, köszvény, ischias, lumbago, fagyás és neuralgikus fájdalmak esetében. Kétségbevonhatatlan siker az euphosal paraffinos FOGYASZTÁS által az egész testre vagy annak egyes részeire.

Ugy a szívre, mint a test egyéb részeire teljesen ártalmatlan!

Szöbéli felvilágosítással, prospektussal szívesen szolgálnak

12920

Maričić i Janković

könyvkereskedők
főközléte

udvari szállítók
Subotica

Ajánlja: nagy és gazdag raktárát ajándéktárgyakban, felnőttek és gyermekek részére, egymint képek, emléktárgyak, albumok, könyvek, teljes krónikák és egyes darabokban is és más egyéb szép ajándéktárgyakat. — Karácsonyfájak nagyban és kicsinyben 25 máralék engedelményel, hatalmas választékban.

12355

Szerbiai, boszniai és szlavóniai

PRÉSELT SZÉNA

kitűnő minőségben, nagy tételekben

E L A D Ó

Szállítás az ország minden részébe valamint kivitelle a külföldre is vagon- és hajótételekben. Árakkal és szállítási feltételekkel készségesen szolgálunk

„PRIVREDA“ A. D. BEOGRAD

Hercegovačka ulica 7. — Telefon 29-80.

Táviratcim: PRIVREDA

2711

Acélrolló gyártás

a legjobb minőségben, legolcsóbban

Vászics Péter

újonnan berendezett rollógyártó telepen Subotica, Bene Sudarevićeva 41

5093

Fatalos üdösörrel, természetes bájat köcsőző a

Oru aru-erete

A modern és tudományos kozmetika legtekélyesebb vívmánya: a bőrök, szemőcsők, szempilók, kütések, orvörösödés és egyéb a tisztítálatlanság ellen. Számos enyszerés. — Készítés és postai szelküldés:

BLUM győrszentár, Subotica

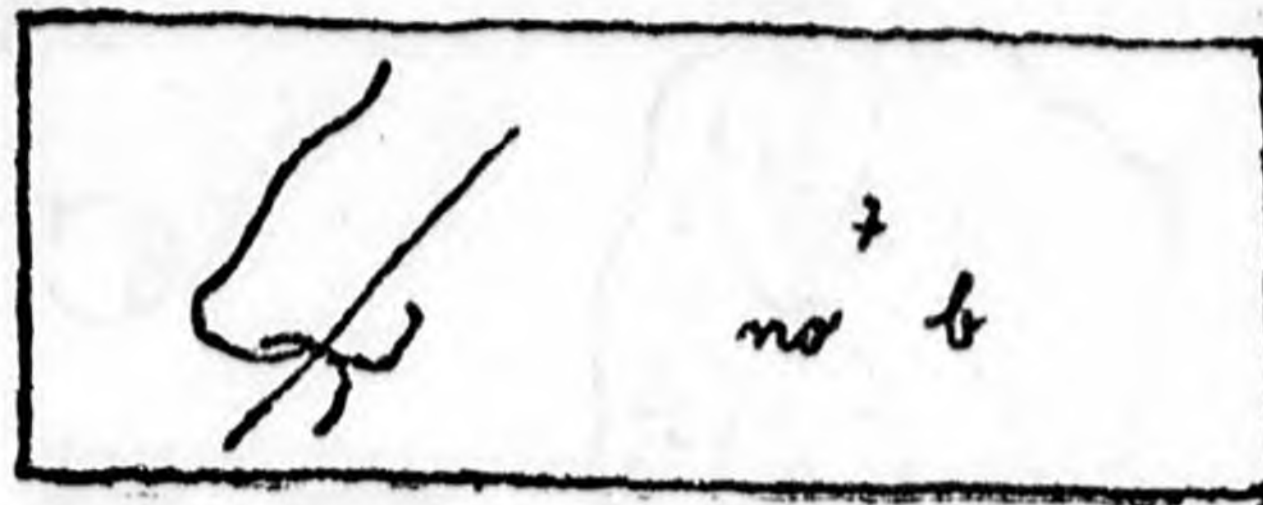
Alindóan raktáro:

St. Beđij	Jožep Korošič	St. Beđij	Alexi Kornel
Jovan N. Mehi	Lojze Ee		
Anđo Turav	György Petrović		
Reinard Péter	Nemeth János		
Müller Lipót	G. Stierl		
Leterer Károly	Falgsán József		
F. S. P. I.	U. S. Lajo		
Z. O. Adjanik	Vari N. G. Ferenc		
Berkó János	Cz. Ch. A. Ostia		

REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt rejtvények:

I.

II.

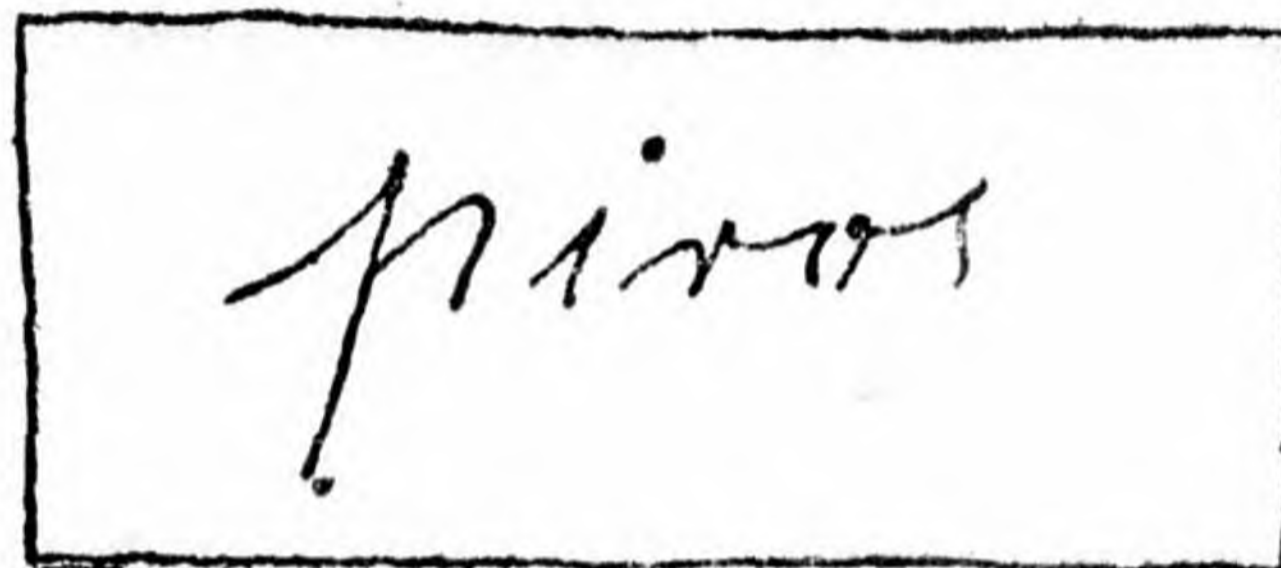
Filozófia ost $\frac{\text{Talma}}{a}$

Az I-nek a helyes megfejtése:
Ora pro nobis

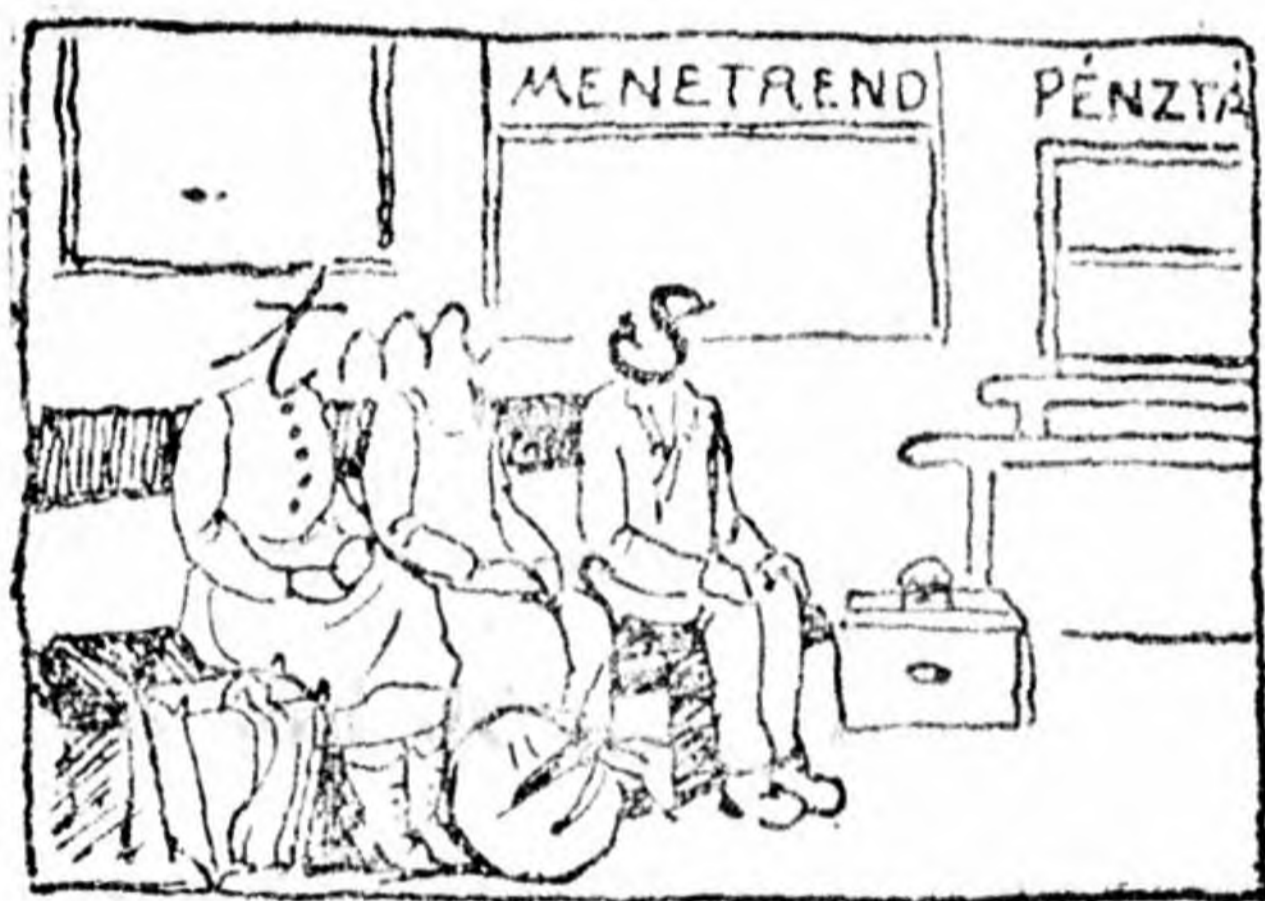
A II-nak a helyes megfejtése:
Tudományos tantétel

Mai rejtvényeink:

I.

II.

NESTLE-féle GYERMEKLISZT

ERŐSÍTI ÉS EGÉSZSÉGEN TARTJA A GYERMEKEKET

Elsőrendű szénát, szalmát, tüzeit szállít vagon- és hajótételekben
IVAN SULYOK, OSIJEKI.
Gundulićeva ulica 15. 12786

TEASKANNA

A „Teaskanna“ védjegyű tea a közép-európai lakosok itala reggel, délután, este.

SLAVEKS FURNIROKAT

legjutányosabban szerezheti be
SLAVEKS D. D. ZA ŠUMSKU INDUSTRIJU
Zagreb, Brod n/S vezérképviselőjénél
LUDWIG HUBERTIŠIN, NOVISAD
Cara Dušana 33. Postafiók 25

Karácsonyi es ujévi vásár!

Raktáram tulhamozottsága arra indít, hogy összes áruimat a karácsonyi vásárok szokásos olcsó árainál is jutányosabban bocsássam a t. c. közönség rendelkezésére. Ezt a kirakataimban feltüntetett árak mindennél meggyőzőbben igazolják!

Szőrmebundák 1200 dinártól!

Hegyi Fülöp
női feöltők áruháza
Subotica

vagy képes
ÁRJEGYZÉKET
ingyen kap! Kérje a lerakattól
MEINEL és HEROLD
HANGSZER-, GRAMOFON- ES HARMONIKAGYÁR.
A. Lorger **MARIBO** 150 sz.
Telefon Din. 95., Haró harmonikák
Din. 85., Tamburák: 98., Gramofonok
345-6. teje b.

TAKÁCSOK

legolcsóbban kaphatnak
kenderfonalat
és mindennemű gyapjufonalat
A. ROMANO cégnél, Zagreb
Boškovićeve 15

Oszi és téli divattöltönyök
télkabátok a legzebb kivitelben.
Nagy raktár
valódi angol szövegekben.
Vojislav Vasiljev i Subotica, Manoljovićeve u. 7.

Elismeren a legkitűnőbb hentes- és húsfűstölés szakmájában. Disznóvágást, husifűstölést szakszerűen végeznek
Minden vevő ujévi ajándékban részesül! Labor-palota és 18. Novembra (Bajai) ul. 37

Uri divatkülönleges-**VUKOVICS GERŐ, SZUBOTICA**
gekben a vezető cég:

P. & C. Hably, Borsalino és Paulza kalapok, L. B. O. u-1 és női hársnyák egy-
ll lerakata. Allandó céd: választék férfi fahérmű (mérték szerint is), nyakkendők
vaidi angol poulwerek és utazónaidékben Pontos kiszolgálás szolid árak mellett

**Megfiatalítja 20 évvel
a FÉRFIÉs-öt egyes**
SCHNEWEISS-hajregenerátor, mely visszahaj-
az ősz haj ere e. s iétl Bi-
tos hatás. Abszolút mérg- és ólommentes. Kapható
minden drog stában, gyó vszer- és illa's e tában.
Aho mé: nem kapható, 49 dinár belü lőre ma ett
bérmen vő szilt két üveggel az S. H. S. lépvistó

Balla drogeria V.-Beeskerek

Téli divatujdonságok
szövetek, téli kabátanyagok, flanelk stb.
nagy választékban legolcsóbban kaphatók

BERGER GYULA
kémiaüzletében Subotica, Terezijina ulica 3.

Me őtt
szőlőoltványt
vásárol, tekintse meg szem lyesen
szőlőoltványt lepetet, hol a leg-
primabb eisőszit lyu olványokat,
a szerkai vadalanysa oliva,
jutányos árban szerezheti be

Sévár László
mialaszitő- és s ő őo v ny'e lepe
Petrovaradin, Bakačeva ulica 523.
Ugy az alany, mi t a raj tisztasá-
gáért teljes aratitót vállalok. —

STANDARD lámpa
a legjo b
legbiz'osabb
szép fehér
fenn el ég

Alképviselőket
keresünk min-
den nagyobb
helységben. —
Csak írásbeli
ajánlatokat ke-
rünk a követ-
kező címre:
Standard-Svejlóst
Beograd, Knez
Mihailova ul. 8

Beogradi francia füzőszalon
ezennel értesíti a Beogradba utazó és a többi kül-
gyeket, hogy megérkeztek a legujabb modellek
gummifüzőkben, gummicol kombinált selyemfü-
zőkben és ceinturesben

Levélbeni megrendelések (magyarul, németül is)
pontosan eszközöltetnek

„MIRA“ salon francuskih midera
Beograd, Jovanova 33

**Akar ön is a
CSUZTÓL
REUMÁTÓL**

**derékfájástól és isi stól veszély
nélkül megszabadulni?**

A reuma, ez a rettenetes és nagyon elterjedt betegség, amely nem kimél sem
szegényt, sem gazdagot, áldozatait szedi a kunyhók mélyében és a paloták
termeiben egyaránt. Nagyon sokféle alakban jelentkeznek a bajok és sok olyan
betegség van, amelynek a neve ugyan más, de a végeredményben nem más, mint

REUMA

Hol a vér'atokban és izületekben jelentkeznek a fájdalmak, hol a végtagok
dagadnak meg, a kez k s l b k hu ódnak össze, majd szűrés, nyilalás,
szarpatás je en kezik majdae a minden tes ré zben, sőt gyakran a sze-
nyen eséj sem más, mint a reuma és csuz következménye. — Természe-
tes, hogy ilyen sok alakban megnyilvánuló betegség ellen épen olyan sok
orvosság, gyógyszer, keverék, kenőcs stb. van forgalomban, amelyeket a be-
tegekre igyeksenek rálőcsölni. A legtöbb ilyen szer nem gyógyít, hanem
legfeljebb muló könnyebbséget okoz.

Amit mi ajánlunk, az egy ártatlan ivókura,
amely már

sok szenvedőn segített!

Uj híveket akarunk nyerni és ezért elhatároztuk,
hogy mindenkinek, aki hozzánk fordul
teljesen ingyen küldjük
ami érdekes és tanulságos ismertetésünket erről
az ivókuráról. Akit tehát fájdalmak kínoznak,
akl gyorsan, alaposan és minden veszély nélkül
akar ezektől a fájdalmaktól megszabadulni, írjon
nekünk még ma!

August Märzke, Berlin-Wilmersdorf
Bruchsalerstr. 5. — Abt. 28.

**szép és praktikus karácsonyi ajándék
a fe ülmlhatatlan német varrógép**

ARDILLA

ARDILLA

Kézpénzért
épuj mint
részletre

A mindennapi betevő falat

legalább legyen jóízű. A rossz tűzhely
a legjobbat is elronthatja, sok tüzelő-
anyagot, fáradságot és időt igényel. Az
Oranier takaréktűzhely
csiszolt tűzhelylappal, tartós emajliro-
zással, tükörfényes nikkelasalásokkal
kittünően ég, gazdaságos és kellemesé
teszi a főzést.

ORANIER

Valódi Gillette-pengevel gyorsan és hibátlanul sima az arca

Ha szakála sűrű és erős, akkor bizonyítja be Önnek leginkább a valódi Gillette penge, hogy milyen teljesítményre képes. Még a szőr ellen való borotválkozás is csak annyi, mintha könnyedén letörülne szakálát. A finomra köszörült Gillette penge gyenge pehelyként borotválja le a legerősebb szakált is.

De Luxe-csomag (30 penge). Egész csomag (10 penge). Félcsomag (5 penge) minden szakmabeli üzletben kapható.

A valódi Gillette-penge

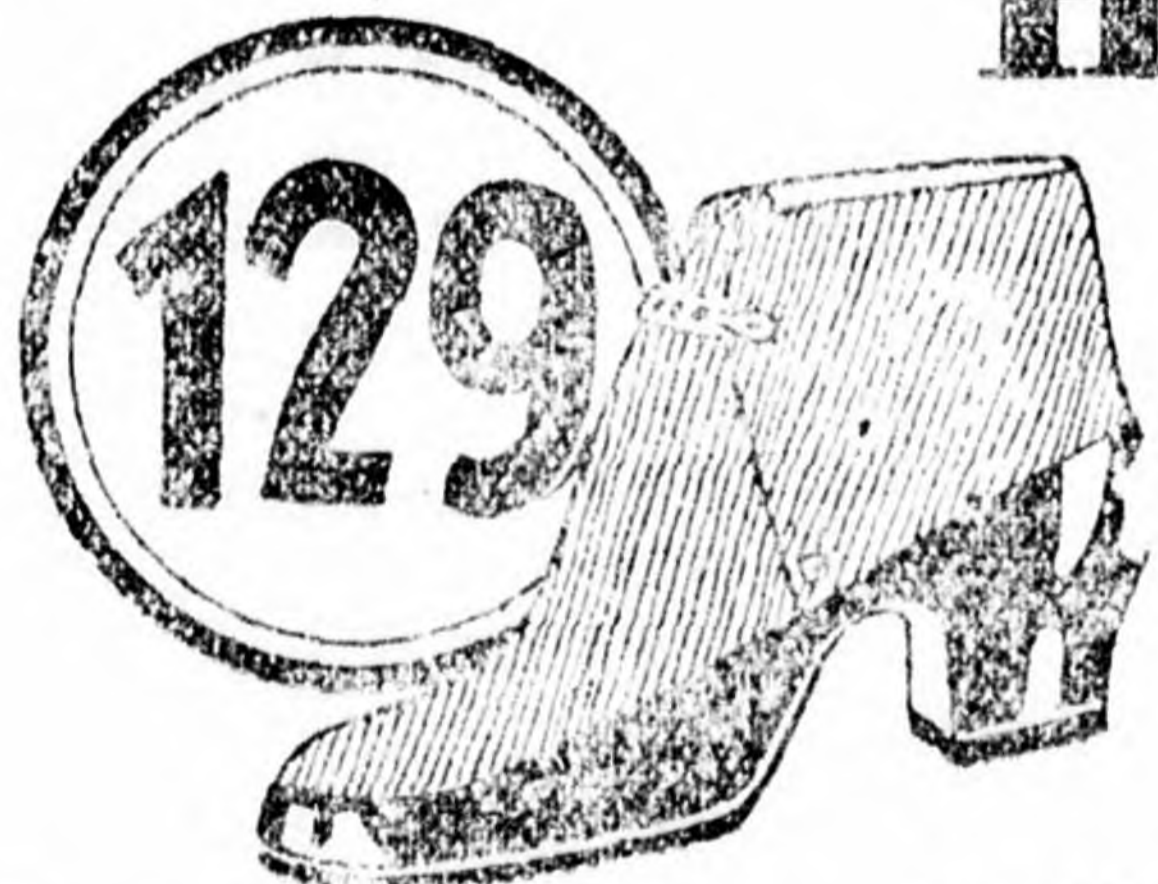
GILLETTE SAFETY RAZOR CO.

Jövő heti slágerünk!

Hócipők

North British

Wimpassing

Original Tretorn

gyártmányok

különböző kivitelben, különböző áron

HUMANIK

SUBOTICA: Aleksandrova ulica 7.

SUBOTICA: Karadjordjev trg 9.

SOMBOR: Aleksandrova ulica 6.

NOVISAD: Kralja Petra ulica 11.

A karácsony közeledik

és ilyenkor minden kereskedő hangzatosnál hangzatosabb reklámmal igyekszik árujára vevőt szerezni. A

»NÉPÁRÚHÁZ«

nem ígér lehetetlent, de azt, amit ígér, azt betartja, mert a kereseti viszonyok rosszak, a gabonának, állatnak alacsony az ára, pénzünk értéke magas, tehát nagyon kell ügyelni a vásárlás alkalmával, hogy a drága pénzünkért megfelelő és jóminőségű árut kapjon

Az ujonnan megnyilt

NÉPÁRÚHÁZBAN

a Csirkepiac sarkán, az új Konen-palotában, nem úgynevezett „beszerzési“ áron, amely nem mindig olcsó is, hanem bebizonyíthatóan

gyári előállítási áron,

tehát a gyáros és a mi hasznunk teljes elmaradásával árusítunk

az életben szükséges mindennemű rőfösárut:

vásznakat, sifonokat, kanavászt, festőt, damasztot, bársonyt, cejgot, szöveteket, béléseket, kendőket és minden más szükségleti cikket,

amellyel a nép boldogulását óhajjuk előmozdítani.

Egyik nagyobb gyár

1 millió méter barchetot

adott át nekünk

saját, gyári áron való eladásra,

hogy a téli szükségletét mindenkinek módjában legyen hihetetlen olcsón nálunk most megvenni és hogy a fogyasztók a gyár gyártmányait megismerjék.

Jöjjön be üzletünkbe és ha az ár és a minőség nem felel meg, ne vegyen semmit

Ilyen vásárlási alkalom még eddig nem volt!

Amerikai rendszerű részle fizetésre továbbra is árusítunk

„Népárúház“

SUBOTICA

Csirkepiac sarok, Konen-palota

Isten áldása a népre!

Január

1

az ajnádé-ozás napja.

NAPTÁRT

kell Önnek is ajándékozni... Rožankowski i drug d. d. Savska cesta 27. Zagreb

Közvetlen gyári karácsonyi vásár!!

Csakis a karácsonyi vásár alkalmával a MERKUR KÖTÖTTARUGYÁR közismert és közkedvelt gyártmányai: kötött kabátok, női és férfi kabátok és mellények, pulloverek, gyermekkabátok, gyermekpulloverek, sapkák stb. stb.

gyári áron

kerülnek eladásra. -- Eladási hely Hauer Mayer kereskedő üzletében, Aleksandrova u.ica, Prokesch-palota

Polivka Mancí kisorszony levele:

St. Moravica 1928 XI. 18. Tek. Kastner és Öh'er uraknak, Zagreb. Tisztelettel jelkérem Önöket, hogy egy újabb megrendelésemet pontosan sziveskedjenek.

Autofotó, Fofotó, Fometszetek, Raizok. FISCHER ES KRAUSZ. Subotica, Senoo ul. 12. Telefon 629.

Árverésen vett férfi télikabátok. garantált teljesen újak, tiszta gyapju, eladók 300 dinárért darabonkint.

TOBLER. a világhírű csokoládé-cukorka és kakaógyár az egész világon szabadalmazva.

FIGOL APOTEKA DE SEMELIC DUBROVNIK 2. A KÉK ADRIA PARTJÁN tenyésznek azok a gyógynövények, amelyekből a világhírű FIGOL-gyógyelixír különlegesség készül.

ELŐNYOMDÁT legolcsóbban szállít BLEIER MÁRK, SENTA E ső jugoszláv sablongyára

Nézzén a tükörbe! és ha azt látja, hogy arca gondozásra szorul, úgy használja a Kovács-féle Nagyenyedi Arckenőcsöt és Borax-szappant

A „Zum Müllerheim“hez címzett jólmenő vendéglő Apatinban a Dunaparton kéz alatt eladó

L'ORÉAL-hajfesték készítményeket. Kérje mindenütt a fenti felírással. „COSMOCHEMIA“ K. D., Zagreb, Račkoga ul. 7.

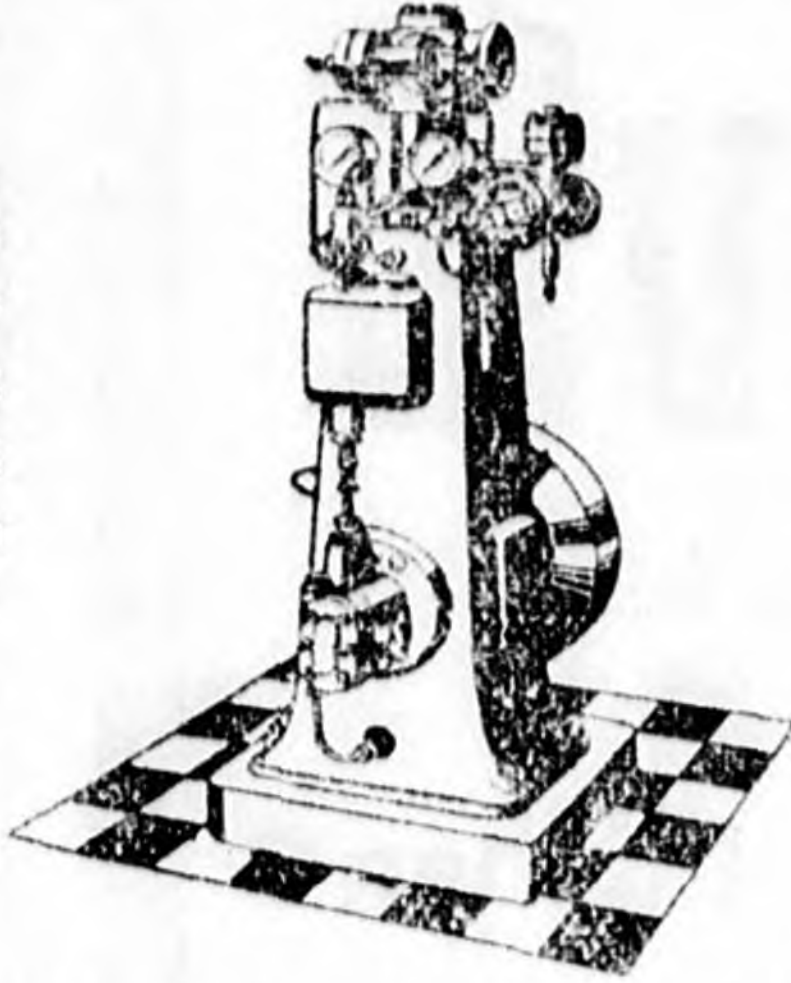
SZÉNÁT bálákba préselve, teljesen sámentes, ab Breko állomás szállítók métermázsánként 105.- dinárért GEBHARDT JÓZSEF, BRČKO, Bosna

Butorgyárosok! Asztalosok! Értessítjük, hogy megbiztuk képviselőinket LUDWIG HUBERT I SIN novisadi céget mindennemű FURNIR anyagaink eladásával és kőijük: szükségletét beszerzésénél ezen céghez fordulni,

Szabadalmazott jégsszekrényeket 40% jégmegtakarítással gyárt Braća Goldner többszörösen kitüntetett jégsszekrénygyára Szubotica, Jugovića ulica 20

Vendéglők, kávéházak, cukrázók
mészárosok és tejcsarnokok
figyelmébe!

**THOMAS THS.
SABROE & Co.
DANAI GÉPGYÁR**
készíti a legjobb fagy-
lalt és jéggyártó gépeket
valamint helyiségek és
jégszekrények hűtésére
szolgáló gépeket.

**Olcsó üzem!
Megelégedett
vevők ezrei!**

Lauš Testvérek, a zagrebi „Corso” kivétség tulajdonosai.
A legnagyobb megelégedéssel kónsálják, hogy az Ön átalakítását berendezés hűtőkészülék a legpontosabbban működő és lehetővé teszi, hogy a hűtés költségét a lehető legkevesebbra csökkentsék. A készülék két nagy hűtőt is kitöltés alatt tart. Széles, pontos és zökkenő nélküli szállítást biztosít. Közelebbi megtekintésért, hogy Önöknek mindenkor a legmegelőzőbb ajánlatot adjuk hűtőberendezések készítésére.

Képvisező:

Ing. Temkin, Zagreb, Mihanovičeva 14.
Mosó-, hűtő- és tejgazdasági gépek stb.

Kérjen mindenütt
»TRETORN«
sár- és hócipőt. A
TRETORN
cipőknek nincs
versenyháza!

Több évi gyakorlattal rendelkező

BANKHIVATALNOK

elsőrangú kereskedelmi praxissal megfelelő
állást keres

bankban, gyárban vagy kereskedelmi vállalatnál. Ön-
álló könyvelő, levelező, beszél és ír szerbül, magyarul
és németül. Elsőrangú irodai erő, kitűnő organizátor.
Kaucióval rendelkezik. Írásbeli ajánlatokat **KARDOS**
hirdetvénytől a Novisad „Elsőrangú organizátor”
jeligére kér. (275)

KRALJEVBREGSKA
FABRIKA ŠAMPANJERA I PODRUČASTVO

többszörösen kitüntetett gyárt-
mányainak minél szélesebb
körben való megismertetésére

ajándék reklám-íradákat

hozott forgalomba a követ-
kező tartalommal:

- 2 üveg Reverence Kraljevberg pezsgő
- 1 üveg cognac Eau de Vie
- 3 üveg Kraljevbergi Riesling

melynek ára

250 dinár

postán utalv tlel

Egyben felhívjuk a vevők figyelmét, hogy
Subotican **Szabados S.** pálinkagyártó vállalat
cégnél (Bene Sud revüveva ulica 5. szám alatt)
helyi lerakót létesítettünk, ahol összes gyártmá-
nyaink eredeti gyári áron minden időpontban
(még éjfélig is) kaphatók

**Mészárosok és
hentesek figyelmébe!**

- Kószó
- Órölt só
- Salétromsó
- Bors egész és törött (Singapur)
- Bors egész és törött (Angol)
- Szegfűbors
- Paprika, édes nemes vegytiszta
- Majoranna
- Koriander
- Sárga kása és Rizsek

legolcsóbban
beszereshetők

Kurtesz Miloš

fűszer- és csemegekereske-
desében Subotica, Huspiac
5369 Tel. 4-83

**Finom, jó és izléses szövetet, selymet
és mosókelmét
legolcsóbban vásárolhat a
KARÁCSONYI VÁSÁRON
Sár Sándorné
divatáruházában**

Erről mindenkit meg fognak győzni tájékoztatásul felsorolt árain:

KARTON, jó mosó	Din. 12	Fehérmű batiszt, nancooce, I-a minőség 10 színbén	Din. 16
Córna barchond, kitűnő minőség 70 cm széles, garantált jó mosó	Din. 14	Selyem marokén, 80 cm. széles az összes divatszínben	Din. 28
Gyapjú delén, gyönyörű divatos mintákban, 45 dinár helyett	Din. 30	Férfi szövet, 140 cm. széles tiszta gyapjú, erős, tartós	Din. 55
Tiszta gyapjú kása, elegáns pongyola színekben	Din. 35	Karácsonyi vászon, Herm. Poljak-féle elsőrendű minőség	Din. 9
KASHA, 135 cm széles, finom színekben	Din. 65	1 vég (12 méter) ugyanebből	D. 105
Mintás szövet, 105 cm széles	Din. 22	Mintás selyem, georgette gyönyörű hímzéssel	Din. 70

Virágos és bohém Crep de Chine Din. 85
remek mintákban és színekben

Az enyhe időjárás folytán felhalmozódott angol és francia divatszöveiteink csökkentésére

december 31-ig jelentékeny árengedményt adok

A legnagyobb subotikai
kölsönkönyvtárban
Strosmajerova 16, Huspiac
25 dinár havi előfizetésért
naponta cserélhet 4000
kötet magyar, német,
szerb és francia könyv
közt válogathat (1053)

Különleges
karácsonyi diszek,
külföldi teasütemények,
tortalapok kaphatók
Neményi i. Drug cég
fűszerüzletében, Subotica

Paszományt
butorra, függönyre, draperiára, rojtokra, szőnyegre, boltozatok díszítésére
Nagy Lajos
paszoman os, Jugoviča 31.
Meghívásra mindenki há-
hoz megyek

Vizesuborka
ecetes paprika
savanyított káposzta
és többféle főzelékkonzerv
kapható (2668)
Kemény Dezső
ecet- és konzervgyárban
Subotica, I., Vojnovičeva u. 5

Gyenge férfiak-
nak 10 dinár beküldése esetén
bármentve küldöm szabadalm-
szert szerzős találmányom
ismertető könyvet. — Cim.
„Patent 608”
Cimj (Koložavár) 1622
1. sz. postafiókbérlél

Nea.Crem
legmegbízhatóbb
arc- és kézajó
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA (275)

BURGONYA
minden fajta, étkészre ve-
tőre és lakásnyújtásra, vő-
rőshagyma, fokhagyma, kő-
poszta, válogatott minőségben
a legolcsóbban beszerezhető
Hoffmann János
cégnél Szeged. Telefon 1-34
Alapítva 1864. évben

PÉNZ-
kölesé, 5—
15.000 dinárt keres ke-
reskedő fedezetre. Ügynö-
kök díjaztatnak. Ajánlatok-
kat Schmolka hirdetőiro-
dába Novisad küldendő
„Megtehető kamal” jeligére

Ustavska ul. 4. sz. alatti
háza
nagy istállósával, raktárral,
lakással és nagy udvarral
kiadó (267)
Bővebbet Eckstein Simon
Novisad, Futoski put 8.

Reiss Dezső
technikai ügynök g
SUBOTICA
Paja Dobanovač og ulica 8.
Külföldi gyárak képvise-
lete. Ajánl **szerszámok-
kat, szerszámgépe-
ket, a vas- és faipar
részére és autogen-
hegesztő berende-
zéseket** legolcsóbb
gyári áron (2116)
Használtság-ekv. tele és eladás

Hirdetéseket
Sentán a Bácsmegeyi Napló
részére
Molnár Sz. Vince
könyvkereskedése vesz fel.

Az elismert legjobb belföldi
PÉNZGŐ
a
„Fruškogorac,”
francia módszer szerint gyártva (palackban erjesztve)
Próbaküldemény 8 üveg 500 dinár utánvét mellett.
(Fuar, láda és csomagolás ingyen)
„FRUŠKOGORAC” PEZSGÓGYÁR K. D., NOVISAD
Királyi udvari szállító. — Kitüntette
a zagrebi, novisadi, ljubljani és subotikai kiállításokon (2724)

ÓRA,
ékszer, briliáns és
ezüsttárgyak alkalmi
vétele gyári áron alul
SALAMON
ékszerész
V. BEČKEREK, Mayer
Banküzlet mellett

Mákdaráló
Kávépörkölő
Festékörölő
eladó (2070)
J. Petrović, Subotica

Nagy karácsonyi vásár
nov. 20-tól dec. 25-ig

Állandó kiállítás!
Blondel keretek
Florentini keretek
Madonnák
Külföldi szentké-
pek és szobrok
F. BACHINGER
képkeretező és aranyozó cég
Subotica, Aleksandrova ulica 13 (277)

Naponta garantált friss

I-a teavaj

Tescheni vaj, Radié-féle
Ementhali sajt
Gruyer-sajt
Roquefort-sajt, Francia
Gorgonzola-sajt, Olasz
Eidami sajt, Hollandi
Óvári sajt, Magyar
Szalámi sajt
Ementhali krém (préselt)
sajt
Kačkavalj-sajt, pirotski
Trappista-sajt, boszniai
Trappista-sajt, bánáti
Kasinó-sajt
Liptói turó
Sombori turó
Kvargli
Imperial-sajt
Romadour-sajt
Reggeli sajt, Frühlück-
käse
Hegyi sajt, Kräuter-käse
Édes tejfel
Tehénturó és mindenféle
bel- és külföldi dobozos
csemegesajtók kaphatók

Trišić Tódor

tejtermékek kereskedésében
Subotica, Strassmajerova
ul. 22. Halpiac

**ZSÁK
PONYVA
ZSINEG**

eredeti gyári árban.

Afrik

Lószőr
Gyári lerakat
Takarók
Halászati cikkek stb.

SCHIFF ABRAHÁM**NOVISAD**zsák- és ponyva-
kölcsonzó intézet

Tel. 24-03

Tévirat: Jutešif

FIÓK:

BEOGRAD - Sava

Kérjen ajánlatot

1 845

Olcsóbb

lett a

méz

ugár Manónál

Telefon 47

„VITREA“táblaüveg, befőttesüveg
és az összes üveg- és por-
cellánárak

Csak viszonieladókna

Kereskedők legjobb és leg-
olcsóbb bevásárlási forrás**Karlo Kopp**

V. Bečkerek

Raktár: Külterület 3/d, a
Geyer vendéglő közelébe**Djura Janošević**az ország legnagyobb női konfekció, szőrme, galanterie, kézmű- és
divatárüzlete

Beograd, a Tudományos Akadémia palotájában

Új küldemény, gyönyörű darabokat tartalmazó

őszi és téli női szövetkabátokatkapott prémmel és prém nélkül, a legolcsóbbtól a legdrágábig,
azonkívül új tétel **bunda** érkezett a legegyszerűbb szőrmétől a
legfinomabbig. — Különösen nagy választékban van raktáron
különböző minőségben**asztragán bundaszőrme**

Bundák készítése mérték után saját műhelyemben

Mindennemű szőrmea legegyszerűbbtől a legnemesebbig a legújabb színekben. Echar-
pek, kollok, pellerinek és kepek szőrméből. Kész szőrmebélések.
Rókák. Kézműáru osztályomba rendkívül nagy választékban érkeztek
francia, angol és német**női őszi- és télikabátokra való gyapjuanyagok**A fogyasztókat saját érdekükben kérem, hogy minden vételkényszer nélkül te-
kintsek meg raktáromat, hogy módjukban legyen meggyőződni arról, hogy női
szövetekben nálam a választék nagyobb és szebb, mint bárhol
másutt és hogy áraink is a legszolidabbak.Gyapju- és selyemanyag raktárral kapcsolatban saját női szabásműhelyem is
van, ahol mindennemű női kabátot, kosztümöt, ruhákat és bluzokat mérték sze-
rint a legújabb divatlapok és kész modellek alapján a legkiválóbb szabászok és
varrónők nagyon rövid idő alatt rendkívül olcsón készítenek.Raktáramat megnagyobbítottam és mint új cikket a legfinomabb angol
férfiszöveteket vezettem be és rendkívül nagy raktárt tartok mindennemű
ruha-, őszi- és téli kabátszövetekből, amelyek méterszáma kaphatók, de
elvállalom

férfiruha, őszi- és télikabát mértékutáni készítését is.

Saját férfiszabászat, a legkiválóbb szakemberekkel
és a műhelyemben készített ruhákért garanciát vállalok.Új tétel valódi kész férfi „Trench-Coat“ kabátok érkeztek, azonkívül
férfi és női esőköpenyek.Gyönyörű paragumi esőköpenyek, férfiak és nők részére, szép színekben 250 és
280 dinár. — Tisztviselőknek bármilyen árut hathavi részletre adok.**Készpénzvásárlásnál 5% pénztári engedmény.**Saját szücsműhely bundák, zakettek, echarpok, kollok, szőrmebélések,
szőrmegallérok és szőrmekézelték kidolgozására.Férfi és női fehérnemű mérték után. Nagy választék selyem, félselyem és pamutos
férfifehérnemű anyagokban, gyönyörű mintákkal, színekben és minőségben.Kész férfi és női fehérnemű, pizsamák, harisnyák, nagyon szép divatbőr-
kezttyük, cernakezttyük, téli kezttyük, kézitáskák, nyakkendők, övek, vállvetők,
miderek, ágynemű, sztorok, takarók, fehérnemű csipkék, szőrtések, rojtok,
illatszerek, kölni viz, szappan és más galanterieáru. Tisztéknek, tanítóknak,
tanítónőknek, tanároknak, bírónak és minden más véglegesített állami tiszt-
viselőnek úgy Beogradban, mint az egész országban, továbbá orvosoknak,
lelkészeknek, ingatlan tulajdonosoknak, a Narodna Banka tisztviselőinek és
minden más végleges banktisztviselőnek hat havi hitelt nyújtok egyhavi fi-
zetésük és összes pótlékaik vagyis egyhavi jövedelmük erejéig.Napidijasoknak, hivatalnokoknak, hivatalnok-jelölteknek, magántisztvis-
előknél és mindenki másnak, aki nem áll állami szolgálatban, nem állami nyug-
díjas vagy nincs ingatlan vagyona, szintén adok hathavi hitelt, ha a hitel-
összegért valamelyik állami tisztviselő, állami nyugdíjas vagy más vagyonnal
rendelezhető személy vagy az a vállalat, amelynél alkalmazva vannak, jótállást
vállal vagy esetleg értékpapírfedezet ellenében.A vétel alkalmával nem kell előleget adni. Csak az igazolványt és fizetési
könyvecskét kell felmutatni. Akiknek nincs fizetési könyvük, hozzanak maguk-
kal a hivatal pénztára által kiállított igazolványt, hogy van-e letiltás a fizeté-
sükön vagy nincs.Részletfizetésre nemcsak anyagot adok, hanem az elkészítés díját is hit-
lezem.Azok, akik nem jöhetnek személyesen Beogradba az anyag kiválasztása
miatt, postán kaphatnak mintákat, ha megjelölik, hogy milyen anyag érdekli
őket, lehetőleg a szín és minőség feltüntetését is kérem, mert nagy raktáram-
nál fogva nem lehet az egész raktárról mintát küldeni.**Vaskereskedő-
raktárok**ki nagykereskedésben már
működött, vevők látó-
gására is al-
almas**felvétetik**Ajánlatokat „Utazó” jellegre
a kiadóhivatal továbbít**Billiárd**mandinergumi, zöldposz-
tó, dáko, golyó, sakk, do-
minó, újságtartó, csutora
és minden más esztorgá-
lyos áru legolcsóbban
beszerézhető

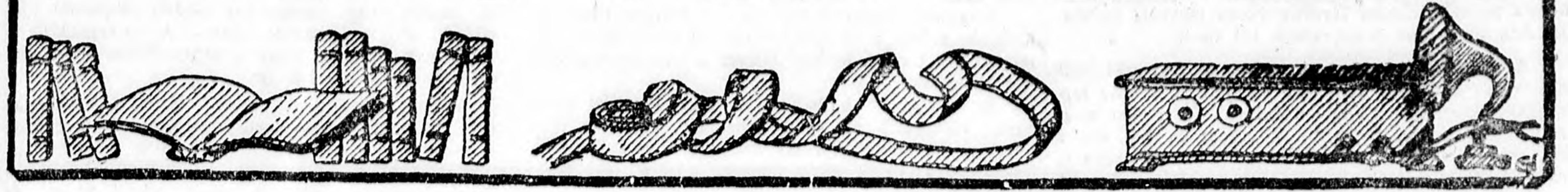
Ehrlich J.

esztorgályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 8745**Olcsó bor!**1 liter kitünő
fehér fajbor 6 dm.1 liter kadarka
siller . . . 6 dm.**Nojcsék Géza**fűszerkereskedésben
SUBOTICA**Plisszirozó és
dramburizozó
üzletemet
áthelyeztem**Cara Dušana ul. 6. sz. alá
(Vas Adám vendéglőjével
szemben)Ruhahimzést, montiro-
zást, kézimunkákat a leg-
divatosabb minták szerint
pontosan és olcsón készí-
tek

Baschné Révész Anna

Dió,narancs, citrom, füge
megérkeztek és legol-
csóbb napi árban be-
szerkezhetőBischoff és Tsa
cégnél, Novi VrbasUj modern
zongorák
15.500,-
pianinók
13.500,-
dinártólHaas Károly fia
cégnél SOMBOR, részletfi-
zetés mellett. Nagy választék
elsőrangú világmarkákból u.
m. Steinway, Bösendorf, För-
ster, Lauber erste Produktiv
Steinzel és Stelzhamer. 1 257Legszebb télikabátok a Cérnay-szalónban készülnek Subotica, Telefon 712
IV., Zlatarićeva ul. 10

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

Szerzői estét rendezek

Annyira divattá vált, hogy én sem tudom alóla kivonni magam. Csinálják egészen kiváló, elsőrendűek is, elkövetik továbbá aranyos amatőrök, akik valamilyen látványos szerkesztőséget. A célja mindenestre ugynevezett »irodalmi«. Tudniillik pénzre van szüksége valakinek.

Ezzel aztán elérkeztünk oda, hogy kétségen kívüli indokát tudom adni vállalkozásomnak: nekem is pénzre van szükségem. Végtére nem vagyok Rotschild, akinek ellátásáról ezer, meg ezer bank gondoskodik a világon. A bankokkal amugy is nehezebb viszonyban vagyok, amióta legujabb nyomtatványaikból nem küldtek tiszteletpéldányt.

Estélyem változatosnak ígérkezik és gépirónómön kívüli felölelek sok minden érdekességet.

A bevezetőt én mondom. Más ember elfogult lehet és szerénytelen a káromra. Azonkívül senki sem ismer engem olyan jól, mint én önmagam. Utálom a dícsőretet, meg a dícsőrvést s rákvörösré pirulok, ha azt találják mondani, hogy tehetséges ember vagyok, akiknek egyik-másik dolga néha sikerült. Nem, édes barátom, abból nem eszel, engem nem lehet olyan könnyen megfizetni. Akkor inkább bariton nélküli hangon elszuttogom én, hogy van egy szerény ibolya, akit diszkrécióból nem nevezek meg, de akinél nagyobb talentumot nem pipált az utolsó évtized. Nem akarom éppenséggel Jókai-val összehasonlítani, mert de mortuis nil, nisi bene. Szegény öreg hát irt, szó sincs róla, irt néhány könyvet, de okosan tette, hogy idejekorán meghalt, mert már kerülgette a lejáratás. Mondják, hogy humora is volt, de hát — én édes Istenem — annyi mindent vonnak manapság a humor kalapja alá, hogy miért ne férne el ott a falusi kántorok töltött-káposztján megáporodott anekdotázási hajlama is!

Gyöngéd párhuzamot fogok vonni az ő alakjai, meg az enyéme között, aztán ám lássuk! Mikszáthot, Gárdonyit éppen csak érintem, mert tárgyilagos akarok lenni. Ha azonban a nyájas olvasó azt hiszi, hogy a művészi leegyszerűsítést már nem lehet felülmúlni, nézzék meg az én dolgaimat. Ott aztán lesz egyszerűség.

Szerzői estről lévén szó, felsorolom, hogy miket szereztem eddigi pályámon. Teszem azt, már apró gyerekkoromban két torokgyíkot, a gimnáziumban himnlöt, azóta évenként több náthát.

Részlet arról, hogy az »önképzőkör« humbug. Nem igaz, hogy az ember önmagát akarja képezni, mert már a diák is akkora pretenzióval terjeszti elő az első zöld versét, hogy azt hiszi: abból föltétlenül művelődik — más.

A siker ormán címmel Gurgulya Márton hősszerű felolvassa meggazdagodásom történetét, hogyan szereztem házat, mint szerző. T. i. mint helyszerző, amit másképpen cupringernek hívnak. Itt kaptam a legtöbb babért az összegyűjtött Márta-egyesületektől. Aki nek jó helyet szereztem, azaz könnyelmű és felületlen gazdasszony mellett, — az regénybe illő költséget küldött disznóvágási alkalmakkor.

Önök abban a hitben éltek eddig, hogy irodalmi kérdésekkel foglalkozik az estém, mivelhogy Jókait és másokat is említettem. Nevetséges! Hát okvetlenül muszáj írnia is az embernek, hogy szerző legyen?

Volt egy Tokodi nevű huszárörmeester ismerősöm, aki a kapitánya parancsára egyszer felvezényelt a színház karzatára ötven huszárt. A kapitány jóbarátjának a darabját mutatták be s magyarázta is Tokodinak.

— Figyeljen kend jól. Amikor leeresztik a függönyt, kezdjenek el irgalmatlanul tapsolni és kiabálják, hogy éljen a szerző, éljen a szerző!

Tokodi feltünően nyugtalan.

— Tán baj van?

— Jelentem alásan, szabad valamit mondani?

— Szabadnak ugyan nem szabad, hanem hát mit akar?

— Jelentem alásan, nem volna jobb azt kiabálni, hogy éljen a haza?

Ezen az állásponton vagyok én is, igen, kérem, föltétlenül éljen a haza, de a szerző sem lóghat a levegőben.

Változatosságból, hogy élénk műsor szórakoztassa a közönséget, rólam is lesz szó. A szöveget voltaképpen én írtam, csak más olvassa fel. Apróságok az életből, jellemző aranykopáseim, elmésségem, a társ-

dalomban elfoglalt vezető szerepem. Ezzel kapcsolatban lecsapulása mindenkinek, aki ádáz ellenségem, amennyiben nem helyesel és nem gondolkodik hasonlóképpen rólam, azaz szembehelyezkedik a közvéleménnyel.

Ekkor közkívánatra követelni kezdi a közönség, hogy irodalmi műveimből is mutassunk be szemelvényt. Így kerül elő néhány vaskos kötetre menő munka azokból a köszönőlevelekből, amelyeket a világ legolvasottabb lapjaiban helyeztem el, részint a *Térdei Retekföld* című szépitőkrém előnyeit ismerve el, részint amiket különböző orvosokhoz intéztem, akik ezután születendő gyermekeimet önfeláldozó ápolással kimentették a halál torkából. A legnagyobb hatást ott várjuk, amikor megköszönöm a *Mért oly boros* temetkezési egyesületnek, hogy halálom előtt ma huszonnégy órával kifizette a biztosítási összeget.

Biztos tudomásom van róla, hogy ádáz ellenségeim meg akarják az ünnepet rontani, amennyiben azt kívánják, hogy előadásaim során adjam elő azokat az

emléktárgyakat is, amelyek részint a *Hotel Bristol*, részint a *Ritz* autogrammot viselik, kanalakban és alpakka-késekben egyaránt. Én azonban résen állok és ezennel felajánlom az ellenbizonyítást, tekintettel Hozlinger konkurrens leányának eljegyzésére, amikor is egy nem tökéletesen teljes *Esplanade*-garnitúra szerepelt a művelt család asztalán. Azt mondhatják, hogy ráfogás? Az én eszemen nem lehet olyan könnyen tulajdanni, épp erre való tekintettel nevezett eljegyzési lakomán (Hozlinger contra Breitschwanz) biztonságba helyeztem az említett hiányos garnitúrát.

Epilógusként rólam is lesz szó, kiemelve előkelőségemet (előbb kelek mindenkinél), melyjáraru gondolkodásomat (ha a pincében kutatók), nemes veretű egyéniségemet. Ez utóbbinál pusztán ráfogás és komisz szójáték, hogy engem a bókai kurtanemesek megverték volna.

Egyelőre csak ennyit árulok el szerzői estém műsorából, legközelebb többet.

Lopa de Vége.

UJ KÖNYVEK

Sásdi Sándor: Hanna nagy utja Regény — Dante kiadás

Egy nemrég felfedezett fiatal magyar író, aki első regényével egyszerre a legelismertebbek sorába emelkedett. A mai siralmas viszonyok nem igen engedik meg azt a luxust egy kiadónak, hogy »felfedezzen« valakit, névtelen, de tehetséges író, Sásdi Sándornak azonban mégis kedvezett a szerencse és *Vadudak* című regényével olyan sikert aratott, amely szinte szükségyszerűen előparancsolta az újabb kötetet, a *Hanna nagy utját*.

A háborús években játszódik le ez a regény. A faluba, amelyben Hanna, a kántor lánya él apjával, orosz hadifoglyok érkeznek. Az egyik fogoly, aki otthon egyszerű tanító volt, beleszeretett a lányba. Hanna viszontszerűen a szerelemnek csakhamar jelentkezik is a következménye. Közben az orosz gyilkossággal gyanúsítják, letartóztatják, de elfogják az igazi gyilkost és a kétségbeesett muszkát szabadon engedik. A háboru véget ér és amikor úgy érzik, hogy szabaddá váltak az országhatárok, felkerekednek és megszöknek. Hanna nekivág a nagy utnak: Oroszország felé, ahol leendő gyermeke apjának az édesanyja él.

Igy, kivonatolva persze nem sokat mond ez a történet. Sásdi mesteri stílusa, pompás leíró képessége teszi vonzóvá és élménnyé a könyvet. Az elmaradt, kicsinyes, sáros magyar faluról *Móricz Zsigmond* óta senki se irt ennyire őszintén és emberi hangon. Nem gyűlölettel, nem haraggal, csak valami rezignált, csufondáros szomorúsággal festi alá ezeket a képeket. A földéhes magyar paraszt, aki megöli tékozló iszákos apját, külön tanulmányt érdemelne. Itt új, eredeti beállításban kapjuk ezt a figurát: a gyilkosnak is igaza van, érezzük, mert az apja már a feleségét se hagyja békében, de az apának is jogában áll elinni a földjeit, hisz az övé...

Aztán: a postás kisasszony és a vénkisasszony, aki mindenki előtt exkuzálja magát amiért vénségére megőrizte a szüzességét, a brutális jegyző, aki csak szerelemért cserébe hajlandó kifizetni a hadiözvegyeknek a segélyt és amikor panasza jönnek hozzá, így küldi el őket: »menjetez legelni.« Bátorság és sok szeretet kellett hozzá, így, ilyen fotografikus nyereséggel megírni ezeket a részleteket.

Sásdi Sándor ma már nem ígér, hanem beérkezett író, akinek vannak problémái és aki a világ elé is tudja tárni azokat. Az új magyar írógenerációnak — ha szabad még ezzel az elkoportott hasonlattal mérni — egyik oszlopa és büszkesége ő.

A Hanna nagy utját a Dante adta ki Budapesten.
(más.)

*

Biró Lajos: A kacérság iskolája

Biró Lajos az elsők között volt abban a kis magyar gárdában, amely szüknek találta a magyar horizontot és külföldön csinált karriert. Karriert a szó szoros értelmében, amerikai méretekben, amely nemcsak erkölcsi elismerést, de anyagiakat is hozott a számára. A filmmel való szoros kapcsolata meglát-

szik újabb írásain, több tempó, rövidebb lélegzetek, sok fordulat, izgalom, hapy end. A *kacérság iskolája* egy bájos fiatalasszonyról szól, aki mindenkit megbűvöl, akire csak rátelint, érte és körülötte folyik aztán a harc és a küzdelem, erős férfiak párviadala a nőstényért.

Ebben a kalandos küzdelemben azonban végül is a férj marad a győztes és visszakapja veszedelmbe jutott asszonyát. Biró Lajos alapos ismerője a nő léleknek, amellel biztos tollu író, soha egy pillanatra sem lankad a fantáziája és úgy látszik nem is akar mást, mint szórakoztatni, kellemes másfélórát szerezni az olvasónak. Ennek a feladatának aztán százszázalékosan eleget is tesz. Kevés hasonló érdekes, széles skálájú regényt olvastam még mint a *Kacérság iskolája*. Kelet minden pompája és hazugsága benne van ebben a könyvben, a modern kalandorok, akik petróleumért és koncesszióért jöttek erre a földre és a civilizáció csapdái megjárta keleti kényur, aki a saját fegyvereivel harcol az európaiak ellen.

A *Sárga liliom* és a *Hotel Imperium* után talán több lírát várt Biró Lajostól az olvasó. Biró azonban sohasem a szívre apellál, hanem az értelemre. Logikus, kemény következetességgel halad előre, a miérteinek megvannak a mertjei, a kompozíciói bravurosak és — amit mintegy szabályul tűzött maga elé — mindig *érdekesekek*. Ez is egy tipikus amerikai elv: eseményt adni és nem az író csűrés-csavarását, a hős lélekkanalízisét, vagy csip-csup hangulatait. Egy új írótipust képvisel Biró Lajos, az elamerikaiasodott magyar író, aki nemcsak külső formájában, de gondolkodásmódjában is asszimilálódott az óceánmenti mentalitáshoz. És ép ezért: még eredetibb az amit csinál. Az új idők tempója érzik az írásaiból, lüktető erő és frissesség árad belőle. Róla elmondhatni: egy ember, aki megjárta az ujjvilági poklot, ismeri a film alvilágát, látta az összes köröket, kutakat és tornácokat és most visszajött közénk, hogy beszámoljon tapasztalatairól. Regénye aktuális, de mindvégig irodalmi alkotás.

A *Kacérság iskoláját* a *Pantheon* adta ki izléses köntösben.

(más.)

*

Móricz Zsigmond: Az ágytakaró. Néhány kisebb regény társaságában most jelent meg az Athenaeumnál Móricz Zsigmond legujabb regénye: Az ágytakaró. Az új regény terjedelmében talán nem versenyez a nagy Móricz-regényekkel, annál inkább megformálásának, lélekrajzának, életlétésnek utolérhetetlen virtuozitásában. Am Móricz Zsigmond virtuozitása nem a formaművész gyökértelen ügyessége: Itt minden szó, minden gesztus az életből nőtt ki, a legiorróbb, legizgalmasabb mai életből. Egy klasszikus szobor tökéletes vonalvezetésével épül föl az Ágytakaró története, de ez a szobor izzó, páras meleget áraszt felénk, az eleven test megejtő melegét. Móricz Zsigmond művészetének érett nagyságát érezzük ennek a könyvnek minden betűjében, s bölcs föltűnést minden gondolatában. Kicsiny bajainkban és örömeinkben az örökkévalót s örök dolgokban is az

emberien kicsinyt senki sem tudja úgy látni, mint Móríc Zsigmond. S egy takaró-vásárlás története körül ennyi embert, ennyi sort, ennyi igazságot megkavarni is csak ő tud ma a magyar irodalomban. A könyv borítéka Simon György János művészi munkája. Ára füzve 100 dinár, kötve 125 dinár.

A Századunk című tudományos folyóirat 1928 novemberi számának rendkívül érdekes és gazdag tartalmából kiemeljük a következőket: Jászi Oszkár megemlékezése Szabó Ervinről. Művészet és filozófia a háború után (Fenyvessy A.). Szász Zoltán: Demokrata párt. Zsidó hagyományhűség. A dédelgetett csehek. A nagy Pintér. Kurzus és színész-kultusz (Kömlös Aladár). Magyar vér Boszniában (Vámbéry Rusztem). A falu művészete. Kortörténeti jegyzetek és sok kritika. A Századunk egyes füzeteinek ára 20 dinár. — Mutatványszámot küld a kiadóhivatal Bpest, V., Alkotmány ucca 12.

»Mandula, amely nem mandulafán terem« címmel egy mindenkit érdeklő fogas kérdéssről ír nagyon tanulságos cikket Nagytoronyay György az *Uj Idők* e heti számában, ugyanott *Kosztoldnyi* Dezső nyílt levelet ír a magyar színészekhez a hangsúlyról, amely már-már egészen eltorzította a magyar nyelvet. Szép és érdekes elbeszéléseket írt a számba Zsigray Juliana, Sándor Imre és Aversenkó, emellett folyik az *Uj Idők*-ben két nagyszerű regény, az egyiket Csathó Kálmán írta, s ez az első magyar aviatikus regény, a másikat pedig az »Álmok városa« szerzője, Temple-Thurston. A képek sorát egy pár kitűnő művész nyitja meg: Szentgyörgyi István, Ligeti Miklós, Lotz Károly, Boros József, azonfelül gazdag változatokban egészíti ki a füzetet az *Uj Idők* néhány nagyon népszerű rovata. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal, Budapest, VI., Andrássy ut 16.

Tóth Árpád posthumus kötete. Fiatalon, egy ragyogóan megfutott költői pálya deledőjén ment el közülünk Tóth Árpád. Még alig hangzott el a rögök dühöngése koporsója fedelén, s a költő már felel a sírból: könnyeinkért és virágainkért egy marék könyves-nyeres-nyeres verset ad cserébe. *Lélektől-Lélekig* címen jelent meg a költő posthumus kötete, amely egy érzékeny és nemes lélek közölnivalóit mondja el a lelkeknek, s egy meleg és kincses szív ritmusait dalolja el a szíveknek. Tóth Árpád csöndes költészetének, amelynek csöndje azonban érzések és szépségek zsongásával volt terhes, életében is sok híve volt, de — de magyar költő sorsa — csak most, halálakor láttuk meg, hogy ez a költő a legelső köztársasági költő. A posthumus kötet minden egyes darabja ennek a rendkívüli jelentőségnek bizonyítéka s egytől-egyig arra való, hogy a magyar olvasók megismerjék és szívükbe zárják. A kötetet, melyet a költő utolsó arcképe díszít, az Athenaeum adta ki, a tartalomhoz méltó előkelő egyszerűséggel. Ára 50 dinár.

A »Munka.« Kassák Lajos folyóiratának új száma most jelent meg a következő változatos tartalommal: Kassák Lajos: Válasz néhány levélre. Danziger Kálmán: Munka és ritmus. Nagy B. János: rajz. Nádass József: Vers. Jack London: Novella. Bruchonenko: Az élet meghosszabbítása. Tamás István: Petróleum. M. Pogány Béla: A Monde. Gró Lajos: Wings. Néger vers. Ezenkívül még gazdag könyvszemle, figyelőrovat és más cikkek olvashatók a kitűnő társadalmi beszámolóban, amely megrendelhető Budapesten VI. Lehel u. 6. V. 1.

KIS FRIGYESEK

A németországi moztulajdonosok, mint a lapok megírták, gyűlést tartottak, amelyen megállapították, hogy ők valamennyien rendületlen hívei a jelenlegi államformának és a weimari alkotmánynak.

Ezen még nincs semmi kifogásolnivaló, mert természetes dolog, hogy köztársaságban mindenki köztársasági érzelmi, vagy legalább is annak vallja magát. »Tempora mutantur et nos mutamur in illis« — amit magyarul úgy szoktak mondani, hogy csak az ökörnek vannak elvei.

A haj ott kezdődik, hogy a moztulajdonosok ezt a felfogásukat a közönségre is rá akarják kényszeríteni. Koller Frigyes ur indítványára ugyanis határozatot hoztak, amely szerint ezután szigorúan csak olyan filmeket fognak bemutatni, amelyek nem veszélyesek a köztársasági szellemre.

Vagyis már Németországban is bevonul a moziba a jótékony cenzura és a politika.

Először is Nagy Frigyes degradálták. Róla szóló filmet nem szabad többé játszani... Szegény, jó, hogy meghalt, ezt a csapást úgy sem élné túl... Borítsunk rá fátyolt és ne beszéljünk róla többé. Hogy ő alapította meg ezt a hatalmas birodalmat? Az teljesen az ő magánügye, nagyon sajnáljuk, mi nem törődhetünk ilyen csekélységekkel, mert mi most köztársaság vagyunk.

Utána jönnek a franciák, hogy szintén a kellő értékre szállítsák le Bonaparte Napoleont. Nagy ember volt, az tagadhatatlan, de csak mint konzul. Hogy később meghódította egész Európát? Ahhoz semmi közünk, mert akkor ő már császár volt, mi pedig köztársaság vagyunk.

Az angolok is elhibázták a dolgot azzal a Cromwell Olivérrel. Nem lehetett az olyan nagy legény, hiszen köztársasági elnök volt, Anglia pedig most királyság.

Magyarországon is ki kell törölni Petőfi és Kossuth neveit a tankönyvekből. Hogy lángész volt mindkettő? Ugyan, kérem! Hiszen a köztársaság mellett lázítottak.

A legnagyobb bajban a görögök vannak; náluk sűrűn váltakozik az államforma, hol királyság van, hol meg köztársaság s így szegények sosem tudják, hogy hazaárulónak vagy nemzeti hősnak tekintés-e Venizeloszt.

Egyáltalában jól festetnének, ha Koller Frigyes ur elmélete szerint ítélnék meg nagyjainkat...

*

A filmről eddig sokan nem voltak a leghízelgőbb véleménnyel. Voltak, akik alig értékelték többre az illusztrált ponyvaregényeknél. Ha pedig a német mozitulajdonosok szerencsétlen példája másúft is követőkre talál, akkor még a jóindulatu pártfogók közül is sokakat elriasztanak majd a moztól. Ezzel a köztársasági határozattal ugyans meglazulnak azok a gyenge szálak is, amelyek a művészethez fűzték.

Mert a művészet alapfeltétele a korlátlan szabadság. Nem lehet művészi az a munka, amit szépen, óvatosan gyártanak, tekintettel az összes tekintendőkre, hogy mindenki meg legyen elégedve és a vi-

lágért se bántsanak meg vele senkit. Nem lehet művészi az a munka, amelyet kicsinyes szempontok, államformák és egyéb mulandó intézmények befolyásolnak. A művészet nem foglalkozik aktuális ügyekkel, hanem örök igazságokat hirdet, mindentől függetlenül, elvont magasságokban. A hattyunak is a vízben van a helye, mert a szárazföldön ügyetlenül csetlik-botlik és piszkos lesz...

A mai orosz filmek eléggé bizonyítják, hogyan áll meg a politika, a kiélezett tendencia a művészetet. És hogy a cenzurának milyen üdvös hatása van? Erre talán elég megemlíteni azt az esetet, hogy a »Danton halála« mindenütt óriási sikert aratott, de csufosan megbukott Pesten, abban a formában, ahogy a rendőrség engedélyezte. Így nem kellett.

Mert a közönség nem szereti, ha kiskormak tekintik és gyámokodnak felette. A közönség nem szereti, ha úgy bánnak vele, mint a dajka a csecsemővel, akinek csak akkor dugja a szájába az ételt, ha ön maga előbb jól összerágja és megpuhította.

A németországi közönség ezután bizalmatlan lesz minden filmmel, még a jókkal szemben is, mert előre tudja, hogy csak olyan darabot láthat, amely a köztársaság rendületlen híveinek szájaize szerint készült.

Kinek lesz ebből kára? Valószínűleg nem a Nagy Frigyeseknek, hanem Koller urnak és társainak, a Kis Frigyeseknek.

Blaszek Ferenc.

Mit játszanak a berlini színházak?

Berlin, december hó.

Egy jó színész, Bergner, egy jó rendező, Reinhardt, és egy jó szerző, Shakespeare, — ebből csak siker lesz? Nem lett. A »Romeo és Júlia« csúnyán megbukott a *Berliner Theater*-ben. Shakespeare nem tehet róla, annál inkább Bergner és Reinhardt. A professzor összehajlította a rendezést, Bergner pedig egy kis lipótvárosi hisztériát csinált Juliából. Hiába, a Shakespeare-dramák nem fekszenek neki, ezen már nem lehet segíteni. A színház azért minden este tele van, mindenki kíváncsi arra, hogy milyen Bergner akkor, amikor rossz...

A másik Reinhardt-színháznak, a *Deutsches Theater*-nek annál jobban beütött a »Die Verbrecher« című darabja, amit egy álneves szerző írt: Ferdinand Bruckner. Senki sem tudja róla kicsoda. Már a tavasszal bemutatták egy darabját, ami váratlanul nagy sikert aratott a Renaissance-Theaterben, de sem akkor, sem most, a teljes »beérkezése« után nem volt hajlandó inognitóját levetni. Az új dráma az igazságszolgáltatás fontosságával foglalkozik igen keményen; egy beteges hajlamu férfiról szól, akit emiatt állandóan zsarolnak s végül el is ítélik, míg a zsarolóknak, aki ugyanabban a defektusban szenved, mint ő, semmi baja sem történik. A szereposztás elsőrangú, legnagyobb meglepetés a zsaroló szerepében Hans Albers, aki eddig külvárosi varietéknek volt népszerű — de kissé lenézett — énekes-komikusa. Drámai színészek is kiváló.

A *Kammerspiele*-ben Walter Hasenclevernek »A házasságok az égből köttetnek« című komédiáját játszik. Hasenclever pár évvel ezelőtt még expresszionista volt és súlyt helyezett arra, hogy írásainak egy sorát se lehessen megérteni. Az utolsóelőtti darabjával azonban már irányt változtatott, s ma már annyira elzúllott, hogy akár Bernhard Shaw-val is össze lehetne tévesztetni. A darab kedves és ötletes szatíra nagy sikere van, különösen amióta *istenháromlás miatt eldőlés indult a szerző ellen*. A komédia főszereplői ugyanis az Uristen, Szent Péter és Mária Magdolna, akik mai divatu öltözékeket viselnek és teljesen modern nézeteket hangoztatnak a színpadon. Az Uristent Werner Krauss játssza *knickerbockerben*, és *vastag havanna-szízárral a szájában*, a börtönelben üldögél és olyan aförizmákat mond, hogy nem isten teremtette az embereket, hanem az emberek istent. Ez a nem egészen vadonatúj ötlet különben a darab alapfogalata.

A *Theater in der Königgrätzerstrasse*-ben »A nőorvos« című dráma megy, Hans J. Rehfsch írta és szintén az igazságszolgáltatás egyik problémájával foglalkozik, a 144. §-sal. Természetesen az anyasági kényszer ellen foglal állást. A nőorvos szerepében Rudolf Forster, a német színpad egyik legnagyobb művésze mutat be felejthetetlen alakítást.

Molnár Ferenc »Olympiá«-ja, amely a főpróbán formálisan megbukott, váratlanul nagy sikert aratott a premieren. Igaz, hogy a főpróba után elhalasztották egy héttel a bemutatást és Molnár kívánságára elvették Oscar Homolkától a főszerepet, amit aztán Ernst Deutsch játszott el a premierközönség előtt. Ragyogóan. Az epizód szereplők közül egyik jobb, mint a másik, a bécsi Burgszínházról kölcsönkért Tressler és Bleibtreu asszony tényleg elhozták magukkal a ferencjózsefi udvar levegőjét. Darvas Lili kissé szintelen, annál klasszikusabb a csendőralezredes torzkép-szerepében Wallburg.

Ahogy a »Szabó Juci« annakidején megbukott Berlinben, ugy bevágott most »A templom egre« Fodor Lászlónak. A *Lustspielhaus* mutatta be, amely nem a legelőkelőbb színházak közé tartozik ugyan, de ezut-

tal parádés szereposztással rukkolt ki és Erika von Thelmann és Johannes Riemann sikerre vitték a magyar író könnyűfajsúlyu játékát, amely szerencsésen túl van már az ötvenedik előadáson.

Annál nehezebben fog eljutni odáig Lengyel Menyhért »Tihamér«-ja, amit — a budapesti bemutatást megelőzően — a *Palmenhaus* hozott színre. Lengyel, aki tehetséges író és a színpadhoz jobban ért, mint bárki a magyar drámaírók közül, ezúttal olyan területre tévedt, ahol el kellett csuszni. Ahhoz ő nehezkés, hogy francia vígjátékot tudjon írni. A »Tihamér« pedig az akart lenni, sőt, mint a kritikusok némelyike kellemetlenül hangsúlyozta, azt is volt — husz évvel ezelőtt. A darab arról szól, hogy egy fél-szeg és bátoratlan fiatalember megvesztegeti a hálókocsi kalauzát, hogy csempésze őt be egy női hálófülkébe. A hálóküpeben rajta kívül két nő utazik, akik nemcsak fizikailag, de lelkiileg is levetkőznek előtte, a fiatalabbik elmondja, hogy hogy vár már egy férfit, aki nem hitvány, gyöngé báb, hanem ellenkezőleg. Erre aztán... Erre aztán Lengyel ír egy dialógust, amely minden virtuozitása mellett is sarkanyus eszmát visel lakkeipő helyett. A kritika agyondorogolta. Bárdos Arturnak, aki a *Palmenhaus*-színházat igazgatja, sürgősen új darab után kell nézni.

A *Lessing-Theater*-ben egy francia színmű megy, a »Lamberthier ur«, ami mint irodalmi alkotás nem sokat ér, de mint színpadi bravur annál tisztelőre-méltóbb: a négyfelvonásos darabnak összesen csak két szereplője van. Albert Bassermann és Lucie Mannheim nagy sikerrel képviselik az »együttes«-t. A *Metropol-Theater*-ben az új Lehár-operett, a »Friderike« igyekszik szorgalmasan a század jubileum felé. Goethe szerepét a leghíresebb német tenorista, Richard Tauber éreklí, a címszereplő pedig Käthe Dorsch. Meg tudja rikadni a publikumot. A másik nagy német operaénekes, Michael Behnen a »Casanova« című revüben lép fel, aminek zenéjét Strauss dallamaiból Ralph Benatzky, a kuplé szerző csirizelte össze. Óriási siker. A *Baker-revü* csak azért nem bukik meg, mert egy szenzációs táncos lép fel benne, Hal Sherman, aki egy cvikkeres, lüszterkabátos könyvelő maszkjában mondén táncokat ad elő. Annyi fogalom sincs a táncról, mint egy cséplőgépnél, de halálosan groteszk, paródiája a mai táncművészetnek. A Kommandanten-strassei színházban a Molnár-féle »Játék a kastélyban« jubilálta nemrég az ötszázadik előadását és megy tovább a hatszázadik felé, immár harmadik — s ezuttal elég gyengé szereposztásban. A *Tribüne* a nemrég elhunyt Klavud »X. Y. Z.« című vígjátékát adja, amely házassági háromszög-darab mint a többi. A *Staatstheater* most mutatta be Lion Feuchtwangernek, az utolsó években szinte egy csapással világhírűvé lett regényírónak új színdarabját, a »Petróleumsziget«-et. A darab legnagyobb baja, hogy nem darab, hanem egy színes, pábeszédékből-foglalt egzotikus novella. Egy csúnya és egy szép nő harca a petróleumrézsvényekért és a férfiakért. A rendezés merész kópiaja a piscatorinak. Az egyes képek között nyílt színen tologatják a díszleteket, közben sziréna bug, gőzszip rikolt és a zsinórpadlásokon lógó jazzband játszik színes villanykörték misztikusnak jantbandi fényében tavalyi trottokat és tangókat. A *Haller-revü* ezuttal »Schön und schick«-nek hívják és ugyanolyan mint az előző, a »Wann und wo?« vagy az »An und ab« volt. A *Komische Oper* revüjének viszont »1000 meztelen nő« a címe s ezt az ígéretet James Klein ha nem is számszerű pontossággal, de beváltja

SZINHÁZI KISTÜKÖR

A nagy rémület — Hogy él a star?

André de Lorde, akft közönségesen a borzalom hercegnének neveznek, Bauceval, (aki bizonyára csak a borzalom bárója), új darabot írt az ő szörnyű színháza számára, mely csak hátborzongató történeteket mutat be.

Meg kell állapítani, hogy a háboru óta a borzalom értéke alább szállt. Már senki sem fél úgy, mint annak előtte. Ebben a három fölvonásban pedig csőtól van minden, amit a félívágók kívánnak, mindekelőtt három hullá, (bölcsen elosztva, úgy hogy minden fölvonásra esik egy-egy), lábdobogás és nyoszörgés a színpalak mögött, egy szörny, melyről a színészek azt mondják, hogy rettenetes, egy koporsó, melyben mumiát mutogatnak, aki egy vén kisasszonyhoz hasonlít, hálóingben.

Miről van szó?

Tani doktor, az egyiptomi tudós, a darab hőse, ismeri a Titkok kapuját s faj annak, aki kinyitja. Mőgötte a mozgó sötétségben iszonyatos alakok mozognak. Egy öreg angol tiszt kötve hisz a varázslónek, kigunyolja őt, erre a tudós oly varázstekintetet vet rá, hogy a tiszt beleesik a fölönő kamrájába s szörnyet hal. Ez a Tani, aki ily komor erővel rendelkezik, egy sötét kastélyban él, mely félig sirtolt, félig pince, London külvárosában s csak egy szegény sóhajtozó fezes fiatalember szolgálja ki, aki a varázsló rendelkezése eteti a szörnyet.

Csak hogy ez a mágus beleszeret egy nőbe, aki rózsás, fiatal s fölöttébb kézzelfogható. Eveline Burtonnak hívják s az angol legelőkelőbb társasághoz tartozik. Feleségül nem kaphatja, nem is versenghet kegyéért, hiszen ilyen sötét emberrel nem szívesen állnak szóba a fiatal lányok. Mit művel? Varázshatalmát folyományoz. Hipnotikus sugallattal sötét, elhagyott kastélyába csalja s már-már belép a fiatal lány, alva, mikor a lány testvérbátyja, aki a közelben tartózkodik, megsejti a dolgot, behatol a mágushoz s agyonlövi őt revolverével.

Benne azonban oly varázserő lakozik, hogy azt még holtában sem veszti el. Ezzel tovább vonzza a leányt, aki természetfölötti erővel sarkalva éjszaka idején belopózkodik a varázsló kastélyába. Hiába fogja őt négy markos férfi, a leány önkívületi állapotban hozzárohan, föliskolt és meghal.

Az egyiptomi varázsló magával vitte prédáját.

*

A párisiak rendszerint csak így becézik: Miss. Művészi neve *Mistinguett*, ezt vette fel akkor, mikor a színpályára lépett, mert az anyakönyv szerint *Jeanne Bourgeois*-nak hívják. Ilyen polgári névvel nem remélhetett sikert. Igaz ugyan, hogy eleinte a *Mistinguett* sem jelentett semmit.

Ma sokat jelent. A párisi hírességek gótái almanachjában egy elsőrangú csillagot, a törhetetlen életkedvet és olyan művészetet, mely az érdeklődők kíváncsiságát még mindig csigázza. Közönsége főképp külföldiekből kerül ki, akik nélkül a párisi színházak ugyszólván üresek volnának. Párisban járni és nem látni *Mistinguett*-et képtelenség.

Rekedt hangja, bohókás, népies hangszínya, villogó szeme, kócos haja, híres lába, (melyet a lányok fölöttébb előtt a világ legszebb lábának neveztek) megannyi vonzóerő.

Rengeteget keres, de rengeteget dolgozik is. Tevékenysége nem ismer határt, ha színházban van, mindennel foglalkozik, ha a színházon kívül van, akkor is mindennel foglalkozik.

Szinte lehetetlen feladat végigkísérni őt egy napján. Nyilván ez izgatta *Michel Georges* — *Michel* nevével hívták, aki most írta egy *napját és hirtel könyvet*. Az ő kalauzálásával kísérjük el a divát kalandos utjaira.

Miss retteg a nagyváros zajától, a Boulevard des Capucines-en lakik, hatodik emeleten. Ha lefelé jár, már tudja az egész ház. A lépcsők tele vannak hölgyekkel, azokon ülnek a varakozók, akik beszélni akarnak a csillaggal, művészek, kereskedők, szerzők, táncosnők, igazgatók, minden rangú és rendű emberek. Néha négyóra hosszat várakoznak, önagysága azonban kiúzen, hogy nem fogadhat senkit, aiudni akar.

Reggel, vagy délután hatkor ébred, egy korty teát iszik, telefonoz, beszél egy autómobil gyárossal, aki fölajánlja neki legújabb berkocsiját, egy divatárslánnyal, aki öven frank tartozást követel tőle, mintán tizenegyszer frankot már megfizetett, egy szépitőszert feltalálójával, aki arcképét kéri tőle ajánlással. Aztán elindul.

Alfréd mindenüvé követi. Alfréd a kutyája.

Először is a grammofoonsztályba hajtat, ahol egy lemezre kell énekelnie, husz zenész várja, velük együtt próbál, meghallgatja a fölvetelt, újra énekel. A bankba megy. De a bank már be van zárva. Neve varázsszó. A bank ajtál kinyílnak, a pénztáros hajlong. Rohan a színházba, alig van ideje fölöltözni, öltözöje előtt szá-

zan várakoznak. Felvonásközökben fogad, szerződéseket köt, beszélget az újságírókkal, helyesebben mindig ezt mondja:

— Irja azt, amit akar. Nem cáfolom meg.

Előadás végeztével, éjféltkor a színésznők jótékony bálján kiosztja a díjakat. Az első díj egy malac. *Mistinguett* a karján tartja, térdére teszi, simogatja. Félnégykor vége a bálnak. Erre egy bárba megy, ahol diadalkiáltással üdvözlik. A virágáros lány pármal ifolyát árul.

— Mennyibe kerül egy csokor, kedvesem?

— Önnek semmibe.

Pezsgőt nyitatt, vacsorát rendel s míg a vacsora elkészül táncol. Már öt óra. Társai álmosak, ásítanak, de neki ötlete támad:

— Menjünk és fürdőjünk meg a — tengerben.

Fürdőruhákat hozatnak az egész társaságnak, hazaküldi aiudni álmos kocsisát, maga ül gépkocsija kezekéhez s két óra alatt ott van a társaságával Deauvilleben. Onnan először haza telefonoz egy Rio de Janeiroi színigazgató várja őt reggel nyolc órára.

— Helyes. Mondja meg neki, hogy nyolckor otthon vagyok.

Az éjszaka befejeződött, kezdődik az új nap.

Igy él egy párisi színházi csillag.

Apróságok könyvekről-írókról

Nápolyban évekket ezelőtt előadást tartott egy ottani híres ügyvéd, aki nemcsak bünygyekkel foglalkozik, hanem irodalommal is. Előadásának ez volt a címe: »Hamlet védelmében.«

Amikor az előadás befejeződött s a közönség szét széledt, csoportokban tárgyalva azt, amit hallott, a hintóján megjelent *Matik de Seroo*, aki megpillantván az előadó egyik ügyvédbarátját, feléje kiáltotta:

— No hogy ment?

Az ügyvéd, aki ravasz, elmés ember volt, azonnal válaszolt:

— Harminc évet kapott! Harminc évet!

*

D'Annunzio elküldte új könyvét *Dario Nicodemi*, a drámaíró gyermekének ezzel az ajánlással.

— Egy gyermek kis gyermekeinek: egy nagy gyermek.

*

New-Yorkban van egy szövetség a tehetségesek védelmére. Ez egy temetőben óriási területet vásárolt, oda pompás mauzóleumot építtetett különböző fülkékkel, dus virágágyakkal.

A szövetség számos világhíres író szolított fel, hogy halála után pihenjen ebben a nemzetközi pantheonban. Legtöbben nem is válaszoltak a furcsa levélre. De *Bernard Shaw*, aki minden alkalmat megragad, hogy csillogtassa szellemét, ezt írta:

— Visszautasítom a nagylelkű ajánlatot, még pedig nem azért, minha szülőföldemet tulontul szeretném, hanem azért, mert magam is egy óriási mauzóleumot szándékozik építtetni azokból a kövekből, melyeket életem során honfitársaim rám vetettek. Ha ezeket a köveket át akarnám vitetni Amerikába, akkor

kor többet kellene fizetnem a szállításért, mint amennyit életemben kerestem szindarabjaimmal.

*

Az amerikai újságírók gyermekcipőben. Köztudomású, hogy Amerikában ma a legfejlettebb a sajtó. Szervezettsége egyenesen a csodával határos.

Az első amerikai újságoknak és újságíróknak bizony kinos-keserves sorsuk volt. Erről tanuskodik az alábbi mulatságos történet.

1751 február 25-én a *New-York Weekly Journal*, melyet 1733-ban G. P. Zenger alapított, az első oldalán, a vezércikk helyén, az alábbi felhívást közölte:

— Tisztelettel kérem az előfizető urakat, hogy mihamarabb küldjék be hozzám hátrálékukat. Amennyiben nem fizetnek, kénytelen leszek megszüntetni példányukat s tartozásom behajtásáról törvényes uton gondoskodni. Vannak olyan előfizetők, akik már hét esztendeje nem fizettek. Ennyi idő után valóban észbe kaphatnának s megeshetnék a szívük a szegény szerkesztőn, aki rongyos ruhában jár. Az igazságot írom, elhihetik nekem. Ha a tisztelt előfizetőknek minczen készpénzük, más módon kárpótoljanak engem s a szegény nyomdászokat, akik szintén szükségét látnak. Meg is vagyok győződve, hogy mihielyt előfizetőim elolvassák ezt a cikket, így szólnak életük párjához: »Nézd csak kedves feleségem (Első sorban azokhoz szölok, akik házasok, de azért az agglégények is értesenek belőle.) küldjünk egy kis lisztet, egy kis sonkát, egy kis vaját, egy kis sajtót, vagy egy pár csirkét annak a szegény szerkesztőnek. Küldeményüket várja kész hívük: Zenger.

Ez a fölöttébb furcsa vezércikk két évszázaddal ezelőtt jelent meg Amerikában, akkor, mikor a mai, mértföldlépő csizmában száguldó amerikai sajtó még gyermekcipőben botladozott.

FILM-HIREK

Apró részletek a Wingsből. Aki a Paramount filmgyárnak ezt a remekét látja első alkalommal, amint a film gyorsan leperog a szem előtt, alig képes felfogni mindazt az értéket, érdekességet, rendkívüliséget, amit a Wings nyújt és a mi film rendkívül nagyságát képezi. — A nőző azzal az impresszióval távozik, hogy olyan képet látott, amelyet ritkán, talán csak esztendőben teremt egyszer a kinematográfia. — A Wings drámai tartalma megkapja a nézőt, a frappánsnál frappánsabb jelenetek magukkal ragadják, azonban senki sem látja első impresszióra, senki sem gondolná, hogy a Wings esztendő munkája volt és hogy a film felépítése dollárokból is milliókba került. — Egy teljes repülőgéppilóta állt a rendező rendelkezésére. Megfigyelő léggömbökben álltak a felvételgépek, olykor öt-hat repülőgépből kellett egy-egy izgalmasabb, merészebb repülőgépprodukción felvenni. Kilométeres lövészárkokat ástak, drótszövények egész erdejé védte a filmben szereplő szereket. Tankok egész légiója tapos végig a küzdőtérén, ahol ugyszólván másodpercenként robban egy-egy bomba, vagy ágyulövedék. Egy falut építettek fel, hogy azt a filmben izzé-porrá zuzzák a repülőgépekről ledobott bombák, torpedók. Mindezt első látásra aligha képes felfogni a néző, akik közül nem is egy, kétszer háromszor tekint meg a Wingset a szenzációk eme ritka csemegéjét.

Luciano Albertini új filmje. Luciano Albertini, a »Legyőzhetetlen« című attrakciós filmje nagyon népszerűvé tette, úgyhogy az »Ördögnyereg« című újabb kalandorfilmjét nagy érdeklődés előzi meg. Ebben a filmben sem marad adása azoknak, akik őt kedvelik, mert ebben a filmjében is egyik attrakció a másikat követi és nem egy nyaktörő mutatványt végez mindenkor azzal a könnyedséggel és eleganciával és azzal a fölénnyel, amely Lucianot jellemzi.

Billie Dowe az idény legkeresettebb sztárja. Minden esztendő kitermeli a maga kedvencét, akit aztán

felkap a világhír és megalapozza jövőjét. Így lett az idény Billie Dowe a »Sárga liliom« falusi doktorának lugából egész Európa dédelgetett kedvence, akit ma a legszebb filmszínésznőnek tartanak mindenfelé. Elképzeltető mennyire várja a Billie Dowe hívek tömege a »Rabszolgavásár«-t, amelyben ismét főszerep jutott ennek a jómegjelenésű, behizelgő modoru, kitűnő játéku amerikai leánynak.

Riff és Raff mint léghajósok a Wings paródiája. Alig készült el a Paramount stúdiójában a Wings, amikor már idegesen járt-kelt ott fel-alá Riff és Raff, agyukban már a Wings paródia ötletével. Az ötletből rövidesen valóság lett és a Wings megmaradt anyagából, a repülőgépek roncsaiból, a Wings elpusztított harctéren megszületett a Riff és Raff mint léghajósok című film, amelynek sikere semmivel sem maradt a Wings sikere mögött, mert hiszen ez a film már előkészítette a Riff Raff paródia diadalmas útját.

Harry Liedtke a »Fekete dominóban«. Harry Liedtke szorgalmas, egyik attrakciója a másikat követi. Alig zajlott le a »Modern Cassanova« című Liedtke-bemutató Berlinben és már nemsokára meg lesz a »Fekete dominó« című legújabb Harry Liedtke-film premierje ugyancsak Berlinben, ahol mindenkor szívesen fogadják mindig ötletes és kitűnően megjatszott darabjait.

Emil Jannings Patriotja Jugoszláviában. Ritka élvezet egy-egy Jannings-filmnek a látása és talán legfőképpen azért, mert legfeljebb csak egy-kettő akad ilyen egy esztendőben. Most, hogy az »Utolsó parancsot« betöltötték az országban, az »Elsodort ember« mellé meg a »Patriot« kerül, mint második idel Jannings-film, ez azonban bőven kárpótolni fogja a nagy művész híveit a hosszú várakozásért, mert egyike lesz az idény leghatalmasabb, legmélyebb tartalmu drámáinak.

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

Tudja már hogy mindenki, aki a **RADIOWELT**-re előfizet, vagy előfizetését megújítja,

ingyen kap egy SD 4 audionlámpt, vagy egy XD 4 végerősítőlámpt. Az előfizetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldányt a **Funkmagazin**-ból

WIENER RADIOVERLAG, Wien I., Pestalozziggasse 6

VASÁRNAP, december 9.

LJUBLJANA 9.30: Templomi zene és szentbeszéd. 11: Könnyű zene. 15: Gramofón. 16: Zene. 13.30: Felolvasás. 17: Könnyű zene. 18: Vigjáték. 19: Drámai előadás. 22: Hírek.

ZAGREB 11.30: Délelőtti hangverseny. 17: Délutáni zene. 20: Operai előadás.

BÉCS 10.20: Orgonahangverseny. 11: A Wiener Szimfónikus zenekar hangversenye. 16: Délutáni hangverseny. 18.50: Kamarazene. 20.05: Fritz Gottwald »Die Goldene Sphinx« vigjátékának előadása. Utána: jazz-zene.

BERLIN 11.30: Délelőtti hangverseny. 18.15: Szórakoztató zene. 20: Tarka-est. 21.30: Orosz zene. BRESLAU 12: Zenekari hangverseny. 15.50: Schubert-dalok. 22.30: Táncczene.

BRÜNN 12: Déli hangverseny. 19.30: Népszerű hangverseny. 21: Szórakoztató zene. 22.20: Táncczene. FRANKFURT 19: Erika Mann előadó-estje. 22.30: Koloratur-hangverseny.

KATTOWITZ 12.15: Déli hangverseny. 15.15: Szimfónikus hangverseny. 18: Délelőtti hangverseny.

KÖLN 13: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Mozart »Die Hochzeit des Figaro«. 23: Táncczene.

MÜNCHEN 11.45: Ünnepi zenejáték. 15: Beta Schildberger dalhangversenye. 15.30: Zenekari hangverseny. 18.30: Kamarazene. 20.05: K. Weis »Der polnische Jude« operájának előadása. 22: Zenekari hangverseny.

PRÁGA 12: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19: Fuvózenekari hangverseny. 20: A vakok intézete növendékeinek hangversenye. 21: Esti hangverseny. 22.20: Táncczene.

RÓMA 13: Rádió-trió. 20.45: Szimfónikus hangverseny.

STUTTGART 12: Tézene. 19.45: Bettina Frank dalhangversenye.

VARSÓ 15.15: Szimfónikus hangverseny. 17: Délutáni zene. 20: Operai előadás.

BUDAPEST 9: Hírek, kozmetika. 10: Református istentisztelet. 12: Déli harangszó. 12.05: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 12.10: Szimfónikus zenekari hangverseny. 16.15: Rádió Szabad Egyetem. 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és részleges sporteredmények. 17.15: Szimfónikus zenekari hangverseny a Pesti Vigadóban. 18.10: Részletes sporteredmények és ügétversenyeredmények. 19.10: Kabaréest. Rendező: Várnay László. Zongorán kísér: Polgár Tibor. Közreműködnek: Gárdonyi Lajos, Radó Sándor, Sass Olly, Várnay László, Peti Sándor, Anday Béla, Fodor Arthur, Gyarmathy Marianne, Zách Terka. 20.45: A m. kir. 1 honvédegyalozzred zenekarának hangversenye. 22: Pontos időjelzés. Utána: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, DECEMBER 10.

LJUBLJANA 12.30: Gramofón, hírek, börze. 19: Francia nyelvóra. 19.30: Egészségügyi előadás. 20: Képek az életből. 22: Hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofónhangverseny. 17: Népszerű hangverseny.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 20.30: A Wiener Szimfónikus zenekar hangversenyeinek nemzetközi közvetítése. 22.10: Esti hangverseny.

BERLIN 20.30: Hangversenyközvetítés Bécsből. Utána táncczene.

BRESLAU 16.30: Szórakoztató zene. 20.10: Népszerű hangverseny.

BRÜNN 16.30: Délutáni hangverseny. 20.30: Hangversenyközvetítés Bécsből.

FRANKFURT 20: Szimfónikus zenekar hangversenye.

KÖLN 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Délutáni hangverseny.

KÖNIGSBERG 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Offenbach »Hoffmann meséi« című operájának közvetítése.

MÜNCHEN 16.30: Délutáni hangverseny. 19.30: Szimfónikus hangverseny.

PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 22.30: Gramofónzene.

STUTTGART 16.35: Régi táncczene. 20: Szimfónikus hangverseny.

BUDAPEST 9.15: Délelőtti hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A délelőtti hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés és hírek. 12.20: A Temesváry-Kerpely-Polgár-trió hangversenye. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.45: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 18.45: Német nyelvoktatás. 19.30: A Filharmóniai Társaság hangversenye. Vezényel: dr. Dohnányi Ernő elnök-karnagy. 21.30: Pontos időjelzés, hírek. 21.45: A Bachmann-trió hangversenye. 15: Időjárásjelentés. 22.20: Bachmann jazz-band.

KEDD, DECEMBER 11.

LJUBLJANA 12.30: Gramofón, hírek, börze. 17: Könnyű zene. 19: Német nyelvóra. 20: Filharmónikus hangverseny. 22: Hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofónhangverseny. 17: Népszerű hangverseny.

BÉCS 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 21: W. Burggraf »Der lustige Hans Sachs« vigjátékának előadása. Esti hangverseny.

BERLIN 17: Harmóniumhangverseny. 15.30: Szórakoztató zene. 20.50: Zenekari hangverseny.

BRESLAU 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: Hegedűhangverseny. 21: Filharmónikusok hangversenye.

BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 19: Zenekari hangverseny. 21: Zongorahangverseny.

FRANKFURT 13.30: Déli hangverseny. 16.35: Zenekari hangverseny. 19: Verdi »Aida« című operájának előadása.

KÖLN 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Délutáni hangverseny. 20: Zenekari hangverseny. 21: Strausz R. hangverseny.

KÖNIGSBERG 16: Délutáni hangverseny. 22.30: Táncczene.

MÜNCHEN 12.55: Déli hangverseny. 17.30: Zenekari hangverseny. 20: Zenekari hangverseny, operettrészletek.

PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19: Szórakoztató zene. 21: Zongorahangverseny.

RÓMA 17.30: Délutáni hangverseny. 20.45: G. Puccini »Turandot« című operájának közvetítése.

STUTTGART 16.35: Délutáni hangverseny.

BUDAPEST 9.15: Délelőtti hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A délelőtti hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés és hírek. 12.20: Gramofónhangverseny. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 15.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.50: »Limánovai emlékünnepe«. 19.20: A m. kir. Operaház előadása szereplőinek közlése és tartalmának ismertetése. 19.30: A m. kir. Operaház előadása. A második felvonás után cca 21.20: Pontos időjelzés, hírek. Az előadás után cca 22.30: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

SZERDA, DECEMBER 12.

LJUBLJANA 12.30: Gramofón, hírek, börze. 19: szerb, horvát nyelvóra. 20: Hangverseny. 22: Hírek. ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 17.30: Délutáni hangverseny.

BÉCS 11: Délelőtti hangverseny. 15.15: Képtáviratások. 16: Délutáni hangverseny. 19: A bécsi zenebarátok hangversenye.

BERLIN 18.45: Szórakoztató zene. 21: Zenekari hangverseny. 22: Táncczene.

BRESLAU 16.30: Délutáni hangverseny. 21: Karácsonyi dalok.

BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 19: R. Piskáček »Der Landstreicher« operettjének előadása.

FRANKFURT 13.15: Gramofónzene. 16.35: Operettrészletek. 22.15: Orgonahangverseny.

KATTOWITZ 16: Gramofónzene. 18: Délutáni hangverseny. 20.30: Esti hangverseny. 22.30: Táncczene.

KÖLN 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Délutáni hangverseny. 20: Zenekari hangverseny.

KÖNIGSBERG 21.45: Citerahangverseny. 22.30: Táncczene közvetítése Berlinből.

MÜNCHEN 12.55: Gramofónzene. 16: Szórakoztató zene. 20: H. Gerstetter »Rosmarin« című zenésjátékának előadása. 21.40: Neusitzer Tholnissen dalhangversenye.

PRÁGA 11.15: Gramofónzene. 12.30: Déli hangverseny.

RÓMA 13: Rádió-trió. 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Kamarazene.

STUTTGART 13.30: Gramofónzene. 16.35: Operettzene.

BUDAPEST 9.15: Délelőtti hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A délelőtti hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés és hírek. 12.20: Zongorahangverseny. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Harsányi Gizi mesél a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.10: Radics Béla és cigányzenekarának hangversenye. 18.15: Gyorsirású tanfolyam. 18.50: Olasz nyelvoktatás. 20.15: Klasszikus operettrészletek. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Medgyaszay Vilma közreműködésével. 21.45: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. 22: Gramofónhangverseny. 23: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, DECEMBER 13.

LJUBLJANA 12.30: Gramofón, börze, hírek. 19: Irodalmi előadás. 20: Koncert. 22: Hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofónzene. 17.50: Népszerű hangverseny. 19.30: Szimfónikus hangverseny.

BÉCS 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny. 20.05: J. Strauss »A cigánybáró« előadása. Jazz-zene.

BERLIN 16.30: Zenekari hangverseny. 17.30: Szórakoztató zene. 21: Hegedűhangverseny. 22: Táncczene.

BRESLAU 16: Délutáni hangverseny. 22.30: Táncczene.

BRÜNN 12.30: Gramofónzene. 17: J. B. Foerster dalai.

FRANKFURT 12.30: Déli hangverseny. 16.35: Délutáni hangverseny.

KÖLN 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Délutáni hangverseny. 20: Zenekari hangverseny.

MÜNCHEN 12.55: Schrammelzene. 16: Johanna Nemeskei hangversenye. 21.05: Zenekari hangverseny.

NÁPOLY 17: Dora Nardi (szoprán) hangversenye.

21.02: E. Bellini »Caste Dive« című operettjének közvetítése.

PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.20: Szimfónikus hangverseny.

RÓMA 17.20: Zenekari hangverseny. 20.40: Részletek Franz Lehár »Kék mazur« című operettjéből.

STUTTGART 16.35: Délutáni hangverseny. 20.15: Künnecke »Der Vetter aus Dingsda« című operettjének előadása.

BUDAPEST 9.15: Délelőtti hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A délelőtti hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó. 12.20: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17: Rádió Szabad Egyetem. 18.20: Szimfónikus zenekari hangverseny az Ostende kávéházából. 19: Rádióamatőrposta. 19.50: Angol nyelvoktatás. 20.30: Előadás a Studióból. Shakespeare: »Hamlet«. Szomorujáték 5 felvonásban. Az előadást rendezi Odry Arpád. 22.45: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. 23: Szalon-trió hangverseny Weigand Tibor közreműködésével.

PÉNTEK, DECEMBER 14.

LJUBLJANA 12.30: Gramofón, börze, hírek. 18.30: Gazdasági előadás. 19: Francia nyelvóra. 20: Szlovén népdalok. 22: Hírek.

ZAGREB 16.15: Délutáni hangverseny.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 17.20: Akadémia. 20: Richard Krottschak csellóhangversenye.

BERLIN 16.30: Vak művészek hangversenye. 18.45: Délutáni hangverseny. 20: Kamarazene. 21.30: Mandolinhangverseny.

BRESLAU 16.30: Szórakoztató zene. 20.15: Schubert-dalokat énekel Leopold Alexander.

BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 22.20: Szórakoztató zene.

FRANKFURT 13.30: Déli hangverseny. 17.35: Délutáni hangverseny. 19.30: A muzeumtársaság hangversenye. Utána: Walter szerzői estje.

KASSA 18.50: Zenekari hangverseny. 19: Esti harangszó a kassai dómból.

KÖLN 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Délutáni hangverseny. 20: Zenekari hangverseny.

KÖNIGSBERG 16.30: Délutáni hangverseny. 20.10: Zenekari hangverseny. 22.30: Táncczene.

MÜNCHEN 16.30: Szórakoztató zene. 20: Wagner-est. 22.05: Bartha Gyula zenekarának hangversenye.

PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Zenekari hangverseny. 19: Operai közvetítés. 22.20: Szórakoztató zene.

RÁDIO-TOULOUSE 12.45: Déli hangverseny. 20.30: Részletek Massenet »Le Jongleur de Notre Dame« című operájából. 21: Zenekari hangverseny.

RÓMA 17.30: Szórakoztató zene. 20.45: Zenekari hangverseny.

STUTTGART 16.15: Délutáni hangverseny.

BUDAPEST 9.15: Délelőtti hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A délelőtti hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés, hírek. 17.45: Olasz operahangverseny. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 18.40: A Magyar Rádió Ujság felőrája. 20: Masányi Ernő dr. előadása: »Amundsen«. 20.40: Kerntler-Jenő dr. zongora, Koncz János hegedű, Zsámboky Miklós gordonka, Ticharich Zdenka zongoraművész felléptével. 22: Pontos időjelzés, hírek, időjárásjelentés. 22.20: Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye.

SZOMBAT, DECEMBER 15.

LJUBLJANA 12.30: Gramofón, hírek, börze. 17.30: Könnyű zene. 19: Német nyelvóra. 20: Zenekari hangverseny. 22: Hírek.

ZAGREB 17.30: Olasz népdalok. 21: Schubert Esdur miséje.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 19.30: Almássy Róbert és Székely Margit hangversenye.

BERLIN 17: Kétzongorás hangverseny. 17.30: Komor Géza zenekarának hangversenye. 22: Táncczene.

BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 22.25: Szórakoztató zene.

FRANKFURT 13.15: Déli hangverseny. 16.05: Zenekari hangverseny. Operarészletek. 22: Táncczene.

KÖLN 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Délutáni hangverseny. 20: Vidám-est. Utána: Táncczene.

KÖNIGSBERG 16: Délutáni hangverseny. 20.05: Zenekari hangverseny. 22.30: Táncczene.

MÜNCHEN 16: Szórakoztató zene. 18: Citerahangverseny. 22: Szórakoztató zene.

PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 22.25: Szórakoztató zene.

RÓMA 17.30: Délutáni hangverseny. 20.45: Olasz operarészletek. G. Verdi »Othello«.

STUTTGART 12.30: Gramofónhangverseny. 15: Délutáni hangverseny. 16.35: Zenekari hangverseny. Operarészletek. 20.30: Zenekari hangverseny. Utána: Táncczene.

BUDAPEST 9.15: Délelőtti hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A délelőtti hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó. 12.20: A Temesváry-Kerpely-Polgár-trió hangversenye. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.10: Rózahegyi Kálmán, a Nemzeti Színház örökös tagjának előadása: »Amerika és én«. IV. befejező rész. 18.20: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. Komlóssy Emma magyar nótákat énekel. 19.20: A m. kir. Operaház előadása szereplőinek közlése és tartalmának ismertetése. 19.30: A m. kir. Operaház előadása. 21.20: Pontos időjelzés, hírek. 22.30: Időjárásjelentés. Utána: Kurucdalok, Lugossy István (tárogató) és Teleky Sándor (ének). Zongorán kísér: Polgár Tibor. 23.15: The Brit Boys band.

